

**20 DE ANI DE TRADIȚIE
ȘI INTERNAȚIONALIZARE**

ILIR

ILLR.

INSTITUTUL LIMBII ROMÂNE

**20 DE ANI DE TRADIȚIE
ȘI INTERNAȚIONALIZARE**

Ediție îngrijită de Daiana CUIBUS și Emilia IVANCU

BUCUREȘTI

2019

Responsabilitatea pentru conținutul lucrărilor aparține
în întregime autorilor.

Editura SITECH face parte din lista editurilor românești acreditate de CNCSIS și de asemenea face parte din lista editurilor cu prestigiul recunoscut de CNCS, prin CNATDCU, pentru Panelul 4.

Editura SITECH Craiova, România
Aleea Teatrului, nr. 2, Bloc T1, parter
Tel/fax: 0251/414003
E-mail: office@sitech.ro

ISBN 978-606-11-7011-1

CUPRINS

Cuvânt înainte – DAIANA CUIBUS

REPUBLICA ARMENIA, <i>UNIVERSITATEA VALERI BRUSOV, EREVAN</i>	9
Nicolae Adrian HENȚ	
REPUBLICA AUSTRIA, <i>UNIVERSITATEA DIN VIENA</i>	14
Sorin OPRESCU	
REPUBLICA AZERBAIDJAN, <i>UNIVERSITATEA DE LIMBI STRĂINE, BAKU</i>	17
Iosefina BLAZSANI-BATTO	
REGATUL BELGIEI, <i>UNIVERSITATEA LIBERĂ DIN BRUXELLES</i>	23
Alice TOMA	
REPUBLICA BULGARIA, <i>UNIVERSITATEA SF. KLIMENT OHRIDSKI DIN SOFIA</i>	29
Carmen DĂRĂBUȘ	
REPUBLICA BULGARIA, <i>UNIVERSITATEA DIN VELIKO TĂRNOVO</i>	33
Elena-Camelia ZĂBAVĂ	
Ruxandra LAMBRU	
CANADA, <i>UNIVERSITATEA YORK DIN TORONTO</i>	38
Crina BUD	
REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ, <i>UNIVERSITATEA DE STUDII STRĂINE, BEIJING</i>	42
Petru APACHIȚEI	
REPUBLICA CROAȚIA, <i>UNIVERSITATEA DIN ZAGREB</i>	47
Patricia SERBAC	
REPUBLICA ELENĂ, <i>UNIVERSITATEA DEMOCRITUS A TRACIEI, KOMOTINI</i> ..	51
Nina NIMIGEAN	
CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN GENEVA</i>	57
Ștefan GENCĂRĂU	
REPUBLICA FINLANDA, <i>UNIVERSITATEA DIN TAMPERE</i>	62
Cristina SĂRĂCUȚ	
REPUBLICA FINLANDA, <i>UNIVERSITATEA DIN TURKU</i>	66
Paul NANU	
REPUBLICA FRANCEZĂ, <i>UNIVERSITATEA AIX-MARSEILLE</i>	69
Roxana Magdalena BÂRLEA	
REPUBLICA FRANCEZĂ, <i>UNIVERSITATEA SORBONNE NOUVELLE – PARIS 3</i>	74
Andreea TELETIN	
REPUBLICA FRANCEZĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN STRASBOURG</i>	77
Nora-Sabina MĂRCEAN	

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA, <i>UNIVERSITATEA HUMBOLDT DIN BERLIN</i>	83
Valeriu STANCU	
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA, <i>UNIVERSITATEA RUPRECHT-KARL DIN HEIDELBERG</i>	86
Romanița CONSTANTINESCU	
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA, <i>UNIVERSITATEA DIN LEIPZIG</i>	92
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA, <i>UNIVERSITATEA JOHANNES GUTENBERG – MAINZ</i>	94
Anca GÂȚĂ	
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA, <i>UNIVERSITATEA DIN REGENSBURG</i> ..	99
Diana V. BURLACU	
STATUL ISRAEL, <i>UNIVERSITATEA DIN TEL AVIV</i>	103
Lucia OFRIM	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA L'ORIENTALE DIN NAPOLI</i>	107
Camelia SANDA	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA DE STUDII DIN PADOVA</i>	111
Dana-Maria FEURDEAN	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN PISA</i>	117
Claudia ENE	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA SAPIENZA, ROMA</i>	122
Nicoleta NEȘU	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN TORINO</i>	128
Harieta Topoliceanu	
REPUBLICA ITALIANĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN UDINE</i>	134
Raluca LEVONIAN	
Alessandro ZULIANI	
REPUBLICA KAZAHSTAN, <i>UNIVERSITATEA DE STAT DIN KARAGANDA</i> ...	140
Nicolae STANCIU	
REPUBLICA LITUANIA, <i>UNIVERSITATEA DIN VILNIUS</i>	145
Ovidiu IVANCU	
REPUBLICA MACEDONIA DE NORD, <i>UNIVERSITATEA SF. KIRIL ȘI METODIU, SKOPJE</i>	148
Constantin-Ioan MLADIN	
REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD, <i>UNIVERSITATEA OXFORD</i>	152
Oana UȚĂ	
REGATUL MAROC, <i>UNIVERSITATEA MOHAMMED V, RABAT</i>	158
Cătălina Iuliana PÎNZARIU	

REPUBLICA MOLDOVA, <i>UNIVERSITATEA DE STAT DIN COMRAT, UTA GĂGĂUZIA</i>	162
Carmen DIMITRIU	
REPUBLICA POLONĂ, <i>UNIVERSITATEA JAGIELLONĂ, CRACOVIA</i>	167
Codruța ANTONESI	
REPUBLICA POLONĂ, <i>UNIVERSITATEA ADAM MICKIEWICZ, POZNAŃ</i>	171
Emilia IVANCU	
REPUBLICA PORTUGHEZĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN LISABONA</i>	177
Roxana CIOLĂNEANU	
STATELE UNITE ALE AMERICII, <i>UNIVERSITATEA DE STAT DIN ARIZONA</i> ..	181
Ionuț GEANĂ	
STATELE UNITE ALE AMERICII, <i>UNIVERSITATEA COLUMBIA, NEW YORK, CATEDRA NICOLAE IORGA</i>	185
Mona MOMESCU	
REPUBLICA SERBIA, <i>UNIVERSITATEA DIN BELGRAD</i>	190
Monica HUȚANU	
REPUBLICA SERBIA, <i>UNIVERSITATEA DIN NOVI SAD</i>	194
Daniel Sorin VINTILĂ	
REPUBLICA SLOVACĂ, <i>UNIVERSITATEA KOMENSKÝ, BRATISLAVA</i>	201
Marius MIHEȚ	
REPUBLICA SLOVENIA, <i>UNIVERSITATEA DIN LJUBLJANA</i>	206
Ioana JIEANU	
REGATUL SPANIEI, <i>UNIVERSITATEA AUTONOMĂ DIN BARCELONA</i>	212
Maria-Ioana ALEXANDRESCU	
REGATUL SPANIEI, <i>UNIVERSITATEA DIN GRANADA</i>	215
Oana URSACHE	
REGATUL SPANIEI, <i>UNIVERSITATEA DIN SALAMANCA</i>	221
Luminița MARCU	
REGATUL SPANIEI, <i>UNIVERSITATEA DIN SEVILLA</i>	225
Iuliana Mihaela NICA	
REGATUL SUEDEI, <i>UNIVERSITATEA DIN LUND</i>	229
Felix NICOLAU	
REPUBLICA TURCIA, <i>UNIVERSITATEA ANKARA</i>	233
Alina IFTIME	
REPUBLICA UNGARĂ, <i>UNIVERSITATEA E.L.T.E., BUDAPESTA</i>	238
Florin CIOBAN	
REPUBLICA UNGARĂ, <i>UNIVERSITATEA DIN SZEGED</i>	242
Szabo ZSOLT	
STATUL CETĂȚII VATICANULUI, <i>INSTITUTUL PONTIFICAL ORIENTAL</i>	247
Eugenia BOJOGA	

ILLR.

REPUBLICA ARMENIA

UNIVERSITATEA VALERI BRUSOV, EREVAN

Nicolae Adrian HENȚ

Lectoratul de Limba Română din Erevan, Armenia s-a înființat în anul 2009, printr-un acord bilateral semnat între Institutul Limbii Române și Universitatea de Limbi și Științe Sociale „Valeri Brusov” și funcționează de zece ani fără întrerupere. Poporul armean are un deosebit respect pentru limba maternă, dar și o deschidere pentru a învăța limbile romanice și engleza, văzute ca un pas necesar în mult dorita integrare europeană. Armenii vorbesc aproape toți limba rusă fluent, tinerii mai ales vorbesc engleză, foarte puțini vorbesc franceză, italiană sau spaniolă. În acest context, studierea limbii române la Universitatea de Stat „Valeri Brusov” din Erevan a fost privită ca un lucru „exotic” de către mulți, însă, pe parcurs, s-a demonstrat aportul învățării limbii române la studierea comparativă a limbilor romanice incluse în aria curriculară a Facultății de Limbi Moderne.

Universitatea „Valeri Brusov” din Erevan este a doua ca mărime după Universitatea de Stat din Erevan, dar singura cu arie curriculară exclusiv umanistă. Facultatea de Limbi Moderne găzduiește șapte departamente separate, iar Departamentul de Limbi Romanice propune studenților armeni studierea unor limbi precum spaniola, franceza, italiana, portugheza și româna. Încă de la înființare, lectoratul s-a bucurat de sprijinul logistic al Biroului de Relații Internaționale al Universității „Valeri Brusov” din Erevan, care a contribuit la promovarea cursurilor opționale de limbă și cultură românească și a fost de acord ca toate orele de limba română să se desfășoare în cabinetul deschis de Ambasada României în Republica Armenia. De asemenea, Decanatul a repartizat spații pentru susținerea cursurilor opționale și a permis utilizarea mijloacelor audio-vizuale și a materialelor oferite de Institutul Limbii Române din București. Un rol important în difuzarea și promovarea activităților lectoratului l-au avut Decanatele și bibliotecile facultăților de limbi slave și

asiatice, pedagogie, psihologie, științe sociale care, pe de o parte, au acceptat participarea studenților acestora la cursurile opționale de limba română, iar, pe de altă parte, au contribuit la difuzarea, în rândul studenților, a materialelor create în cadrul lectoratului prin *Cercul de Artă și Literatură*.

Până în anul 2017, limba română a avut statut de limbă a treia de studiu, curs obligatoriu cu 4 credite, pentru studenții de la specializarea Lingvistică. Începând cu anul 2018, printr-un lobby susținut, cu sprijinul Ambasadei României în Erevan și al Institutului Limbii Române, limba română a primit statutul de limbă a doua de studiu în cadrul programului de licență, cu 6 credite semestrial. Începând cu anul universitar 2019-2020, Senatul universității a decis ca limba română să fie predată, comparativ, și în cadrul programelor de Masterat, specializarea Filologie Romanică. Pentru o viziune de ansamblu asupra limbii și culturii românești, lectoratul armean propune studenților un modul separat, adiacent cursurilor de limbă, destinat exclusiv tematicii culturale și tradițiilor din România. Cursul de civilizație românească cuprinde trei mari componente: geografie, istorie, literatură. Începând cu anul 2016, a devenit o tradiție organizarea „Săptămânii românești”, manifestare în cadrul căreia profesori ai Universității „Valeri Brusov”, expați, armeni din zona culturală a capitalei au luat contact cu tradițiile și istoria poporului român. De asemenea, manifestările culturale organizate de lectorat, uneori împreună cu Departamentul de Limbi Romanice, au permis cunoașterea unor filme clasice și contemporane ale cinematografului românesc, descoperirea costumelor, dansurilor și tradițiilor poporului român. Activitățile din cadrul lectoratului au vizat și prezentarea unor obiceiuri ca Mărțișorul, sărbători precum Dragobete și a unor tradiții răspândite într-o arie culturală mai largă și practicate atât de români, cât și de slavi, dar și serbări de Crăciun, Paști și Anul Nou, prin reliefarea diferențelor și asemănarilor dintre obiceiurile din România și Armenia sau celelalte țări europene a căror limbă se studiază la Facultatea de Litere din Erevan.

Aceste activități au fost supervizate de cei doi lectori mandatați de Institutul Limbii Române: Maria Epatov, în perioada 2009-2016 și Nicolae Adrian Henț, între 2016 și 2019. Henț Nicolae Adrian este absolvent al Facultății de Litere și Arte din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, cu master în limba și literatura română. În perioada 2013-2016, a fost lector la Universitatea din New Delhi, India.

Lectoratul din Erevan oferă studenților posibilitatea de a lua parte la „Cercul de Artă și Literatură”, unde sunt învățați să traducă texte poetice sau proză literară. Această experiență s-a concretizat în participarea studenților armeni din anii terminali la „Colocviul Internațional de Traduceri Lucian Blaga”, organizat de Universitatea din Sibiu. În toți cei trei ani în care au participat, studenții de la secția de limba română s-au remarcat prin rezultate deosebite :

premiul I, Nona Petrosyan și Olga Gysian, premiul al II-lea, Edita Shahinyan și Shushanna Agababyan. Traducerile literare au constituit, în același timp, o modalitate de a face cunoscute, în spațiul academic din Erevan, diferite aspecte ale literaturii române, dar și o posibilitate de evaluare indirectă a cunoștințelor de limbă și a competențelor culturale.

La inițiativa Ambasadei României la Erevan, lectorul a dezvoltat un proiect de cercetare a identității culturale a grupului de etnici armeni care trăiesc în România, împreună cu Aram Mnatsakayan, fost student al Universității „Valeri Brusov” și colaborator pe probleme culturale al Ambasadei României în Erevan. Materialul adunat, înregistrat în fotografii, note sau video interviuri a fost folosit în evaluarea și interpretarea identității culturale, etnice și lingvistice a grupului de armeni care trăiesc în România și s-a concretizat într-o expoziție prezentată la Hotelul Marriot pe parcursul a trei zile, în vara anului 2018.

Împreună cu membrii Departamentului de Relații Internaționale, lectorul și câțiva studenți care studiază limba română au participat la un proiect intitulat „Tradiții de peste an în țările vorbitoare de limbi romanice”, proiect finalizat prin realizarea unui material video de două ore prezentat în cadrul „Summitului Francofoniei 2018”. De asemenea, în anul 2016, lectorul de limba română a mediat semnarea unui acord ERASMUS PLUS, între Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea „Valeri Brusov” din Erevan. Un alt proiect de succes l-a reprezentat semnarea unui acord de colaborare cu trei școli gimnaziale din Erevan, prin care elevii din clasele V-VII au putut frecventa, opțional, un curs de introducere în limba română, o dată pe săptămână.

Comunicarea constantă și eficientă între Ambasada României în Erevan, Institutul Limbii Române și cei doi lectori, proiectele culturale comune au condus la o mai mare vizibilitate a lectoratului de limba română în Republica Armenia și vor continua în anul universitar următor, odată cu vizita doamnei Daiana Cuiub, Director General al Institutului Limbii Române la Erevan, prin introducerea limbii române ca limba secundară de studiu în cadrul programelor de Masterat și prin accesarea constantă a programelor Erasmus Plus, trei la număr, de către studenții de la limba română. Competențele culturale și lingvistice acumulate de studenți în cadrul cursurilor și al seminarelor se dezvoltă și sunt folosite prin continuarea studiilor în România, participarea la cursurile de traducători și colocvii internaționale, toate acestea având ca scop principal îmbunătățirea relațiilor de colaborare academică și culturală între România și Armenia. Astfel, lectoratul de limbă română din Erevan a contribuit, o dată în plus, la configurarea și funcționarea unui adevărat centru cultural românesc în această parte a Caucazului.

MISCELLANEA

Un merit deosebit în promovarea culturii române în toată zona de Est a Caucazului îl are un armean, sau cum îi place lui să i se spună, un „armromân”. Aram Mnatsakanyan este un fost student Erasmus Plus în România, care, în ultimii trei ani s-a implicat activ într-o serie de proiecte cu accent pe evidențierea patrimoniului cultural românesc în contextul diversității culturale din zona capitalei Erevan. În colaborare cu Ambasada României și accesând fonduri europene prin intermediul Fondului European pentru Cultură, Aram a inițiat, coordonat și implementat două proiecte majore care au implicat, o dată în plus, și lectoratul de limbă română din Erevan: primul, în martie 2018, intitulat „Mărțișorul”, a angrenat peste o sută de participanți și a constat în organizarea a cinci workshopuri simultane de prezentare, confecționare și expunere a mărțișoarelor tradiționale românești; al doilea, desfășurat în octombrie 2018, s-a concretizat într-un simpozion și expoziția „România prin ochii unui armean”. Sute de fotografii, materiale video și exponate au oferit o perspectivă proaspătă, originală și, sub multe aspect, inedită asupra celor două culturi.

Săptămâna românească la Erevan

Simpozionul „România prin ochii armenilor”

Conferința „România 100, Ambasada României din Erevan

REPUBLICA AUSTRIA

UNIVERSITATEA DIN VIENA

Sorin OPRESCU

Predarea limbii române și ancorarea ei instituțională la Universitatea din Viena a început în anul 1911, prin fondarea unui departament pentru limba română de către celebrul romanist elvețian Wilhelm Meyer-Lübke, în cadrul „Seminarului pentru filologie romanică” / „Seminar für Romanische Philologie”. De-a lungul timpului, studiul românei a cunoscut o dezvoltare considerabilă, atât prin activitatea de cercetare filologică, cât și prin cea de predare. Reputați filologi ai Institutului de Romanistică din Viena, precum Sextil Pușcariu, Michael Metzeltin, Heinrich Stiehler, Thede Kahl, Petrea Lindenbauer (actual Vice-SPL al Institutului de Romanistică din Viena) au fost și sunt recunoscuți ca atare în spațiul cultural al studiului românisticii.

Încă înainte de anul 1989 au predat profesori și lectori invitați la Institutul de Romanistică din Viena în cadrul Curriculumului de limba română al Institutului. Lectoratul de „Limba română” la Universitatea din Viena a fost înființat oficial, prin acord cu Institutul Limbii Române, în semestrul de iarnă al anului 2008, iar primul lector de română, trimis de statul român, a fost dr. George Achim, în timp ce lectorul actual este dr. habil. Florin Oprescu. Lectoratul funcționează în cadrul Institutului de Romanistică al Philologisch-Kulturwissenschaftlichen Fakultät, a Universității din Viena.

Abordând spațiile romanice europene și mondiale, studenții dobândesc cunoștințe despre varietatea lingvistică, transferul cultural și competențe interculturale. La Institutul de Romanistică, româna se studiază cu același statut ca spaniola, franceza, italiana și portugheza, în vederea obținerii diplomelor de licență, master sau doctorat. Absolvenții studiului au deschideri, conform Planului de studii, spre numeroase domenii profesionale, precum: comunicare interculturală, artă și cultură, mass-media (de exemplu: jurnalism, publicitate), serviciul diplomatic, organizații internaționale și globale, instituții

și companii (de ex., ONG-uri), edituri, biblioteci, turism, educația adulților etc. Începând cu semestrul de iarnă al anului universitar 2008-2009, limba română la Institutul de Romanistică se studiază după un curriculum complet (licență și masterat), iar, în prezent, se studiază la toate nivelurile (licență, masterat și doctorat). În acest sens, studiul nu este opțional, ci obligatoriu. Cadrul curriculumului este format din următoarele arii disciplinare de bază: limbă, filologie, literatură, civilizație și știința mass-mediei.

Lectorii care au predate la Viena sunt:

1991: dr. Liviu Papadima (Universitatea din București)

2002: dr. Felicia-Aurelia Giurgiu (Universitatea de Vest din Timișoara)

2002-2006: dr. Laura Cheie (Universitatea de Vest din Timișoara)

2007: dr. Gabriel Mihăilescu (Universitatea din București)

2006-2008: dr. Gabriel Kohn (Universitatea de Vest din Timișoara)

2008-2012: dr. George Achim (Universitatea din Baia Mare)

2012- prezent: dr. Florin Oprescu (Universitatea de Vest din Timișoara)

Studiul limbii române la Institutul de Romanistică din Viena a presupus o bogată activitate de predare și de cercetare. Pe lângă numeroși studenți care au absolvit acest studiu cu diplome de licență, master și doctorat, ale căror lucrări au fost coordonate de renumiți specialiști ai Institutului, activitatea de predare a fost completată cu renumiți profesori invitați (prof. Constantin Frâncu/Iași; prof. Liviu Papadima/București; prof. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu/București; prof. Mircea Vasilescu/București; prof. Mircea Cărtărescu/București; prof. Eugen Munteanu/Iași; prof. Andrei Corbea-Hoișie/Iași; prof. Andrei Marga/Cluj-Napoca; prof. Ioana Pârvulescu/București). De asemenea, au fost invitați în cadrul Institutului de-a lungul timpului pentru prelegeri mai multe personalități din spațiul cultural românesc și nu numai, precum Marin Sorescu, Ștefan Augustin Doinaș, Sorin Stati, Magdalena Vulpe, Mioara Avram, Nicolae Saramandu, Marius Sala, Dan Horia Mazilu, Mircea Martin, Paul Cornea, Reinhold Stipsits, Dan Berindei, Maria Iliescu, Ioana Pârvulescu, Mircea Vasilescu, Sanda Rîpeanu, Rudolf Gräf, Grigore Leșe, Otilia Hedeșan, Corina Ciocârlie, Eugen Simion, Cătălin Mihuleac, Adriana Babeți, Dinu Flămând etc. Studiul românei la Institutul de Romanistică se încadrează perspectivei oferite de Universitatea din Viena care presupune o abordare complexă, de studiu interdisciplinar, asigurând cunoștințe variate într-o lume a migrației și a culturilor în contact. Studiile de licență, masterat și doctorat ale românei oferă absolvenților o arie largă și deschisă de competențe care sunt de actualitate și de viitor. Orientarea tematică și disciplinară se încadrează în Planul de Dezvoltare al Universității din Viena până în anul 2025

(<https://www.univie.ac.at/rektorenteam/ug2002/entwicklung.pdf> [02.09.2019]).

De asemenea, au fost desfășurate în cadrul Institutului de Romanistică, mai multe proiecte importante relevante pentru studiul și cercetarea românei. De la conferințe notabile despre lingvistica și literatura română, la proiecte de colaborare și de schimb universitar cu universități românești, aceste proiecte au arătat amploarea studiului și cercetării de la Viena. Un colocviu de o anvergură mai largă despre Nicolae Steinhardt a fost inițiat, de pildă, în 2011, prin lectorul de română prof. George Achim în Viena. cea mai recentă conferință notabilă (2016) a reunit specialiști din mai multe țări și domenii, în jurul temei „(Im)pudoarea în cultura română” (coord. prof. M. Metzeltin/ dr. P. Lindenbauer/ dr. F. Oprescu) și a fost finalizată cu un volum științific publicat în anul 2018 la Editura Peter Lang. De asemenea, în cadrul schimburilor științifice și practice, un proiect important, coordonat de dr. Petrea Lindenbauer și de dr. Florin Oprescu, s-a numit „Practica Altfel” (2017) și a presupus un program de practică în România pentru studenții Institutului de Romanistică, cu specializarea de limba română. Cel mai recent proiect important este realizarea Colegiului de Vară 2019, ediția a 3-a, în România (organizat de prof. M. Metzeltin, M. Thir și F. Oprescu), la care au participat 19 studenți din Austria și România.

Linkuri utile:

https://Senat.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/s_Senat/konsolidierte_Bachelorcurricula/BA_Romanistik_Version2017.pdf

<https://phil-kult.univie.ac.at/>

<https://www.univie.ac.at/>

Institutul de Romanistică Viena, Dr. Petrea Lindenbauer și Dr Florin Oprescu – lectorul I. L. R.

REPUBLICA AZERBAIDJAN

UNIVERSITATEA DE LIMBI STRĂINE, BAKU

Iosefina BLAZSANI-BATTO

Lectoratul de Limbă Română funcționează în cadrul Universității de Limbi Străine, Baku, Republica Azerbaijan, începând cu septembrie 2017, înființat prin semnarea mai multor acorduri: acord interguvernamental între România și Azerbaijan, înțelegere interministerială, protocol interinstituțional bilateral semnat între Institutul Limbii Române și Universitatea de Limbi Străine din Azerbaijan. Lectorul de limbă română are drept sarcină stabilirea contactelor la nivel universitar și cultural, cu scopul de a promova cultura și civilizația românească în Republica Azerbaijan și de a pune în valoare beneficiile studierii acestei limbi de către studenți. El este persoana resursă din cadrul Centrului de limba și cultură română nou înființat în cadrul universității.

Instituția universitară în care funcționează lectoratul are un istoric aparte. În 1937, se deschide Școala de Limbi Străine din cadrul Institutului Pedagogic din Azerbaijan. În 1940, Partidul Comunist din Azerbaijan a decretat crearea unui Institut de Limbi Străine separate, dar izbucnirea Celui de-al Doilea Război Mondial nu a mai permis acest lucru, rămânând în continuare în forma sa din 1937. După război, în 1948, Guvernul SSR din Azerbaijan a creat Institutul de Limbi Străine din Azerbaijan, care, ulterior, a fost încorporat în cadrul Institutului de Limba și Literatura Rusă din Azerbaijan în 1959. În 1973, Institutul Pedagogic de Limbi Străine din Azerbaijan a fost înființat ca instituție independentă, redenumit, în 1996, după căderea comunismului, Institutul de Limbi Străine al Statului Azerbaijan. În anul 2000, Institutul a primit statutul de universitate, primind denumirea Universitatea de Limbi Străine din Azerbaijan.

Nivele de studii din cadrul Universității de Limbi Străine din Azerbaijan acoperă studii de licență, masterat și doctorat, cu mențiunea că studiile de licență au o durată de 4 ani. La nivel licență, universitatea oferă programe de

studii corespunzătoare celor cinci mari domenii de interes: Facultatea de Relații Internaționale și Management, Facultatea de Filologie și Jurnalism, Facultatea de Traduceri și Studii Culturale, Facultatea de Științele Educației, Facultatea de Educație Continuă. În cadrul universității, funcționează un departament separat care gestionează Studiile Masterale și de Doctorat, păstrând interesul specific din ariile de licență și permițând continuarea acestora la un nivel profundat în domenii precum metode de predare a limbilor străine, studii de limbă și literatură (engleză, franceză, germană, azerbaidjană), traduceri și interpretare (engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, coreeană), relații internaționale și studii regionale.

Particularitatea acestei universități, cu vechime considerabilă, constă în faptul că servește drept centru național de cercetare în domeniul predării limbilor și al literaturilor străine, în domeniul studiilor internaționale și drept centru de formare a personalului cunoscător de limbi străine, în special interpreți și traducători de înaltă calificare, precum și profesori de limbi străine. Prin urmare, accentul cade pe învățarea limbii în contexte comunicaționale, principiul fiind cel funcțional, comunicativ-pragmatic al învățării, fără o teoretizare excesivă, prin integrarea structurilor gramaticale în contexte de viață vie, cu referiri ample la cultura și civilizația românească. Este prima universitate din Azerbaidjan care a adoptat sistemul de credite transferabile, făcând astfel posibilă mobilitatea studenților prin intermediul programelor de studiu internaționale.

Activitatea lectoratului este dezvoltată pe mai multe paliere, urmând specificul unei asemenea instituții de promovare a limbii și culturii române într-o instituție parteneră: predarea și evaluarea limbii române ca limba a doua în cadrul cursurilor nivel licență, promovarea studierii limbii și culturii române prin activități extracurriculare, promovarea culturii române prin intermediul unui Centru de Limbă și Cultură Română dezvoltat în cadrul universității și prin participarea sau organizarea de evenimente culturale, educative sau științifice în colaborare cu alte organizații din Azerbaidjan sau din România.

Studenții care urmează cursurile Facultății de Relații Internaționale și Management, Departamentul Studii Regionale – Central și Est Europene, prin studierea limbii române ca limba a doua în cadrul cursurilor obligatorii, pe parcursul celor 4 ani de studiu, dezvoltă competențe de comunicare în limba română pe care le vor utiliza în mediul internațional diplomatic sau de business.

Universitatea are rigori foarte stricte în ceea ce privește organizarea predării și a evaluării. Pentru ca disciplina limba română ca limba a doua de studiu să poată fi recunoscută și integrată ca parte a programului de licență, Facultatea de Relații Internaționale și Management, a fost creată programa pentru ciclul de licență, aprobată de Consiliul Științific al Universității în data de 29 martie 2018 și publicată la Editura Universității. Publicarea programei este echivalentul acreditării programului din România. Curricula pentru fiecare an

universitar în parte a fost elaborată în forma cerută, urmărind elementele distincte, acoperind un număr efectiv de ore de predare (anul I - 90 ore în primul semestru și 60 ore în cel de-al doilea; anul al II-lea – 60 ore în fiecare semestru; anul al III-lea - 45 ore în fiecare semestru; anul al IV-lea – 45 ore în primul semestru și activități de cercetare și coordonarea studenților în vederea pregătirii examenului de licență în cel de-al doilea semestru), ore de pregătire a activității didactice (10 ore alocate în fiecare semestru), ore alocate evaluării (4 ore în fiecare semestru), ore de consultații pentru examen (1 oră în fiecare sesiune), ore de consultații pe parcursului semestrului (1 oră/săptămână în timpul activității didactice).

Prin obiectivele stabilite pentru dezvoltarea lectoratului, au fost puse bazele studiului limbii și al culturii române, într-un cadrul formal universitar care dezvoltă strategiile enunțate în Parteneriatul strategic, încheiat în urmă cu 10 ani, între cele două țări. Astfel, a fost construit un parcurs didactic funcțional-comunicațional pentru însușirea limbii pornind de la nivelul zero în cadrul studiilor de nivel licență; este diseminată cultura română cu toate componentele ei (limbă, istorie, mentalități, literatură, muzică, teatru, arte plastice, cinematografie, științe etc.) prin activități extracuriculare sau organizate în cadrul Centrului de limbă și cultură română nou înființat precum *workshop-uri* (Mărțișor, Tradiții de primăvară, Sărbătoarea de Sânziene, Ziua Armatei, Romanian Winter Traditions – Crăciunul, Sorcova – Dimitrie Cantemir, Romanian Storytelling Workshop, Sărbătorile Paștilor), prin participări ale studenților la *evenimente culturale* (Romanian Film Days at Landmark; Romanian Culture Day la Azerbaijan State Academy of Fine Arts: Constantin Brâncuși Opening; Romanian Culture Day in Baku: George Enescu and Mihai Eminescu; Întâlnire cu Ambasadorul României din Azerbaijan; Concert Mugam, Festivalul Mugam; Întâlnire Delegație parlamentară română cu studenții la Centrul de limbă și cultură română; ADU Conference – representing Romanian universities; Les semaines francophones: viziune film românesc, Conferința de închidere a Francofoniei; Eurovillage Festival; vernisaj România - Great Union, Romanian Film Screening, European Film Festival, viziune film Vara s-a sfârșit, National Day of Romania. Reception, Expoziție Cătălin D. Constantin: Summarizing Cities: European Squares and their Histories, Lansare de carte: Kemal Abdulla, Câmpia vrăjitoarelor, traducere Liudmila Bejenaru), prin participarea la *prelegerile lunare de cultură și civilizație română* (Great Union in facts, Romanian values and EU patrimony: winter traditions, Romanian traditional costume, Ecotourism in Romania, Important figures of 1918 Great Union - Queen Maria of Romania, Romanian Rituals: Dragobete, Constantin Brâncuși Day, Mircea Eliade, Nichita Stănescu). Lectorul s-a implicat în *proiectul Universității* și a sprijinit studenții în cadrul

Learning about Romania: ADU "1 Day Khalifa" Project, Baku, 2018, unde invitatul de onoare a fost H.E. Dan Iancu, Ambasadorul României în Republica Azerbaijan.

Primul lector al Institutului Limbii Române care a pus bazele Lectoratului de Limbă și Cultură Română din cadrul Universității de Litere din Azerbaidjan, Baku, în 2017, este prof. dr. Iosefina Blazsani-Batto, director al Centrului de limbă și cultură română din cadrul aceleiași universități. Cadru didactic asociat în învățământul universitar (1997-2001), cadru didactic în învățământul preuniversitar din 1999 (limba și literatura română, literatură universală și limba engleză), formator pentru educația adulților din 2008, cu dublă formare universitară în *Litere* (specializarea română-engleză) și *Studii Europene*, cu formare postuniversitară în *Antropologie culturală*, *Multiculturalism*, *Valorificarea patrimoniului cultural* și *Management educațional și comunicare instituțională*, interesată de comparativisme culturale în cadrul tezei de doctorat despre simbolismul solstițiului de vară, lectorul se remarcă prin modul în care, la nivel educativ, a căutat în permanență să ajusteze și să adapteze realitatea curriculară la modul de învățare al elevilor/ studenților, la schimbările generaționale, prin activități în măsură să co-intereseze și să motiveze elevul/ studentul.

Prin cercurile de lectură pilot, prin proiectele de cercetare sau acțiune-cercetare derulate, finanțate din fonduri naționale sau europene, prin numeroasele activități extracurriculare, prin participarea la concursuri și simpozioane și prin implicarea activă a elevilor și studenților în proiecte cross-curriculare sau interdisciplinare a avut întodeauna ca scop activarea/ activizarea procesului de învățământ printr-o predare centrată pe elev/student și pe nevoile sale. Prin participarea voluntară în cadrul proiectelor de lectură și literație dezvoltate de ANPRO, ALSDGC, International Literacy Association și Asociația Pro Literacy, a susținut creșterea persoanelor interesate de valorizarea propriilor competențe personale sau într-un mediu academic/ școlar sau pe piața forței de muncă, iar, prin inițierea și organizarea evenimentelor culturale și științifice din Baku, a pus bazele unei relații de colaborare între diverse instituții direct interesate în promovarea culturii și limbii române.

MISCELLANEA

„Cursurile de limba română sunt interactive, iar d-na profesoară insistă în dezvoltarea noastră personală. Cred că implicare dânzei ne va asigura succes de-a lungul acestor ani. Am participat la multe evenimente, am învățat despre limba și cultura română. Mi-a plăcut foarte mult atunci când am învățat despre costumele naționale și sărbătorile românești sub formă de joc, utilizând cărți de

Lectoratul de Limbă Română din Baku

Lectoratul de Limbă Română din Baku

REGATUL BELGIEI

UNIVERSITATEA LIBERĂ DIN BRUXELLES

Alice TOMA

Fondată în 1834, Universitatea Liberă din Bruxelles este o universitate angajată, multiculturală și fidelă principiului *libre examen* care postulează independența rațiunii și respingerea oricărei dogme. În anul 2010, universitatea are peste 22 000 de studenți și peste 2100 de cercetători. Oferta sa de învățământ este bogată, cuprinzând 40 de licențe, 175 de masterate și 20 de doctorate. Deschiderea internațională a universității este demonstrată de prezența ridicată la aproape 30% a studenților străini, de parteneriatele privilegiate cu universități din afara țării și de rata mare de satisfacție în schimburile Erasmus. Calitatea cercetării la ULB este încununată de 3 premii Nobel, o medalie Fields, 3 premii Wolf, 2 premii Marie Curie și 22 de premii Francqui.

Facultatea de Filosofie și Litere este cea mai mare dintre cele 13 instituții de învățământ și cercetare ale universității. După prima diviziune din 1890, în trei secții: Filologie Clasică, Filosofie și Istorie, a continuat să se dezvolte, ultima dintre secțiile adăugate fiind cea de Limbi și Lingvistică (1980). Facultatea are mai multe centre de cercetare și cinci secții de învățământ printre care Departamentul de Limbi și Literaturi, care găzduiește, în filiera sa de limbi și literaturi franceze și romanice, începând cu anul universitar 2010-2011, primul Lectorat de Limbă Română la Bruxelles.

Printre figurile proeminente din trecut ale studiilor romanice se numără: Lucien-Paul Thomas (1880-1948) și Gustave Charlier (1885-1959), cofondatori ai studiilor de filologie romană, Émilie Noulet (1892-1978), prima femeie ce obține diploma secției, Julia Bastin (1888-1968), profesor de filologie medievală, Émilie Noulet (1892-1978), Jacques Pohl (1909-1993), Albert Henry (1910-2002), Pierre Ruelle (1911-1993), Madeleine Defrenne (1916-2008), Elsa Galle-Dehennin (1932-2009). Dintre profesorii actuali ai filierei amintim pe

Marc Dominicy, Manuel Couvreur, prodecan al facultății, Annick Englebert, șefa filierei.

Lectoratul de limbă română se înființează grație colaborării dintre Institutul Limbii Române, Ambasada României în Regatul Belgiei și Universitatea Liberă din Bruxelles. Actul ce pune bazele colaborării instituționale în domeniul învățământului și al culturii între Universitatea liberă din Bruxelles și Institutul Limbii Române este un Protocol cu 12 articole, semnat, prin grija Ambasadorului Ovidiu Dranga, la Bruxelles pe 29 iunie 2010 și la București pe 20 iulie 2010 de către șefii celor două instituții, respectiv, rectorul Philippe Vincke și directorul din acel moment, Corina Chertes.

Primul lector de limbă română, Cristina-Alice Toma, este ales în luna septembrie 2010 în urma unui concurs la care, potrivit decanului Didier Viviers (Radio România Actualități, 8 octombrie 2010) sunt prezentate candidaturi excelente. Limba română are un program de studii similar celorlalte limbi ale departamentului, program ce cuprinde cursuri de limbă română, istoria și cultura României și literatură română. Dublu doctor în filologie la București și în lingvistică la Geneva, este conferențiar în cadrul Departamentului de Lingvistică al Facultății de Litere, Universitatea din București. Având ca domenii de interes semantica și terminologia, analiza discursivă și pragmatica, retorica și literatura, a publicat 5 volume de autor, peste 100 de articole științifice și mai multe volume în colaborare.

La început de an universitar 2019-2020, la aproape 10 ani de la înființare, prin reorganizarea departamentelor și a facultăților, lectoratul de română face parte din Facultatea de Litere, Traducere și Comunicare, având studenți care provin din toate cele trei departamente ale facultății și din patru din cele 18 filiere, lectorul fiind președintele uneia dintre acestea: Departamentul de Limbi și Litere (Filierea limbi și litere franceze și romane, Filiera limbi și litere moderne), Școala de traducere și interpretaria ISTI-Cooremans (Filierea traducere și interpretariat) și Departamentul de Științe ale informării și comunicării (Filierea comunicare multilingvă). Celor patru cursuri care făceau obiectul primului an de studii românești li s-au adăugat de-a lungul timpului încă nouă cursuri. Obiectivul extinderii studiilor românești pe durata celor trei cicluri a fost atins, trecându-se treptat-treptat, de la licență la masterat și doctorat. Dincolo de aceste cursuri, limba română este prezentă, grație dinamismului lectorului, și în alte programe de studii.

Activitatea curriculară este completată de activitatea extracurriculară ce cuprinde evenimente științifice și culturale organizate independent sau împreună cu centre de cercetare din ULB (GRAL - Groupe de recherches en rhétorique et en argumentation linguistique, www.gral.ulmbaac.be; Philixte - Études Littéraires, Philologiques et Textuelles [Philixte. Literary, Philological

and TextualStudies] <https://www2.ulmbaac.be/rech/inventaire/unites/ULB720.html>; LaDisco – le Centre de recherche en linguistique) sau cu Ambasada, Institutul Cultural Român, Academia Română, Academia Belgiană și cu alte asociații culturale românești sau belgiene cum ar fi LSRS – Liga Studenților Români din Străinătate. Acestea iau forma colocviilor, a seriilor de cursuri-conferință, a serilor culturale asociate sărbătorilor de peste an, tradiționale (Crăciun, Mărțișor, Paște) sau moderne (Ziua culturii, Ziua costumului popular, Ziua Francofoniei ș.a.), proiecții de filme sau întâlniri cu scriitori. Pentru a lua un singur exemplu: *La glaneuse de poèmes à Bruxelles*, cu participarea Doinei IOANID, scriitoare, Jan H. Mysjkin, traducător și dr. Raluca Zaharia, actriță; ULB – Campus Solbosch, AY.2.108, 14/02/2019. Numeroase activități sunt dedicate promovării și sporirii vizibilității cursurilor de română la ULB cu diferite ocazii: *Zilele Porților Deschise, târguri ale educației, emisiuni radio, O după-amiază inedită la universitate, Dimineață pentru părinți, Universitatea copiilor, Ziua primirii noilor studenți, sesiuni de informare asupra programului de studii românești etc.*

Împreună cu studenți și colegi, din interacțiunea pentru pregătirea și realizarea cursurilor, sunt create materiale didactice tradiționale sau digitale, cum este platforma de învățare și intercompreensiune în limbi romanice Roma.Net. Aceasta devine o tradiție, la fel seriile anuale de cursuri-conferință care au organizat a 30-a conferință în anul universitar 2018-2019. În ultimii doi ani, seriile conferințelor au fost dedicate Centenarului Marii Uniri. Cităm, cu titlu exemplificativ: 1918-2018 ROUMANIE 100 ANS DE GRANDE UNION. Cours-Conférences. Séminaires doctoraux, ULB - Campus du Solbosch Maison des Arts de l'ULB av. Jeanne 56 - 1050 Bruxelles, Année académique 2018-2019. Conférenciers: Gabriela BIRIS - Alexandra CRĂCIUN - Alexandra VRANCEANU [Université de Bucarest] - Emilia IVANCU [Université «Adam Mickiewicz» de Poznan/ Université «1 Decembrie 1918» de Alba Iulia] - Roxana-Elisabeta MARINESCU [Académie d'Études Économiques de Bucarest] - Carmen MIRZEA - VASILE [Université de Bucarest / Académie Roumaine / Institut de Linguistique «Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti»] - Oana URSACHE [Université de Grenade/ Université «Stefan cel Mare» de Suceava].

Un loc important îl ocupă colocviile științifice internaționale care se integrează fie în seria Întâlnirilor lectorilor de română (COLLOQUE INTERNATIONAL «*Poétique, mythes et croyances*», *Deuxième réunion des lecteurs de roumain, les 14 - 15 juin 2013 avec le soutien de la FPL de l'ULB, de l'I.L.R, de l'ICR et de l'Ambassade*); fie în seria activităților unor asociații științifice cum este Rețeaua Panlatină de Terminologie Realiter (XIe Journée scientifique REALITER, *Terminologie et multilinguisme : objectifs, méthodologies et pratiques*, Bruxelles, les 26-27 juin 2015, Académie Royale de Belgique); fie în seria ambițioasă a Zilelor științifice de studii românești la Bruxelles inaugurată de Institutul Limbii Române (Director General Daiana-Theodora Cuibus) și ICR Bruxelles (Director Carmen Ducaru) în 2018 cu o ediție de mare succes COLLOQUE

INTERNATIONAL «*Royauté(s) : entre historicité et imaginaire*». 1ères Journées scientifiques d'études roumaines à Bruxelles, à l'Académie royale de Belgique, à la Maison des Arts de l'Université libre de Bruxelles – ULB, à la Résidence de l'Ambassadeur de la Roumanie Bruxelles, les 25, 26 et 27 octobre 2018 și prevăzând o continuare anuală, pentru 2019: COLLOQUE INTERNATIONAL «*Lecture et relecture de la latinité* ». 2èmes Journées scientifiques d'études roumaines à Bruxelles, à l'Académie royale de Belgique, à la Maison des Arts de l'Université libre de Bruxelles – ULB, à la Résidence de l'Ambassadeur de la Roumanie Bruxelles, les 7, 8 et 9 novembre 2019.

MISCELLANEA

«Ne m'étant jamais rendue en Roumanie, c'est par un heureux hasard que j'ai eu l'opportunité d'en apprendre plus sur la culture de cet étonnant pays, sur ses écrivains et sur son histoire. La découverte des moments marquants de l'histoire de ce pays que nous connaissons encore trop peu, en Belgique, m'a permis de me faire une idée plus précise de l'histoire de l'Europe. Par ailleurs, ces moments d'apprentissage et de rencontres vécus ici me donnent l'envie de partir et multiplier ces moments, en Roumanie.»

«J'ai eu la chance de pouvoir opter pour le cours « Ecrivains Roumains d'expression française » dans mon cursus universitaire en langues et littératures françaises et romanes. L'approche du cours était très intéressante car nous débutions ensemble notre connaissance de cette culture et de cette littérature par le biais de nombreux éléments biographiques et d'extraits. Ensuite, nous devons découvrir seul une œuvre d'un auteur d'origine roumaine qui écrivait en français pour ensuite partager notre expérience avec les autres membres du groupe. J'avais opté pour l'œuvre de Liliana Lazar 'Terre des affranchis' afin d'apprendre des éléments socio-historiques et littéraires sur la Roumanie. Cette expérience fut un succès et j'espère pouvoir continuer à approfondir ma connaissance sur ce pays et sa littérature. Le seul point déplorable concerne le manque d'information apportée aux étudiants concernant l'existence de ce cours alors que celui-ci nous permet d'aborder une vision plus complète des littératures romanes et des nombreux liens entre elles.» (Steffy Wilmart, étudiante assistant au cours de « Ecrivains Roumains d'expression française » année 2018-2019)

Linkuri utile:

<http://romanet.ulimbabe/>

<http://www.realiter.net/wp-content/uploads/2017/01/Affiche.jpg>

<https://www.InstitutulLimbiiRomane.ro/eveniment/catalogue-et-architecture-du-savoir/>

http://dll.ulimbaac.be/wp-content/uploads/2018/03/20180302_Affiche_Roumanie_100_VD.pdf

Alice Toma, lectorul I. L. R

Parlamentul European, deschiderea anului universitar, 2018

REPUBLICA BULGARIA

UNIVERSITATEA SF. KLIMENT OHRIDSKI DIN SOFIA

Carmen DĂRĂBUȘ

În mod instituționalizat, la nivel universitar, studiarea limbii, a literaturii și a culturii române are o tradiție de șaiszeci și opt de ani la Sofia. Lectoratul a luat ființă în urma acordului interguvernamental din 1950 și a funcționat mai întâi în cadrul Catedrei de Lingvistică Generală, iar, ulterior, din anul 1983, în cadrul Facultății de Filologie, Catedra de Romanistică, Facultatea de Filologie Clasică și Modernă a Universității „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia. Din anul 1983, la Catedra de Romanistică – director de departament conf. dr. Gheorghe Jecev, iar șefa secției de Românică, prof. dr. Daniela Stoyanova - (Facultatea de Filologie Clasică și Modernă), s-a deschis și funcționează până în prezent specializarea Filologie Română, cu o durată de 4 ani la nivel de licență și un an la nivel de masterat. Aceasta a avut la început numai două cadre didactice – conf. dr. Daniela Stoyanova (prima profesoară de română la Catedra de Romanistică) și lect. dr. Milena Velinova – amândouă absolvente ale Universității din București. Mai târziu, au fost încadrate ca asistente două absolvente ale acestei specializări, bune cunoscătoare ale limbii române – Rumiana Liutakova și Vanina Bojikova; de curând, Rumyana Lyutakova a publicat cartea *Lexic nou bulgar și român după 1989*, considerată, conform legislației bulgare în domeniul educației, „mica abilitare” și a fost promovată pe poziția de conferențiar. În prezent, a fost cooptată și tânăra absolventă a secției din Sofia, la nivel de licență, Mila Hagiava, absolventă și a masteratului de traductologie, direcția limba română, de la Universitatea „Sf. Chiril și Metodiu” din Veliko-Târnovo. De asemenea, în calitate de colaboratoare, tot absolvente ale Universității din Sofia, predau, la seminar, curs practic de limba română, Maria Stnimirova, Lora Nenkovska, Tsvetelina Gavrilova și Paola Georgieva. Acestea sunt cadrele didactice care acoperă programa cursurilor și seminarelor de limba română, iar cursurile și seminarele de literatură sunt ținute de către distinsa românistă prof. dr. habil. Rumyana Stanceva din cadrul departamentului

de Balcanistică; înainte de pensionare, o contribuție importantă și-a adus prof. dr. habil. Kicika Diamandieva, pasionată de cultura română. În cadrul acestui departament, se studiază limba și literatura română, alături de alte limbi considerate balcanice: greaca, albaneza și sârba. Cursul de dialectologie este ținut de un alt cadru didactic de prestigiu, Vasilka Aleksova. În cadrul Departamentului de Romanistică, cursul de Cultură și civilizație românească este ținut de G. Panaiotov, bun cunoscător al spațiului românesc în calitatea sa de diplomat la Ambasada Bulgariei din București. De practica pedagogică a studenților se ocupă prof. dr. Dimităr Veselinov, activ și în redactarea publicațiilor academice ale universității.

Lectorii români care au susținut studiile românești la Sofia de-a lungul vremii sunt:

- 1960-1962 – Maria Rădulescu, Universitatea București
- 1962-1964 – Valentin Chelaru, Universitatea din Craiova
- 1965-1968 – Ariton Vraciu, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași
- 1969-1972 – Dorin Gămulescu, Universitatea din București
- 1972-1974 – Dan-Horia Mazilu, Universitatea din București
- 1974-1978 și 2002-2007 – Dumitru Zavera, Universitatea din București
- 1978-1982 – Bujorel Ispas, Universitatea de Vest din Timișoara
- 1982-1990 – Constantin Geambașu, Universitatea din București
- 1990-1991 – Mihai Moraru, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București
- 1992-2001, 2007-2017 – Georgeta Bold, Liceul Teoretic Bulgar din București
- 2017-2020 – Carmen Dărăbuș, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – CUNBM

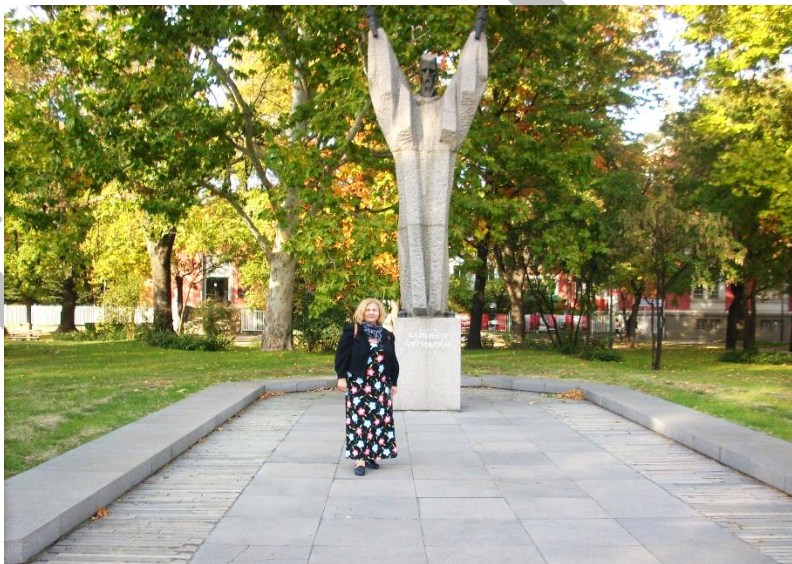
Secția de Filologie Română este singura de acest fel în Bulgaria, ca specializare principală de lungă durată. În prezent, ea acoperă necesarul de specialiști în limbă, literatură și cultură română, a căror realizare profesională corespunde necesităților celor două țări, precum și a întregii regiuni și ajută la dezvoltarea și intensificarea colaborării dintre cele două țări vecine cu particularități istorice și culturale apropiate.

În baza Acordului bilateral dintre România și Bulgaria, studenții au posibilitatea de a obține burse în România la cursurile de vară, organizate de universități din România, și stagii de pregătire în cadrul programelor Erasmus, iar cadrele didactice, în calitate de profesori-invitați, țin prelegeri în cadrul programelor CEPUS și Erasmus (Erasmus+). Pe lângă activitatea didactică, de-

a lungul anilor, Lectoratul a organizat o serie întreagă de manifestări culturale la care au participat nu doar studenți, ci și un public mai larg: seri culturale cu prilejul Zilei Naționale a României, cu prilejul Zilei Culturale a României (15 ianuarie), lecturi de poezie românească, mese rotunde, lansări de carte, expoziții, spectacole, proiecții de filme românești etc.

Lectoratul de Limba Română de la Sofia, încă de la începuturile sale, a beneficiat de importante donații și dispune în prezent de un impresionant fond de carte românească (câteva mii de volume și câteva zeci de colecții de periodice), unul dintre cele mai de seamă din întreaga Bulgaria, ceea ce constituie un stimulent în plus pentru studenți și pentru cei interesați de a studia limba română.

Interesul pentru limba română este în creștere, pentru că există numeroase companii bulgărești și filiale ale unor companii multinaționale românești care funcționează în Bulgaria, astfel că piața muncii devine stimulativă. De asemenea, în ultimii doi ani s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de elevi înscriși la liceul cu predare în limba română din Sofia.

Carmen Dărăbuș – lectorul I. L. R.

Biblioteca Lectoratului din Sofia

Universitatea din Sofia, fațadă

REPUBLICA BULGARIA

UNIVERSITATEA DIN VELIKO TĂRNOVO

*Elena-Camelia ZĂBAVĂ
Ruxandra LAMBRU*

Anul 1973 marchează începutul relațiilor dintre Universitatea din Veliko Târnovo și cea din Craiova, când, la propunerea rectorului universității craiovene, prof. univ. dr. Titu Georgescu, se stabilesc contacte directe de colaborare între facultățile cu profil filologic ale celor două universități. Doi ani mai târziu, în 1975, încep demersurile pentru o colaborare bilaterală directă pe bază de contract între Universitatea din Veliko Târnovo și Universitatea din Craiova. Contractul de colaborare bilaterală are la bază Acordul cultural bilateral încheiat între RPB și RSR pe durată nedeterminată, semnat la Veliko Târnovo de rectorul Universității din Craiova, prof.univ.dr. Tiberiu Nicola și rectorul Universității din Veliko Târnovo, prof. univ. dr. Dimităr Filipov. În baza acestui acord se înființează Lectoratul de Limba Română, care se deschide oficial la data de 18 martie 1976. La începutul lunii octombrie 2000, acordul bilateral este reactualizat și semnat de rectorii prof. univ. dr. Mircea Ivănescu și, respectiv, prof. univ. dr. Ivan Haralampiev, iar, în noiembrie 2003, semnatarii contractului sunt prof. univ. dr. Ion Vladimirescu și prof. univ. dr. Ivan Haralampiev. În aprilie 2007, contractul este revizuit și adaptat noilor condiții și norme europene.

Predarea limbii române ca limbă facultativă la Universitatea „Sfinții Chiril și Metodiu” din Veliko Târnovo s-a desfășurat cu intermitențe până în momentul inaugurării catedrei, în anul 1992, în cadrul Facultății de Istorie a Universității din Veliko Târnovo. Ulterior, limba română a fost predată sistematic în cadrul Facultății de Filologie, specializarea Balcanologie.

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea „Sf. Chiril și Metodiu” din Veliko Târnovo a funcționat în anii de început în cadrul Facultății de Filologie, Catedra de Limbi Romanice. În perioada 1992-1998, colectivul de limba română a funcționat în cadrul Facultății de Istorie, specializarea

„Balcanologie”. Din anul universitar 1998-1999, specializarea „Balcanologie” face parte din portofoliul Facultății de Filologie. Colectivul de limba română, care îl include și pe lector, aparține Catedrei de Lingvistică Generală și Slavă Veche a Facultății de Filologie.

Lectoratul de Limba Română a devenit foarte dinamic începând cu anii 1990, când s-au intensificat și relațiile și schimburile culturale dintre Bulgaria și România. De la statutul de limbă facultativă, s-a trecut la nivelul de secție cu program de patru ani de licență, apoi s-a acreditat și programul de masterat – traductologie (2011), de curând (2015) limba română există și în oferta secției de Lingvistică Aplicată.

Destinatarii cursurilor de limba și literatura română sunt studenții secției „Balcanologie”, cu limba română A sau B, cei ai secției de Lingvistică Aplicată și alți studenți filologi care aleg româna ca limbă facultativă. La nivel de masterat, româna este studiată la specializarea Translatologie.

După aderarea României și Bulgariei la Uniunea Europeană, Universitatea din Veliko Târnovo a stabilit relații bilaterale de colaborare și schimburi de studenți cu Universitatea din Craiova, cu Universitatea din Constanța și cu Muzeul Dunării de Jos de la Călărași. Studenții merg anual la practică în aceste trei instituții, independent de mobilitățile Erasmus existente.

Lectorii de limba română care au predat la UVT au fost:

martie – iunie 1976 – Dumitru Zavera, prof. dr., Universitatea din București, Catedra de Slavistică

01.04.1976-30.09.1979 – Teodor Oancă, lect. univ. dr., Universitatea din Craiova

01.02.1981-30.09.1992 – Aurora Iordăchescu, profesor în învățământul preuniversitar din Iași

01.10.1992 - 30.09.1995 - Ilie Danilov, conf. dr., Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași

01.10.1995-01.07.1996 - Constantin Geambașu, prof. dr., Universitatea din București

01.10.1996-30.09.1999 - Miruna Ivănescu, profesor

01.10.1999-30.09.2006 – Silvia Mihăilescu, asist. dr., Universitatea “Ovidius” din Constanța

01.10.1999-30.09.2010 - Paraschiva Boboc, conf. dr. la Universitatea “Ovidius” din Constanța

01.10.2010 - 30.09.2017 - Ruxandra Lambru, lect. dr., Universitatea din București

01.10.2017-prezent – Elena-Camelia Zăbavă, conf. univ. dr., Facultatea de Litere, Universitatea din Craiova. Domenii de interes: lingvistică generală, onomastică, sintaxă, limba română ca limbă străină. Studii și cărți în domeniu.

În cei patru ani ai programului de licență, limba română se studiază *obligatoriu*, alături de limbile albaneză și neogreacă, având ca variante de studiu prima limbă balcanică (limba A), a doua limbă balcanică (limba B) sau a treia limbă balcanică (limba C). Ținta pentru absolvenții cursurilor de licență (patru ani) cu limba română ca primă limbă balcanică este nivelul C2, pentru cei cu limba română-a doua limbă balcanică B1/B2, iar pentru limba română-a treia limbă balcanică – A2.

Programa prevede cursuri practice și teoretice pentru toți anii de studiu: *Cultura și civilizația României, Istoria literaturii române, Civilizație, Gramatica practică a limbii române, Concepte filologice.*

În anul universitar 2011/2012, s-a acreditat și un program de masterat cu profil Traductologie, având durata de un an (profilul filologic) și de doi ani (profilul nefilologic). Aici, programa prevede cursuri și seminarii de traducere simultană, consecutivă, traducere de texte literare, publicistice, eseistice, pe lângă cele teoretice generale în limba bulgară.

Direcțiile profesionale pentru care sunt pregătiți studenții sunt: învățământ (cu specializare filologie sau istorie), cercetare, traduceri, jurnalism, turism cultural, diplomație etc.

Dintre proiectele care au adus vizibilitate lectoratului, poate fi menționat proiectul european *Cross Border University Network for Intercultural Communication*, MIS ETC code 795, implementat de Universitatea din Veliko Târnovo în perioada 01.10.2011-19.11.2012, având ca parteneri Universitatea din Craiova, Universitatea din Constanța și Universitatea din Ruse. În cadrul acestuia, lectorul a fost responsabilul pentru coordonarea cu partenerii români. (link proiect: <http://calarasicbc.ro/hartainteractiva/?p=873>).

Pe data de 6 aprilie 2017, la TVR Internațional a fost difuzată emisiunea „La un pas de România. Episodul 3: Citind românește în Bulgaria”, realizată cu sprijinul lectoratului de limbă română de la Universitatea din Veliko Târnovo, alături de cel de la Sofia. Reportajul a prezentat toate cadrele didactice și toți studenții și masteranzii de la specializarea de limba română, iar rezultatul poate se regăsește la adresa web <http://www.tvrplus.ro/editie-la-un-pas-de-romania-560716>.

Absolvenții secției „Balcanologie”, beneficiind de o pregătire filologică și istorică complexă, au mari perspective de angajare, acoperind mai multe domenii. După absolvire, tinerii pot lucra în instituții de învățământ preuniversitar ca profesori, ca traducători în cadrul unor firme private, la instituții de stat (Poliția, Armata sau chiar în cadrul Ministerului de Externe).

Numeroși absolvenți au ales industria turismului, în continuă expansiune în Bulgaria, dar și în alte domenii de comunicare sau relații cu publicul (call center cu limba română, administrare de site plurilingv pentru limba română ș.a.)

După aderarea la Uniunea Europeană, legăturile economice dintre România și Bulgaria au devenit tot mai strânse și mulți tineri se arată interesați de studiul limbii române, având perspective certe de angajare.

Camelia Zăbavă, lectorul I. L. R.

Ceremonia de absolvire, 2019

Conferința Catedrei

CANADA

UNIVERSITATEA YORK DIN TORONTO

Crina BUD

Colegiul Glendon al Universității York din Toronto este singurul loc din Canada unde sunt oferite cursuri universitare dedicate limbii și culturii române. Colaborarea între reprezentanții universității canadiene și Institutul Limbii Române din cadrul Ministerului Educației și Cercetării de la București a fost consacrată prin semnarea unui Protocol de colaborare, la 12 iulie 2010, iar cursurile au fost inaugurate în ianuarie 2011, în prezența ministrului de externe Teodor Baconschi și a primului lector, Ioana Cristina Pârvu.

Din 2014 și până în prezent, cursurile și numeroasele activități academice sau culturale extracuriculare sunt în sarcina conferențiarului universitar Crina Bud.

Crina Bud este lector de limba română la York University, Toronto. În trei cărți și aproximativ nouăzeci de studii și articole abordează teme precum literatură și totalitarism, raportul dintre istoria literară și istoria culturală, configurări critice ale literaturii române în străinătate. Studiile postdoctorale desfășurate la Academia Română au structurat un istoric al antologiilor de literatură română și al studiilor românești în Europa. A colaborat la *Dicționarul general al literaturii române*, la *Dicționarul multidisciplinar de terminologie culturală*, a coordonat echipele de cercetători români în două proiecte internaționale și a fost secretarul executiv al *Asociației de Literatură Generală și Comparată* din România.

Lectoratul a început prin a oferi două cursuri în limba engleză cu durata de un an: *Limba română – o introducere lingvistică* unde studenții pot descoperi sau aprofunda limba română și pot explora unicitatea unei limbi romanice a cărei dezvoltare a avut loc într-un context lingvistic balcanic, *„Cultura română într-o perspectivă semiotică”*, unde semne culturale românești (ilustrate prin

cinematografie, literatură, teatru, arte plastice, muzică) sunt interpretate prin raportare la modele culturale nord americane.

Din toamna acestui an, particularități de evoluție și de funcționare ale limbii române sunt puse în evidență prin comparație cu celelalte limbi provenind din latină, într-un curs nou, predat în franceză: *Româna - o limbă romanică*. Vocabularul, structura gramaticală, sonoritățile românei sunt puse în valoare prin analize ale unor aspecte comune sau diferențiatore față de franceză, italiană, spaniolă, portugheză, catalană.

Cursurile sunt concepute pentru a răspunde cerințelor mediului multicultural canadian și sunt adaptate misiunii specifice a colegiului Glendon de a oferi un mediu universitar bilingv (anglofon și francofon, în același timp) precum și exigenței de excelență academică în domeniul științelor sociale și al studiilor umaniste.

Identitatea particulară a Canadei și, implicit, cea a universităților ei sunt date de conviețuirea a numeroase etnii și limbi. Cursurile oferite de lectorat au fost urmate de studenți cu cele mai diferite origini, deținatori, așadar, ai unor moșteniri culturale extrem de variate. Celor câțiva studenți provenind din familii românești li se adaugă tineri pentru care limba maternă este idiș ori ebraică, mohawk, cree, ojibwe ori altele limbi și dialecte din Nepal, Etiopia, China, Filipine, Jamaica, Iran, Serbia, Polonia, Olanda, Irlanda, Italia, Brazilia, Congo, Albania, Polonia etc.

În fiecare an, studenții beneficiază de întâlniri cu membri ai comunității academice de la Glendon sau cu universitari canadieni, americani sau europeni care au origini românești sau care au ca domeniu de cercetare limba și cultura română. Printre invitați, s-au numărat Dorin Urițescu, Philippe Bourdin, Gabriela Alboiu, Ian Martin, Bruce Connel, Tereza Barta (toți profesori la York University), Călin Andrei Mihăilescu (Western Ontario University), Dumitru Radu Popa (New York University), Mira Glodeanu (Conservatorul Regal din Bruxelles), Adam J. Sorkin (Penn State Brandywine), Diana Manole (Guelph University), Cătălina Florina Florescu (Pace University) sau scriitori și jurnaliști precum Felicia Mihali, Costi Gurcu, Andreea Demirgian etc.

Lectoratul de la Toronto a organizat în colaborare cu fundația Tradituous două ediții ale salonului internațional de carte și arte românești ToRoFest (<https://torofest.ca/>), conceput ca o întâlnire între scriitori, editori, traducători, jurnaliști, artiști, cercetători și studenți interesați de bogăția culturii române, dar și de schimburile cu celelalte culturi ale celei mai cosmopolite metropole canadiene și ale Americii de Nord în general. Studenții au făcut parte dintre animatorii/moderatorii evenimentului și au organizat ateliere și dezbateri alături de zeci de scriitori, muzicieni și artiști plastici. Ei au fost de fiecare dată

invitați să vizioneze și comenteze filmul românesc din cadrul Festivalului de Film European de la Toronto.

Studentii sunt implicați în secvențe de învățare experiențială concretizată în articole publicate în reviste românești sau dedicate studiilor românești, în traduceri, în cronicile de film, în articole științifice și, recent, în participarea la un atelier organizat în colaborare cu Universitatea din Sudbury despre patrimoniul imaterial, rezultatele urmând a fi prezentate cu ocazia unui colochiu la Universitatea din Laval.

Șase studenți au beneficiat, până acum, de burse pentru cursuri de vară în România la universitățile din Constanța și Timișoara, unul dintre ei specializându-se oficial în traducerea din română în engleză.

Lectoratul a asigurat, începând cu anul 2015, cursuri pentru evenimentele organizate cu ocazia Zilei limbilor europene la Ottawa și Toronto; lectorul actual a făcut prezentări de carte românească în cadrul emisiunii francofone *Quatrième de couverture*, difuzată de Radio Canada, a moderat o întâlnire a clubului de carte EUNIC de la Ottawa unde a fost discutată cartea lui Filip Florian *Zilele regelui*, a ținut conferințe academice organizate de Ambasada României la Universitatea din Ottawa (2015, 2016) sau la Universitatea din Whitehorse -Yukon, a participat la dezbateri despre realități sociale în foste țări comuniste la prestigioasa facultate Munk School of Global Affairs.

Crina Bud, lectorul I. L. R.

Lectoratul din Toronto

GL/LIN 2505 6.0 (2017-2018) | Thursday 6 pm - 9 pm | **6 credits**
 Professor: Crina Bud | mariabud@glendon.yorku.ca

Glendon College
 York University

ROMANIAN LANGUAGE
 A LINGUISTIC INTRODUCTION
 GL/LIN 2505 6.0

Attracted to *Romance* languages?
 Why don't learn *Romanian*?

Lectoratul din Toronto

REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

UNIVERSITATEA DE STUDII STRĂINE, BEIJING

Petru APACHIȚEI

Limba, cultura și civilizația românească sunt promovate, în China, în cadru instituționalizat, la Universitatea de Studii Străine din Beijing, în cadrul Facultății de Limbi și Culturi Europene. Secția de limba română s-a înființat conform Acordului Cultural Chino-Român, în cadrul Institutului de Limbi Străine din Beijing, în luna septembrie, 1956. În acel moment, Institutul de Limbi Străine din Beijing cuprindea doar Facultățile de Limba Engleză, de Limba Franceză, de Limba Germană și de Limba Spaniolă. Secția de limba română funcționa pe lângă Facultatea de Limba Franceză. În același timp, conform aceluiași Acord Cultural Chino-Român, s-a înființat și secția de limba chineză la Universitatea București.

Considerată ca fiind cea mai prestigioasă unitate de învățământ superior din China în domeniul studierii limbilor străine și al studiilor internaționale, Universitatea de Studii Străine din Beijing este de multe ori numită și „leagănul diplomaților”. Fiind subordonată direct Ministerului Educației și Învățământului din China, nu este doar cea mai veche, dar și cea care oferă cele mai multe programe de limbi străine în China. Este centru național pentru predare și cercetare a limbilor și literaturilor străine și pentru studiile internaționale și centru de formare a interpreților și traducătorilor de înaltă calificare. De asemenea, universitatea oferă și programe de studii în domenii precum economie și comerț internațional, finanțe, contabilitate, administrarea afacerilor, managementul informației și diplomație.

Încă de la început și până astăzi, limba română a avut statut de disciplină obligatorie. Pentru primele trei promoții, programul de studii au fost de cinci ani, după aceea, de patru ani. Fiecare serie e alcătuită din 10 – 20 de studenți. Comparând cu perioada predecembristă, grupele nou înființate sunt mai puțin numeroase, consecință a fluctuațiilor de viziune și de abordare a raporturilor româno-chineze la toate nivelurile.

În prezent, programele educaționale vizează nivelurile licență, masterat și doctorat. Oferta curriculară cuprinde cursuri practice, cursuri de cultură și civilizație românească, de literatură română, de redactare în limba română, de traduceri, de istoria românilor și geografia României, dar și cursuri specializate, de diplomație și economie.

În cei peste 63 de ani de existență, s-a avut în vedere formarea la studenți a unui nivel cât mai bun de stăpânire a limbii române, astfel încât aceștia să poată face față cu succes unor sarcini profesionale cât mai diverse, ca interpreți, traducători sau funcționari de rang înalt la instituții de stat însărcinate cu afacerile externe, precum Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Culturii, Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Apărării Naționale, Academia de Științe Sociale, Agenția de presă Xinhua, Radio China Internațional etc. Astfel, în cele 20 de promoții au absolvit mai bine de 200 de licențiați, 11 absolvenți de master și 3 doctori. Cei mai mulți dintre aceștia au ajuns cadre de bază în diplomație, economie și comerțul exterior, cultură, armată, tehnică, știință, mass-media, învățământ, cercetare, sport etc. Dintre aceștia, unul a fost ministru adjunct la Ministerul Afacerilor Externe, trei au fost ambasadori la București, unul a fost ambasador la Moscova, doi au fost ambasadori la Chișinău, unul a fost ambasador la Sofia, trei au fost sau sunt încă profesori universitari, unul fost cercetător științific la Academie, doi au fost ofițeri de grad superior, în armată.

Primul lector român și-a început activitatea în anul înființării lectoratului, 1956. Printre lectorii români care și-au desfășurat activitatea aici se numără nume prestigioase din învățământul universitar românesc: Ion Diaconescu - Universitatea București, Ștefan Giosu - Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași (specialist în dialectologie), George Sanda - Universitatea București, George Munteanu - Universitatea București (specialist eminescolog), Ion Vlad - Universitatea „Babeș Bolyai” (critic literar, rector al Universității), Ion Popescu - București (fost director și inspector), Ilie Danilov - Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Ion Florică - profesor la un liceu din Sinaia (fost director), Silviu Niculescu – profesor la un liceu din București.

În prezent, activitatea de predare este asigurată de către 4 cadre didactice, dintre care 3 profesori chinezi - prof. dr. Ding Chao, decanul de vârstă al catedrei, cu o prestigioasă activitate diplomatică și didactică, conf. univ. dr. Pang Jiyang, șefa catedrei, și conf. dr. Dong Xixiao, prodecan al Facultății de Limbi și Culturi Europene. Lectorul român, al patrulea membru al catedrei, este Petru Apachiței, profesor titular la Liceul Teoretic „V. Alecsandri” din Iași. A fost metodist al Inspectoratului Școlar Județean, formator la Casa Corpului Didactic și mentor de practică pedagogică pentru studenții de la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza”. În anul 2004, i-a fost acordat gradul I în

învățămint, ca profesor de limba și literatura română - limba și literatura franceză, iar în 2010 a absolvit cursurile programului de masterat Politici Educaționale și Management Educațional, din cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației de la Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași. Este coautor al 18 cărți în domeniul didacticii limbii și literaturii române și a fost director de școală generală și inspector școlar județean pentru disciplina limba și literatura română între 2004-2009, membru a numeroase comisii naționale, inițiator, organizator și propunător de subiecte la concursurile și olimpiadele școlare de specialitate. În 2009, a primit din partea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului din România Distincția „Gh. Lazăr”, pentru inovare în cariera didactică.

În cei peste 60 de ani de existență a lectoratului, rezultatele sunt remarcabile. În ceea ce privește activitatea de cercetare, s-au tipărit mai bine de 10 auxiliare didactice. Cea mai mare valoare o reprezintă publicarea celor două dicționare în anul 2018: *Dicționarul chinez-român și Dicționarul român-chinez*, amândouă fiind instrumente de lucru indispensabile tuturor celor care învață sau folosesc concomitent limbile chineză și română. Dotarea catedrei de limba română s-a îmbunătățit considerabil în tot acest timp, cadrele didactice și studenții având acces atât la bibliografia de specialitate, cât și la materiale-suport precum înregistrări audio-video, ziare și reviste.

În prezent, se lucrează la elaborarea de corpusuri lingvistice și se intenționează încheierea unor acorduri interinstituționale cu universități românești, în vederea mobilității studenților, în cadrul programului Erasmus+.

În contextul noilor proiecte de dezvoltare a Chinei (cel mai nou dintre acestea fiind „O centură, un drum”, un nou Drum al Mătăsii), vorbitorii de limbi străine sunt din ce mai necesari, mai ales pentru limbile de mică circulație. Așadar, numărul de locuri alocate secției de română a crescut în ultimii ani, iar studenții se atașează sufletește de studiul limbii și de cunoașterea culturii și spiritualității românești. Unii vădesc chiar vocație, atât prin participare activă la activitățile din cadrul orelor de curs, cât și prin implicare în elaborarea de proiecte și activități cu profil cultural-artistic, în colaborare cu Ambasada României și Institutul Cultural Român de la Beijing. De asemenea, își asumă rolul de interpret în cadrul unor vizite ale unor delegații oficiale românești în China.

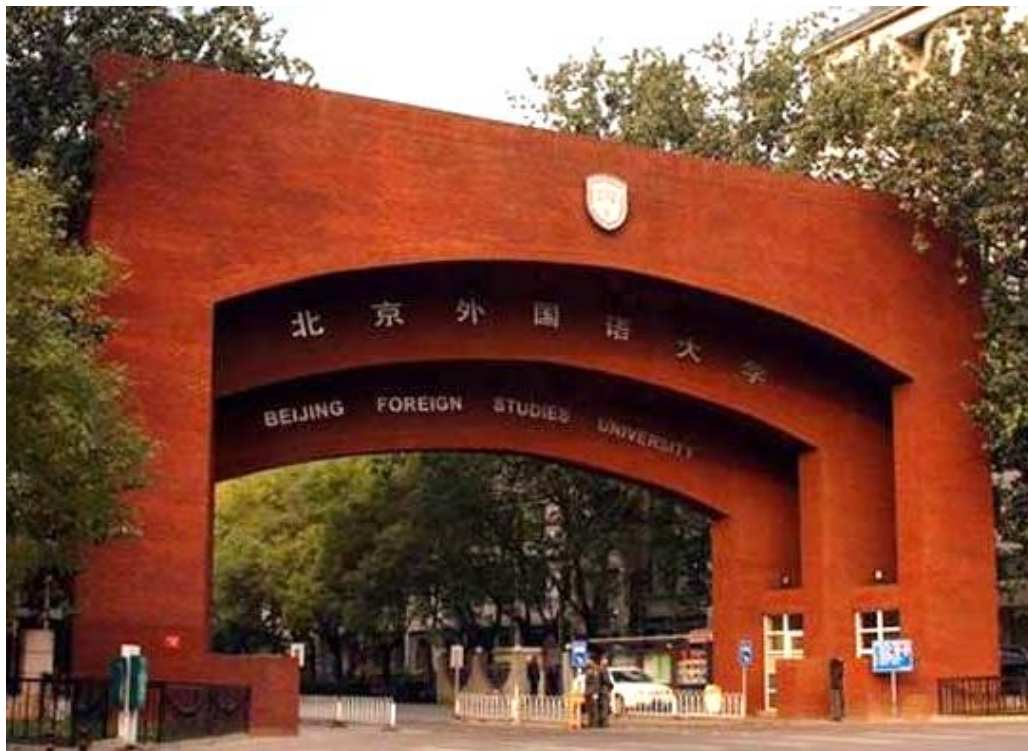
MISCELLANEA

„Îmi va rămâne mereu în amintire memoria profesorilor mei de limba română. Ori de câte ori îmi amintesc anul de studiu în România, în mintea mea apar Calea Victoriei din București, Castelul Peleş din Sinaia, Biserica Neagră din Brașov, precum și mulți dintre românii ospitalieri și prietenoși pe care i-am întâlnit, încât mă cuprinde o stare de nostalgie și aș dori să mă mai întorc acolo încă o dată.

Cu ocazia aniversării a 70 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre China și România, 1949- 2019, îmi doresc ca relațiile dintre cele două țări să se consolideze în continuare și viitorul celor două părți să devină din ce în ce mai prosper.” (Xu Jaijie, masterand)

Linkuri utile:

<http://www.bfsu.edu.cn/>

Universitatea de Studii Străine din Beijing
(clădirea Facultății de Limbi și Culturi Europene)

Petru Apachiței, lectorul I. L. R.

Promoția 2018 a secției de limba română și profesorii lor

REPUBLICA CROAȚIA

UNIVERSITATEA DIN ZAGREB

Patricia SERBAC

Limba română se studiază la Universitatea din Zagreb, Croația, în cadrul Departamentului de Limbi Romanice al Facultății de Științe Sociale și Umaniste, una dintre cele mai vechi facultăți ale Universității din Zagreb.

Istoria Universității începe încă din anul 1669, însă întemeierea structurilor sale moderne are loc în 1874 când, alături de Facultățile de Drept, Teologie și Medicină, începe să funcționeze și Facultatea de Filosofie (devenită mai târziu Facultatea de Științe Sociale și Umaniste).

Începuturile studiilor de romanistică datează din anul 1882, când Ivan Švaljuga ține pentru prima dată cursul de limba și literatura franceză. După mai mulți ani, în 1920, se înființează Seminarul de Filologie Romanică (cu seminarii pentru limbile franceză și italiană), precursorul Departamentului de Limbi Romanice de astăzi. Un mare merit pentru înființarea Seminarului îi revine lui Petar Skok, „părintele romanisticii” în Croația, care, până la pensionare, în 1952, nu doar că a condus Secția de Limbă și Literatură franceză, ci a ținut și cursuri de limbă spaniolă, portugheză, română și retoromană.

Trebuie menționată aici activitatea didactică și culturală desfășurată de Valentin Chelaru în calitate de lector de limba română și atașat cultural la Zagreb între anii 1943 și 1945, precum și activitatea lui Eugen Câmpeanu ca lector de română în perioada 1959-1962, când a predat limba română la Departamentul de Limbi Romanice.

După ani de absență, limba română revine printre limbile romanice predate la Facultatea de Științe Sociale și Umaniste din Zagreb. Acest lucru se întâmplă abia după obținerea și recunoașterea independenței statului croat în 1992, prin înființarea, după semnarea acordului interguvernamental în 1996, a primului lectorat de limbă română de la Zagreb și a secției de limbă croată la Universitatea din București. La Zagreb, Florin-Lazăr Ionilă și Clara Căpățînă țin cursuri facultative de limba română pe care le puteau frecventa studenții de la oricare dintre secțiile facultății.

După mai mulți ani de eforturi susținute și intervenții la instituțiile croate, în anul 2003 se aprobă înființarea Secției de limba și literatura română la Zagreb, a cărei coordonare o preia prof. dr. Dražen Varga (cunoscător și vorbitor al tuturor limbilor romanice și nu numai), cu sprijinul permanent al academicianului prof. dr. August Kovačec, cărora li se alătură tinerii asistenți Ivana Olujić și Petar Radosavljević, care, între timp, au devenit cadre didactice titulare și și-au făcut doctoratul în literatura, respectiv, lingvistica românească.

Limba română a avut la început statut de studiu suplimentar opțional de trei ani, pentru ca, din 2006, să devină specializare cu o perioadă de studiu de cinci ani (licență + masterat) și școală doctorală, conform sistemului Bologna. În anii următori, la Secția de limba și literatura română își desfășoară activitatea lectorii dr. Camelia Fircă (2006-2008, Universitatea Spiru Haret, Craiova) și dr. Ioana Cristina Pîrvu (2008-2010, Universitatea din București), având o contribuție importantă în activitatea de predare, în special a cursului practic, la toți anii de studiu.

În 2010, și-a încheiat studiile de cinci ani de limba și literatura română prima promoție de studenți croați de la Facultatea de Științe Sociale și Umaniste din Zagreb.

Din 2010 până în 2017 revine la Zagreb dr. Clara Căpățînă, de la Universitatea din București, iar, din 2017 până în prezent, dr. Patricia Serbac, de la UMFST din Târgu-Mureș.

Lectoratul cuprinde în prezent mai ales cursuri practice pentru anii II, III, IV și V, dar și câte un curs de limbă cu aplicații pe texte din literatura română, pentru cei doi ani de masterat.

Lectorii care au predat în cadrul lectoratului din Zagreb sunt următorii:

- 1943 – 1945: Valentin Chelaru, lector de limba română, atașat cultural la Zagreb
- 1959 – 1962: Eugen Câmpeanu
- 1996 – 2000: Florin-Lazăr Ionilă de la Universitatea din Craiova
- 2000 – 2006: dr. Clara Căpățînă de la Universitatea din București
- 2006 – 2008: dr. Camelia Fircă de la Universitatea Spiru Haret, Craiova
- 2008 – 2010: dr. Ioana Cristina Pîrvu de la Universitatea din București
- 2010 – 2017: dr. Clara Căpățînă de la Universitatea din București
- 2017 – până în prezent: dr. Patricia Serbac de la UMFST din Târgu-Mureș

Dr. Patricia Serbac predă limba română pentru străini. Domeniile de cercetare sunt lingvistica varietăților, învățarea limbii, fonologia și fonetica din perspectivă contrastivă. În cadrul acestora din urmă, se ocupă de fonologia germană și engleză pentru români și de fonologia românească pentru nativii de limbă germană și croată.

Dintre realizările științifice și culturale de-a lungul timpului, putem aminti următoarele: Florin Ionilă a fost coautor, împreună cu Goran Filipi, la primul dicționar croat-român (2001) și primul ghid de conversație croat-român (2000) și român-croat (2001), toate apărute la Zagreb; dr. Clara Căpățînă a organizat seri culturale cu studenții de la română. Dintre aceste evenimente culturale, se remarcă o seară Caragiale și o seară Eminescu, aceasta din urmă fiind organizată în colaborare cu Ambasada României la Zagreb în 2015. dr. Patricia Serbac a organizat seri culturale cu studenții pe teme de poezie eminesciană și colinde. Tot cu participarea Ambasadei, în 28 noiembrie 2018, a avut loc o masă rotundă cu ocazia Centenarului Marii Uniri, organizată de Departamentul de Romanistică și Secția de limba română, la inițiativa prof. dr. August Kovačec, la care s-au prezentat comunicări științifice pe teme de istorie, literatură și lingvistică românească.

În prezent, Facultatea de Științe Sociale și Umaniste a Universității din Zagreb este unicul și privilegiatul centru universitar din Croația unde se studiază limba, literatura, cultura și civilizația românească. Studenții dobândesc competențe interculturale de comunicare și de traducere și se pot îndrepta înspre cariere ca aceea de profesor și de traducător. Aceasta din urmă este cea mai dorită. Interesul manifestat de studenți și dăruirea profesorilor fac ca această secție de română să aibă perspective de dezvoltare stabilă și pe viitor.

Linkuri utile:

<http://www.ffzg.unizg.hr/roman/rumunjski/>

<http://www.ffzg.unizg.hr/roman/rumunjski/nastavnici/dr-sc-patricia-maria-serbac-rumunjska-lektorica/>

Patricia Serbac, lectorul I. L. R.

Cărți românești

Lectoratul de Limbă Română din Zagreb

REPUBLICA ELENĂ

UNIVERSITATEA DEMOCRITUS A TRACIEI, KOMOTINI

Nina NIMIGEAN

Lectoratul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească de la Universitatea „Democritus” a Traciei, Komotini, Grecia, este unul dintre cele mai nou înființate lectorate ale Institutului Limbii Române, inaugurarea sa producându-se sub egida Ministerului Educației Naționale din România și al Ministerului Educației și Cultelor din Grecia, la debutul anului academic 2015, în data de 21 octombrie.

Lectoratul funcționează în cadrul Facultății de Limbi Clasice și Științe Umaniste, Departamentul pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, ca parte din ramura Komotini a Universității „Democritus” – instituție extinsă în patru ample centre academice, situate în orașele Komotini, Xánthi, Orestiáda și Alexandroúpoli. Numită după Demókritos, filozof antic grec din Abdera, Tracia, universitatea – care a fost înființată în iulie 1973 și și-a primit cei dintâi studenți în anul academic 1974-1975 – se situează printre cele mai moderne din Grecia, fiind un mediu academic competitiv, ocupând locul 1083 în Global World University Rankings și locul 8 în clasamentul universităților grecești.

Demersurile pentru înființarea unui lectorat românesc în Grecia au debutat încă din anii 2010; a fost important sprijinul dedicat al autorităților statale și academice din ambele țări și, cu prilejul vizitei pe care Ministrul delegat pentru Relațiile cu România de peste Hotare, Angel Tîlvăr, a efectuat-o în perioada 14-17 mai, 2015, în Republica Elenă, întrevăderea Domniei Sale cu prof. univ. dr. Athanásios Karabínis, Rectorul de atunci al Universității „Democritus” și prof. univ. dr. Evi Ioannídou, Directoarea din acea perioadă a Departamentului pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, s-au definitivat procedurile diplomatice și administrative.

Oferta formativă actuală a Facultății de Litere include limbi europene clasice (latina și greaca veche), limbi moderne de largă circulație (engleza,

franceza, spaniola, germana); limbi moderne europene (greaca modernă, portugheza, italiana, româna, etc.), limbi balcanice și din țările riverane Mării Negre (româna, bulgara, rusa, turca etc.). Ca urmare, Lectoratul activează într-un mediu educațional pluricultural și plurilingv, în care este recunoscută și susținută diversitatea lingvistică, etnică și culturală. Interesul crescut pentru limbile și culturile central și est-europene favorizează menținerea cursurilor de limbă, cultură și civilizație românească în oferta studiilor de licență și programele de masterat și, de asemenea, în oferta programelor de doctorat.

Lectoratul și-a propus încă de la înființare să inițieze și să consolideze o bună și serioasă tradiție academică. Beneficiind de eforturile și investiția de suflet a primului Lector al Institutului Limbii Române (2015-2018), d-na Silvia Giurgiu, profesor la Liceul Teoretic „Gh. Șincai” din Cluj-Napoca, lectoratul și-a definit primele structuri în plan didactic, și-a coagulat un foarte bun nucleu inițial (peste trei sute de volume de carte și periodice) al unei biblioteci proprii în dezvoltare, și-a conturat primele direcții orientate către cunoașterea cultural-civilizațională a României. Activitatea Domniei Sale s-a bucurat de o deosebită apreciere atât din partea studenților, cât și din partea colegilor și a conducerii departamentului.

Cu începere din luna ianuarie, 2019, lectoratul este susținut prin activitatea lectorului Institutul Limbii Române, Gina Nimigean. Având ca instituție de proveniență Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini, lect. univ. dr. Gina Nimigean continuă linia academică a Almei Mater, acordând, pe lângă cercetarea științifică de tradiție, o atenție cu totul specială procesului de transfer al limbii române către studenții greci. Predarea românei către cursanții străini și a elementelor fundamentale de cultură și civilizație românească fiind însăși specialitatea sa la universitatea sursă, aceste domenii formează centrul acțiunii sale ca Lector Institutul Limbii Române, al preocupărilor și activităților specifice de promovare a României în Grecia: cursuri de limbă în conformitate cu nivelele prevăzute prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), organizare de evenimente, conferințe, întâlniri prilejuate de momente aniversare, sărbători tradiționale, momente culturale deosebite *etc.* Acestea au loc în cadrul Direcției românești a departamentului, sunt organizate și derulate independent sau în colaborare cu ceilalți colegi, membri ai Direcției bulgare, respectiv turcești, rusești. De asemenea, îi atrage, le oferă susținere și îi promovează pe studenți în activitatea de cercetare dedicată studiilor românești, îi antrenează în participări la simpozioane studențești din România.

Ca și până acum, lectoratul își propune și în continuare proiectarea unui parcurs didactic relevant, orientat spre nevoile cursanților, incluzând atât cursuri teoretice de limba română, gradate, pe ani de studiu, cât și cursuri

practice. Cursurile teoretice prezintă particularitățile limbii române contemporane și sprijină capacitatea studenților de a evalua date specifice românei, comparându-le cu ale limbii cunoscute. Conform sistemului de învățământ din Komotini, cursurile practice au un număr semnificativ mai crescut de ore decât cursurile teoretice. În acord cu anul de studiu, cursurile teoretice propun o introducere în limba română contemporană, abordând teme ca: *Româna în familia limbilor romanice; Fonetică, ortografie, vocabular; Noțiuni de morfologie (Verbul. Substantivul. etc.) Elemente de sintaxă: relații și conectori; Topica propoziției românești; Acordul gramatical. // Româna în perspectivă istorică: formarea, influențe externe, capacitatea creativă specială, cu resurse interne; Tipologia specială a românei; Româna contemporană, agenți de organizare lexicală; Semantica & categoriile semantice etc. // Dinamica internă a limbii: prefixarea, sufixarea etc. Teme de stilistică și pragmatică: Registrul cult versus registrul popular al limbii. Fenomene de oralitate. Rigorile scrisului. Deixisul ca element tipologic. Modalizarea. Actele de vorbire. Limbaje/Registre stilistice etc.* Cursurile practice abordează teme necesare, de comunicare orală și scrisă, aplicând și aprofundând, pe situații de comunicare concrete, cunoștințele dobândite în etapa teoretică. Un accent special este pus pe dezvoltarea abilităților de comunicare scrisă și orală, corespunzătoare descriptorilor specifici, pe nivele, cuprinși în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). La nivele de limbă superioare, B2-C1, cursul practic include elaborări și traduceri de texte în diferite registre stilistice. Se vizează interesul studenților pentru studiul literaturii și, implicit, al limbii și al culturii românești. Propunerile sunt orientative și adaptabile la interesele și dorințele cursanților. Sarcinile aplicative și metodologia utilizată se axează cu preponderență pe comunicare, dezvoltând capacitățile studenților de a se exprima oral și în scris. Sunt utilizate texte românești autentice, cât mai numeroase posibil și variate stilistic, în format audio-video sau în format scris, cu scopul de a ține studenții în contact real cu limba vie, actuală, cultivându-le capacitatea și abilitățile de înțelegere și operare lingvistică. De asemenea, informațiile oferite la cursuri sunt de natură a forma și dezvolta competențe interculturale, prin înțelegere a diferențelor și acceptare, armonizare.

Urmărind sporirea șanselor absolvenților de a se integra în piața muncii, cursul de limba română are un caracter formativ și pragmatic, abordând teme de interes și conținuturi actuale, din realitatea social-culturală a prezentului, facilitând formarea unei opinii juste despre limba română și România începutului de mileniu, interacțiunea firească a cursanților cu vorbitorii nativi, orientarea lor în spațiul românesc, mulți dintre studenți exprimându-și dorința de a se angaja, după absolvire, în companii sau societăți economice elлено-române. Cursul în ansamblul său este centrat pe student, acesta fiind încurajat să învețe prin

descoperire – pe căi tradiționale sau/și online și să utilizeze limba română în mod creativ, independent, ca participant permanent activ în procesul de învățare. Pentru realizarea acestui scop, se utilizează manuale de limba română, culegeri de exerciții și teste, dicționare clasice, în format tipărit, și surse de învățare online (platforme, conjugatoare, dicționare, site-uri specializate, grupuri de discuție etc.), se elaborează suporturi de curs în funcție de necesitățile momentului didactic, nevoile și solicitările studenților.

Pe lângă menținerea standardelor profesionale înalte pe parcursul didactic și științific, cultivarea relațiilor academice de profil (limbă, cultură, civilizație românească) cu universități din România (Iași, Constanța, Cluj, București, Bacău, Suceava, Galați, Ploiești etc.) unde se studiază româna ca limbă străină, cu universități din Grecia (Atena, Ioannina, Salonic) unde se studiază limbi romanice, cu celelalte lectorate ale Institutului Limbii Române, este o preocupare și o activitate constantă, în vederea angajării în proiecte de colaborare științifică și culturală.

Un obiectiv important atins este organizarea unui colocviu științific internațional anual, care să antreneze specialiști și studenți, dedicat limbii, culturii și civilizației românești, de asemenea didacticii limbilor străine contemporane. Până în prezent, acesta s-a concretizat în desfășurarea componentei pentru studenți, în forma organizării Simpozionului Studențesc Internațional „Româna ca limbă străină. Între pluralități lingvistice și culturale: o continuă redefinire a identității” Iași – Komotini – Sofia, 25-27 mai, 2019, componenta pentru specialiști urmând a se realiza pe parcursul anului universitar 2019-2020. Un număr de studenți a fost antrenat să participe la simpozionul studențesc „Culturi în dialog”, 17 mai, 2019, organizat de către Catedra de Limbă Română pentru Studenți Străini de la Facultatea de Litere a Universității „Ovidius” din Constanța.

Pe lângă acestea, alte obiective importante sunt invitarea de specialiști din mediul academic românesc (utilizatori ai mobilităților Erasmus etc.), organizarea de întâlniri (față către față sau prin mediul online) cu artiști și oameni de cultură, îmbogățirea fondului de carte existent în biblioteca Lectoratului, conectarea, prin intermediul Bibliotecii Departamentului, cu Biblioteca Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și cu alte biblioteci academice. Demersurile inițiatorie deja au fost întreprinse. Lectoratul pune astfel un accent deosebit pe cunoașterea României actuale, reale, cu valorile ei prezente.

Cursurile de limba română se diferențiază de celelalte cursuri de limbi străine din spațiul central și est-european prin evidențierea apartenenței românei la familia romanică. O arie specială, care le sporește valoarea, este dimensiunea (inter)culturală. Prin organizarea de activități culturale dedicate studenților, ca lectura în comun și discutarea unor opere literare românești, a

unor opere arhitecturale sau plastice, marcarea unor evenimente istorice și a sărbătorilor religioase românești, prin recomandări și proiecții de film, prin conectarea directă cu alți studenți din România sau cu personalități din lumea culturală sau academică, studenții greci sunt îndemnați și conduși spre a simți cultura română ca o cultură valoroasă, originală, conectată cu Europa, urmând a-și descoperi afinități și noi teme de interes, a-și dezvolta abilitățile de relaționare interculturală.

Lectoratul face toate eforturile pentru crearea și consolidarea circumstanțelor optime perpetuării și dezvoltării studiilor românești în Grecia și, pentru buna sa funcționare garantează foarte bunele relații cu membrii Departamentului, cu conducerea acestuia, a facultății, a universității. cu prof. univ. dr. María Dimási în calitate de director al Departamentului pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, prof. univ. dr. Emmanouíl Sérģis ca responsabil al Direcției Românești din cadrul Departamentului, prof. Univ. Aléxandros Polychrondis, rectorul Universității „Democritus” și-au oferit generosul concurs și sprijin ori de câte ori acestea au fost necesare, relația cu Domniile Lor întemeindu-se pe deosebită amabilitate, încredere și respect reciproc.

La nivel diplomatic, lectoratul s-a bucurat de continuă asistență din partea Ambasadei Române în Grecia la Atena, prin intermediul d-nei Consilier Anca Cristina Chisăliță – cu care a cooperat în mai multe rânduri, în organizarea de evenimente și în întocmirea dosarelor de aplicație ale studenților pentru cursuri de vară la universități din România.

Gina Nimigean, lectorul I. L. R.

Excursie de studii în România, cu studenții greci

Universitatea Democritus din Komotini

CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ

UNIVERSITATEA DIN GENEVA

Ștefan GENCĂRĂU¹

Înființat în baza unui protocol de colaborare între Institutul Limbii Române și Universitatea din Geneva, acesta este unul dintre lectoratele deschise recent. Documentul oficial a fost semnat în 2015, iar activitatea didactică a început în semestrul al doilea al anului academic 2016-2017.

Limba, literatura și cultura română sunt predate în cadrul „Unității de română”, subdiviziune a Departamentului de Limbi și Literaturi Romanice, alături de „unitățile” de spaniolă, italiană, portugheză și retoromană. Cursurile sunt grupate într-un *Modul de limbă, cultură și civilizație română* (12 credite), ce presupune:

- Un curs tip prelegere de cultură și civilizație, în franceză sau în română, în funcție de competențele participanților (curs în structura căruia intră un număr de conferințe susținute de către lector și un număr de conferințe susținute de către invitați sau de către studenții atrași în activitatea de cercetare, moderate de către lector, dirijate, în cazul conferințelor studenților, de către lector), 2h/săptămână;
- Un curs practic de limba română, cu minim de elemente teoretice (susținut în limba română), 2h/săptămână;
- Un curs practic de exersare a limbii, 2h/săptămână.

Acest modul apare în oferta educațională ca opțional pentru ciclurile licență și masterat, la Facultatea de Litere, recomandat studenților de la limbile romanice, spre perfecționarea cunoștințelor de lingvistică generală, de gramatică comparată, fiind însă deschis tuturor studenților și publicului interesat, putându-se înscrie și auditori liberi preocupați exclusiv de achiziția de structuri de limbă română, fără dorința de a obține credite.

¹ Cu sprijin din partea Roxanei Magdalena Bârlea, pentru activitatea anterioară mandatului nostru.

În afară de cursuri, lectoratul de la Geneva organizează periodic diferite activități științifice și culturale – conferințe, concerte, seri de cinema, degustări de vinuri românești, gastronomie românească, ateliere etc., în colaborare cu diverse alte departamente ale facultății gazdă, asociații culturale, Consulatul României la Berna etc.

Lista evenimentelor este disponibilă pe site-ul departamentului, la adresele următoare:

<https://www.unige.ch/lettres/roman/unites/roumain/actualites/> și

<https://www.unige.ch/lettres/roman/unites/roumain/archive/>.

Lectorii care au predat în cadrul lectoratului sunt:

Roxana Magdalena Bârlea, februarie 2016 – octombrie 2017

Ștefan Gencărau – conferențiar în cadrul Departamentului de Limba Română și Lingvistică Generală, Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, titular al cursurilor de lexicologie, de semantică și de stilistică a editării în domeniul romanic. Din septembrie 2018, este lector/chargé d'enseignement, Departamentul de Limbi și Literaturi Romanice, Universitatea din Geneva. A susținut cursuri de lingvistică comparată a limbilor romanice, de stilistică și analiza discursului, de lingvistică teoretică și de română, ca limbă maternă și nematernă, la Universitatea din Szeged, Universitatea TorVergata Roma, Universitatea Aix-Marseille, Universitatea din Geneva. Din partea universităților din Szeged, Aix-Marseille și Geneva, pentru activitatea de lector de limbă, cultură și civilizație română, a obținut calificativul *Excelent*. Profesorul Gilles Bardy nota, într-unul dintre articolele sale, că, dintre toți lectorii de la Universitatea Aix-Marseille de până în 2015, semnatarul acestei prezentări *a putut, dar mai ales a știut cel mai bine să folosească structura existentă* pentru promovarea limbii române la Aix-en-Provence. Activitatea sa științifică e probată de 12 titluri de carte ca autor unic și/sau coordonator, în primă editare sau în reeditare în țară sau în străinătate, de numeroase capitole incluse în cărți apărute la Rostock, Dijon, Szeged, Iași, Cluj-Napoca, de volume tematice coordonate singur sau în colaborare cu colegi din universități de prestigiu, de articole publicate în periodice indexate în baze de date, inclusiv ISI, ERIH PLUS, CEEOL. Prezent cu intervenții apreciate la colocvii, conferințe, congrese organizate sub auspiciile unor instituții precum Université Charles-de-Gaulle-Lille 3, Université de Dijon, Université de Nantes, Association internationale de psychomécanique du langage, Université Laval, Québec, Canada, Leipzig Universität, Instituto Italiano di Cultura Budapest + Goethe Institut Budapest, South Atlantic Modern Language Association in Atlanta, GA, SUA, Universitatea din Geneva etc, a fost lector și profesor invitat de limbă maternă la Universitatea din Szeged (2000-2010), lector de limbă, cultură și civilizație română + Maître de langue la Universitatea Aix-Marseille

(2010-2017), profesor invitat la Universitatea din Roma TorVergata (2012-2013). Este membru al Centrului de studii romanice din Aix-en-Provence (CAER EA 854), al Centrului de lingvistică romanică și analiza discursului (CLRAD) din Cluj-Napoca și al *A IPL (Association internationale de psychomécanique du langage)*. A condus, împreună cu prof. Sophie Saffi și cu prof. Louis Begioni, două dintre direcțiile de cercetare ale axei LiCoLaR CAER EA 854. Este membru în comitete științifice ale unor prestigioase periodice din România, Franța, Italia.

Una dintre etapele importante în evoluția lectoratului a fost cea de inserare a modului de română în planurile de învățământ ale Facultății de Litere de la universitatea gazdă, în așa fel încât validarea modului să permită obținerea de credite, argument decisiv în atragerea studenților. Inițial, facultatea dorea să îl mențină ca modul liber în primii ani; introducerea în Planul de învățământ s-a realizat încă din primul semestru, datorită eforturilor depuse de către Roxana Magdalena Bârlea², primul lector al Institutului Limbii Române la Geneva. A urmat, în anul academic 2018-2019, o etapă de reancorare a lectoratului în structura departamentului și a facultății, după o sincopă de aproape un an de predare a limbii și culturii române. Efortul de dezvoltare a lectoratului a condus la restabilirea colaborărilor cu unitățile departamentului și cu celelalte departamente, la colaborări cu celelalte unități ale departamentului în organizarea unor colocvii internaționale, precum și la acceptarea limbii române ca limbă de comunicare pentru colocvii și conferințe de prestigiu. De asemenea, lectoratul a contribuit la relansarea mobilităților de cadre didactice, în etapa de transformare a acordurilor ERASMUS în acorduri SEMP (Swiss-European Mobility Programme). Activitățile lectoratului sunt deschise comunității românești de la Geneva, mediului asociativ românesc și celui profesional, asociațiilor de editori care promovează carte românească, tuturor celor interesați de cultura română. Alături de lector, voci importante din rândul studenților susțin ideea înființării unei licențe de română la Universitatea din Geneva.

MISCELLANEA

Après plusieurs voyages à travers le pays, la Roumanie, dès la fin des années 90, j'ai ressenti l'envie d'en apprendre la langue pour pouvoir communiquer avec ces habitants. Après une tentative de l'apprendre seul j'ai sauté sur l'occasion lorsque j'ai vu que l'Université de Genève allait accueillir une professeure de roumain. Actuellement c'est un professeur et mon désir de progresser est toujours aussi présent. (Camille Rimaz, étudiant, 2019)

² Introducerea modului în planul de învățământ a urmat o procedură de durată, în trei etape: redactarea propunerii după modelele propuse de Decanat; supunerea propunerii unei dezbateri publice, în urma căreia s-au primit sugestii de modificare de la mai mulți membri ai Consiliului Facultății; modificarea propunerii, în consecință, susținerea, discutarea și votarea acesteia în ședință de Consiliu al Facultății.

J'aime beaucoup cette langue et l'histoire qui l'accompagne. Le roumain est passionnant. Il paraît facile au début mais comporte une grammaire complexe, qui motive l'apprentissage.

J'ai beaucoup apprécié les conférences des professeurs de Roumanie à Genève. Elles étaient riches et intéressantes. Les professeurs sont disponibles pour répondre à vos questions et à vous aider dans vos études. Ils maîtrisent parfaitement leur sujet. C'est très agréable.

Concernant les cours d'été à Bucarest, ils étaient parfaits. Il y a de bons professeurs, des activités enrichissantes, tout est fait pour que les étudiants se sentent bien et apprennent. J'aimerais beaucoup refaire les cours d'été.

Je suis déçue qu'on ne puisse pas étudier le roumain comme branche pour le bachelor, et que ce soit seulement un Ba15 ou un complément. (Lauriane Nicole, étudiante, 2019)

Linkuri utile:

Site-ul Unității de română:

<https://www.unige.ch/lettres/roman/unites/roumain/accueil/>

Site-ul platformei online (materiale didactice complementare pentru studenți):

www.oportunidance.ase.ro³

Geneva: în pridvorul bisericii românești

³ Creată în cadrul proiectului *OPORTUNIDANCE - Dance Your Way to Other Cultures*, numărul 2015-1-RO01-KA204-015155, proiect finanțat de Uniunea Europeană prin Programul ERASMUS+, KA2, Parteneriate Strategice pentru Educația Adulților și coordonat de Academia de Studii Economice din București. www.oportunidance.eu

Lăcaș de spiritualitate românească la Chêne-Bourg/Geneva

Geneva – mărturii ale existenței românești

REPUBLICA FINLANDA

UNIVERSITATEA DIN TAMPERE

Cristina SĂRĂCUȚ

Lectoratul a fost deschis în baza unui protocol semnat între Institutul Limbii Române, București și Universitatea din Tampere, Finlanda. Lectoratul și-a început activitatea academică la 10 ianuarie 2014 în cadrul Facultății de Științele Comunicației (Faculty of Communication Sciences) cu sprijinul domnului profesor Jukka Havu, la acea dată decanul Facultății de Limbă, Traduceri și Studii Literare. Lectoratul oferă cursuri de limbă și literatură română, dar și de istorie și civilizație românească studenților finlandezi, precum și a celor veniți prin programe de schimb de la Universitatea din Tampere.

În cadrul Universității din Tampere, studiul limbii române se face pe parcursul a doi ani, reprezentând un studiu de bază și având 25 de credite. Modul conține 3 cursuri de limbă (*Basic Course in Romanian, Advanced Course 1 in Romanian și Advanced Course 2 in Romanian*) și două cursuri de cultură și civilizație (*Romanian History, Society and Economy și Romanian Literature and Culture*). La finalul modului studenții vor avea noțiuni fundamentale de gramatica limbii române, care le vor permite exprimarea cu ușurință în limba română, dar și cunoștințe de istorie, cultură și civilizație românească.

Lectorii care au predat la Universitatea din Tampere sunt:

2013-2017: Andra Cozlean, lector universitar dr., Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca.

2017-2019 Cristina Sărăcuț, lector universitar dr., Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca.

Lector universitar doctor Cristina Sărăcuț predă cursuri de limbă și literatură română și literatură pentru copii în cadrul Departamentului de Didactica Științelor Socio-Umane din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. A publicat două cărți: *Ekphrasis-miniaturi în mantia lumii* (Casa Cărții

de Știință, 2009) și *Ekphrasis. De la discursul critic la experimentul literar* (Institutul European, 2015).

În perioada 7-8 aprilie 2014, doamna Corina Chertes, Directorul Institutului Limbii Române a întreprins o vizită în Finlanda, pentru a marca deschiderea Lectoratului de limbă și civilizație românească de la Universitatea din Tampere.

În perioada 2013-2017, mandatul a fost îndeplinit de către doamna Andra Cozlean.

Lectoratul colaborează cu Ambasada României din Finlanda, dar și cu Asociația Finlanda-România din Tampere (<http://www.suomi-romania.fi/ro/>).

Din 2017, lector este doamna Cristina Sărăcuț.

În 2018, lectoratul a colaborat cu Asociația Românilor din Tampere pentru realizarea unor proiecții de filme românești rulate în cadrul *Festivalului Internațional de Film din Transilvania* (TIFF). Evenimentul a avut loc la cinematograful Niagara din Tampere. În aprilie 2019, lectoratul a organizat, împreună cu membri ai staff-ului universității, vizita Excelenței Sale, Domnul Răzvan Rotundu, Ambasador al României în Finlanda. Domnul Ambasador a susținut o prelegere despre relațiile dintre România și Finlanda, urmată de un dialog cu studenții înscriși la cursul *Romanian History, Society and Economy* și de o întâlnire cu membri ai staffului universității: Marja Sutela, (Vice President, Education), prof. univ. dr. Jukka Havu, Kaisa Kurki (Director of International Education Services), Mira Pihlström (Coordinator of International Education).

Pentru a marca *Ziua Internațională a Limbilor Străine* (26 septembrie 2019), lectoratul a proiectat un film despre România realizat de către un student înscris la cursul *Basic Course in Romanian*. De asemenea, lectorul a organizat proiecții de filme românești și prezentări ale regizorilor români. Au fost proiectate filme precum: *Occident, Filantropica, Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii, De ce eu, Tales From The Golden Age, De ce trag clopotele, Mitică, A fost sau n-a fost*. În perioada 2017-2019, lectoratul a organizat activități de tandem lingvistic prin Skype pentru studenții finlandezi înscriși la cursul *Advanced Course 1 in Romanian*. Pentru aceste activități, împreună cu lectorul de limbă finlandeză din România, am selectat studenți ai Facultății de Litere din Cluj Napoca înscriși la cursul de limbă finlandeză.

În universitate, s-au organizat periodic activități de promovare a culturii: prezentări ale tradițiilor românești de Crăciun și de Paști și o seară tradițională românească, unde a fost proiectat filmul *Mascarade* al regizorului Corneliu Gheorghiu și au fost degustate produse tradiționale românești.

În 2018, lectorul român a participat la o conferință internațională organizată la Roma de Istituto Storico a Roma și Accademia di Romania in Roma cu o lucrare intitulată *Ekphrasis and Erudite Commentary in Alexandru*

Odobescu's Work. De asemenea, în 2019, doamna Cristina Sărăcuț a participat la Congresul IRSL *Silence and Silencing in Children Literature* organizat la Stockholm, cu lucrarea *Silencing Strategies in Romanian Children Literature*.

MISCELLANEA

Extras din fișa de evaluare a lectorului, completată de un student înscris în 2019 la cursul Basic Course in Romanian: *"The variety of topics, the fact that we managed to learn so much in such a short period of time. The teacher was also very nice and and flexible and willing to answer any questions. In general, I really enjoyed the course."*

Linkuri utile:

<https://www.tuni.fi/en>

<https://helsinki.mae.ro/local-news/g18#null>

Cristina Sărăcuț, lectorul I. L. R.

Lectoratul de Limbă Română din Tampere

REPUBLICA FINLANDA

UNIVERSITATEA DIN TURKU

Paul NANU

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Turku și-a început activitatea în anul 1975, printr-un parteneriat cu guvernul României de la acea dată. Universitatea finlandeză a creat un Departament de Limbă și Cultură Română, o unitate independentă în cadrul Institutului de Limbi Străine și Traduceri (Facultatea de Științe Umaniste). Din 2010, departamentul este, din punct de vedere administrativ, parte din Departamentul de Limbă Franceză. Din păcate, în anii 1980, au existat unele scurte întreruperi în ceea ce privește prezența lectorilor români.

Lectoratul de la Turku a fost, până în 2013, singurul loc din Finlanda unde limba română se putea studia ca disciplină academică. Pe lângă activitatea constantă de predare, de-a lungul timpului, la Turku, au avut loc și evenimente culturale organizate de lectori, s-au publicat dicționare, reviste științifice, cărți editate și monografiile centrate pe limba și cultura română sau finlandeză și pe confluențele dintre acestea.

La Turku, există un parcurs minor de limbă română (30 ECTS), care poate fi accesat de studenții de la orice specializare, atât de către studenții de la Universitatea din Turku, cât și de cei de la orice altă universitate finlandeză prin programul JOO. Lectoratul poate primi și cursanți din exterior, dar cu taxă.

De-a lungul timpului, la lectoratul din Turku au activat următorii profesori:

1975-1978 Petru Gorcea (Institutul Pedagogic Pitești)

1978-1980 Nicolae Constantinescu (Universitatea București)

1980-1982 Florian Vlădica (Colegiul Decebal, Drobeta Turnu Severin)

1982-1986 Ion Stăvăruș (Universitatea București)

1990-1991 Rodica Bărbat (Universitatea de Vest din Timișoara)

1992-1995 Nicolae Constantinescu (Universitatea București)

1995-2009 Marilena Aldea (Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești)

2009-2019 Paul Nanu (Universitatea din Alba Iulia).

Paul Nanu este responsabil cu predarea cursurilor de limbă română la universitatea din Turku. Este doctor în filologie, având o bogată experiență în predarea românei și francezei ca limbi străine. Domeniile lui de interes sunt: interculturalitatea româno-finlandeză, literaturile francofone, studiile de perspectivă, didactica românei ca limbă străină, studiul corporalității. Este doctor abilitat în filologie și editor al jurnalului academic *Finnish Journal for Romanian Studies*.

Cursurile de română sunt astăzi preponderent practice, fiind proiectate după modelul finlandez de predare a limbilor străine. Anumite cursuri concepute în urmă cu 40 de ani și care nu mai prezentau interes pentru studenți au fost anulate și înlocuite. Pe lângă cele practice (cum este și cursul pentru începători), mai există și cursuri de gramatică și de cultură română în context european. Cursurile de română la Turku sunt opționale, dar parcursul minor de română poate fi integrat de studenți în studiile lor de licență. Studenții care studiază limba română la Turku doresc fie să își completeze studiul altor limbi romanice, fie, dimpotrivă, să se dedice studiului unei limbi exotice pentru ei. De cele mai multe ori, absolvenții modului de română se îndreaptă spre profesii în diplomație, traduceri și interpretariat sau cercetare. Lectoratul de Limbă Română este în contact atât cu Ambasada României la Helsinki, cât și cu membrii comunității românești. Activitatea lectoratului a fost constantă în ultima decadă și nu a fost afectată, din fericire, de scăderea dramatică a interesului pentru limbile romanice, în general. Studiul limbii române în Turku pare a avea șanse bune de a continua în viitor în Finlanda.

Linkuri utile:

www.fjrs.eu

www.columna.fi

<https://www.utu.fi/en/university/faculty-of-humanities/romanian>

<https://opas.peppi.utu.fi/en/degree-programme/3172>

<https://www.utu.fi/en/people/paul-nanu>

Paul Nanu, lectorul I. L. R.

Campusul Universității din Turku

REPUBLICA FRANCEZĂ

UNIVERSITATEA AIX-MARSEILLE

Roxana Magdalena BÂRLEA

Lectoratul de la Universitatea Aix-Marseille este unul dintre cele mai vechi, fiind înființat la sfârșitul anilor '60, inițial în baza unui acord de colaborare între Universitatea din București și Université de Provence. Astăzi el face obiectul unui acord interguvernamental și se numără printre cele trei lectorate de română care mai există pe teritoriul Franței, alături de cel de la Paris III și cel de la Strasbourg, din totalul celor zece care au funcționat în Hexagon de-a lungul timpului.

Unul dintre momentele importante din istoria acestuia este anul 1994, când predarea românei capătă autonomie, prin înființarea Departamentului de Lingvistică Comparată a Limbilor Romanice și de Română, întâi sub conducerea prof. Gilles Bardy, apoi a prof. Jean-Louis Charlet și, în prezent, a prof. Béatrice Charlet-Mesdjian.

Până în 2008, studenților li se propun o *Diploma Universitară de Limba Română (DU)* și *cursuri de limba română în regim opțional*.

Între 2008 și 2018, Aix-Marseille este una dintre puținele universități în cadrul cărora româna se regăsește în oferta educațională într-un parcurs complet, licență – masterat – doctorat, acoperind toate nivelurile de competență, de la A1 la C2 (în anumiți ani sunt înscriși și vorbitori nativi de română).

Începând cu anul academic 2018-2019, licența de filologie este înlocuită cu o licență de Limbi Străine Aplicate (LEA), Aix-Marseille devenind astfel singurul lectorat care propune un de program de acest tip. El se adresează studenților care se orientează către diverse meserii în companii multinaționale, administrație, organizații non-guvernamentale sau asociații internaționale, în cadrul cărora competențele în limbi străine de specialitate sunt primordiale. Studenții urmează un triplu parcurs: 1. *Limba A – engleză*; 2. *limba B – română* (alături de alte 9 limbi); 3. *domeniul de aplicație*, la alegere între *Afaceri internaționale*, *Gestiune de proiecte* și *Traduceri de specialitate*. Atât cursurile de

limbă, cât și cele de cultură, sunt orientate către contextele de comunicare corespunzătoare acestor trei axe. În fiecare an, studenții urmează săptămânal 2 ore de curs magistral de *Cultură română*, 3 credite, și 4 ore de curs practic de *Limbă română*, 6 credite (*gramatică, exprimare și înțelegere orală, traduceri, texte de specialitate*, numărul de ore dedicat acestora și nivelul de limbă vizat (A2 – B2+/C1) variind de la un la altul). Cursul de cultură este axat pe noțiuni de bază, în anul I, de actualitate socioeconomică și culturală, în anul al II-lea, și de cultură de întreprindere, în anul al III-lea. În ultimul an de studii, studenții au și un modul obligatoriu de practică de specialitate în companii locale care au contacte profesionale cu țara noastră.

Diplomele universitare (DU) și cursurile opționale de română (LANSAD) – nivel A2, B1 și B2) continuă să existe în paralel. Toate cursurile de română sunt „mutualizate”, adică studenții la LEA, DU și LANSAD urmează exact aceleași cursuri⁴.

Toate cursurile enumerate la punctul 1 se organizează *in praesentia* și sunt completate de materiale didactice online, pe platforma AMETICE a universității. Acesta conține activități interactive, exerciții obligatorii și facultative etc. Astfel, lectorul de limba română trebuie să aibă și competențe de creare, moderare și evaluare de activități didactice interactive online.

Lectoratul de la Aix-Marseille organizează periodic diferite activități științifice și culturale – conferințe, simpozioane, ateliere, seri de cinema, voiaje de studii etc., în colaborare cu alte departamente ale facultății gazdă, asociații culturale, Consulatul României la Marsilia etc.; acestea sunt deschise și publicului larg.

Din septembrie 2018, româna a devenit și mai vizibilă în această universitate deoarece se numără printre cele 28 limbi străine reprezentate în Centrul de Formare și Autoformare în Limbi străine (CFAL) din cadrul Facultății de Arte, Litere, Limbi străine și Științe umane. CFAL propune studenților ședințe de tutorat în vederea mobilității academice și organizează evenimente culturale plurilingve.

Lectorii care au predat la universitate au fost:

- Ilinca Ionescu Barthouil⁵, 1970
- Valeriu Rusu, conferențiar asociat până în 1980, apoi titularizat
- Florea Ghiță, după 1970
- Ilie Dan, 1975-1978
- Florin Mihăilescu, 1979-1985
- Pentru perioada 1985-1989 nu avem date confirmate
- Constantin Dominte, primul lector de după 1989

⁴ Excepție fac studenții care aleg româna în regim opțional; aceștia au obligația să frecventeze numai cele 4h săptămânale de limbă, nu și cursul de cultură.

⁵ Primii doi profesori, care îndeplinesc și rolul de lector, sunt recrutați dintre localnicii cunosători de română.

- Adrian Chircu, 2000-2004
- Maria Aldea, 2004-2010
- Ștefan Gencărau, 2010-2017
- Roxana Magdalena Bârlea, din 2017
- În afară de lectorul român, la Departamentul de Lingvistică

Romanică și Română, predau sau au predat, de-a lungul timpului, româniști precum: Gilles Bardy, Romana Timoc-Bardy, Estelle Variot.

Actualul lector, Roxana Bârlea, este conferențiar universitar doctor, titulară la Academia de Studii Economice din București. Domeniile sale de competență sunt: didactica limbilor străine de specialitate și pe obiective specifice, comunicarea interculturală și lingvistica contrastivă. Are o vastă experiență de cercetare și de lucru, în calitate de membru și de director, în proiecte europene, cel mai recent fiind *Oportunidance – Dance Your Way to Other Cultures*⁶.

Începând din 2019, Aix-Marseille Université coordonează un consorțiu format din opt universități europene, din care fac parte atât Universitatea din București, cât și două alte instituții care găzduiesc lectorate de limba română: Universitatea Liberă din Bruxelles și Universitatea Sapienza din Roma. Astfel ia naștere proiectul CIVIS⁷, prin care se urmărește punerea în practică a unor schimbări radicale în maniera de a preda, de a face cercetare și de a comunica la nivel academic, pentru a răspunde tendințelor actuale în evoluția circulației informațiilor, a societății și a pieței muncii în Europa. În atingerea acestor obiective, accentul va fi pus pe noi pedagogii și pe crearea unor instrumente de lucru comune de tip OER. Lectoratul de română va fi implicat în mai multe tipuri de activități în cadrul acestui proiect.

În viitorul apropiat, lectoratul va fi implicat într-un program de dublă diplomă de LMA, în colaborare cu Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. În prezent se lucrează la planurile de învățământ ale acestei diplome.

Universitatea gazdă privilegiază două direcții de dezvoltare de care Lectoratul de Limba Română trebuie să țină cont, identificând noi oportunități: *dezvoltarea suporturilor online de învățare și multiplicarea cursurilor pluridisciplinare*.

MISCELLANEA

Lectoratul de la Aix-Marseille, alături de lectoratele de la Université Libre de Bruxelles și de la Universidade de Lisboa, au contribuit la crearea unei platforme online⁸ în cadrul proiectului menționat. Aceasta include lecții de

⁶ Nr. 2015-1-RO01-KA204-015155, finanțat de UE prin Programul ERASMUS+ și coordonat de ASE București, www.oportunidance.eu.

⁷ <https://civis.eu/fr>

⁸ www.oportunidance.ase.ro

limba română pentru străini și alte materiale didactice complementare, create inițial de lectorițele Roxana Bârlea (director de proiect), Roxana Ciolăneanu și Alice Toma. Platforma este în acces liber și poate fi completată în orice moment cu noi module, în funcție de specificul altor lectorate.

Un rol foarte important în activitatea culturală a acestui lectorat îl are colaborarea cu *Asociația Amitié franco-roumaine*, împreună cu care se organizează evenimente de promovare a României în regiunea Provence. Președintele acesteia, domnul Paul Julien, este și absolvent de licență de română.

„Am ales să urmez cursul de cultură română pentru că ador umorul filmelor românești și aș vrea să îl înțeleg mai bine, studiind tradițiile și mentalitățile poporului român.” (AM, student la cinematografie și auditor liber la cursul de cultură română).

Linkuri utile:

Departamentul de Lingvistică romanică și Română: <https://allsh.univ-amu.fr/departement-LIRROU>

Activități culturale românești în Provența (creat de actuala lectoriță): www.roumainprovence.wixsite.com/rofr

Roxana Bârlea, lectorul I. L. R.

Eveniment cultural românesc la Aix-Marseille Université, februarie 2018

Studenți la LMA Engleză-Română, împreună cu câțiva membri ai Asociației Amicitie franco-roumaine, asigură permanența la standul limbii române cu ocazia Zilei Europene a Limbilor, 26 septembrie 2018

REPUBLICA FRANCEZĂ

UNIVERSITATEA SORBONNE NOUVELLE – PARIS 3

Andreea TELETIN

În Franța, funcționează în prezent trei lectorate de limba română la Universitatea Sorbonne Nouvelle – Paris 3, la Universitatea din Strasbourg și la Universitatea Aix-Marseille, în baza acordului cultural științific, semnat la Paris, la 11 ianuarie 1965 între Guvernul României și Guvernul Republicii Franceze (<https://www.edu.ro/sites/default/files/u39/Documentele%20bilaterale%20%C3%AEn%20domeniul%20educa%C8%9Biei%20%C3%AEn%20ovigoare%203.03.2016.pdf>).

Limba română este predată la Universitatea Sorbonne Nouvelle - Paris 3 în regim facultativ / obligatoriu, iar lectorul de română este singurul cadru didactic din Departamentul de Studii Italiene și Românești care se ocupă de predarea cursurilor de limba română (o descriere completă a tuturor cursurilor este disponibilă pe pagina departamentului la adresa <http://www.univ-paris3.fr/diplome-de-langue-et-de-civilisation-roumaine-11481.kjsp>)

Cursurile includ ore de limbă română, literatură și civilizație, precum și de traducere. Orele din cadrul *Diplomei de Limbă și Civilizație Românească (DLCR)* sunt propuse în regim de discipline obligatorii, iar organizarea lor administrativă depinde atât de Departamentul de Studii Italiene și Românești, cât și de Biroul de Studii Transversale al Universității Sorbonne Nouvelle - Paris 3. *Biroul de Studii Transversale* oferă în fiecare semestru trei cursuri facultative de literatură, civilizație și limbă română studenților înscriși la Universitatea Paris 3, indiferent de specialitate. Organizarea administrativă a cursurilor de limbă română depinde exclusiv de Departamentul de Studii Italiene și Românești.

Diploma de Limbă și Civilizație Românească (DLCR) funcționează pe o perioadă de 2 ani, dar studenții care au româna ca limbă maternă sau cei care au studiat-o anterior pot obține certificatul într-un singur an. Acest curs universitar are ca obiectiv dezvoltarea competențelor lingvistice în limba

română, plecând de la un nivel A1 – utilizator elementar, până la nivelul B2 – utilizator independent (conform CECRL), propunând, în același timp, discipline variate și complementare în domeniul civilizației, istoriei și literaturii române. *Diploma de Limbă și Civilizație Românească (DLCR)* corespunde cererii unui public eterogen, care nu are necesitatea sau posibilitatea să urmeze cursuri de limba română în cadrul studiilor de licență, dar care dorește să finalizeze parcursul academic cu o diplomă recunoscută și un program de studii *exigent* (termen care revine adesea în descrierile studenților).

Din 2011 până în 2017, responsabilul lectoratului de limba română a fost Laura Zăvăleanu, lector univ. dr. în cadrul Catedrei de Literatură Română și Teoria Literaturii a Facultății de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”. Printre multiplele activități de promovare a culturii și limbii române, Laura Zăvăleanu a creat un ciclu de manifestări publice inaugurat în 2012 sub titlul *La Roumanie vue par les étudiants en roumain de la Sorbonne Nouvelle-Paris 3*, proiectat astfel încât să se instituie, în timp, ca o veritabilă tradiție, aducând un număr impresionant de invitați – între 100 și 150 de invitați - și deschis atât studenților și profesorilor din toate universitățile Sorbonei, cât și reprezentanților comunității românești din Franța, ai Ambasadei Române, ai Institutului Cultural Român, ai Mitropoliei Române a Europei Occidentale și Meridionale, ai unor asociații franceze, românești sau franco-române. Printre alte activități realizate pot fi amintite organizarea, în parteneriat cu ADEFRO (l'Association pour le Développement des Echanges Franco-Roumains), începând cu anul 2015, a unui *stagiu lingvistic și cultural dublat de acțiuni de benevolat* în România de două ori pe an – la București și la Holod – precum *atelierele de traducere literară* la care au fost invitați scriitori români, uneori însoțiți de traducătorii lor în limba franceză sau *atelierul muzical* (înființarea grupului studentesc *C(h)oeur roumain*), ce le-a dat studenților posibilitatea să învețe cântece tradiționale – colinde – și cântece folk pe versurile celor mai cunoscuți poeți români.

Din 2017, lectoratul de limbă română este condus de Andreea Teletin, lector univ. dr. în cadrul Departamentului de Limbi și Literaturi Romanice, Clasice și Neogreacă, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. Domeniile sale de interes sunt pragmatica, analiza discursului și didactica limbilor străine (portugheza ca limbă străină și româna ca limbă străină). Andreea Teletin a continuat din primul an de mandat câteva dintre activitățile culturale menționate, mai precis atelierul de traducere literară și evenimentul anual *La Roumanie vue par les étudiants en roumain de la Sorbonne Nouvelle-Paris 3*.

În 2018-2019, Lectoratul de Limba Română al Universității Sorbonne Nouvelle -Paris 3 a avut șansa de a concepe și de a organiza, în colaborare cu Secția de limba română de la INALCO și cu Institutul Cultural Român din Paris,

proiectul cultural *Littérature roumaine, lectures parisiennes* în cadrul *Sezonului Franța-România* (programul complet al activităților culturale și afișele evenimentelor sunt disponibile la adresa <https://saisonfranceroumanie.com/evenement/litterature-roumaine-lectures-parisiennes/>). Acest proiect a permis prezența unor scriitori români contemporani precum Florina Ilis, Matei Vișniec, Horia Ursu, Lucian Dan Teodorovici, Marta Petreu și prezentarea traducerilor recente în limba franceză în bibliotecile municipale și universitare din Paris timp de 3 luni (decembrie 2018 – februarie 2019). În același timp, evenimentul a permis cunoașterea celor trei instituții unde se predă limba română în Paris (Universitatea Sorbonne Nouvelle – Paris 3, Institutul Național de Limbi și Culturi Orientale și Institutul Cultural Român din Paris), iar toate lecturile publice au fost realizate de studenți și cursanți în limba franceză și în limba română.

Activitate culturală la Universitatea Sorbonne Nouvelle – Paris 3

REPUBLICA FRANCEZĂ

UNIVERSITATEA DIN STRASBOURG

Nora-Sabina MĂRCEAN

Universitatea din Strasbourg, în forma sa actuală, s-a creat în 2009 prin unirea celor trei universități care existau la Strasbourg, dar primele structuri academice datează încă din 1538. Din 1871 până în 1918, universitatea devine universitate germană, beneficiind de un campus universitar nou, în noul cartier german Neustadt, inclus în patrimoniul UNESCO în 2017.

Predarea limbii române la Universitatea din Strasbourg (Unistra) se întemeiază la începutul secolului XX, sub forma seminarelor de romanistică. Institutul de Limba Română a fost înființat după cel de-al doilea Război Mondial și a fost condus de profesorul Octavian Nandriș până în anul 1980. Din 1984, Departamentul de Studii Românești s-a aflat sub conducerea dnei conf. univ. dr. Hélène Lenz, iar, din 2015, directorul departamentului este conf. univ. dr. Ana-Maria Gîrleanu-Ghichard. De la mijlocul anilor 1960, catedra, devenită între timp departament, a beneficiat de prezența unui lector în cadrul unor acorduri interguvernamentale franco-române. Dintre aceștia, îi enumerăm aici pe Vincent Iluțiu, Luca Pițu, Cristian Stamatoiu, Gina Puică.

Azi, predarea limbii române se face în cadrul Departamentului de Studii Românești, în cadrul Institutului de Studii Romane al Facultății de Limbi. Lectoratul de limbă, literatură, cultură și civilizație românească a fost reînființat în 20 mai 2015 (în baza unui acord semnat, din partea română, de către doamna Corina Chertes, directorul Institutului Limbii Române, iar, din partea franceză, de către Bernard Genton, decanul Facultății de Limbi și Culturi Străine, azi, Facultatea de Limbi Străine).

Cursurile de limbă, literatură, civilizație și cultură românească sunt destinate atât studenților Unistra, indiferent de facultatea aleasă, cât și auditorilor liberi, pregătind cursanții pentru inserția profesională în structuri locale, instituții europene sau internaționale, organisme culturale și turistice, în funcție de nivelul competențelor lingvistice, cunoștințelor culturale și de

mediere interculturală acumulate în conformitate cu specificul parcursului academic ales.

La nivelul *Licență*, cursul practic opțional de limba română, cu nivelurile inițiere I, II și avansat, precum și cursurile de civilizație și literatură pe texte traduse propun limba română de la primul an de Licență până la ultimul an de Masterat, conform ghidurilor pedagogice, studenții putând alege nivelul dorit, indiferent de anul de studiu. În limba română, parcursul propune 24 de ore pe semestru (12 ore de limbă-retroversiuni și 12 ore de conversație-traduceri). Lectoratul asigură cursurile practice de conversație-traduceri pentru anii I și III, și cursurile practice de conversație-traduceri și limbă-retroversiuni pentru anul III. Din 2007, *Diploma universitară* de limba română, în formare continuă, se adresează publicului larg, studenți, oameni de afaceri, funcționari, cadre diplomatice, persoane private etc., care doresc să studieze limba română și să beneficieze de o diplomă.

Licența trilingvă *Langue et interculturalité* integrează limba română în două parcursuri, sub forma limbii B sau C, fiind singura licență finalizată cu o diplomă națională în care se atestă studiul limbii române. Studenții înscriși în *L.I.* sunt obligați să urmeze cursuri de autoformare, ghidată de către Lectorat, precum și să efectueze un sejur lingvistic în țara de origine a limbii B sau C. Pentru studenții care doresc să efectueze sejurul lingvistic în România, departamentul și lectoratul depun eforturi în orientarea studenților și găsirea celor mai bune opțiuni și contacte instituționale. Totodată, lectoratul își orientează studenții care doresc sejururi lingvistice în alte țări decât România spre universități care au lectorate prin acord cu Institutul Limbii Române. Studenții nativi sau buni vorbitori ai limbii române înscriși în *L.I.* urmează un parcurs individualizat, pentru care se propun proiecte, fișe de lucru, studiu individual și în echipă, traduceri, retroversiuni etc.

Activitatea departamentului și cea a lectoratului au beneficiat de atenția constantă a conducerii Facultății de Limbi, iar un film de promovare există pe site-ul facultății.

Lectorii care au predat la universitate sunt:

- 2015-2017, conf. dr. Adela Drăgan, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați
- 2017-2020, lector dr. Nora-Sabina Mărcean, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca. Nora Mărcean predă cursuri practice de RLS și RLNM studenților din anii I, II și III, precum și un curs opțional de comunicare interculturală în limba franceză destinat anilor I și II *L.I.*. Competențele lingvistice în limbile franceză, spaniolă, italiană și engleză îi facilitează predarea cursurilor prin strategii de intercomprehensivitate, atât ca lector,

cât și ca șef de lucrări dr. la Disciplina Limbi Moderne a UMF „Iuliu-Hațieganu” (2012-2017), iar activitatea ca asistent drd. în cadrul Departamentului de Limbi Moderne Aplicate al Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” (2005-2012) îi permite pregătirea studenților pentru activități de traducere.

Departamentul dispune de trei acorduri ERASMUS, cu Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și cu Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, ultimul datând din 2018 și fiind perfectat cu sprijinul lectoratului.

Majoritatea activităților științifice ale departamentului și ale lectoratului sunt realizate cu sprijinul echipei de cercetare C.H.E.R. (Culture et Histoire dans l’Espace Roman). Menționăm aici colocviul internațional „Affinités latines”, „La culture comme élément des relations franco-roumaines (XVIIIe-XXIe siècles)”, co-organizat cu prof. Jean-Noël Grandhomme, Universitatea din Lorraine, în parteneriat cu ICR Bruxelles, Consulatul General al României la Strasbourg, prezentarea „Les eaux-delà du Danube”, Marianne Mesnil, profesor emerit al Université Libre de Bruxelles, conferința *Populisme roumain, populisme européen : l’Europe des anti-européens*, Robert Adam, colaborator al Université Libre de Bruxelles, colocviul internațional „La naissance de la Grande Roumanie dans son contexte national et international”, conferința profesorului Vlad Constantinesco, „La Roumanie dans l’Union européenne : un État membre comme les autres ?”, ultimele două evenimente făcând parte din Sezonul Franța-România 2019.

Departamentul și lectoratul organizează numeroase evenimente orientate spre publicul larg, respectiv prezentări, expoziții, conferințe, lansări de carte. Menționăm aici proiecții și dezbateri de film românesc (2014-16) în cadrul *Quinzaine du Cinéma Roumain*, dezbateri pe marginea lansării filmului „Aferim” (2016), la cinematograful Odyssée, evenimente în parteneriat cu Muzeul de artă modernă și contemporană din Strasbourg (lectură plurilingvă „Les écluses de la poésie”, expoziția „Tristan Tzara. L’homme approximatif”, expoziția de cărți create și animate de către Wanda Mihuleac, Isabelle Maurel și Davide Napoli cu ocazia „Nuit des musées” (2016). Departamentul și lectoratul au prezentat tradițiile românești de Crăciun cu ocazia *Stammtisch de l’Ancienne Douane* (2017), au organizat întâlniri cu traducătorul Jean Poncet (2018), iar, în aprilie 2019, în colaborare cu Reprezentanța Permanentă a României pe lângă Consiliul Europei și Primăria Strasbourg, au prezentat expoziția de pictură *Le désir du texte* a artistului clujean Gabriel Marian.

S-au organizat evenimente în cadrul departamentului și al lectoratului, coordonate de lectorul Adela Drăgan, precum *Le roumain en couleurs* (prezentarea operelor lui Nicolae Grigorescu), *Trésors de la Roumanie: les monastères de Moldavie*, *La Fête du Mărțișor* și, mai recent, de către lectorul Nora Mărcean, cu

ocazia Zilei Porților Deschise, *Atelier interculturel de traduction*. Lectoratul, alături de departament, organizează prezentări cu ocazia Zilei Porților Deschise, precum și difuzarea informației privind studiile de limba română în cadrul Zilelor Universitare, la standul departamentului din spațiul expozițional al Universității.

În cadrul proiectului *Intiative d'Excellence*, care face parte din programul investițiilor de viitor ale Statutului francez, lectoratul s-a implicat alături de departament în activități cu o mare vizibilitate : „Écrire l'Europe” (2017), în colaborare cu Biblioteca Națională și Universitară (patru conferințe ale scriitoarei Liliana Maria Ursu și un atelier de scriere creativă); ARTLINGO, martie 2017, atelierul de marionete „Jocul de acasă” (Valentina Roman); (2017-2018) atelierul „Poèmes pour cerfs-volants” (Wanda Mihuleac și Ioana Tomșa).

Prin ARTLINGO 2019, lectoratul și-a asumat integral realizarea unui atelier de teatru pentru studenți, finalizat cu spectacolul bilingv *L'histoire du communisme racontée aux malades mentaux* de Matei Vișniec (regia Elisabeth Marie și Nora Mărcean). Spectacolul a făcut parte dintr-un eveniment de mare anvergură, *La Quinzaine culturelle roumaine à Strasbourg*, înscris în Sezonul Cultural Franța-România 2019, coordonat de departament și lectorat. Spectacolul a avut loc în 6 martie, iar publicul a depășit capacitatea sălii.

Activitate cu intensă și deosebită vizibilitate în promovarea limbii, culturii și civilizației românești, *La Quinzaine culturelle roumaine à Strasbourg* a început în 2017 și s-a finalizat în 2019. Concepute în jurul zilei de 1 Martie, cele două săptămâni ale culturii românești au cuprins 10 acțiuni care au acoperit un evantai larg de domenii (integrare europeană, muzică, fotografie, film, artă populară, plimbare culturală urbană, teatru, literatură) și s-au desfășurat în spații-cheie ale orașului. Aceste acțiuni au fost organizate în parteneriat cu principalele instituții culturale locale, precum și cu organisme administrative și politice.

În ultimii ani, numărul studenților care aleg să studieze limba română a crescut constant (40 de studenți înscriși în anul universitar 2018-2019). În prezent, Departamentul de Studii Românești lucrează cu Lectoratul de Limba Română pentru a introduce un curs nou în macheta educațională a facultății (nativi și competență avansată), precum și pentru creșterea numărului de ore pe săptămână. Lectoratul va propune totodată semnarea de noi acorduri Erasmus, precum și demararea demersurilor în vederea testărilor de limba română. Mai mult, dat fiind succesul evenimentului *La Quinzaine culturelle roumaine à Strasbourg*, se dorește înființarea unui eveniment permanent de promovare a culturii românești, chiar dacă de mai mică anvergură.

MISCELLANEA

Lectoratul implică studenții în activități extra-curriculare (cina internațională, atelierul de Paști, concerte de muzică tradițională românească,

spectacole de teatru) și în organizarea tuturor evenimentelor academice. Participarea studenților la atelierul de teatru a dus nu numai la consolidarea competențelor lingvistice, ci și la o experiență de viață unică, creând legături și prietenii între toți participanții: *„Cet atelier m’a permis d’explorer une partie nouvelle du roumain, tout en travaillant beaucoup ma prononciation. Il m’a aussi permis de rencontrer des personnes formidables et de lier des amitiés solides qui, je sais, dureront dans le temps. J’espère pouvoir participer un jour de nouveau à un projet de la sorte et continuer à être la vitrine de la roumanophonie en jouant.”*(B.J.) / *„Cet atelier Artlingo m’aura aidé autant personnellement que dans mes études, j’ai pu tisser des liens très précieux et rendre fiers mes proches, mais cela aura été aussi un moyen pour moi d’améliorer mon niveau de roumain [...]. Si c’était à refaire je le referais autant de fois que possible et je pense sincèrement que ce type d’atelier devrait être remis en place car en plus d’être bénéfique sur tous les points, il laissera des souvenirs mémorables à tout le monde.”* (L.G.)

Linkuri utile:

Video de prezentare institut, departament și lectorat

<https://langues.unistra.fr/zoom-sur/le-roumain-a-luniversite-de-strasbourg/>

Site <http://etudes-romanes.unistra.fr/roumain/presentation-generale/>

Prezentare piesă de teatru

<https://saisonfranceroumanie.lastrasbourg.com/2019/03/06/lhistoire-du-communisme-racontee-aux-malades-mentaux>

After-movie piesă de teatru

<https://www.youtube.com/watch?v=V6Nj7jWXn2g>.

Prezentare *La Quinzaine culturelle roumaine à Strasbourg*

<https://saisonfranceroumanie.lastrasbourg.com/>

Atelier de vopsit ouă

Atelier de vopsit ouă

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

UNIVERSITATEA HUMBOLDT DIN BERLIN

Valeriu STANCU

Universitatea din Berlin (care se numește după 1949 Universitatea Humboldt) devine un centru important de studii de Românică în 1925, când Ernst Gamillscheg, discipol al lui Wilhelm Meyer-Lübke, devine profesor titular și Director al Seminarului de Romanistică. Începând din octombrie 1933, profesorul de la Seminarul de Romanistică invită literați, istorici și politicieni români să țină conferințe în Berlin. Între 1940 și 1944, acesta conduce Institutul Cultural German din București și este profesor invitat la Universitatea București, iar, în același timp, la Berlin, se afla Sextil Pușcariu.

Între 1953 și 1973 Românică de la Universitatea Humboldt este puternic influențată de activitatea lui Werner Draeger, care a obținut titlul de doctor (1962) și gradul de profesor (1965) cu lucrări despre limba română. După 1962, s-au format aici, de asemenea, traducători și interpreți. De pregătirea prin cursuri practice s-a ocupat timp de mai multe decenii J. Uhlisch. Până în 1989/1990 au existat însă mereu profesori invitați și importante donații de cărți românești pentru bibliotecă.

După schimbările politice din 1989/1990, românică a fost specializare secundară pentru studiile universitare de *Magister* și pentru traducători, la Institutul de Romanistică. De atunci se ocupă de studiile de românică prof. dr. Michèle Mattusch (pentru literatură) și dr. Maren Huberty (pentru lingvistică), ambele făcându-și studiile în România. Au mai ținut cursuri de limba română dr. Larisa Schippel, Christian Wagner și dr. Ioana Scherf. În prezent cursurile practice și seminariile de cultură și civilizație românească sunt ținute de drd. Ingrid Baltag și de donf. dr. Valeriu Stancu, lector din partea Institutului Limbii Române. După reorganizarea în studii de licență și de masterat, româna este mai întâi una dintre specializările secundare de licență, cu 20 de credite, iar, după 2014, cu același număr de credite, oferă două module opționale, ca a doua limbă romanică studiată.

În fiecare semestru, lectorul român predă cursuri practice și seminarii pentru aproape toate nivelurile de cunoștințe de limbă română, atât pentru studenții de la Universitatea Humboldt din Berlin, cât și pentru cei de la alte universități din landurile Berlin și Brandenburg: Universitatea Liberă, Universitatea Tehnică sau Universitatea de Arte din Berlin, Universitatea din Potsdam și Universitatea Viadrina din Frankfurt/Oder.

Datorită unui proces de învățământ flexibil, în care există la toate nivelurile de studiu multiple posibilități de alegere a modulelor și de combinare a specializărilor, cursurile practice și seminariile de limbă, cultură și civilizație românească sunt integrate atât în programele de licență, cât și în cele de masterat (*Culturi romanice și Literaturi europene*, de exemplu). Acestea le oferă studenților, indiferent de specializare, posibilitatea de a opta pentru cursuri separate sau pentru module de studiu de zece credite de la românică, la fel ca în cazul limbilor portugheză și catalană.

Începând din 2008, lector din partea Institutului Limbii Române este dr. Valeriu Stancu, conferențiar la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Din 1997, face parte din Catedra de Literatură Română de la Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde este titular al cursurilor de Teoria literaturii și de Literatură română premodernă. Obține titlul de doctor în Științe umaniste în 2006, cu o teză de Stilistică și Poetică. În perioada 2006-2007, este lector de limba română la Universitatea Konstanz, iar din octombrie 2008, lector de limba și literatura română la Universitatea Humboldt din Berlin, Institutul de Romanistică, din partea Institutului Limbii Române. Este coautor al unor volume de istorie și de teorie literară, traducător, coeditor, membru în colectivele de redactare a *Dicționarului general al literaturii române* și a *Dicționarului limbajului poetic eminescian*. Cercetarea sa postdoctorală este orientată către literatură și estetică, teoria literaturii, estetica prezenței și memoria culturală.

O preocupare constantă a lectoratului de română a constituit-o consolidarea poziției ocupate de studiile românești în mediul academic berlinez, pe de o parte prin promovarea culturii românești și a imaginii României la standuri dedicate din cadrul unor evenimente culturale, iar, pe de altă parte, prin implicarea lectoratului în organizarea de astfel de evenimente, în colaborare cu alte lectorate și institute din Universitatea Humboldt, cu Ambasada României în Republica Federală Germania, cu Institutul Cultural Român din Berlin și / sau cu Institutul de Diplomatie Culturală din Berlin. Timp de cinci ani, între 2013 și 2018, s-a desfășurat la Universitatea Humboldt din Berlin proiectul internațional *Amintire și uitare în posttotalitarism. Memorie culturală – amintire estetică*, al cărei coordonator a fost prof. dr. Michèle Mattusch. Lectorul de română a contribuit la organizarea a două workshopuri

internaționale, primul intitulat *Memorie culturală – amintire estetică*, în 2014, iar al doilea – *Topographien der Erinnerung in Rumänien. Denkmäler und Alltagskultur (Topografii ale memoriei în România. Monumentele și cultura vieții cotidiene)*, în 2017.

Dintre proiectele culturale menite să sporească prestigiul culturii și științei românești în capitala Germaniei, poate fi amintită participarea lectorului, în calitate de membru fondator, la întâlnirile Clubului Academic Român din Berlin, organizate cu sprijinul Ambasadei României în Germania. Același sprijin constant a făcut posibilă organizarea Conferinței „Limba română în lume”, care a avut loc la Berlin și Leipzig, în perioada 24-30 septembrie 2015. De asemenea, lectoratul a avut o contribuție însemnată la organizarea ediției germane a Festivalului Filmului Sud-Est European, încă de la începuturile lui, din anul 2016. Din toamna aceluiași an, lectorul român a conceput și organizat, în colaborare cu ICR „Titu Maiorescu” Berlin și cu specialiști în românică, proiectul internațional *Atelier de traduceri din proza românească recentă*, la care au participat absolvenți și studenți ai cursurilor de limba română, alături de traducători cu experiență din Germania și din România. Textele traduse au fost publicate în antologia *Das Leben wie ein Tortenboden. Neue Rumänische Prosa*, Berlin, 2018.

Linkuri utile:

<https://www.romanistik.hu-berlin.de/aktuelle-informationen/kurs-informationen/kursinformationen>

<https://www.romanistik.hu-berlin.de/personal>

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

UNIVERSITATEA RUPRECHT-KARL DIN HEIDELBERG

Romanița CONSTANTINESCU

Universitatea din Heidelberg „Ruperto Carola” este cea mai veche universitate din Republica Federală Germană (a fost înființată în 1386, fiind a treia universitate din Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană după Praga și Viena). De la înființare și până astăzi, s-a numărat constant printre cele mai bune universități din lume. În prezent, este universitatea clasată pe locul întâi între universitățile germane conform *Academic Ranking of World Universities 2019*, pentru al șaselea an consecutiv. Pe plan mondial, Universitatea din Heidelberg ocupă, conform aceluiași evaluator, locul 47, iar în privința studiilor umaniste, Universitatea din Heidelberg se situează pe locul 48 în lume.

Începând cu secolul al XIX-lea, Universitatea din Heidelberg, o instituție academică deschisă, cosmopolită și liberal, atrage tot mai mulți studenți din spațiul sud-est european și din Țările Române, contribuind în chip marcant la dezvoltarea elitelor politice, culturale și intelectuale din noile state europene emergente. Așa cum arată un studiu al istoricului Elena Siupiur, în perioada 1800-1880 sunt înmatriculați la Universitatea din Heidelberg 460 de studenți din Europa de Sud-Est⁹. Studenți români înscriși la Heidelberg se pot găsi începând cu anul 1833. Mulți dintre ei sunt germani și maghiari din Transilvania, dar și germani, greci, sârbi, bulgari și evrei din Țara Românească și Moldova și basarabeni, supuși ruși. Primul dintre studenții români înscriși la Universitatea din Heidelberg este viitorul medic Gheorghe Cuciuran (înscriș ca George Cuzuran, resp. Georg Kuzuran, n. 1814 la Botoșani), care venea de la München, unde începuse să studieze filozofia și unde se va întoarce pentru a-și lua doctoratul în medicină în 1837. A publicat o lucrare în care înfățișa sistemul de clinici din Apus: *Descrierea celor mai însemnate*

⁹ Siupiur, Elena: „Intellektuelle aus Rumänien und den südosteuropäischen Ländern an den deutschen Universitäten im 19. Jahrhundert: III. Teil: Ruprecht-Karls-Universität zu Heidelberg” în „Revue des études sud-est européennes”, XXXIX 1-4, 2001, Academia Română, București.

spitaluri din Ghermania, Anglita și Franța, Iași, 1842. Cel de-al doilea student (Eugen Predescu, n. 1811 la București), venea tot de la Universitatea din München unde își va și lua doctoratul în Drept în 1835. Printre studenții români de la Heidelberg se numărau Alexandru Ghica (n. 1813) și Vasile Ghica (n. 1810), fiii domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica, revoluționarul pașoptist C.A. Rosetti (1815-1885), unionistul Lascăr Rosetti (1817-1884), ministru de finanțe (în 1859) sub Al. I. Cuza, Grigore Balș, viitor ministru al culturii și finanțelor, profesorul de economie Ioan Strat, Ioan I. Polizi, Ministru al Culturii și Finanțelor, juristul George Cantacuzino, arheologul Theohari Antonescu, poetul Panait Cerna, și mulți alții, peste o sută, dintre care jumătate la drept. În prima jumătate a secolului al XX-lea, aflul studenților români la Heidelberg se menține, cu întreruperile datorate celor două conflagrații mondiale și instalării regimului comunist în Estul Europei.

Prezența constantă a studenților români la Heidelberg, interesele independente de cercetare și, cu siguranță, în mod hotărâtor, interesele de politică culturală tot mai evidente în anii 30, conduc la instituționalizarea predării limbii române la Heidelberg. Din perioada național-socialistă (1938) datează începuturile lectoratului de limba română în cadrul Seminarului de Romanistică de la Heidelberg. Primii lectori au fost dr. Ludwig Giesz (1916-1985) și dr. Andreas Matthiae (1912-1975), amândoi de origine transilvăneană, care, spre cinstea lor, nu s-au făcut vinovați de culpe politice și de conștiință, așa cum a arătat-o procesul de denazificare prin care au trecut cadrele didactice ale universității, urmându-și cariera, în primul rând universitară, iar în al doilea rând, în serviciul diplomatic al Republicii Federale și după război.

O importanță excepțională pentru menținerea schimburilor academice și culturale cu Universitatea din Heidelberg a avut-o în perioada postbelică menținerea la Seminarul de Romanistică a limbii și literaturii române ca obiect de studiu. Conjunctura în care acest fapt a fost posibil este deosebit de complexă: atât istoria disciplinei filologice joacă aici un rol important, cât și contextul politic al relativei și scurtei liberalizări a politicii românești la sfârșitul anilor '60, la care se pot adăuga buna reputație intelectuală a lectoratului de română deja existent, prezența tradițională a studenților români la Heidelberg până la declanșarea Celui de-al Doilea Război Mondial și prezența activă în viața culturală germană a emigrației românești în anii comunismului.

În ciuda acestor date conjuncturale favorabile, fără venirea, în 1971, a profesorului Klaus Heitmann la conducerea catedrei de filologie romanică în subordinea căreia se va afla româna (istorie și teorie literară, istoria literaturii franceze, italiene și române), nu am fi putut vorbi astăzi despre aproape cinci decenii de studii românești la prestigioasa universitate germană. Interesul prof. dr. dr. h.c. Klaus Heitmann pentru limba și literatura română se conturează încă din perioada studiilor la Universitatea din Freiburg. După susținerea doctoratului în romanistică la profesorul Hugo Friedrich (1955), publică primul studiu de romanistică: „Die Bemühungen um die Literatursprache in Rumänien”

(„Romanistische Forschungen“ 68, 1956, pp. 377-430). Nu neglijează aspectele limbii vorbite și literaturii în Basarabia și Transnistria (pe atunci Republica Sovietică Socialistă Moldovenească): „Rumänische Sprache und Literatur in Bessarabien und Transnistrien“ („Zeitschrift für Romanische Philologie“, 81/1965, pp. 102-156, prima descriere sistematică în spațiul german a limbii așa-zis „moldovenești” ca varietate dialectal-regională a limbii române). În 1985, publică renumita sa carte *Das Rumänenbild im deutschen Sprachraum 1775-1918* (Köln: Böhlau, 1985; în rom. *Imaginea românilor în spațiul lingvistic german. 1775 – 1918. Un studiu imagologic*, București: Univers, 1995). Editează la Heidelberg lucrările colocviului dedicat interferențelor româno-germane și organizat la București în 1983: *Kolloquium über Literatur- und Geistesbeziehungen zwischen Rumänien und dem Deutschen Sprachraum*, 1983, București, Heidelberg, 1986.

Alte volume românești nu întârzie să apară după 1989: *Oglinzi paralele: studii de imagologie româno-germană (traducere și postfață de Florin Manolescu, București: Editura Fundației Culturale Române, 1996)*; *Limbă și politică în Republica Moldova (Chișinău: Arc, 1998)*; *Cercul literar de la Sibiu și influența catalitică a culturii germane*, (cu Ovid S. Crohmălniceanu București: Universalia, 2000). Dintre studiile publicate în volume: „Das «rumänische Phänomen». Die Frage des nationalen Spezifikums in der Selbstbesinnung der rumänischen Kultur seit 1900” (1970), „Deutsche und rumänische Kultur am Hofe Carols I. und Carmen Sylvas” (1994), „Probleme der moldauischen Sprache in der Ära Gorbacev” (1989), „Panegyrische Literatur in Rumänien. Die Ceausescu-Apotheose” (2004), „Caragiale und die antirumänische deutsche Propaganda im Ersten Weltkrieg” 2005 etc. A publicat studii despre Eminescu, Sextil Pușcariu, C. Rădulescu-Motru, Lucian Blaga, A.E. Baconsky, Ștefan Bănulescu etc. A redactat toate articolele despre cultura română din *Brockhaus Enzyklopedie* și *Literarisches Lexikon* (Wolfgang Kayser).

Sub conducerea prof. dr. dr. h.c. Klaus Heitmann, studiile de românică s-au bucurat de un mare prestigiu și de o largă audiență la Heidelberg. Dincolo de activitatea de învățământ și cercetare, Institutul de Romanistică și, în mod exceptional, prof. dr. dr. h.c. Klaus Heitmann, au sprijinit mediile culturale și academice românești în perioada totalitarismului și imediat după 1989. Aproape că nu există personalitate a vieții literare din România care să nu fi beneficiat de cel puțin o invitație din partea Institutului pentru a participa la conferințe și congrese sau pentru a desfășura stagii de cercetare/predare aici.

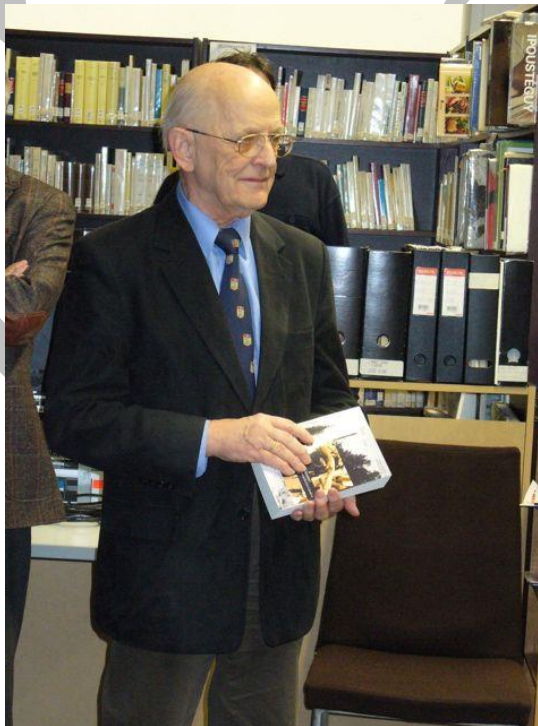
Predarea limbii și literaturii române la Heidelberg a fost sprijinită încă de la început de existența unui lectorat pentru studiile românești. Primul lector de limba română de la Heidelberg în perioada postbelică este dr. Ștefan Teodorescu (studiase filologie și filozofie la Freiburg). În semestrul de iarnă 1976, într-o perioadă de dezgheț pentru regimul comunist de la București, vine ca lector din partea statului român istoricul și criticul literar, membru al Uniunii

Scriitorilor din România, Samuil Damian Druckmann. Sub semnătura S. Damian, acesta revine publicistic în forță în perioada de după 1989 în România, cu mai multe cărți, dintre care se cuvin amintite: *Trepte în sus, trepte în jos* (2006), *Păr de aur, păr de cenușă*, (2007), *Zbor aproape de pământ*, (2008). În 1995 lui S. Damian îi urmează dr. Gelu Ionescu de la catedra de literatură comparată și teorie literară a Universității din București și care publicase deja în țară volumele *Romanul lecturii* (Cartea Românească, 1976, Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor), și *Orizontul traducerii* (Univers, 1981, a doua ediție, adăugită, în 2004, Editura ICR). La Heidelberg, a publicat volumul de referință *Les débuts littéraires roumains d'Eugène Ionesco. 1926-1940* (Carl Winter Verlag, Heidelberg, 1989), volum respins de cenzura comunistă din 1973 și până în 1989, fiind publicat în românește sub titlul *Anatomia unei negații* abia în 1991 (Premiul pentru critică al Uniunii Scriitorilor). Ca urmare a pensionării prof. dr. h.c. Klaus Heitmann (1997) și a măsurilor de austeritate din anii '90 în Germania, limba și literatura română pierd ponderea pe care o aveau în cadrul Institutului de Romanistică. Situația creată îl determină pe Andrei Pleșu, Ministru al Afacerilor Externe să i se adreseze prof. dr. Klaus von Trotha, Ministrul Științelor în landul Baden Württemberg, cu rugămintea de a pleda pentru prelungirea lectoratului până la găsirea unei modalități de susținere a lui de către partea română (18 aprilie 1998). Lectoratul își prelungește pe perioadă determinată existența, dar postul de lector se reduce la o jumătate de normă, începând cu semestrul de iarnă 1998. Din 2002 până în 2006, funcționează ca lector dr. Mihai Bogdan Dascălu (Universitatea din Timișoara, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române). În 2006 postul de lector este desființat. dr. Edda Binder-Iijima (Institutul de Istorie al Universității din Heidelberg) preia conducerea seminarelor pentru studenții care sunt înmatriculați masteranzi la studii românești.

Recunoscând bogata tradiție a romanisticii la Universitatea din Heidelberg, Institutul Limbii Române din București a decis în 2008, în baza unei noi legislații, să sprijine redeschiderea la Universitatea din Heidelberg a Lectoratului de Limba și Literatura română. Ca lector de limba și literatura română, funcționează, începând cu semestrul de iarnă 2008, dr. Romanița Constantinescu (Universitatea din București). dr. Romanița Constantinescu a studiat filologie română și germană la Universitatea din București, unde a urmat și cursurile aprofundate în teoria literaturii și literatură comparată. Este doctor (*summa cum laude*) al Universității din Freiburg, unde a studiat istoria literaturii germane, lingvistică generală și filozofie. A activat ca lector de limba și literatura română la universitățile din Köln, Mainz, Mannheim și a funcționat ca profesor-invitat la Universitatea de la Viena. Este laureat al Asociației de Literatură Generală și Comparată din România pentru cartea *Pași pe graniță. Studii despre imaginarul românesc al frontierei* (2009) și vicepreședinte al Societății Germane de Romanistică Balcanică (din 2018).

În perioada 2008-2018, Lectoratul de Limba Română a fost subordonat Catedrei de Limbi Romanice Orientale, conduse, până la emeritare, de reputatul lingvist și italianist prof. dr. Edgar Radtke, vicepreședinte al „Societății de Lingvistică

Italiana”, membru al „Centro Studi Linguistici e Filologici Siciliani” din Palermo, Director al Centrului de Cultură Italian din cadrul Institutului de Romanistică de la Heidelberg. prof. dr. Edgar Radtke s-a angajat în promovarea și dezvoltarea studiilor românești, sprijinindu-le academic și instituțional (a se vedea și *Rumänistik in der Diskussion. Sprache, Literatur und Geschichte*, împreună cu Günter Holtus, Tübingen, Narr, 1986). Și alți lingviști, profesori ai Seminarului de Romanistică de la Universitatea din Heidelberg s-au dedicat și românei, precum prof. Johannes Hubschmid, etimolog, sau prof. Jens Lüdtke, lingvist și istoric al limbii vechi. În acest moment (2019), Lectoratul de Limba și Literatura Română este o structură autonomă în cadrul Seminarului de Romanistică de la Universitatea din Heidelberg. Universitatea din Heidelberg este *singura* universitate din landurile vestice ale Germaniei care oferă un lectorat complet de limba și literatura română. La Universitatea din Heidelberg limba și literatura română, respectiv studiile culturale românești, se predau pe cele patru linii de studii: *bachelor* (licență), *parcurs didactic*, *masterat* și *doctorat*, precum și pentru linia de studii nou deschisă pentru un *bachelor polyvalent*, în cursul căruia studenții pot opta și pentru modulele didactice, cu pondere sau importanță diversă, ca disciplină opțională sau obligatorie, respectiv ca program de studiu (pentru masterat și doctorat).

Prof. dr. dres. dr. h.c. Klaus Heitmann (1930-2017)

Prof. dr. Edgar Ratdke, Romanița Constantinescu, Prof. dr. Klaus Heitmann, Ana Blandiana, Dieter Schlesak

Studenți prezentând antologia bilingvă de literatură română *Im kalten Schatten der Erinnerung* (2009) proiect al lectoratului

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

UNIVERSITATEA DIN LEIPZIG

În luna decembrie a anului în curs, Universitatea din Leipzig va sărbători 610 ani de la înființarea sa, fiind astfel, după Universitatea „Ruprechts Karls” din Heidelberg – cea mai veche universitate din Germania.

Studierea limbii române la Leipzig a fost inițiată de profesorul Gustav Weigand (1860-1930), cel care a fondat și Institutul de Limbă Română în aprilie 1893. Se poate constata o continuitate a predării limbii române la Universitatea din Leipzig din 1893 încoace, chiar și în perioada Celui de-al Doilea Război Mondial și în perioada imediat următoare. Din anii cincizeci, a existat un lectorat pentru limba română ocupat de profesori din România. După 1989, au loc transformări profunde în învățământul superior din Germania reunificată și studiile românești de la Leipzig trec prin momente dificile, iar, în anul 1994, postul de lector permanent va fi desființat.

În anul 2008, Institutul Limbii Române din București a redeschis lectoratul de limbă română la Universitatea din Leipzig. Din acel moment, a funcționat ca lector, dr Heide-Ingrid Flagner (Universitatea din București), până în ianuarie 2018, când a încetat din viață, aflându-se în misiune.

În acest deceniu, 2008-2018, cursurile de limbă, literatură, cultură și civilizație română au fost predate de către dr. Heide-Ingrid Flagner și dr. Sabine Krause, în cadrul a două module de calificare a componentelor-cheie: „Societatea românească în trecut și în prezent” și „Comunicare interculturală”, module acreditate cu câte 10 credite. Cursurile practice de limba română sunt predate pe două nivele: începători intensiv (A1) și nivel mediu (B1). Cursurile au continuat în timpul acestor ani, studenții având posibilitatea să obțină, printr-un examen complex, un certificat de limbă (UNICert) recunoscut și de alte instituții pe plan național și internațional.

Cursurile se adresează studenților romaniști, precum și celorlalți studenți în disciplinele conexe (competențe largite) și, în ultimii ani, s-a putut constata un interes crescând pentru țările din estul și sud-estul Europei. Lectoratul de limba română a organizat, de asemenea, o serie de activități extra-curriculare, precum prelegeri, ateliere de traduceri, excursii, conferințe.

Un eveniment de mare amploare, organizat împreună cu Institutul Limbii Române și Ambasada României la Berlin, a fost Conferința „LIMBA ROMÂNĂ ÎN LUME”, în octombrie 2015, prin efortul extraordinar și implicarea depuse de Lectoratul de Limbă Română de la Leipzig, prin Heide Flagner și Universitatea din Leipzig. Evenimentul a reunit specialiști în studii românești din Europa și nu numai, contribuind substanțial la promovarea predării limbii române în afara granițelor României.

Începând cu octombrie 2019, lectoratul de la Leipzig își va relua activitatea, prin preluarea misiunii de către Diana Burlacu, de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Heide Flagner, lector al I. L. R. (1971-2018)

Conferința „Limba română în lume”, 2015.

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

UNIVERSITATEA JOHANNES GUTENBERG – MAINZ

Anca GĂȚĂ

Lectoratul este găzduit de Seminarul de Romanistică (Facultatea de Filosofie și Filologie – Fachbereich 5) și are relații strânse cu Departamentul de Istorie Est-Europeană (Facultatea de Istorie – Fachbereich 07). prof. dr. Wilhelm Theodor Elwert, inițiază în anii '70 evenimente de promovare și activități de predare a limbii și culturii românești. dr. Gerhard Damblemont, lector de literatură franceză la Roma, colaborează la aceste activități și publică articole despre autori de limbă română (1974-2003); dr. Augustin Alexandru Bidian (1974-1993) și dr. Gerhardt Csejka (1993-2003) predau cursuri de limbă și cultură românească; dr. Wolf Lustig, Director academic al Seminarului de Romanistică (2000-2017) și prof. dr. Hans Christian Maner (din 2006) continuă activitatea de promovare a limbii și culturii românești și de colaborare cu Ambasada României la Berlin, concretizată prin acord interguvernamental în fondarea Lectoratului de Limbă Română în 2013. Activitatea lectoratului este în prezent sub coordonarea prof. dr. Sylvia Thiele, decan (2017-2020). Din 2009, prof. dr. Hans Christian Maner coordonează filiala din Mainz a Societății sud-est europene (Zweigstelle Mainz der Südosteuropa-Gesellschaft); aceasta găzduiește evenimente în cadrul cărora au conferențiat pe teme legate de cultura din spațiul de limbă română: prof. dr. Bogdan-Petru Maleon (Iași; 2010, 2014), dr. Anneli Ute Gabanyi (Berlin; 2010, 2014, 2018), M.A. Valeska Bopp-Filimonov (Bonn; 2011), prof. dr. Hans Christian Maner (Mainz; 2011, 2015, 2017), prof. dr. dr. h. c. Wolfgang Dahmen (Jena; 2012, 2013), prof. dr. Gheorghe Cliveti (Iași; 2012), dr. Romanița Constantinescu (Heidelberg; 2013), prof. dr. dr. h. c. Armin Heinen (Aachen; 2013), scriitorul Cătălin Dorian Florescu (Zürich; 2014), prof. dr. Thomas Bohn (Gießen; 2014), dr. Thomas Schares (Bayreuth; 2014), dr. Ottmar Trașcă (Cluj-Napoca; 2015), dr. Edda Binder-Iijima (Heidelberg; 2015), dr. Silvia Irina Zimmermann (Neuwied; 2015), scriitorul Claudiu M. Florian

(Berlin; 2015), William Totok (Berlin; 2016), dr. Luminița Gătejel (Regensburg; 2016), dr. Florian Kühner-Wielach (2016; München), Dorothea Krampol (Offenbach; 2017), dr. Mihai-D. Grigore (Mainz; 2017), dr. Svetlana Suveica (Regensburg; 2017).

Lectoratul românesc, înființat în 2013, este afiliat la Institutul și Seminarul de Romanistică, Facultatea de Filosofie și Filologie (Fachbereich 5). Colaborarea didactică și științifică se realizează în principal cu prof. dr. Hans-Christian Maner de la Departamentul de Istorie Est-Europeană. Publicul țintă este reprezentat de studenți filologi și istorici (limbă română și cultură românească), studenți de la toate specializările (limba română ca limbă străină și cultură românească, eventual limbaje specializate, în funcție de domeniul de studii) și auditori liberi.

În perioada 2013-2014, activează ca lector al Institutului Limbii Române, dr. Ioana Maria Șarcă, lector universitar la Universitatea din Oradea. În perioada 2014-2016, activitățile lectoratului sunt preluate de dr. Cătălin Constantinescu, conferențiar universitar la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza din Iași”. În perioada 2016-2019, mandatul de lector al Institutului Limbii Române este încredințat dr. Anca Gâță, profesor universitar la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, care continuă tradiția de predare a limbii și culturii românești la Mainz, colaborând în special cu prof. dr. Hans-Christian Maner la diseminarea și promovarea acestora prin evenimente culturale și științifice cu public divers, prin organizarea anuală în luna decembrie a Zilei de studii românești.

Planurile de învățământ ale specializărilor Romanistică, Germanistică, Studii Culturale, Istorie includ activități didactice de limbă română și cultură românească, care dau posibilitatea studenților din cadrul programelor de licență, masterat și doctorat să se familiarizeze cu cele mai importante aspecte ale civilizației românești. Activitățile didactice cuprind discipline opționale (ca modul de substituție pentru studenții care nu fac stagii Erasmus) și discipline facultative, pentru studenți de la oricare dintre programele de studii ale universității. Cursurile practice de *Limba română pentru începători* (nivel A.1.1), *Limba română nivel A.1.2* și *Lecturi și traduceri* (nivel A.2), precum și Prelegerea (curs interactiv) de *Introducere în cultura românească* sunt oferite semestrial în aceeași formulă, permițând continuarea studiului limbii române timp de minimum trei semestre consecutiv.

În regim opțional, studentul se înscrie la un modul de studii format din cursul de introducere în cultura românească și unul dintre cursurile practice de limbă română, pentru care susține examen. Ulterior, studentul poate continua studiul limbii române prin cursurile de la nivelul de competență lingvistică următor. Modulul complet de studii românești însumează 11 credite transferabile. Număr mediu anual de înscrieri (2013-2019) este de 30 cursanți.

Pe lângă activitățile didactice prevăzute semestrial, lectoratul colaborează cu Departamentul de Istorie Est-Europeană la organizarea anuală,

de regulă la începutul lunii decembrie, a unei Zile de studii dedicate României, sub coordonarea prof. dr. Hans-Christian Maner. Prin tradiție, aceasta se desfășoară în Sala Senatului a Universității Johannes Gutenberg din Mainz, fiind deschisă întregii comunități din regiune. Tematica abordată evidențiază aspecte ale culturii și civilizației românești: *Limba română la Mainz – deschiderea oficială a Lectoratului Institutului Limbii Române (2013)*, *Întâlniri, conexiuni, hotare în Dobrogea – Locuitori de origine germană și vecinii lor între Dunăre și Marea Neagră (2014)*, *Spații și oameni. Istoria, literatura și politica României (Secolele XIX-XXI) (2015)*, *Cultura tradițională românească în film și literatură (2016)*, *România și Europa. Privind înainte cu sau fără amintiri? (2017)*, *Primul război mondial și urmările sale culturale – perspective comparative și regionale (2018)*.

În lunile ianuarie și iunie, lectoratul românesc organizează seri românești, în cadrul cărora studenții prezintă aspecte legate de patrimoniul spiritual, tradiții, opere literare, creații artistice românești. Konrad Böhmer, Aurelia Brecht, Jonas Grünke, Theresa Schepler au susținut comunicări cu tematică culturală românească. În iulie 2017, prof. dr. Johann Kramer (Trier) a susținut o prelegere festivă cu tema *Limba română și romanistica*. Jonas Grünke (MA, Hamburg) este invitat în fiecare semestru la cursul sau seara de cultură românească cu prelegerea *Româna – o limbă aparte între limbile romanice*.

În cadrul celei de *A Cincea Zile de studii – România (11 decembrie 2017)*, au prezentat postere cu tematică culturală românească studenții: Konrad Böhmer, Aurelia Brecht, Pauline Constantin-Hunstig, Saim Sercan Güler, Sophia Kuhnle, Cecilie Plunder, Alexander Ring (licență, master, doctorat), sub coordonarea prof. dr. Hans Christian Maner și a dr. Anca Gâță.

Lectoratul colaborează cu direcția școlară din Mainz (*Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion Rheinland-Pfalz*) în scopul evaluării cunoștințelor de limba română ca limbă străină pentru nivel liceal.

Studenții care frecventează activitățile lectoratului se specializează în domenii de studii precum: lingvistică, teatru, istorie, arheologie, filosofie, biblioteconomie, geografie, management, drept, biologie, sport, psihologie, sociologie, meteorologie, științe politice, ale educației. La activitățile didactice prevăzute, iau parte și studenți din alte țări care se află în stagiul didactic Erasmus.

Lectoratul de Limbă Română de la Mainz contribuie la: reprezentativitatea spiritului academic românesc, formarea multiculturală a viitorilor specialiști din spațiul german, diseminarea unei imagini pozitive a culturii și civilizației românești ca aparținând spațiului european, dezvoltarea relațiilor româno-germane la nivel academic, cultural, diplomatic, instituțional. La activitățile curente ale lectoratului, se adaugă, din 2006 până în prezent, prelegeri cu tematică de istorie și cultură românească susținute de prof. dr. Hans Christian Maner în cadrul cursurilor curente

semestriale. În cadrul Departamentului de Istorie Est-Europeană sunt invitați specialiști, scriitori, artiști, personalități academice pentru a aborda subiecte legate de spațiul cultural românesc.

Linkuri utile:

- pagina web a Romanisches Seminar (<https://www.romanistik.uni-mainz.de/rumaenisch/>),
- evenimentele academice de prezentare a ofertei instituționale și pagina web dedicată liniei de studii românești (https://jogustine.uni-mainz.de/scripts/mgrqispi.dll?APPNAME=CampusNet&PRGNAME=ACTION&ARGUMENTS=-AtBdP8W5sXW9NOLnp6v5UKcl7nP9bd~hKJmY8hzcZPZkyJty382NGDBCMFyt4pOFSP6tpNu8l7rxXUL~8HmB-X-2wm6u6Oc6-PHho2wE3ORHXPAG~MoZSVzVXsZyMrtR4LnSDTARV6ANyTp4OLj5hYfFoiJ8oE3ajXzrf9005GAKLkkVctnKPhl7BemVCSkGam2-MzyO6dbv8jMU_),
- pagina de Facebook a lectoratului (<https://www.facebook.com/mainz.rumaenisch.de>).

Anca Gâță, lectorul I. L. R.

Seară culturală

Mainz, Facultatea de Filosofie și Filologie

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

UNIVERSITATEA DIN REGENSBURG

Diana V. BURLACU

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Regensburg (UR), înființat în anul 2011, ca urmare a unui Protocol interinstituțional, reprezintă unul dintre cele cinci lectorate existente pe teritoriul Germaniei, alături de lectoratele din Berlin, Leipzig, Heidelberg și Mainz. Lectoratul funcționează în cadrul Facultății de Filologie (Limba, Literatură și Studii Culturale – *Sprach-, Literatur- und Kulturwissenschaften*), Institutul de Romanistică (*Institut für Romanistik*), în colaborare cu Departamentul *Europaem* al aceleiași universități. De-a lungul celor opt ani de existență (până în anul 2019), lectoratul a fost coordonat de către prof. dr. Ingrid Neumann-Holzschuh.

Cursurile de limbă, cultură și civilizație românească, intitulate generic *Rumaenicum*, au un caracter opțional și se desfășoară pe parcursul unui semestru sau al unui an (2 semestre), fiind structurate pe mai multe niveluri: începător, intermediar, avansat și *Secondos* (o categorie distinctă de studenți provenind din familii de români sau de sași/șvabi din România). Un alt plus al lectoratului de la Regensburg este cursul de cultură și civilizație românească (*Landeskunde I* și *Landeskunde II*), care acoperă nu numai teme consacrate de istorie, geografie sau literatură, ci și alte teme de interes pentru studenți (societatea românească actuală, politică, economie etc.). Toate cursurile au credite transferabile (2-5 ECTS), oferindu-le cursanților și posibilitatea obținerii unui *Certificat Rumaenicum* (după absolvirea a cel puțin patru cursuri).

Bazate pe o abordare comunicativă și vizând familiarizarea cu limba română și cu specificul spațiului cultural românesc, cursurile sunt destinate tuturor celor interesați, atât studenților înscriși la diferitele facultăți ale Universității din Regensburg, dar și ale Institutului Tehnic din Regensburg (*Ostbayerischen Technischen Hochschule Regensburg*), cât și altor categorii de public, având statutul de audienți.

Câteva proiecte și realizări notabile (din punct de vedere didactic, științific, cultural) ale lectoratului, pe parcursul celor opt ani, merită să fie amintite aici:

- organizarea unor evenimente de cultură, civilizație și istorie, cu ocazia diferitelor tradiții și sărbători românești (*Mica și Marea Unire* – prezentare generală; *Săptămâna Eminescu* – scurtă biografie, lectura celor mai cunoscute poezii eminesciene; *Mărțișorul* – confecționarea de mărțișoare; *Primăvara la români* (mai 2018) – legenda Sf. Valentin și a lui Dragobete, tradiție și modernitate; semnificația zilelor de 1 Martie și 8 Martie, personalități feminine din România, de la Regina Maria la Simona Halep; sărbătorirea zilei de 1 Mai în trecut și în prezent; *Sânzienele/Ziua Internațională a lei* – prezentarea legendei și a portului popular românesc; *Crăciunul* – colinde românești – corul Madrigal, corul Armonia, Ștefan Hrușcă etc.; *Centenarul Marii Uniri* (nov. 2018) – filme documentare despre istoria românilor și a unor orașe românești; personalități din România (1918-2018); seară bilingvă de lectură – poezie, proză, teatru; *Săptămâna Europa – România în Focus* (mai 2019) – curs introductiv de limba română; seară de basme românești, lecturate în limba germană.

- organizarea unor simpozioane (*Rumänien zwischen Einheitsvorstellungen und Vielfalt*, 6-7 dec. 2012), conferințe (*Seara românească*, 17 ian. 2017), prelegeri (*Rumänien – ein Land stellt sich vor. Historische Einblicke*, 19 apr. 2018; *Then and Now. Notes on the Culture of (In)Tolerance*, 24 iun. 2019), ateliere de lucru (*Rumänien im Fokus*, 5 iul. 2019) și expoziții de artă (*Sehnsucht*, Daniel Răgușitu, 7-11 iul. 2013).

- organizarea unor cursuri intensive de limba română, în timpul perioadelor de vacanță organizarea unor excursii în România (București – 2017; Cluj-Napoca – anual, în cadrul Programului Tandem).

- vizibilitatea în presa germană locală și regională (*Aviso* – mar. 2018, *H/Soz/Cult* – dec. 2012, *Mittelbayerische Zeitung* – dec. 2011, iul. 2013, mai 2019, *Regensburg-Digital* – nov. 2011, *Siebenbürgische Zeitung* – iul. 2019 etc.).

Lectorii care au predat la universitate sunt:

- 2011-2013: Alexandra-Florina Crăciun, conf. univ. dr., Universitatea din București

- 2013-2015: Delia Eșian, asist. univ. dr., Universitatea „Al.I. Cuza” Iași

- 2015-2017: Patricia-Maria Serbac, asist. univ. dr., Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș

- 2017-2019: Diana-Viorela Burlacu, asist. univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Regensburg își dorește un parcurs didactic ancorat în realitatea secolului al XXI-lea, care să urmărească formarea/dezvoltarea competențelor de receptare orală

(*ascultare*) și scrisă (*citire*), producere orală (*vorbire*) și scrisă (*scriere*), dar și a competenței de *comunicare interculturală*. În funcție de nivelul lor de competență lingvistică, dar și de interesul personal sau profesional, studenții vor fi mereu pregătiți în scopul practic al comunicării efective în limba română, atât prin intermediul cursurilor, cât și al activităților extra-curriculare menționate anterior.

Lectoratul de Limba Română își propune menținerea unui dialog constructiv cu studenții, merit să le insufle dragostea față de limba și cultura românilor, precum și cu toți cei implicați în activitatea lectoratului, al cărui scop principal este promovarea comunicării multiculturale și a culturii românești în mediul german.

MISCELLANEA

În anul universitar 2018-2019, Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Regensburg a atras mai mulți studenți germani la cursurile *Rumaenicum* (52, față de 45 de studenți înscriși în anul 2017-2018), ceea ce poate fi considerat o reușită. Cu siguranță, interesul inițial al studenților joacă un rol decisiv în alegerea cursurilor de limbă și cultură românească, iar implicarea permanentă a acestor studenți în diverse activități culturale, didactice sau științifice este, de asemenea, decisivă în păstrarea lor în cadrul lectoratului de limbă română:

„Mulțumesc pentru aproape doi ani de curs frumos de limba română. Am început fără cunoștințe, dar cu multă motivație și interes. Acum putem să vorbim despre Felix Arben, Vlad Țepeș și ... macaralele, care este foarte important 😊.”

„A fost mereu super amuzant și tu ai fost profesoara perfectă pentru noi! Ne vei lipsi!” (Patricia și Elena, iulie 2019)

„Îți mulțumesc pentru tot efortul tău în acești doi ani! Am venit cu mult drag la cursul de Secondos!” (Kathrin, iulie 2019)

„Româna era, pe vremea mea, o limbă exotică! Un romanist adevărat se simțea obligat să cunoască și limba română” (prof. em. dr. Gerhard Ernst, cursant al profesorului Cornel Săteanu, lector de limba română la München și Regensburg în perioada 1969-1973).

Linkuri utile:

Universitatea din Regensburg: <https://www.uni-regensburg.de/>

Lectoratul de Limba Română: <https://www.uni-regensburg.de/sprache-literatur-kultur/romanistik/studiengaenge/rumaenicum/index.html>

Ziua Națională a României, dec. 2017,
Consulatul General al României la München

O călătorie literară în România (Centenarul Marii Uniri), nov. 2018
(Fragment din Cântăreața cheală, Eugen Ionescu)

Seara de basme românești (Săptămâna Europei), mai 2019
(Punguța cu doi bani, Ion Creangă)

STATUL ISRAEL

UNIVERSITATEA DIN TEL AVIV

Lucia OFRIM

Orice lectorat are rolul de punte între două țări, între două culturi. În spațiul universitar israelian, Lectoratul de Limbă, Literatură, Cultură și Civilizație Românească are un loc bine definit, fiind integrat în cadrul Departamentului de Limbi străine al Universității din Tel Aviv. În formula actuală, lectoratul a fost deschis în anul 2011, printr-un acord interguvernamental, însă au mai existat și anterior cursuri universitare de limba română, care au asigurat prestigiul acestei discipline în Israel.

În fiecare an academic, se organizează un curs pentru începători și un curs pentru cei cu un nivel intermediar sau avansat. Pentru fiecare nivel, sunt prevăzute câte două cursuri pe săptămână, concepute în formula cursurilor practice, aplicate, iar ritmul de studiu este intensiv, pe toată durata anului universitar. Fiecare curs este finalizat prin examen, cotelat cu 4 credite, disciplina are statutul de curs opțional.

Cursurile sunt deschise, nu se adresează doar studenților. Pe lângă masteranzi, doctoranzi sau chiar profesori, se pot înscrie și cursanți din afara universității. Practic se poate înscrie oricine este interesat de limba și cultura românească, oricine vrea să învețe limba română pentru prima oară, oricine vrea să-și consolideze și să-și perfecționeze cunoștințele sau doar să își reamintească de România.

În ceea ce privește dezvoltarea lectoratului, a avut loc o încercare de extindere a activității lectoratului și în cadrul prestigioasei Universități din Haifa. În anul academic 2016-2017, a fost lansată invitația de a deschide aici un nou curs de Limbă, Literatură, Cultură și Civilizație Românească, în regim deschis, cu statut opțional, adresat atât studenților, cât și masteranzilor și doctoranzilor. Cursul a fost arondat Departamentului de Istorie a Evreilor și a avut drept scop sprijinirea studierii istoriei evreilor din spațiul românesc,

precum și a interferențelor culturale dintre civilizația ebraică și cea românească. Cursul s-a bucurat de succes, astfel încât în anul următor a fost primită invitația de a susține două cursuri: unul destinat începătorilor și al doilea pentru avansați. A fost oferită o programă flexibilă, adaptată intereselor de cunoaștere și învățare ale cursanților israelieni.

Pe lângă susținuta activitate didactică, atât în intervalul octombrie 2014 – iunie 2017, cât și în decursul mandatului următor, vizibilitatea acestui lectorat a crescut continuu prin participări active la manifestările culturale organizate atât de Ambasada României, cât și de ICR Tel Aviv. Lectoratul sprijină prezențele culturale românești în spațiul israelian.

Participările la întâlnirile Cercului cultural din Ierusalim și la reuniunile Asociației Scriitorilor Israelieni de Limba Română sunt folosite ca prilejuri pentru a face cunoscută activitatea Lectoratului de limba română din Universitatea din Tel Aviv.

Un aspect important al activității lectoratului se referă la integrarea în proiectele științifice, atât în cadrul Universității din Tel Aviv, în activitățile presupuse de proiectul *The Language Education Research Seminar*, cât și în activitatea de cercetare din România.

În cadrul Universității din Tel Aviv, lectoratul propune activități extracurriculare sub titlul *Ateliere culturale*, în cadrul cărora se dezvoltă gustul și se stârnește interesul pentru aspecte de cultură și civilizație românească, prezentate dintr-o perspectivă comparativă, interculturală.

Lectoratul de limbă română este activ în fiecare an în cadrul manifestărilor prilejuite de *Europe Day Events: European Forum at the Hebrew University of Jerusalem, European Forum at Haifa Center for European Studies, University of Haifa, European Forum at Beer-Sheva, Ben-Gurion University of the Negev*. Lectoratul a fost inclus în filmările din campusul Universității din Tel Aviv pentru o emisiune dedicată Prezenței Limbii Române în Israel, în cadrul proiectului *Lumea și noi* (TVR1+TVR internațional)

Între 2011 și 2014 la Universitatea din Tel Aviv a fost lector Florența Mariana Simion. Din 2014 și până în prezent lectorul aflat la post este Lucia Ofrim, conferențiar universitar doctor la Universitatea din București, Departamentul de Studii Culturale. La Universitatea din București predă cursuri de Antropologie Culturală, Antropologie Literară, Antropologia Corpului, Studii Culturale și Comunicare Interculturală. Între 2004 și 2010, a fost lector de limbă, cultură și civilizație românească în Franța, la Universitatea din Grenoble.

Strânsa colaborare a Lectoratului cu Ambasada României, precum și cu ICR Tel Aviv este un factor important care contribuie la buna desfășurare a activităților lectoratului în direcția de promovare a cooperării culturale dintre România și Israel. Din această colaborare, a decurs și faptul că, în cadrul vizitei prezidențiale facute în Israel în anul 2016, Lectoratul de Limba Română a

beneficiat de vizita Ministrului Educației și Cercetării, Adrian Curaj, cu prilejul contactelor academice desfășurate în campusul Universității din Tel Aviv. Concluzia vizitei a fost că activitatea lectoratului de limba română trebuie să beneficieze în continuare de dublul sprijin, venit atât din partea instituțiilor din România, cât și din partea Universității din Tel Aviv, întrucât se dovedește a fi un instrument important în dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre România și Israel. Atât Ministrul Educației, cât și Rectorul Universității din Tel Aviv, profesorul Yaron Oz, și-au exprimat satisfacția față de această formă de colaborare didactică și culturală. S-a impus cu evidență faptul că prezența unui lectorat de limba română la Tel Aviv este oportună și necesară, deoarece răspunde unor nevoi reale de cunoaștere a limbii române. Lectoratul de limba română are datoria de onoare de a veni în întâmpinarea acestei nevoi, de a păstra viu și de a alimenta acest interes pentru limba română în Israel.

În vederea deschiderii perspectivelor de colaborare dintre lecturate, noutatea introdusă în cadrul preocupărilor de a dezvolta lecturatele este lansarea unui proiect pilot de colaborare cu Lectoratul de Limba Română din Oxford. Scopul deschis al acestui proiect de activități comune este extinderea și consolidarea acțiunilor de promovare a culturii și civilizației românești.

În același timp, sunt în derulare demersurile administrative pentru deschiderea, în cadrul Lectoratului din Tel Aviv, a unui curs nou de Cultură și Civilizație Românească, săptămânal, cotate cu două credite.

Linkuri utile:

<https://www.InstitutulLimbiiRomane.ro/eveniment/lectoratul-de-limba-romana-de-la-tel-aviv-israel-primeste-vizita-delegatiei-ministerului-educatiei-nationale-si-cercetarii-stiintifice-a-domnului-ministru-adrian-curaj/>
<https://english.tau.ac.il/>

Lucia Ofrim, lectorul I. L. R.

Web building

Campusul Universității din Tel Aviv

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA L'ORIENTALE DIN NAPOLI

Camelia SANDA

Predarea limbii și literaturii române la Napoli are o istorie mai veche, care începe în anul 1936, când, la propunerea profesorilor Giulio Bertoni, E. Levi, D'Ancona și Claudiu Isopescu, bursierul de la Scuola Romana di Roma, Teodor Onciulescu, este numit lector de limba și literatura română la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Napoli, unde rămâne până în anul 1958. De la sfârșitul lui octombrie 1937 până în octombrie 1944, este lector de Limba română și la Istituto Universitario Orientale di Napoli, iar din anul academic 1944-1945, va fi numit profesor titular de limba română. Avansând în ierarhia academică, a rămas profesor aici până la sfârșitul vieții, în aprilie 1981. Timp de 21 de ani, a predat filologie romanică la Napoli, la Orientale, dar și în alte instituții universitare, rămânând același neobosit promotor al limbii și literaturii române.

Din 1937, Onciulescu pune bazele celor două biblioteci de română la Università di Napoli „Federico II” și la Istituto Universitario Orientale di Napoli, ulterior numit Università degli Studi di Napoli „L'Orientale”.

La Orientale, au fost invitați să țină conferințe despre limba, literatura și cultura română, filologia romanică, importanți specialiști în domeniu, nu doar din România: Al. Rosetti, I. Iordan, T. Vianu, D. Pippidi, E. Condurachi, G. Pascu, Ș. Cioculescu, B. Cazacu, D. Tudor, Z. Dumitrescu-Bușulenga, Al. Balaci, S. Pop, Vl. Străinu, H. Mihăilescu, B. Munteanu, R. Todoran, G. Nandriș, D. Vrânceanu, D. Păcuraru, Al. Niculescu, Fl. Dimitrescu-Niculescu, I. Popinceanu, Al. Săndulescu, G. Muntean, Th. Vârgolici, C. Poghiric, S. Stati, G. Reichenkron, L. Renzi, G. Stadtmüller. C.Th. Gossen. Este o tradiție pe care o continuăm și noi astăzi.

Trei dintre studenții săi au devenit, la rândul lor, profesori de limba și literatura română în Italia: Pasquale Buonincontro – la Istituto Universitario di Napoli, Adriana Senatore – la Università di Bari și Bruno Mazzoni – la Università di Pisa. O importantă contribuție a avut Teodor Onciulescu și în construirea personalității culturale a lui Mariano Baffi.

Și-a desfășurat activitatea ca profesor de limba și literatura română, la Napoli și profesorul emerit Gheorghe Carageani.

Predarea limbii și literaturii române la Università degli Studi di Napoli L'Orientale a fost reluată în anul 2010, prin numirea, ca titular, a profesorului Giovanni Rotiroti, discipol al profesorului Marin Mincu. Profesorul Giovanni Rotiroti are o bogată activitate de cercetare, multe cărți și articole publicate în limba italiană, dar și în limba română, în care se ocupă de personalitățile lumii literare românești din România sau din diaspora. Munca sa de traducere din română în italiană, precum și cea a colaboratorilor săi se pot măsura în numărul mare de volume publicate în ultima vreme, mai ales în Italia. Nu după multă vreme, a fost înființat și Lectoratul de Limba și Literatura Română.

Astăzi, la Universitatea de Studii din Napoli „Orientale”, sunt studiate peste 40 de limbi. Limba română apare în oferta de studiu la licență (triennale) pentru: *Lingue e culture comparat și pentru Mediazione Linguistica e Culturale*, cu două secții *Lingue e Mediazione Interculturale* și *Lingue e Culture dell'Europa Occidentale e Orientale* și la masterat (magistrale) pentru: *Letterature e Culture Comparete și Scienze politiche e relazioni internazionali*. De asemenea, există posibilitatea de a alege limba română printre cursurile cu statut opțional.

În ceea ce privește activitatea lectoratului la Universitatea Orientale de la Napoli, în cadrul Departamentului de Studii Literare, Lingvistice și Comparete, accentul este pus pe procesul de învățământ pentru că scopul existenței lectoratului este acesta.

Dezvoltarea lectoratului de română de la Universitatea de Studii Orientale de la Napoli poate fi privită prin prisma unui tip de abordare didactică specială, impusă de realizarea traducerilor și de necesitatea studenților de a se apropia cât mai mult și mai repede de textele românești scrise sau orale. Ne găsim într-o fază finală de elaborare a unui curs de predarea limbii române la baza căruia se vor afla materialele realizate în format electronic pentru a-i ajuta pe studenți. Folosim toate metodele oferite de modalitățile tehnice de azi pentru a-i susține și pe studenții care nu pot participa fizic la orele de curs. Grupurile create online le oferă acces permanent la materialele de studiu propuse.

Un element important al dezvoltării lectoratului îl constituie faptul că este și parte componentă activă a laboratorului de cinematografie românească, a cărui înființare are drept scop apropierea studenților de la Orientale de istoria și cultura română. A fost ales limbajul cinematografic pentru a-i apropia pe studenți de o nouă cultură, pentru a discuta despre asemănări și deosebiri, pentru a putea aborda probleme de ordin cultural și social atât de prezente în Europa de azi.

S-a decis și a fost semnat acordul cu Centrul Lingvistic Interdepartamental CILA al Universității din Napoli pentru introducerea limbii române printre limbile care se pot studia în acest centru și pentru acordarea certificatelor de competență.

În ultimii ani, Lectoratul de Limba Română a fost prezent în organizarea, pregătirea afişelor pentru conferinţele și workshopurile organizate: „*Tra Dor e Saudade*” I margini della nostalgia romanza 8-9 noiembrie 2016, „*Lucian Blaga, poet și filosof român*” din 17.01. 2017, „*Ilarie Voronca, poeta della gioia*” din 28 și 29 martie 2017, *Giornata di studio in onore di Marta Petreu* din 4 și 5 aprilie 2017, „*Giornata di studio su Emil Cioran*” din 26 aprilie 2017. Conferinţele internaţionale sub numele *Giornata di studio su Emil Cioran* au devenit un obicei al casei și se țin în fiecare an la Orientale. Sunt prezenți specialiști în Cioran din toate colţurile lumii.

De asemenea, se organizează workshopuri împreună cu colegii din alte departamente, pe diverse teme la care se pot înscrie nu doar studenții de la română. În urma participării și a prezentării la un colocviu, studenții pot primi 2 credite.

Lectorii care au predate la această universitate sunt:

- Eugenia Bojoga – 2012-2015, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
- din anul academic 2015-2016, Camelia Sanda Dragomir, conferențiar universitar în Departamentul de Filologie Română, Limbi Clasice și Balcanice din Facultatea de Litere a Universității „Ovidius” din Constanța. Din 1991, își desfășoară activitatea ca titular în această universitate. A susținut doctoratul în anul 2000, sub conducerea academicianului profesor Emanuel Vasiliu, cu lucrarea „*Semantică și sintaxă în structura grupului verbal*”, publicată în 2006. Alte cărți publicate sunt: *Elemente de Sintaxă și Teorii și concepte în pragmatica lingvistică*. Articolele publicate reflectă zona de interes pentru cercetările de lingvistică pe care le desfășoară: perifrazele verbale din limba română, interferențe între semantică și sintaxă, probleme ale predării limbii române ca limbă străină și probleme ale traducerii așa cum se vede și din cele câteva titluri selectate: *Considerații pe marginea unei lecții dintr-un manual de limba română ca limbă străină*, în *Studii lingvistice. Omagiu Valeriei Guțu Romalo*, 2018, București, Ed. Universității din București, p 137-154; *Colocațiile și rolul lor în procesul de predare / învățare a limbii române ca limbă străină: despre verbul a da*, în *Romania Orientale, La lingua rumena. Prospetive e punti di vista* a cura di Neșu N. Nr 29, 2016, Roma, Bagatto Libri-Sapienza Università di Roma, p. 241-264 și multe altele.

MISCELLANEA

“L’arte cinematografica è anche rappresentazione della realtà. Attraverso essa è possibile costruire e decostruire idee, preconcetti e pregiudizi in riferimento a culture che troppo spesso vengono sottostimate. Il Romania Film Festival “La Romania nel cinema, il cinema nella Romania” in tal senso ha fornito diversi spunti

ed ha permesso una conoscenza più approfondita di una realtà sia culturale, sia cinematografica alla quale non viene concessa la possibilità di esprimersi alla pari di altre.” (Francesco Esposito)

„Concludo dicendo SIAMO TUTTI UGUALI e mi auguro vivamente di poter ripetere questa esperienza che per me è stata di crescita, esperienza di vita e arricchimento del proprio bagaglio culturale. ” (Annamaria Francesca Davide)

„Grazie a questa rassegna di film romeni, organizzata dall’Istituto L’Orientale, abbiamo avuto modo di addentrarci nel cuore della cultura di una terra che, a tutt’oggi, sembra essere dimenticata dal resto del mondo. Il merito di questa iniziativa è stato appunto quello di presentarci la storia e le tradizioni di una Nazione che negli ultimi anni sta finalmente avendo modo di emergere.” (Iryna Borys)

Linkuri utile:

Romeno UniOrientale

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100010666202849>

Lingua e cultura romena <https://www.facebook.com/Lingua-e-Cultura-Romana-104803819629033/>

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA DE STUDII DIN PADOVA

Dana-Maria FEURDEAN

Universitatea de Studii din Padova, Italia (înființată în 1222) promovează interesul pentru cultura și literatura română începând cu anul 1933, când filologul și criticul italian Ramiro Ortiz (care, între anii 1909-1932, a promovat cultura și literatura italiană la Catedra din București) este numit profesor de Literaturi Neolatine, la Facultatea de Litere din Padova. Reușește să le trezească studenților italieni interesul pentru cultura, literatura și civilizația românească (în cadrul cursurilor de filologie romanică, ținute până în 1947, anul morții sale) și să înființeze biblioteca de carte românească, considerată în prezent cea mai vastă din Peninsulă. Conștient fiind de importanța creării unui lectorat de română pentru studenții padovani, acordă sprijin în realizarea acestui demers. Astfel, la doar patru ani după numirea profesorului Ortiz în funcție, în 1937, în cadrul Catedrei de Limbi Romane, se creează cel dintâi lectorat de română din Italia.

Primul lector de română este Nina Façon, fosta studentă a profesorului Ortiz, licențiată nu doar în Filologie Modernă, ci și în Filosofie și Istorie, de a cărei pregătire, seriozitate și modestie Ortiz fusese impresionat. Astăzi una dintre sălile de cursuri poartă numele distinsei cercetătoare. Fiind de origine evreiască, Façon nu își va mai putea continua activitatea, din cauza aplicării legilor rasiale în Italia. Prin urmare, în 1939 contractul ei de lector este anulat.

În anul 1938, Alexandrina Mititelu devine asistenta profesorului Ortiz și împreună vor continua cultivarea pasiunii pentru limba, literatura și cultura noastră.

După dispariția profesorului Ortiz, cursurile vor fi preluate, pentru un an (1947-1948), de ilustrul romanist Carlo Tagliavini, fondatorul Institutului de Lingvistică și Fonetică de la Universitatea din Padova, membru asociat al

Academiei Române, Director al secției de limba română din cadrul Institutului pentru Europa Orientală, dar și al revistei *Studi rumeni*. Din perioada de activitate a celor doi mari romaniști italieni au rămas în arhiva Unipd, ca o mărturie vie, nu doar publicațiile și cursurile lor, ci și lucrări de licență pe teme privind cultura și literatura română (cele din perioada 1939-1943, coordonate de Ramiro Ortiz și cele dintre anii 1946-1948, coordonate de Carlo Tagliavini).

În intervalul 1948/1949-1963/1964, activitatea didactică va fi continuată de Alexandrina Mititelu, iar, între anii 1965-1971, de eruditul om de cultură, marele lingvist și istoric al limbii române, Alexandru Niculescu, în perioada 1971-1976, de lingvistul Sorin Stati, ulterior de Cicerone Poghirc (1976-1979), de Ion Neață (1979-1984), Andreia Roman (1980-1983) și Anca Bratu (1983-1991).

Cu toate că, în ultimii ani ai comunismului, lectoratul fusese întrerupt, desfășurarea cursurilor de română a continuat pe baza unor acorduri culturale sau a unor contracte între universitatea din Padova și profesorii anterior menționați (unii dintre ei aflându-se în exil).

În 1991, în baza unor acorduri ministeriale, s-a reactivat oficial un lectorat de schimb.

Un rol extrem de important în promovarea limbii și culturii române pe teritoriul Italiei, dar și a limbii și culturii italiene în spațiul cultural românesc îi revine în mod indiscutabil profesorului Lorenzo Renzi, fost Director al Institutului de Filologie Neolatină și al Departamentului de Romanistică de la Università degli Studi din Padova, ex-președinte al *Societății Italiene de Lingvistică (SLI)*, fondator al Societății de *Studi Rumeni Miron Costin*, dar și al *Asociației Italiene de Românică (AIR)*, care, pe lângă cursurile de filologie romanică, a ținut și cursuri de limba română (în perioada 1984-1993).

Demnă de toată admirația și prețuirea este și intensa activitate prestată, în cadrul DiSLL, de profesorii Roberto Scagno (1993-2017) și Dan-Octavian Cepraga (2004-prezent), în scopul dezvoltării tradiției limbii și literaturii române în spațiul cultural italian.

În prezent, limba și literatura română este predată în cadrul *Departamentului de Studii Lingvistice și Literare (DiSLL)*, fiind materie atât de licență, de masterat, cât și de doctorat (în cadrul Școlii Doctorale în Științe Lingvistice, Filologice și Literare (Scuola Dottorale in Scienze Linguistiche, Filologiche e Letterarie)).

Ca materie de licență (Laurea Triennale), româna poate fi aleasă ca limbă 1 sau 2, în cadrul celor două specializări: *Lingue, letteratura e culture moderne* și *Mediazione linguistica e culturale*. Absolvenții primei specializări se pot îndrepta spre profesia de traducător, pot ocupa diverse funcții în cadrul unor institute de cultură, al bibliotecilor, al editurilor sau pot urma un parcurs

care să-i conducă spre o carieră de profesor. Absolvenții celei de-a doua specializări vor putea activa în sectorul turismului cultural și jurnalistic, ca secretari în administrația publică, ca mediatori culturali în diverse servicii publice sau în organizații naționale și internaționale (ce vizează contexte etnice și multiculturale), dar și ca traducători în sectoare specializate (economic și de afaceri, administrativ, juridic).

Ca materie de Masterat (Laurea Magistrale), româna se poate studia tot în cadrul a două specializări: *Lingue e letterature europee e americane* și *Lingue moderne per la comunicazione e la cooperazione internazionale*. Prima specializare pregătește masteranzii pentru profesii precum cea de traducător, de profesor, mediator cultural sau pentru domenii cu vocație internațională, iar cea de-a doua le oferă posibilitatea de a deveni experți lingvistici și traducători în diverse instituții/organizații culturale internaționale, în reprezentanțe diplomatice și consulare. O asemenea specializare îi poate orienta și spre o carieră didactică.

Cursurile din cadrul lectoratului sunt practice și se adresează studenților de la nivel licență și masterat, desfășurându-se pe trei niveluri lingvistice (începător, intermediar și avansat) – indiferent de anul de studiu în care este înscris un student – și având, alături de cursurile magistrale de limbă (istoria limbii române, gramatică comparată) și de literatură, ținute de domnul profesor Dan-Octavian Cebra, 9 și 6 credite. Grupele sunt formate din studenți ce provin de la specializările anterior menționate. Prin urmare, în elaborarea programelor analitice actuale, se ține cont de profilul studenților, astfel încât aceștia să aibă posibilitatea de a-și dezvolta competențele lingvistice pe domeniile de interes (limbă și literatură, cultură, limbaje de specialitate, traduceri). Fiecare grupă are 4 ore de lectorat/săptămână. Cursurile sunt obligatorii, dar pot fi frecventate și de studenții care aleg să studieze facultativ, ca limbă 3 sau în regim de credite libere.

În cadrul lectoratului, reactivat oficial în anul 1991, și-au desfășurat activitatea următorii lectori de română:

1992-1996: Laurenția Dascălu Jinga (Universitatea din București, Facultatea de Litere);

1996-2000: Lucia Uricaru (Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca);

2000-2003: Cristian Moroianu (în prezent prof.univ.dr. la Universitatea din București, Facultatea de Litere, Departamentul de Lingvistică);

2003-2010: Afrodita Cionchin (Universitatea de Vest, Timișoara, în prezent coordonator al Revistei bilingve online „Orizzonti culturali italo-romeni / Orizonturi culturale italo-române”);

2010-2016: Alexandra Vrânceanu (conf.univ.dr. la Universitatea din București, Facultatea de Litere);

2016-prezent: Dana-Maria Feurdean (lect. univ. dr. la Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare În Afaceri, Cluj-Napoca).

Lectorul actual, Dana-Maria Feurdean, susține cursuri practice de RLS și de traduceri în cadrul Departamentului de Studii Lingvistice și Literare (DiSLL) din Padova, la nivel licență și masterat. În cei trei ani de mandat (2016-2019), a reușit să dezvolte activitatea lectoratului atât prin *continuarea tradiției predării limbii, culturii, civilizației și literaturii române* pe teme care au răspuns intereselor studenților de la cele două specializări menționate, cât și prin unele aspecte inovatoare: *introducerea în programa studenților de nivel mediu a unor teme ce vizează anumite limbaje sectoriale, inclusiv limbajul de afaceri, teme abordate în unități didactice atractive, structurate pe nivel de competență lingvistică, conform Cadrelui european comun de referință pentru limbi (CECR); introducerea în programa studenților de nivel avansat a cursurilor practice de traduceri specializate*. Astfel, pe lângă traducerile de texte literare, s-au abordat și texte care au vizat *limbajul jurnalistic, economic, juridico-administrativ, bancar, financiar*, experiența didactică din cadrul Departamentului de Limbi Moderne și Comunicare În afaceri, UBB, dovindându-se a fi extrem de benefică în acest demers inovator propus în cadrul DiSLL. Totodată, Dana-Maria Feurdean a contribuit la organizarea seminarelor și a colocviilor internaționale din cadrul DiSLL, precum și a spectacolelor de promovare a patrimoniului cultural tradițional românesc în spațiul cultural padovan, în colaborare cu centre culturale și cu sprijinul primăriei. Nu în ultimul rând, lectorul s-a implicat și în activitățile laboratorului de teatru în limba română, a cărei activitate se concretizează în fiecare vară printr-un spectacol adresat publicului larg, bucurându-se de un real succes.

Catedra de Română de la Padova și lectoratul organizează anual, pe parcursul celor două semestre, o serie de evenimente, printre care se numără:

- *Seminarele științifice de limbă, cultură și civilizație românească din cadrul Societății Miron Costin* (fondată în 1986 de Lorenzo Renzi și Alexandru Niculescu) și seminarele *AltreEurope*. Este vorba despre prelegeri (adresate atât studenților, cât și cercetătorilor) susținute de oameni de cultură, profesori, specialiști în anumite domenii (artă, istorie, film, teatru, lingvistică, literatură, traductologie etc.).

- *Cercul de divertisment, film și teatru românesc*, ale cărei activități sunt organizate astfel: *Șprițul românesc*: participarea la dialoguri interculturale pe teme de cultură și civilizație românească stabilite de comun acord între studenți

și lector (2016-2019); *Cineforum romeno*: viziunea unor filme românești și discuții pe marginea acestora (2016-2018); *Laboratorul de teatru românesc*: punerea în scenă a unor piese teatrale (semnate de autori români), sub îndrumarea lingvistică a lectorului de română, a profesorului Dan-Octavian Cepraga și îndrumarea artistică a regizorului Pierantonio Rizzato (2016-2019).

- *Realizarea unor spectacole: de teatru*: iulie, 2016: piesa *Teatru descompus*, autor Matei Vișniec; iulie, 2017: piesa *Istoria comunismului povestită pentru bolnavii mintali*, autor: Matei Vișniec; iunie, 2018: piesa *Englezește fără profesor*, autor Eugen Ionescu; iunie, 2019: piesa *Migraaanași sau Prea suntem mulți pe nenorocita asta de barcă*, autor Matei Vișniec; *de promovare a patrimoniului cultural românesc: Il Natale in Romania, tra spettacolo e tradizioni* (dec.2017), în colaborare cu Asociația Valide alternative per l'integrazione, Centrul Cultural Altinate San Gaetano, Asociația Decebal Traian din San Donà di Piave; *Musiche e danze dal cuore d'Europa. Le millenarie tradizioni del Maramureș* (18 octombrie 2018), spectacol ce a avut loc grație colaborării cu Centrul Cultural Altinate-San Gaetano și cu Universitatea Babeș-Bolyai.

De asemenea, Catedra de Română și Lectoratul de Limba Română din Padova au numeroase colaborări instituționale și profesionale și instituționale, în vederea organizării manifestărilor științifice și culturale. Astfel, se cuvin menționate aici permanentele colaborări din cadrul *Asociației Italiene de Românistică* (AIR, înființată în 1998), cele cu *ICR Venezia* (implicarea în organizarea *concursului de traducere literară, din română în italiană* (iunie 2018), a *colocviului Giornata di Studi Norman Manea* (septembrie 2017), a unor evenimente legate de aniversarea Centenarului Marii Uniri (*colocviul Voci Femminili della Grande Guerra* (oct. 2018)); colaborările cu *Accademia di Romania in Roma* (cea mai recentă s-a concretizat în conferința *Incontri di Lingue, Culture e Tradizioni nello spazio Balcanico e Carpato-Danubiano* (dec.2018)), cu diverse universități din Italia și din Europa (amintim aici un recent eveniment științific aniversar organizat de DiSSI, cu prețioase participări internaționale - *Come cambia il mondo. Storie di lingue, testi e uomini in onore di Lorenzo Renzi (15-16 ianuarie 2019)* -, dar și *colocviul internațional Dincolo de frontiere/Oltre i confini. Il dialogo transnazionale nelle discipline storiche e filologiche*, 8-9 iunie, 2017). Totodată, menționăm și colaborările cu universitățile din București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Oradea, cu centre de studii din România (ex. Centrul de Studii Interdisciplinare al Universității din Oradea (2009-prezent)) și cu Universitatea de Stat din Moldova (2011-prezent), precum și implicarea Catedrei de Română în organizarea Școlii de Vară a Centrului de Studii Interdisciplinare al Universității din Oradea. Nu trebuie uitată nici legăturile cu *Ambasada României la Roma* (în vederea recrutării studenților pentru bursele Școlilor de vară din România), dar nici cele cu diverse

asociații socio-culturale din spațiul padovan (*Columna* (2007-2012), *Valide alternative per l'integrazione*, *Centrul Cultural Altinate San Gaetano*, *Asociația Decebal Traian din San Donà di Piave* (2017-prezent)). Departamentul dispune și de acorduri Erasmus, atât pentru studenți, cât și pentru profesori, cu universitățile din București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Oradea. În anul universitar 2018-2019, s-a stabilit un acord între lectoratul din Padova și cel din Strasbourg, pentru schimbul de experiență universitară între studenți.

Profesorii catedrei și lectoratului de română au creat în Ateneul padovan și tradiția dialogului intercultural cu renumite personalități din diaspora românească. Astfel, studenții au avut frumoasa ocazie de a-l întâlni pe Matei Vișniec (în februarie, 2018), autorul preferat al pieselor puse în scenă în cadrul Laboratorului de teatru, dar și pe Norman Manea (în septembrie 2017), cu ale cărui opere s-au familiarizat în cadrul cursurilor de lectorat.

Deși se manifestă un interes apreciabil din partea studenților pentru cursurile de română, unul dintre obiectivele principale constante este promovarea cursurilor de limbă, literatură, cultură și civilizație românească atât prin diverse tehnici promoționale (pliante, pagina facebook etc.), cât și prin prezentări și comunicări în cadrul liceelor italiene. Totodată, se intenționează și o demarare a demersurilor privind testarea în scopul obținerii de certificate de limba română pentru studenții italieni interesați.

Studenții sunt implicați în mod activ în organizarea activităților culturale și a manifestărilor științifice. Printre activitățile din cadrul lectoratului, nu au fost uitate nici evenimentele aniversare, precum *Aniversarea Zilei de 1 Decembrie-Ziua României* (2016-2019), dar nici activitățile care vizează celebrarea unor tradiții și obiceiuri românești (Crăciunul, Mărțișorul, atelierelor gastronomice etc.). Aprecierile studenților cu privire la activitățile amintite se pot urmări pe pagina <https://www.facebook.com/altralatinita.romenounipd>

Linkuri utile:

Site universitate: <https://www.unipd.it/>

Site departament: <https://www.disll.unipd.it/content/dipartimento/organicollegiali>

Pentru promovarea limbii, culturii și civilizației românești în țara-gază s-a alcătuit și o pagină de facebook, foarte activă și cu foarte multe vizualizări:

<https://www.facebook.com/altralatinita.romenounipd>

<https://www.facebook.com/pg/altralatinita.romenounipd/videos/>

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA DIN PISA

Claudia ENE

La Universitatea din Pisa, limba și literatura română se studiază începând cu anul universitar 1963-1964 (în cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine), din inițiativa profesorului Silvio Guarnieri, distins promotor al culturii italiene în România și al celei române în Italia. Fost director al Institutului Italian de Cultură de la București și lector de limba italiană la Universitatea din Timișoara între anii 1938-1948, Guarnieri devine în 1960 profesor de literatură italiană modernă și contemporană la Universitatea din Pisa și, în această calitate, înființează și coordonează (până în 1982) așa-numitul „Seminario di Lingua e letteratura romena”, avându-l drept colaborator pe avocatul Manlio Copetti (născut la Craiova), autor al volumului *Appunti di grammatica romena* (Pisa, Opera Universitaria, 1979).

După pensionarea profesorului Guarnieri, activitatea Seminarului este continuată, vreme de trei ani (1982-1985), sub conducerea lui Giorgio Brugnoli, clasicist, dar și un bun cunoscător al limbii române (pe care a studiat-o cu Claudio Isopescu, întemeietorul Catedrei de Studii Românești de la Universitatea „La Sapienza” din Roma), iar din 1985 până în 2016, predarea limbii și literaturii române este coordonată de profesorul Bruno Mazzoni, de formație romanist, care s-a consacrat drept una dintre figurile de prim rang ale românisticii din Italia, prin studiile dedicate limbii și literaturii române și prin activitatea de promovare a culturii românești în Italia și în lume. Lector de italiană la Universitatea din București și conferențiar la Universitatea din Cluj între anii 1969-1972, Bruno Mazzoni devine un prieten devotat al României, dar și unul dintre marii traducători ai literaturii române în limba italiană. Pentru întreaga sa activitate, Președintele României i-a decernat în anul 2002 *Ordinul Național „Pentru Merit”* în rang de *Comandor*, iar Universitatea din București și Universitatea din Timișoara i-au conferit titlul de *Profesor Honoris Causa*,

respectiv *Doctor Honoris Causa*. A primit, de asemenea, din partea Președintelui Republicii Italiene, *Premiul Național pentru traducere* al Ministerului Bunurilor și Activităților Culturale (2004).

O contribuție importantă la predarea limbii române la Universitatea din Pisa o constituie și activitatea profesorului Aldo Cuneo, bursier și cercetător al reputei *Scuola Normale Superiore* din Pisa între 1977 și 1983, care susține cursuri de limba română la universitatea pisană de la mijlocul anilor 1980 până în toamna anului 2016.

Lectoratul de Limba Română, înființat în 1970, în cadrul Facultății de Litere și Filosofie, funcționează astăzi în Departamentul de Filologie, Literatură și Lingvistică, unde *Limba și literatura română* se studiază ca materie de licență (de la începutul anilor 1980), conform unei programe didactice care cuprinde: un curs de *Literatură română* (propunând studenților teme, genuri, autori și aspecte literare ale relației dintre cultură, arte și alte manifestări intelectuale), trei cursuri de *Limba și traducere* (câte unul pentru fiecare an de studiu, constând într-o descriere sistematică, cu ajutorul unor instrumente științifice și metodologice teoretic fundamentate, a nivelurilor fonetic-fonologic, morfologic, sintactic, lexical, stilistic, cu o abordare a textelor complexe și de specialitate) și trei *Cursuri practice* (câte unul pentru fiecare an de studiu), având ca obiectiv dezvoltarea abilităților lingvistice corespunzătoare nivelurilor de competență prevăzute de standardul european: A2, pentru primul an de studiu, B2, pentru anul al II-lea, și C1, pentru anul al III-lea. Cursurile sunt destinate atât studenților care au ales prima sau a doua limbă română (pentru a obține o specializare în *Limba și literatura română*), cât și celor care au optat pentru română ca a treia sau a patra limbă străină (limba C sau D). În fiecare an, studenții beneficiază de burse la școlile de vară organizate de universitățile din România (București, Timișoara, Constanța, Craiova etc.), puse la dispoziție de către Guvernul României, prin intermediul Ministerului de Afaceri Externe, precum și de stagii Erasmus la universitățile din București și Cluj.

De-a lungul timpului, la Universitatea din Pisa și-au desfășurat activitatea, în calitate de lectori de limba română, nume importante ale vieții universitare românești: George Lăzărescu, Universitatea din București (1970-1978), Florea Firan, Universitatea din Craiova (1981-1986), Ion Vasile Șerban (1991-1996), Rodica Zafiu (1996-2001) și Oana Chelaru-Murăruș (2001-2003), Universitatea din București, Smaranda Vultur, Universitatea de Vest din Timișoara (2003-2005), Oana Uță-Bărbulescu (2005-2008) și Oana Chelaru-Murăruș (2008-2009), Universitatea din București, Camelia Dragomir, Universitatea Ovidius din Constanța (2010-2015). Din februarie 2016 până în prezent, funcția de lector de limba română este ocupată de Claudia Ene, lect. univ. dr. la Departamentul de Lingvistică al Facultății de Litere a Universității

din București, cu o experiență de predare a limbii române ca limbă străină la alte două universități europene: Universitatea din Porto (2000-2001) și Universitatea „La Sapienza” din Roma (2003-2005).

Pe lângă activitatea didactică, Catedra de Limba și Literatura Română de la Pisa oferă studenților și tuturor celor interesați posibilitatea de a se întâlni, în sediile Universității din Pisa, cu personalități ale vieții culturale din România și Italia, în cadrul unor conferințe, lansări de carte și dezbateri pe teme care privesc cultura română în context european. Au fost invitați lingviști (Eugeniu Coseriu, Alexandru Niculescu, Mihai Nasta, Rodica Zafiu, Andra Vasilescu, Laurenția Dascălu Jinga), româniști din Italia (Adriana Senatore, Luisa Valmarin, Giselle Vanhèse, Dan O. Cepraga, Roberto Scagno, Angela Tarantino, Giovanni Magliocco, Roberto Merlo, Giovanni Rotiroti), italieniști (Marian Papahagi, Doina Condrea Derer, Smaranda Bratu Elian etc.), scriitori (Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Dan Lungu), critici și istorici literari (Paul Cornea, Dan Horia Mazilu, Mircea Angheliescu, Liviu Papadima, Ioana Pârvulescu, Mircea Vasilescu, Ioana Both), regizori (Mircea Danieluc, Dan Pița), alte personalități ale vieții culturale românești (Petru Creția, Sorin Alexandrescu etc.).

De asemenea, Universitatea din Pisa a fost gazda unor colocvii internaționale, cu participarea unor specialiști recunoscuți din Italia, din România, dar și din alte țări (*Per una „enciclopedia delle relazioni culturali italo-romene*, 2013; *Italia e Romania, due culture a confronto*, 2016; *Sovversioni e censure. Il rapporto tra lo scrittore e il potere durante il secolo delle dittature e oltre: uno sguardo a partire dalla Romania*, 2018) sau a colaborat la proiecte de cercetare care au implicat specialiști din universitățile românești și italiene (*Geografia e storia della civiltà letteraria romana nel contesto europeo*, 1999-2000; *Literatura română în cultura occidentală*, 2007-2008).

Totodată, cultura română este subiectul unor conferințe susținute în cadrul ciclurilor de lecții interdisciplinare, la care sunt invitați profesori de la universități din Italia și România (*Eludere / illudere la censura. La resistenza ai totalitarismi nella cultura europea nel secondo Novecento*, 2016; *Retoriche del totalitarismo e linguaggi sovversivi nella letteratura europea del Novecento*, 2018) sau al întâlnirilor culturale care au în centru proiecții de filme artistice și documentare românești (*Zilele filmului românesc*, 2007, și seriile de proiecții anuale, care propun filme artistice reprezentative).

Linkuri utile:

a) Corso di laurea triennale in Lingue e Letterature Straniere
[http://siti.fileli.unipi.it/lin/;](http://siti.fileli.unipi.it/lin/)

b) Pisa, lettorato di romeno

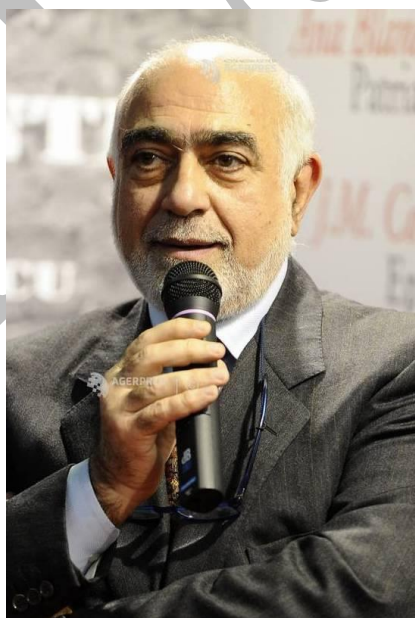
<https://web.facebook.com/groups/1388823607801009/>;

c) Lingua e letteratura romena - Università di Pisa

<https://web.facebook.com/Romeno.unipi/>.

Lettori de limba română de la Universitatea din Pisa

Profesorul Bruno Mazzone

Universitatea din Pisa

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA SAPIENZA, ROMA

Nicoleta NEȘU

Catedra de Limba și Literatura Română funcționează în cadrul Departamentului de Studii Europene, Americane și Interculturale, Facultatea de Litere și Filozofie.

Înființarea Catedrei de Limba și Literatura Română la Universitatea *Sapienza* din Roma este legată de activitatea profesorului Claudiu Isopescu (1894 – 1956), fost bursier al Școlii Române din Roma în perioada 1923-1925, angajat în 1925, la recomandarea lui Nicolae Iorga, la Universitatea din Roma, fondatorul Catedrei și, respectiv, inițiatorul studiilor dedicate culturii române în capitala Italiei. Etapele de constituire a Catedrei se materializează, în ordine cronologică, mai întâi într-un ciclu de *conferințe libere* (1926), apoi capătă statutul de *lectorat* (1929), pentru a deveni *catedră*, în sensul propriu al cuvântului, în anul 1936. Cursurile se deschid în decembrie 1926, cu prelegerea susținută de prof. Isopescu - *Poesia popolare romena*. În anul 1929, Isopescu primește dreptul de a preda limba și literatura română, în regim gratuit (drept ce trebuia reînnoit, anual), iar, în anul 1936, pe baza unei convenții stipulate între guvernul român și cel italian, el este numit profesor titular.

În perioada imediat următoare încheierii Celui de-al Doilea Război Mondial, la catedră, s-au succedat, pentru scurte perioade de timp, în regim de profesor-suplinitor, Marcello Camillucci și F. Cardinali (care fusese și lector de limbă și literatură română din 1944), apoi Mariano Baffi, iar din 1956, misiunea de a conduce catedra îi revine prof. Rosa del Conte, devenită profesor titular în anul 1968. Din anul 1977, conducerea Catedrei îi revine profesorului E. Turdeanu, pînă atunci profesor la Sorbona. Odată cu pensionarea profesorului Turdeanu, în anul 1982, la conducerea catedrei vine prof. Luisa Valmarin, iar din noiembrie 2013, titulara catedrei devinind prof. ass. Angela Tarantino.

Din anul 1982 funcționează și un *lectorat de schimb*, în cadrul Acordului Cultural Bilateral Interguvernamental, care începînd din anul 2009, datorită

schimbărilor produse în legislația italienească în domeniu, ia forma unui acord semnat între Universitatea Sapienza și Institutul Limbii Române București, în care figura lectorului este considerată ca „*figură de suport la activitatea didactică – expert lingvistic*”. Începând cu anul universitar 2018-2019, conform regulamentului intern al Universității Sapienza, lectorii își desfășoară activitatea de lectorat în colaborare cu departamentul în cadrul căruia funcționează catedra respectivă, dar, din punct de vedere administrativ, ei sunt afiliați Centrului Lingvistic al Ateneului - CLA.

În calitate de lectori, și-au desfășurat activitatea după cum urmează:

1982-1985 - Sabina Teiuș (Institutul de Lingvistică „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca)

1991-1992 - Elena Berea Gageanu (Universitatea din București)

1992-1994 - Doina Curticăpeanu (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)

1994-1997 - Mircea Vasilescu (Universitatea din București)

1997-2002 - Camelia Stan (Universitatea din București)

2002-2005 - Claudia Ene (Universitatea din București)

Din anul universitar 2006 – 2007, lectoratul este condus de lect. univ. dr. Nicoleta Neșu, de la Departamentul de Limba Română și Lingvistică Generală, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca [doctor în filologie (2004), masterat în studii europene (1995), absolventă a Facultății de Litere, UBB Cluj-Napoca, specializarea limba și literatura engleză-limba și literatura română (1994), domenii științifice de interes: filosofia limbajului, semiotică, lingvistică, pragmatică și comunicare, traductologie, limba română ca limbă străină, metodologia predării limbilor străine.]

Astăzi, din punct de vedere didactic, activitatea Catedrei și a Lectoratului de Limba și Literatură română se desfășoară pe două nivele, *licență* și *masterat*. Disciplina de studiu „Limba și literatura română” face parte din oferta didactică a trei cursuri la nivel licență: *Lingue, Culture, Letterature, Traduzione* (cod 27563, L-11), *Mediazione linguistica e interculturale* (cod 28691, L-12) și *Scienze del Turismo* (cod 29951, L-15) și un curs la nivel master: *Scienze linguistiche, letterarie e della traduzione* (cod 28219, LM-37), ca disciplină obligatorie, cu statut de limbă A sau B, disciplină opțională, disciplină facultativă, sau la alegere, cu un regim de 6 credite formative/semestru sau 12 credite formative/an universitar.

De asemenea, pe baza sistemului de credite transferabile, limba română poate fi aleasă în orice combinație de limbi și poate face parte din planul de studiu al studenților de la oricare specializare din cadrul Universității Sapienza. Pentru toți cei care frecventează cursul de limba română, indiferent

de an, specializare, număr de credite sau regim al disciplinei, profilul de predare este unul *filologic*.

Activitatea didactică a lectorului a fost în permanență completată de participarea la organizarea de conferințe internaționale, colocvii, ateliere de traduceri, întâlniri, mese rotunde, lansări de carte, festivaluri de film românesc etc., având ca invitați profesori și scriitori din țară și din străinătate. Amintim aici, doar câteva dintre acestea: ♦ conferințele scriitorilor Ana Blandiana, Dinu Flămând, Ileana Mălăncioiu, Marin Sorescu, Laurențiu Ulici, Eugen Uricaru, Mircea Cărtărescu, Matei Vișniec, Dan Lungu, Petre Barbu, Doina Ruști, Adrian Popescu, Mircea Butcovan ♦ conferințele profesorilor Matilda Caragiu-Marioțeanu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Nicolae Balotă, Vasile Drăguț, Valeria Guțu-Romalo, Paul Cornea, Mihaela Mancaș, Fischer, Marian Papahagi, Petru Creția, Mihai Nasta, Mihai Bărbulescu, Rodica Zafiu, Liviu Papadima, Mircea Vasilescu, Oana Fotache, Mircea Anghelescu, Mihai Moraru, Ioana Both, Călin Teuțișan, Horea Poenar, Alin Gherman, G.G. Neamțu ♦ 10 work-shopuri de limbă, literatură și cultură românească, 2006 – 2008, finanțate de ICR București, cu profesorii Alin Gherman, Camelia Stan, Mircea Vasilescu, Mihai Moraru, Otilia Borcea, G.G. Neamțu, Ruxandra Cesereanu, Rodica Zafiu ♦ seminar/laborator de traduceri din literatura română contemporană, cu titlul *Cu cărțile pe masă*, cu participarea scriitorilor români Doina Ruști și Petre Barbu și a traducătorilor italieni prof. Angela Tarantino (Università di Firenze) și a prof. Roberto Merlo (Università di Torino), cu sprijinul CENNAC – ICR București, martie 2011 ♦ colocvii și conferințe internaționale, dintre care amintim: 1985 - *Aspetti e problemi nella ricezione dell'opera letteraria – il momento Eminescu*, 1991 - *L'intellettuale e la rivoluzione: l'esempio rumeno*, 1997 - *Lessico, lessicografia e insegnamento linguistico*, 2000 - *Il piacere della ricerca*, 2001 - *Geografia e storia nell canone della letteratura rumena*, 2005 - *Confronto di Canoni, Confronto di Identità: La Romania nel processo di riunificazione Europea*, 2006 – *80 anni dalla creazione della prima cattedra di lingua romena a Roma*, 2007 - *La Lingua Rumena - Proposte Culturali per la Nuova Europa*, 2008 - *Giornate universitarie italo-rumene alla Sapienza*, 2009 - *In memoriam Marian Papahagi – tra Italia e Romania in dolce stil moderno*, 2009 - *Seminario permanente di studi e ricerca delle attività transnazionali e traduttologia giuridica "Lionello R. Levi Sandri"*, 2009 – *Volevo dire "l'indicibile"*, colocviu dedicat lui E. Ionesco la 100 de ani de la naștere, 2010 - *La lingua come dimora*, 2011 - *Libri in tavola. Laboratorio di traduzione e interpretazione del romanzo rumeno contemporaneo*, 2011 - Colocviul Internațional *Dire le cose come sono*, în memoria lingvistului Eugen Coșeriu la 90 de ani de la naștere, 2011 - Colocviul Internațional *Alla ricerca dell'assoluto*, in memoriam Rosa del Conte, 2015 - Masa rotundă cu tema *Equivalenze poetiche romeno-italiane. La poesia romena*

in Italia, 2016 - Masa rotundă cu titlul "La collocazione delle lingue minore negli ordinamenti universitari", 2016 - Manifestarea "Dove si imparano tutte le lingue del mondo. Incontro e confronto sull'insegnamento e l'apprendimento delle lingue straniere" ♦ întâlniri ale studenților lectoratului cu ambasadorii României în Italia Răzvan Rusu (2011, 2012), Dana Constantinescu (2014), George Bologan (2017).

De asemenea, lectorul de limba română este și secretarul de redacție al revistei *România Orientale*, revistă a universității, ce apare la inițiativa prof. Luisa Valmarin, neîntrerupt, începând cu anul 1988, revistă specializată în domeniul studiilor românești, cotate în prezent ca revistă de *fascia A*, categorie maximă în clasificarea revistelor științifice în Italia. În cei peste 30 de ani de la apariție, au apărut și o serie de numere tematice, dintre care amintim doar câteva: *L'Intellettuale e la rivoluzione: l'esempio rumeno* nr. 4 – 5 din 1991 – 1992, *Lessico, Lessicografia e Insegnamento Linguistico* nr. 10 din 1997, *Nuovi Studi Balcanici. Contributi italiani all'VIII Congresso Internazionale dell' Association Internationale d'Études Sud-Est Européennes, București*, nr. 12 din 1999; *L'Antologia Poetica di "România orientale"* nr. 15 din 2002, *Confronto di Canoni, Confronto di Identità: La Romania nel processo di riunificazione Europea* nr. 18 din 2005, *Le stanze di rumeno* nr. 19 din 2006, *La Lingua Rumena – Proposte Culturali per la Nuova Europa. Atti del Convegno, 15-17 noiembrie, Roma 2007*, nr. 21 din 2008, *La lingua come dimora, Atti del Convegno, 25-26 martie, Roma 2010*, nr. 23 din 2010 sau *La lingua rumena – prospettive e punti di vista*, nr. XXIX din 2016.

Prin programul *Publishing Romania* al ICR București, în urma unui concurs de proiecte, revista a primit finanțare pentru două numere tematice propuse, concretizate în publicarea volumelor *Romania Culturale Oggi*, Bagatto Libri ed. Roma, Italia, 455 pag., coord. Nicoleta Neșu, ISBN 9 788878 061743, 2008 și *Il romanzo rumeno contemporaneo (1989-2010). Teoria e proposte di lettura*, Bagatto Libri ed. Roma, 349 pag., coord. Nicoleta Neșu, ISBN 978-887806-182-8, 2010.

Studenții lectoratului pleacă de la un nivel zero al cunoștințelor în limba română și, în funcție de parcursul lor universitar, la încheierea unui parcurs integral, de 5 ani, pot ajunge la un nivel C1 din cadrul european comun de referință pentru limbi străine. Ei sunt pregătiți pentru a deveni profesori, mediatori lingvistici-interculturali, operatori sociali, traducători etc.

De asemenea, realitatea societății italienești din ultimii ani, cu un număr crescând al comunității românești, a determinat necesitatea de a organiza grupe de studiu separate, la nivelul activității didactice din cadrul lectoratului – vorbim, astfel, despre o subîmpărțire a studenților pe criteriul limbii materne, pentru a putea urmări exigențele specifice de natură deontologică, lingvistică

și didactică. Astfel, în fiecare an, se organizează o grupă separată de studenți de limbă maternă/etnică română, cu metode și materiale care încearcă să urmeze, cu modificările necesare, structura cursurilor de limbă română din cadrul facultăților cu profil filologic din România. În acest grup, sunt incluși și studenții vorbitori nativi de limba română din Republica Moldova.

Nu în ultimul rând, lectorul întreține și raporturi de colaborare între catedră și instituțiile românești din Italia și din România: universitățile românești cu care există schimburi prin programe internaționale, Academia Română din București, Institutele de Lingvistică din București și din Cluj-Napoca, Accademia di Romania în Roma, unul dintre partenerii privilegiați ai catedrei și ai lectoratului - lectorul de limbă română fiind cel care susține și cursurile de limba română pentru străini organizate de această instituție, sub egida ICR București - Ambasada României în Italia, Ambasada României pe lângă Sfântul Scaun. În același timp, participarea lectorului în diferite comisii de examinare a studenților, în comisii de atestare a competenței lingvistice, în comisii de licență, masterat sau doctorat organizate la Sapienza, dar și în cadrul altor instituții de specialitate nu face altceva decât să sporească vizibilitatea lectoratului de limbă română și să asigure un bun raport cu instituțiile partenere.

Linkuri utile:

<https://web.uniroma1.it/seai/?q=it/didattica>

<https://web.uniroma1.it/cla/nicoleta.nesu@uniroma1.it>

Nicoleta Neșu, lectorul I. L. R.

Sapienza, corpul Marco polo, sediul Facultății de Litere și al Centrului Lingvistic al Ateneului, unde funcționează și Lectoratul de Limba Română

Întâlnirea studenților cu ES George Bologan, Ambasadorul României, 2017

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA DIN TORINO

Harieta Topoliceanu

Începuturile studierii limbii, literaturii și culturii române la Universitatea din Torino sunt strâns legate de un moment fundamental al istoriei românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și anume Unirea Principatelor române (1859), un important act politic care avea nevoie de o largă recunoaștere pe plan internațional. În acest sens, a fost demarată o intensă activitate diplomatică, în cadrul căreia Ministrul român de Externe din epocă, Vasile Alecsandri, a fost însărcinat de către principele Alexandru Ioan Cuza să înceapă o serie de misiuni diplomatice în Europa Occidentală, pe lângă Marile Puteri. După misiunile desfășurate cu succes la Londra și la Paris, Alecsandri ajunge și în nordul Italiei, la Torino, pe atunci capitala Regatului Sardiniei, unde este întâmpinat de Giovenale Vegezzi - Ruscalla, un erudit filoromân, diplomat și om politic italian, care îi intermediază audiențele pe lângă contele Camillo Benso di Cavour, pe atunci Prim-ministru și Ministru de Externe, Alfonso La Marmora, Ministru de Război, și Regele Victor-Emanuel al II-lea.

Ca urmare a succesului acestor acțiuni diplomatice și în semn de recunoștință pentru primirea de care s-a bucurat în Italia, Cuza reușește să convingă Parlamentul român să voteze o lege care – sub rezerva obținerii acordului Guvernului italian – prevedea înființarea unei catedre de limbă, literatură, istorie și cultură română la Universitatea din Torino al cărei titular urma să fie retribuit de Statul român. Alegerea lui Giovenale Vegezzi - Ruscalla pentru ocuparea acestui post de profesor nu a fost întâmplătoare. Acesta călătorește, în 1830, în Transilvania și, după întoarcerea în Italia, începuse să se dedice cu pasiune studierii limbii române și susținerii cauzei Principatelor (în calitatea sa de funcționar al Ministerului de Externe), devenind unul dintre cei mai entuziaști patrioți filoromâni. Ca apreciere și recunoaștere a meritelor sale în promovarea valorilor culturale românești, în 1863, Giovenale Vegezzi Ruscalla este desemnat de Statul român să țină primul curs de limbă, literatură,

istorie și cultură română la universitatea torineză. Textul acestei prelegeri introductive, cu titlul *Prolusione al libero corso di lingua, letteratura e storia rumana nella Reggia Università di Torino, detta il 15 dicembre 1863*, avea să fie tipărit în același an, la Torino, la tipografia Derossi e Dusso. În felul acesta începe tradiția studierii limbii și literaturii române la Universitatea din Torino, catedra de română de aici devenind, astfel, prima catedră de limbă română din Italia și din Europa Occidentală.

Giovenale Vegezzi - Ruscalla a fost titularul cursului de limbă română până în anul 1879, timp în care, în afara activităților didactice, s-a dedicat cu pasiune și promovării culturii române, publicând în presa italiană articole și studii de istoriografie română, de lexicologie și traduceri din opera lui Alecsandri de care îl lega o strânsă prietenie.

După dispariția sa, predarea limbii române la Universitatea din Torino va fi întreruptă, cursurile de română urmând a fi reluate abia în anii '30 de către profesorul Mario Ruffini care va fi titularul Catedrei de Limba și Literatura Română (pe postul de *professore incaricato*, potrivit nomenclaturii italiene), până în anul 1967.

În perioada în care profesorul Ruffini a predat cursul de literatură română, la Universitatea din Torino a fost înființat, în baza acordului guvernamental dintre Italia și România, un lectorat de limbă română (1965), primul lector trimis de guvernul român fiind profesorul Ovidiu Drimba. La scurt timp după numirea acestuia pe post, ca urmare a deciziei Facultății de Litere și Filosofie, Catedra de Română (ca, de altfel, și celelalte catedre de limbi străine din cadrul facultății) a primit denumirea de „Institut” (*Istituto di lingua e letteratura romana*), iar profesorul titular al disciplinei Limba și literatură română (*professore incaricato*) a fost desemnat profesorul Ovidiu Drimba, care a ocupat această poziție timp de peste un deceniu (1965-1976).

La sfârșitul anilor '70, postul de *professore incaricato* de limba și literatura română a fost obținut de profesorul Marco Cugno, de formație italianist, „convertit”, însă, la românistică, în urma șederii în România ca lector de limba italiană la Universitatea din București (1964-1969). Excelent cunoscător al limbii și culturii române, profesorul Cugno (1939-2011) s-a dedicat cu pasiune promovării culturii române în Italia, atât prin activitatea sa la catedră, cât și prin publicarea de studii privind literatura română și traduceri din opere ale scriitorilor români.

În prezent, titularul Catedrei de Limba și literatura română din cadrul actualului Departament de Limbi și Literaturi Străine și Culturi Moderne (*Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere e Culture Moderne*) al Universității torineze este discipolul profesorului Cugno, profesorul Roberto Merlo. Acesta continuă cu aceeași pasiune, rigurozitate și entuziasm activitatea de difuzare și

promovare a limbii, literaturii și culturii române în Italia, bucurându-se de o largă apreciere în rândul specialiștilor români și italieni. Este titularul disciplinelor Literatura română - pentru studenții înscriși la cursuri de licență (*laurea triennale*) și de masterat (*laurea magistrale*) - și Limba română pentru studenții înscriși la cursuri de masterat. Catedra are astăzi și un colaborator extern – cercetătorul Bogdan Harhătă, de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj – căruia îi sunt încredințate cursurile disciplinei Limba română (morfologie, sintaxă, lexicologie) pentru studenții înscriși la cursurile de licență.

De la înființare (1965) și până în prezent, în cadrul lectoratului și-au desfășurat activitatea, în calitate de lectori, următorii profesori:

1965-1969 – Ovidiu Drimba (Universitatea din București)

1969-1971 – Victor Iancu (Institutul Pedagogic din Baia Mare, astăzi Universitatea de Nord din Baia-Mare)

1972-1974 – Dumitru Irimia (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

1974-1978 – Marin Mincu (Institutul Pedagogic din Constanța, actuala Universitate „Ovidius” din Constanța)

1978-1982 și 1995-1999 – Dumitru Loșonți (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca)

1982-1986 și 2000-2003 – Dumitru Nica (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași),

1987-1995 – Adrian Niculescu (Universitatea din București)

2003-2011 – Ileana Bunget (Universitatea din Craiova).

Începând cu anul universitar 2011-2012, lectorul desemnat este Harieta Topoliceanu, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași [doctor în filologie (2010), masterat în studii europene (2004), absolventă a Facultății de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (2000), domenii sale științifice de interes fiind lingvistica, metodologia predării limbilor străine, limba italiană ca limbă străină, limba română ca limbă străină, pragmatică și comunicare, traductologie].

În prezent, lectoratul de schimb din cadrul secției de limba română face parte din Departamentul de Limbi și Literaturi Străine și Culturi Moderne al Universității din Torino.

Ca disciplină de studiu, Limba română apare în programul a două dintre cele trei cursuri de licență incluse în oferta formativă a departamentului: *Lingue e letterature moderne* (Limbi și literaturi moderne) și *Scienze della mediazione linguistica* (Științele medierii lingvistice), putând fi studiată (cu statut de limbă A sau B sau ca disciplină opțională, în funcție de specificul fiecărui curs de licență) în combinație cu următoarele limbi: arabă, catalană, chineză, franceză,

japoneză, engleză, poloneză, portugheză, rusă, sârbă și croată, spaniolă, germană, pentru fiecare dintre acestea fiind activ și un lectorat. Dispozițiile Ministerului Italian al Învățământului, Universității și Cercetării (MIUR) prevăd ca, în cadrul cursului de *Lingue e culture per il turismo* (Limbi și culturi pentru turism), să poată fi studiate doar următoarele limbi: engleză, spaniolă, franceză, germană, portugheză, astfel încât limba română și toate celelalte limbi fiind excluse. Disciplina Limba română e prezentă, de asemenea, în programele tuturor cursurilor de masterat (*laurea magistrale*) din cadrul Departamentului: în *Comunicazione internazionale per il turismo* (Comunicare internațională pentru turism), *Lingue straniere per la comunicazione internazionale* (Limbi străine pentru comunicarea internațională) și *Traduzione* (Traducere), având și în acest caz statut de limbă A sau B sau limbă opțională, în funcție de specificul masteratului. Literatura română e introdusă, cu statut de disciplină obligatorie, în programul specializărilor *Limbi și literaturi străine și Traducere* (nivel de licență și de masterat), pentru studenții care aleg studiul limbii române ca limbă A sau B, având statut de disciplină opțională în cadrul celorlalte specializări de licență sau master.

Cursurile practice de limbă română desfășurate în cadrul lectoratului (organizate și ținute de lectorul de schimb) sunt considerate *activități de suport pentru cursul anual de Limba română* (nivel licență și masterat) și se axează, în special, pe latura practică aplicată studiului limbii, privilegiind abordările contrastive între română și italiană (la nivel lexical, morfologic și sintactic) și activitățile de dezvoltare a competențelor lingvistice prin conversație.

În ultimii ani, cursurile lectoratului au fost structurate pe trei niveluri: începători, intermediari și, având în vedere realitatea societății italienești contemporane, marcată de o puternică prezență a comunităților românești, s-a impus și organizarea unui curs practic de limbă română dedicat studenților vorbitori nativi.

În ceea ce privește relațiile româno-italiene de cooperare academică, acestea continuă să fie menținute și în cadrul programului Erasmus dedicat mobilităților pentru studenți și profesori. În ultimii ani, au fost semnate acorduri Erasmus cu Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea din Craiova, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea de Vest din Timișoara. Aceste mobilități ale cadrelor didactice și ale studenților din ambele țări au contribuit și contribuie la păstrarea contactelor cu actualitatea universitară, literară, lingvistică și culturală românească. De asemenea, mulți studenți ai catedrei au obținut anual burse de studii oferite de Guvernul României pentru frecventarea Cursurilor de vară de limbă, cultură și civilizație românească organizate de universitățile din Iași, Craiova, Constanța și Timișoara.

Dincolo de organizarea cursurilor de limbă și literatură română, stimularea interesului studenților și a unui segment mai amplu de public pentru limba și cultura română se realizează constant și prin promovarea evenimentelor organizate de Institutul Cultural Român la Torino și în zone limitrofe, în special cu

ocazia Târgului de Carte care se desfășoară anual la Torino (prezentări de carte, întâlniri cu scriitori, ateliere de traduceri, dezbateri pe teme culturale), precum și prin participarea lectoratului la evenimentele de promovare a activităților departamentului/universității în rândul publicului larg ca, de pildă, zilele de orientare școlară în preuniversitar, zilele de orientare pentru studenții din anul I, coordonarea standului dedicat limbii române la „Noaptea Europeană a Cercetătorilor”, organizarea de vizite plurilingve la muzeele orășenești etc., ce se încadrează în așa-numita „a treia misiune” (*terza missione*) a universității. Promovarea limbii și culturii române se realizează, de asemenea, în cadrul unor colaborări ale secției cu unele instituții relevante, precum Camerele de Comerț, Industrie, Artizanat și Agricultură din Torino și Alessandria.

Într-o perioadă de continue transformări și reformări ale învățământului universitar, Catedra de Limba Română de la Universitatea din Torino reușește să rămână în continuare un punct de reper pe harta studiilor de românică din afara României și să ducă mai departe vechea tradiție filologică torineză, promovând, în mediul academic italian, dar și în rândurile publicului larg, prin diferite activități extra-curriculare, o limbă cu un statut aparte în cadrul familiei limbilor romanice și o literatură cu particularitățile ei care oglindesc și îmbină două modele culturale (unul est-european și unul vest-european).

Link-uri utile:

www.unito.it

<https://www.lingue.unito.it/do/home.pl>

<https://www.lingue.unito.it/do/home.pl/View?doc=Lettorati/romeno.html>

<https://www.lingue.unito.it/do/docenti.pl/Alias?roberto.merlo#profilo>

https://www.lingue.unito.it/do/docenti.pl/Show?_id=htopolic#profilo

Harieta Topoliceanu, lectorul I. L. R.

Curs de limba română

Curs de limba română

REPUBLICA ITALIANĂ

UNIVERSITATEA DIN UDINE

*Raluca LEVONIAN
Alessandro ZULIANI*

În mod oficial, cursurile de limba și literatura română de la Universitatea din Udine au început la data de 26 noiembrie 1986, atunci când profesorul Alexandru Niculescu a susținut conferința cu titlul „De ce [să se studieze] limba română în Friuli?” (Perché il romeno in Friuli?). Interesul pentru limba, literatura și cultura română datează, însă, din timpuri mai vechi, un exemplu în acest sens reprezentându-l studiul „Despre limba friulană și despre raportul său cu limba valahă”, publicat în 1846, de către fondatorul Societății Filologice Friulane, Graziadio Isaia Ascoli.

Primul titular al cursurilor de limba română de la Universitatea din Udine, profesorul Alexandru Niculescu, a îndeplinit această funcție până în 2002. Timp de aproape un deceniu, până în 1995, el a activat și la Universitatea Sorbona din Paris. Nu întâmplător, volumul său de memorii, publicat în 2010, se intitulează *Peregrinări universitare europene – și nu numai*.

Profesorului Alexandru Niculescu i se datorează înființarea, la Universitatea din Udine, a unui centru de studii românești care s-a dezvoltat constant și a unui fond de carte de dimensiuni însemnate. El este cel care a organizat, alături de romanista Libuše Valentova de la Universitatea Carolină din Praga, transferul unei importante colecții de cărți de filologie română din Republica Cehă la Udine. Această colecție, care a aparținut profesoarei Kavková de la Universitatea din Olomouc, constituie actualmente „Fondul de carte Praga” din cadrul Bibliotecii Universității din Udine.

Profesorului Niculescu i-au urmat două specialiste remarcabile în domeniul filologiei române, prof. dr. Teresa Ferro și prof. dr. Celestina Fanella, care au menținut tradiția predării limbii române și a cercetării științifice la cele mai înalte standarde academice. Cadrele didactice care au activat la Udine au

insuflat mai multor promoții de studenți pasiunea pentru limba și cultura română și au contribuit decisiv la formarea de specialiști în domeniul studiilor românești.

În prezent, cursurile de limba română sunt susținute de către fostul student al profesorilor Alexandru Niculescu și Celestina Fanella, dr. Alessandro Zuliani. prof. dr. Sergio Vatteroni, prieten apropiat al lui Alexandru Niculescu, este titularul cursurilor de literatură română. Din anul 2018, studiile românești la Udine s-au dezvoltat, prin încheierea unui protocol de colaborare cu Institutul Limbii Române de la București, pe baza căruia a fost numit ca lector de limba română dr. Raluca Levonian, de la Universitatea din București. Un rol deosebit de important în menținerea studiilor românești la Universitatea din Udine și în înființarea actualului lectorat de limba română a revenit Consulatului General al României de la Trieste. Prin eforturile depuse de profesorii Sergio Vatteroni și Alessandro Zuliani, alături de Consulul General Cosmin Lotreanu și de Consulul Laurențiu Babei, studiul limbii române a rămas inclus în oferta formativă a universității italiene, iar activitatea noului lectorat și a întregii catedre de studii românești a fost susținută și promovată. O contribuție semnificativă în această direcție a adus și Consulul onorific al Republicii Cehe, dr. Paolo Petiziol, un susținător constant al studiilor românești la Udine și un iubitor al culturii și al civilizației românești. La nivel departamental, prof. dr. Antonella Riem și prof. dr. Renata Londero au recunoscut importanța studierii limbii române.

Importanța acordată studiilor românești este vizibilă la nivelul ofertei formative actuale a Universității din Udine. Cursurile de limba română nu au caracter opțional, ci obligatoriu, româna fiind studiată ca specializarea A sau B, atât în cadrul programelor de licență (de trei ani), cât și în programele de masterat (de doi ani). La nivel de studii de licență, limba română este inclusă în două programe de studii: „Lingue e Letterature Straniere” și „Traduzione e Mediazione Culturale”. Acest parcurs poate fi continuat la nivel de studii aprofundate, româna putând fi studiată ca limbă de specializare A sau B în programul de masterat „Traduzione e Mediazione Culturale”. De-a lungul anilor, sute de studenți au optat pentru studiul limbii române, susținând chiar teze de licență pe teme de limbă, literatură sau cultură română. Toate lucrările de licență susținute până acum sunt incluse într-o arhivă specială, păstrată la sediul Centrului de Studii Românești al Universității din Udine.

În prezent, lectoratul urmărește să îmbine tradiția predării limbii române la Udine cu tendințele recente în didactica limbilor străine, conform Cadrului European Comun de Referință. Obiectivul principal al activităților didactice este ca studenții să dobândească și să își dezvolte competențe de comunicare în limba română. În plus, cursurile urmăresc să dezvolte abilitățile de comunicare interculturală ale studenților și gândirea critică, trezindu-le

interesul pentru cultura și civilizația românească, ajutându-i să își dezvolte capacitatea de a reflecta critic asupra textelor literare și a altor creații culturale.

Primul cadru didactic care a deținut postul de lector de limba română a fost dr. Celestina Fanella, începând cu anul 1987, căreia i-a urmat lectorul Corina Guță. După încheierea protocolului de colaborare cu Institutul Limbii Române, de la 1 octombrie 2018, lectorul numit prin concurs este dr. Raluca Levonian, cadru didactic titular la Universitatea din București, Facultatea de Litere, Centrul de Studii Românești. Absolventă a Facultății de Litere a Universității din București, Raluca Levonian are o pregătire pluridisciplinară, deținând două titluri de masterat, în domeniul studiilor culturale și în cel al studiilor literare românești. Beneficiară a unei burse de studii doctorale, acordată de Universitatea din București, ea a obținut în 2009 titlul de doctor în filologie cu distincția „summa cum laude”. În 2014, Raluca Levonian a obținut și o bursă de studii postdoctorale acordată de Universitatea din București pentru un proiect de cercetare bazat pe o analiză comparativă a discursului politic din România și din Italia.

Raluca Levonian este un cadru didactic cu experiență în predarea limbii române ca limbă străină la nivel academic, la grupe multiculturale de cursanți, ea activând din anul 2009 ca titular la Anul pregător pentru studenții străini, unde a susținut și cursuri și seminarii de limba română contemporană, de cultură română și de limbaje de specialitate. Ea are o bogată experiență mai ales în sistemul academic italian, lucrând în perioada 2010-2017 ca lector de limba română și ca profesor asociat la Universitatea din Calabria, unde a înființat, a organizat și a dezvoltat Lectoratul de Limba Română, bucurându-se de aprecierile colegilor și ale studenților. Cercetările sale științifice au ca domenii de interes, pe lângă didactica limbilor străine și comunicarea interculturală, pragmatica, stilistica, teoria textului și analiza de discurs. Ea a realizat stagii de cercetare la mai multe universități străine (Universitatea din Catania, Universitatea din Granada, Universitatea din Pamplona și Navarra) și a condus proiecte de cercetare științifică individuale și în colaborare cu cercetători străini din Italia (Universitatea din Padova) și din alte țări (Universitatea din Pamplona și Navarra din Spania, Defense Language Institute din Statele Unite, Institutul de Științe Politice din Belgrad etc.).

Prof.dr. Celestina Fanella, a pus bazele unei tradiții de excelență a cursurilor de lectorat, plasând studenții în centrul procesului didactic, încurajându-i să desfășoare activități de cercetare, ghidându-i în elaborarea tezelor de licență. Traduceri ale studenților de la Udine au fost incluse și în volumul său, *L'altra Europa. Percorsi narrativi romeni fra Otto e Novecento*. Actualul lectorat continuă această tradiție, urmărind să promoveze constant cursurile de limba română, să formeze buni traducători și să îi pregătească pe

toți studenții pentru o mai bună integrare pe piața muncii. De asemenea, este important faptul că la cursurile de limba română participă nu numai studenți care se specializează în filologie, ci și studenți ai altor facultăți, precum Științe Juridice, Științe Economice, Agricultură și Zootehnie. Mai mulți dintre aceștia au călătorit în România și au inițiat sau au participat la proiecte internaționale pe diverse teme practice. O prioritate a lectoratului o constituie, așadar, încurajarea studenților să utilizeze cunoștințele de limba română în scopuri practice.

Tradiția cercetării științifice începută de către profesorul Alexandru Niculescu este continuată în cadrul Centrului Internațional de Studii Românești, condus de către prof. dr. Sergio Vatteroni. La invitația lui Alexandru Niculescu, au susținut conferințe la Universitatea din Udine personalități ale culturii române, precum: Iancu Fisher, Eugen Coșeriu, Sorin Alexandrescu, Sanda Râpeanu, Rodica Zafiu, Ileana Oancea, Coman Lupu, Smaranda Vultur, Alexandra Cornilescu etc. Colaborarea cu mediul academic din România va continua prin organizarea de conferințe, workshop-uri și simpozioane pe teme de limbă, literatură și cultură română, la care să participe cercetători români și străini, facilitându-se, astfel, schimbul de idei și dialogul intercultural. O temă de interes în cadrul activităților de lectorat o reprezintă istoria poporului român, alături de cea a limbii române. Pentru a răspunde interesului studenților față de istoria recentă a României, se va continua organizarea de ateliere pe teme de istorie a regimului totalitar, la care să fie prezentate materiale multimediale, și de conferințe susținute de istorici din România. O altă direcție de interes o reprezintă organizarea de ateliere privind practica editării de carte și a traducerii, dând astfel studenților posibilitatea de a participa la întâlniri directe cu reprezentanți ai editurilor italiene și ai forurilor europene. Cadrele didactice ale Centrului de Studii Românești se implică în activități de traducere și de editare științifică a unor opere românești de literatură medievală și de cultură populară, făcând astfel cunoscută cultura română publicului italian. Va continua strânsa colaborare dintre Catedra de Limba Română și Consulatul General al României de la Trieste, prin implicarea oficialităților consulatului în procesul de promovare a culturii și a valorilor românești.

MISCELLANEA

După primul an de funcționare, cursurile de lectorat s-au bucurat de o evaluare pozitivă din partea studenților, care au afirmat în repetate rânduri necesitatea studierii limbii române cu un cadru didactic specializat în acest domeniu și vorbitor nativ de limba română. Doamna Sara R., italiancă de origine și profesor de limbile engleză și franceză la Udine, a decis să frecventeze cursurile de limba română la nivel de licență și, ulterior, de masterat, după o întâlnire cu

actualul lector, dr. Raluca Levonian și cu titularul cursurilor, dr. Alessandro Zuliani. În viziunea sa, cunoașterea limbii române devine necesară pentru un cadru didactic, ca instrument de comunicare și de integrare în dialogul cu elevii și cu părinții („*la conoscenza della lingua romena sta diventando sempre più necessaria, anche come strumento di comprensione, comunicazione, integrazione fra studenti/genitori*”). După un an de la activarea lectoratului, studenți din diferite țări și-au manifestat dorința de a aprofunda învățarea limbii române la nivel de masterat în anii următori. Unii chiar au decis să renunțe la alte specializări, pentru care optaseră inițial, și să aleagă specializarea „limba română – o limbă străină”. Printre aceștia se numără Sara F. din Italia, care lucrează ca inginer și este pasionată de traducerile din limba română, Gianmarco S. din Italia, care este interesat de istoria limbii române și de asemănările cu limba friulană, Yi K. din China, care se specializează în traduceri în și din română. Cursurile de limba română s-au clasat pe primul loc ca număr de studenți și ca examene susținute la secția „Limbi și literaturi ale Europei Centrale și Orientale”, la evaluarea desfășurată în iunie 2019 în cadrul departamentului.

Link-uri utile:

www.uniud.it

[https:// people.uniud.it/page/alessandro.zuliani](https://people.uniud.it/page/alessandro.zuliani)

<http://uniud.academia.edu/RalucaMihaelaLevonian>.

Lectoratul de Limba Română

Lectoratul de Limba Română

Raluca Levonian, lectorul I. L. R.

REPUBLICA KAZAHSTAN

UNIVERSITATEA DE STAT DIN KARAGANDA

Nicolae STANCIU

Înființat în anul ianuarie 2014, în urma Protocolului de Cooperare dintre Institutul Limbii Române din București și Universitatea de Stat din Karaganda, Lectoratul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească funcționează în capitala celei mai întinse regiuni a țării, cu o compoziție etnică variată, însumând peste 130 de naționalități conlocuitoare, printre care și o comunitate etnică românească, formată în mai multe valuri, începând cu perioada țaristă, când mai mulți țărani din Bucovina de Nord și Basarabia au venit în Kazahstan și au fost împroprietăriți cu pământ, și până în ultimele decade de autonomie statală, de după desprinderea țării din fosta Uniune Sovietică. Câteva toponime ca Basarabka și Moldovanka reamintesc localnicilor despre primii etnici români care au format primul val al unei deplasări voluntare în această țară din Asia Centrală. Un secol și jumătate mai târziu au fost deportați în lagărele de concentrare staliniste deschise după Cel de-al Doilea Război Mondial în Karaganda și Pavlodar, însumând 198 de centre de muncă forțată dispuse în cele două regiuni istorice. Câțiva dintre cei care au supraviețuit acestei experiențe istorice trăiesc în Karaganda, Pavlodar, în alte regiuni ale Kazahstanului sau în alte țări ale spațiului sovietic, având în prezent o vârstă înaintată. Un al treilea val cuprinde oameni aduși la muncă în deceniul al șaselea al secolului trecut pentru a participa la deștelenirea regiunii Akmola, unde se află acum și noua capitală a țării, Nur-Sultan. Al patrulea val include etnici români veniți după 1994, din Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herței, pentru a lucra în minele din Kazahstan pentru un salariu mai bun decât în regiunile unde s-au născut.

Lectoratul funcționează în cadrul Catedrei de Filologie Clasică și Rusă a Facultății de Filologie, de la începutul anului 2014, în regim de curs opțional, iar participanții la cursuri sunt studenți din cele 12 facultăți ale universității, de la

cele mai diferite profiluri ca biologie, chimie, drept, economie, filologie, limbi străine, istorie, științe politice, studii culturale, filosofie, psihologie și științele educației. Chiar dacă și-a diversificat oferta educațională prin transformarea fostului institut pedagogic, universitatea păstrează profilul post-sovietic al instituțiilor de învățământ superior de stat, majoritatea cursurilor fiind predate prin intermediul limbii ruse, o parte semnificativă în limba kazahă și foarte puține în limba engleză.

Încă de la începutul activității, lectorul s-a bucurat de sprijin instituțional și logistic din partea universității gazdă și a Ambasadei României la Astana, în vederea organizării și a bunei desfășurări a cursurilor, iar numărul de studenți participanți la cursurile de limbă, cultură și civilizație românească au crescut constant. Prin cursuri și seminare, activități didactice și extra-curriculare s-a urmărit, pe de o parte, formarea competențelor lingvistice și, pe de altă parte, a celor culturale, promovând constant limba și cultura română în spațiul kazah. Evaluarea inițială, continuă și sumativă la nivelul înțelegerii și generării de mesaje coerente și corecte în limba română prin exerciții de ascultare, conversație și dialog, scriere creativă și teste grilă sau standard constituie o activitate permanentă de măsurare a progresului.

Pe lângă cursurile de limbă, care au atât caracter teoretic, cât și practic, în ultimii ani, s-a propus studenților și un curs de cultură și civilizație românească, în care au fost integrate câteva paliere esențiale: moment semnificative din istoria țării din antichitate până în zilele noastre, geografia fizică și a populației (relief, ape, orașe importante), elemente de folclor (obiceiuri de peste an, regiuni etnografice, port popular, tradiții), mitologie românească și studiul mentalităților. Organizat pentru studenții avansați și profesori de la facultățile cu profil umanist (filologie, istorie, jurnalism, limbi străine și pedagogie), din 2015, în cadrul lectoratului, funcționează și un atelier de traduceri, în cadrul căruia s-au tradus în limbile rusă și kazahă poezii, proză scurtă, nuvele și romane din literatura clasică și contemporană. Beneficiind de experiența a câțiva dintre studenții de etnii diferite (kazahă și rusă), care au participat la cursurile de traducători în formare sau profesioniști organizate de Institutul Cultural Român la Mogoșoaia, s-a parcurs un proces gradual de familiarizare cu limbajul cultural al celor două domenii, începând cu lectura unor texte românești relativ scurte (schite, descrierea unor obiceiuri, poezii), continuând cu analiza unor traduceri în limba rusă deja clasicizate (Eminescu, Rebreanu, Caragiale) și încercând traduceri din ce în ce mai complexe, de mai mare întindere și variate, cum ar fi *Spovedanie la Tanacu* de Tatiana Niculescu-Bran, *Sunt o babă comunistă* de Dan Lungu, *Căsnicie* al lui Dan Coman, *alive, Orbi, o să mă cunoști de undeva, Sfârșitul nopții* de Petronela Rotar. Fragmente din creațiile literare românești au fost publicate în revistele bilunare a

universității, în revistele și ziarele locale și naționale sau au fost prezentate la televiziune și la radio.

Prof. dr. Nicolae Stanciu a fost primul lector desemnat de Institutul Limbii Române din București în 2014, la deschiderea lectoratului, și are o bogată experiență în predarea limbii române studenților străini, continuând activitatea în Kazahstan, după mai multi ani de predare la Universitatea din Belgrad, Serbia și Universitatea din Ljubljana, Slovenia. Doctor în filologie al Universității din București, și-a extins preocupările de cercetare în domeniul studiilor culturale, publicând două cărți și câteva zeci de articole pe teme de etimologie, folclor, istoria limbii române, lexicologie comparată, literatură, mitologie în conext balcanic, teoria și practica traducerii, mentalități. Ca o recunoaștere a activității de peste hotare, Președintele României i-a conferit, în 2018, la propunerea Ambasadorului României la Astana, Ordinul Meritul Cultural în Grad de Cavaler, Categoria Promovarea Culturii.

Lunar, s-au organizat activități culturale la nivelul lectoratului, dedicate unor evenimente specifice din calendarul popular și tradițional (comparație Dragobete-Sf. Valentin, Mărțișorul, sărbătorile florilor și ale lupilor), sărbătorilor naționale sau internaționale (Anul Nou, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Națională a României), prezentarea unor personalități ale culturii românești recunoscute în spațiul post-sovietic (Dimitrie Cantemir) sau pe plan internațional (Brâncuși, Cioran, Eugen Ionescu, Eminescu, Caragiale, Creangă, Slavici, Arghezi, Blaga, Sadoveanu). Studenții lectoratului au participat la activitățile culturale și științifice organizate în cadrul universității de către Ambasada României sau de către cele două Asociații Culturale ale Românilor din Karaganda (Dacia) și Nur-Sultan (Dimitrie Cantemir) – ca Mărțișorul, Zilele Filmului Românesc, Expoziții de Ceramică și Costume Populare. Pictură Românească, teatru contemporan, muzică folk și populară.

Competențele lingvistice și culturale acumulate în cadrul cursurilor dobândesc aplicabilitate și continuitate prin participarea unui număr cât mai mare de studenți la studii de masterat și doctorat la diferite universități din Romania prin burse oferite prin programe guvernamentale. În ultimii cinci ani, 25 studenți din Kazahstan, majoritatea de la Universitatea de Stat din Karaganda, au început, continuă sau au finalizat studiile în Romania, cinci au participat la programele de traducători în formare sau profesioniști ale Institutului Cultural Român, iar trei au primit rezidențe de la Muzeul Literaturii Române din Iași în diverse localități din Moldova (Brăila, Botoșani, Roman, Iași). Câțiva dintre absolvenții și cursanții actuali ai lectoratului au apreciat bogăția și varietatea cursurilor, caracterul integrativ al seminarelor, aspectele specifice ale activităților culturale prin care au descoperit frumusețea artelor, portului și tradițiilor românești și, în mod deosebit, crearea unei punți între Asia Centrală

și Europa, ce permite schimburi academice, culturale și o comunicare fructuoasă atât la nivel instituțional, cât și individual sau de grup. Posibilitatea participării în proiecte și cea a descoperirii unei culturi europene aflate la confluența dintre est și vest rămân aspectele cele mai prețuite de către alumni, profesori și studenți.

Nicolae Stanciu, lectorul I. L. R.

Împreună cu Excelența Sa , Ambasadorul României în Kazahstan, Cezar Manole Armeanu, și consilierul prezidențial, Sandra Pralong

Întâlnire cu studenții lectoratului, la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Karaganda, în cadrul sărbătoririi Centenarului Marii Uniri

REPUBLICA LITUANIA

UNIVERSITATEA DIN VILNIUS

Ovidiu IVANCU

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Vilnius, Lituania, a devenit funcțional la începutul anului universitar 2017 – 2018, fiind înființat în baza unui acord interinstituțional, încheiat între Institutul Limbii Române și Universitatea din Vilnius. Cursurile de limbă, cultură și civilizație românească fac parte din oferta educațională a Facultății de Filologie, prin Institutul de Limbi Străine. Grupele de cursanți dobândesc competențe lingvistice în acord cu nivelele lingvistice definite de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Lectorul de limba română a făcut demersurile necesare în vederea acordării unui număr suficient de credite, în așa fel încât cursurile să devină atractive pentru studenți. Ca urmare a acestui demers, cursurile se finalizează actualmente cu acordarea de certificate și obținerea a 5 credite transferabile (începând cu anul universitar 2018 - 2019).

Lectoratul și-a început activitatea cu o grupă de cursanți (nivel A1). În cel de-al treilea an de funcționare, oferă cursuri pentru nivelele lingvistice A1, A2 și B1 (trei grupe de studiu). Lectoratul a înscris în primul an de funcționare 14 studenți. În cel de-al doilea an, lectorul de limba română a depus demersurile necesare pentru a integra cursurile în programul „Long Life Learning”. În acest fel, cursurile au dobândit o mai mare vizibilitate, fiind complet integrate în oferta educațională a Universității din Vilnius. La începutul anului universitar 2018 – 2019, 32 de cursanți și-au exprimat opțiunea de a studia limba română. Cursurile se adresează, deopotrivă, studenților și cursanților externi.

Activitatea lectoratului este asigurată, de la înființarea lui, de către prof. dr. Ovidiu Ivancu, titular al Liceului Tehnologic din Sebeș. Anterior, Ovidiu Ivancu a funcționat ca lector de limba română la Universitatea din New Delhi, India și Universitatea din Comrat, Republica Moldova. Doctor în Filologie și scriitor, domeniile sale de interes științific includ literatura comparată, imagologia, teoria literaturii și istoria culturii.

Sub egida lectoratului, sunt organizate periodic activități de promovare a limbii, culturii și civilizației românești. Astfel, cursanții au avut oportunitatea de a participa la întâlniri cu scriitori români (întâlnirea cu Ana Blandiana rămâne un punct de referință), la proiecții de pelicule românești sau conferințe publice organizate în preajma aniversării unor momente importante pentru cultura română (Ziua Națională, ziua de naștere a unor importante personalități românești). În paralel, lectorul de limba română este implicat în activități academice specifice (conferințe, simpozioane, seminarii), în Vilnius și în alte oraș lituaniene, unde promovează cultura română și contribuie la asigurarea vizibilității lectoratului și a activităților derulate în cadrul lui.

În Lituania, există o importantă comunitate de vorbitori de limba română (din România și Republica Moldova). Din cauza condițiilor istorice, mulți dintre ei s-au stabilit în Lituania în timpul Uniunii Sovietice. A doua sau a treia generație vorbește lituaniana ca limbă maternă, însă stăpânește, la nivel minimal, și limba română. Cursurile organizate sub egida lectoratului nu se adresează, însă, în exclusivitate acestei comunități. Sunt înscriși și studenți lituanieni sau oameni de afaceri care au legături cu mediul economic românesc.

Programele de mobilitate academică au avut ca rezultat un schimb, relativ important numeric, de studenți între universitățile lituaniene și cele din România. Întorși în Lituania, unii dintre studenți aleg să studieze și să aprofundeze limba română. În perspectivă, pe măsură ce relațiile economice și schimburile academice se vor intensifica, Lectoratul de Limba Română va avea din ce în ce mai multe grupuri-țintă. La toate acestea se adaugă și considerente de ordin social, cultural sau istoric (fenomenul emigrației, familiile mixte, globalizarea economică etc.) ce vor avea ca rezultat un număr în creștere de potențiali studenți și cursanți interesați de limba română.

Ovidiu Ivancu, lectorul I. L. R.

Întâlnire cu Ana Blandiana în cadrul lectoratului, septembrie 2018

Conferința publică din cadrul lectoratului, februarie 2019

REPUBLICA MACEDONIA DE NORD

UNIVERSITATEA SF. KIRIL ȘI METODIU, SKOPJE

Constantin-Ioan MLADIN

Înființată în 1949, Universitatea publică „Sf. Kiril și Metodiu” (maced. „Св. Кирил и Методиј”) din Skopje, Republica Populară Macedonia (maced. Народна Република Македонија, parte a Republicii Populare Federale Iugoslavia), actualmente Republica Macedonia de Nord (maced. Република Северна Македонија), grupează astăzi douăzeci și trei de facultăți (cu peste treizeci și șase de mii de studenți) și zece institute de cercetare științifică.

În cadrul Facultății de Filologie „Blaže Koneski” (mac. „Блаже Конески”) de la Universitatea din Skopje, funcționează de patruzeci de ani un lectorat de limba română, înființat la 1 ianuarie 1970, la inițiativa a trei iluștri filologi macedoneni (Blaže Koneski, Božidar Nastev, Haralampie Polenaković)¹⁰, din dorința de a se studia, în cadrul cursurilor postuniversitare de limbă macedoneană, și o limbă balcanică neslavă.

De la început și până în prezent, lectoratul a fost parte integrantă a Catedrei de Limbi și Literaturi Romanice, oferind mai întâi cursuri de limbă și cultură română cu o durată de patru semestre (în cadrul unui modul echivalent cu cursurile opționale din facultățile de litere din România), apoi și de șase semestre (într-un sistem echivalent cu cea de-a doua specializare din facultățile românești de profil). În urma reorganizării sistemului de învățământ superior și a remodelării *curriculei* universitare, s-a fixat formula unică de patru semestre

¹⁰ Foarte pe scurt, profilul celor trei savanți: Blaže Koneski (1921-1993; poet, prozator, traducător, lingvist, academician și președinte al Academiei macedonene), a fost principalul autor al codificării limbii macedonene; Haralampie Polenaković (1909-1984; fondator al istoriei literaturii macedonene, unul dintre primii academicieni din Macedonia), a fost și specialist în aromână (teza *Turskite elementi vo aromanskiot*, 2007); Božidar Nastev (1924-1980; specialist în literatura franceză și traducător), a avut importante contribuții și la studierea aromânei (*Aromanski studii*, 1988).

de studiu pentru disciplina limba română ca disciplină la alegere. Chiar dacă, din punct de vedere formal, în Macedonia de Nord nu a existat și încă nu există o dublă specializare la facultățile de filologie, toate limbile studiate și consemnate în fișa matricolă beneficiază de drepturi egale în exercitarea profesiei de filolog diplomat. În ultimii ani, Facultatea a deschis și o linie de studii Limba și literatura română – disciplină principală.

Din 1975, anul în care a fost deschis un Lectorat de limba macedoneană la Facultatea de Filologie-Istorie (actualmente Facultatea de Litere) din cadrul Universității din Craiova, Lectoratul de Limba Română de la Skopje a funcționat pe baza unui acord cultural bilateral între România și R.S.F. Iugoslavia, respectiv între România și Republica Macedonia începând din 1991.

În primii șapte ani de funcționare, cursurile de limba română au fost susținute de dialectologul macedonean Petar Atanasov, iar, din 1982, Universitatea din Skopje a angajat un lector macedonean permanent.

Din momentul în care Lectoratul de Limba Română de la Skopje și Lectoratul de Limba Macedoneană de la Craiova au funcționat în regim de reciprocitate, cursurile de limba și literatura română de la universitatea macedoneană au fost susținute de mai mulți lectori români (Florin Lazăr Ionilă, Ion Toma, Gheorghe Stănescu, Ruxandra Ștefănescu, Dușița Ristin, Toma Nuțu, Carmen Dărăbuș, Petre Lăzărescu, Dumitru Mărcuș, Constantin-Ioan Mladin).

Partenerul român, reprezentat astăzi de Institutul limbii Române din București, a asigurat în permanență nu numai personal didactic calificat, ci a susținut și logistic funcționarea și dezvoltarea continuă a departamentului de limba română din cadrul Universității „Sf. Kiril și Metodiu” (prin înzestrarea bibliotecii, deja foarte bogate, cu un mare număr de cărți, cu variate suporturi didactice și cu diverse materiale documentare, precum și prin oferirea de burse de studii la cursurile de limba română pentru străini, organizate în universități din România).

În afară de activitatea didactică propriu-zisă, lectoratul și-a asumat încă de la început sarcina de a promova în spațiul macedonean istoria și cultura română (prin organizarea unor activități culturale dintre cele mai diverse, precum: sărbătorirea Zilei Naționale a României, organizarea unor serate românești având drept scop prezentarea unor obiceiuri și tradiții românești ori evocarea unor mari personalități istorice și culturale din arealul românesc, organizarea unor gale ale filmului românesc sau ilustrarea unor pagini de poezie și de dramaturgie românească în interpretarea studenților). Pe de altă parte, lectorii străini au încercat mereu să stabilească contacte cu comunitatea aromână și meglenoromână din Macedonia, integrându-se în activitățile culturale organizate de acestea și contribuind prin activități specifice la prezervarea și valorificarea patrimoniului lor lingvistic și folcloric (anchete dialectale, culegeri de folclor).

Cursanții provin atât de la Catedra de Limbi și Literaturi Romanice, cât și de la Catedra de Limba și Literatura Macedoneană, de la Catedra de Limba și Literatura Albaneză, de la Catedra de Limba și Literatura Turcă. Acestora li se alătură studenți de la Catedra de Limba și Literatura Engleză, de la Catedra de Limba și Literatura Germană, de la Catedra de Traducere și Interpretariat, precum și de la Catedra de Literatură Comparată. În ultimii ani, cursurile de limba română, de literatura română sau cele de cultură și civilizație românească au devenit accesibile și studenților din cadrul altor facultăți. La cursurile de limba română participă și studenți aromâni care studiază ca limbă principală macedoneana, albaneza sau o limbă romanică alta decât româna.

Constantin Mladin, lectorul I. L. R.

Incinta Universității din Skopje

REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD

UNIVERSITATEA OXFORD

Oana UȚĂ

Realizarea proiectului de înființare a unui lectorat de limba română la Universitatea din Oxford s-a datorat efortului concertat al Institutului Limbii Române, al Ambasadei Românei în Regatul Unit, reprezentată de ES dr. Ion Jinga și al profesorului Martin Maiden, din partea universității partenere.

Deschiderea oficială a Lectoratului de Limba Română a avut loc pe 29 octombrie 2012, în prezența ES dr. Ion Jinga, Ambasadorul României la Londra, a profesorilor Martin Maiden (Directorul Centrului de Limbi Romanice), Brian Ward-Perkins (Departamentului de Științe Umaniste al Universității Oxford), Stephen Parkinson (Facultatea de Lingvistică, Filologie și Fonetică), precum și a numeroși reprezentanți ai mediului academic din Oxford, printre care s-au numărat și cercetători români.

Acesta este primul lectorat de limba română finanțat de către statul român în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Lectoratul funcționează în baza Protocolului de Cooperare interinstituțională semnat între Institutul Limbii Române și Universitatea din Oxford.

Lectoratul de Limba Română a fost încadrat chiar de la început în structura Facultății de Lingvistică, Filologie și Fonetică (*Faculty of Linguistics, Philology and Phonetics*) de la Universitatea din Oxford și beneficiază de sprijinul constant al profesorului Martin Maiden. Profesor de romanistică, fellow la Trinity College, membru al Academiei Britanice, Martin Maiden are meritul nu numai de a fi participat activ la înființarea lectoratului, ci și de a se implica în funcționarea acestuia, sprijinind acțiunile de promovare a limbii române, de a susține și de a organiza conferințe consacrate limbii române, de a pregăti cursuri de istoria limbii și de dialectologie nord- și sud-dunăreană. De

asemenea, ar trebui menționate cărțile, capitolele și zecile de articole despre probleme de morfologie, în care datele provenind din limba română sunt plasate în context romanic sau sunt aduse pentru prima dată în atenția publicului. Pentru rolul avut în deschiderea Lectoratului de Limbă Română din cadrul Universității din Oxford, precum și pentru dezvoltarea legăturilor academice româno-britanice și promovarea imaginii României în lume, profesorul Martin Maiden a fost decorat în 2014 cu Ordinul Național *Serviciul Credincios* în grad de Comandor de către Președinția României.

În termeni generali, apartenența la structurile Facultății de Lingvistică, Filologie și Fonetice a avut multiple implicații în desfășurarea activității didactice și în evoluția lectoratului, constând în:

- descentralizarea la nivel decizional și sistemul deschis, care implică libertatea de a elabora un parcurs didactic personalizat (și adaptat la studiul limbii române), parteneriatul lectorului cu membrii comunității academice, ale căror sfaturi și sugestii pot contribui la îmbunătățirea acestui parcurs, și posibilitatea de integrare în mediul academic;

- orientarea spre rezultate și încurajarea inovației în predarea limbilor străine, ceea ce oferă lectorului posibilitatea de a propune o programă modernă, orientată spre achiziționarea abilităților multiple de comunicare în contextul culturii române, de a înnoi anual oferta academică, de a utiliza instrumente moderne de învățare pentru studenți, cu posibilități de autoformare/e-learning;

- axarea programatică a demersului educațional pe nevoile studenților, ceea ce îi oferă lectorului posibilitatea de a elabora o programă modulară și personalizată, care permite parcurgerea sa în funcție de ritmul propriu și de interesele fiecărei grupe de cursanți.

Pentru domeniul de licență, politica lingvistică promovată de Facultatea de Lingvistică, Filologie și Fonetice se fundamentează pe respectarea și încurajarea diversității lingvistice și prevede ca limba română să fie inclusă în oferta de studiu și certificare ca L3, fiindu-i alocat un procent de 10% din numărul total de credite. Această particularitate a politicii lingvistice a impus ca programul de studiu să fie personalizat într-un dublu sens: acesta a fost conceput pe 3 niveluri (începători/ medii/ avansați), cu multiple grupe (A1.1, A1.2, A2.1, A2.2 etc.) și a prezentat 2 parcursuri, unul standard (cuprinzând 6 trimestre), pentru care sunt prevăzute 48 de cursuri practice, 8 cursuri de istoria limbii/ dialectologie și un număr variabil de tutoriale și unul intensiv (de minimum 3 trimestre), pentru care sunt prevăzute minimum 34 de cursuri practice, 8 cursuri de istoria limbii și un număr dublu de tutoriale față de parcursul standard.

Pentru licență, limba română face parte din pachetul educațional al opționalelor circumscrise ariei lingvistice, pentru care este prevăzut examenul „Paper XII. Structure and History of the Romanian Language”. Această

încadrare a limbii române are două implicații: pe de o parte, lectoratul oferă un program de studii strict circumscris domeniului „Filologie – Limba română”, iar, pe de alta, se acordă atenție formării și dezvoltării nu numai a competențelor de comunicare orală și scrisă la nivelul standard al limbii literare, ci și a celor de comunicare academică de profil și de recunoaștere a diferențelor de registru și a variațiilor stilistice și sociolingvistice ale limbii române. La acestea se adaugă competențele comunicative (argumentarea unui punct de vedere, însușirea strategiilor de politețe etc.). Accentul va fi pus nu numai pe uzul limbii, ci și pe elemente teoretice de structură lingvistică, implicând cunoașterea metalimbajului lingvistic, a evoluției diacronice, diatopice, diastratice a limbii.

Cursul de limba română are o structură modulară, tripartită. Acesta cuprinde un modul consacrat înțelegerii unui document audio / text scris, un alt modul este adaptat pentru prezentarea/ dezbateră din perspectivă diacronică și contrastivă a problemelor de fonetică, morfologie și sintaxă, iar cel de-al treilea are în vedere discutarea elementelor de *realia* (urmărindu-se fixarea unor structuri gramaticale și lexicale printr-o abordare pragmatică și socio-culturală). Parcursul didactic propus integrează componente pragmlingvistice, culturale și conversaționale.

Pe lângă aceste cursuri, dezvoltarea lectoratului s-a produs pe două direcții: pe de o parte, a fost acceptat ca ofertă educațională cursul practic de limba română pentru studenții care provin de la specializări din afara domeniului lingvistic, iar, pe de alta, a fost susținut cursul de traduceri și traductologie, care a vizat atât aspecte teoretice, generale, cât și probleme specifice traducerilor în și din română.

Lectoratul de Limba Română este încadrat în tipul lectoratelor de cercetare. Afilierea lectorului la centrul de cercetare *Oxford Research Centre for Romance Linguistics* impune atât adaptarea activității de cercetare la cerințele acestui centru, cât și participarea la conferințele organizate în cadrul Seminarului de Lingvistică Romanică și la cursurile de lingvistică romanică. Această particularitate implică o dublă evaluare a lectorului de către universitatea străină parteneră, nu numai la nivelul activității didactice, dar și la acela al activității de cercetare. Pentru a răspunde criteriilor de evaluare, lectorul participă la congrese și colocvii internaționale, precum și la proiecte de cercetare internaționale, redactează capitole, studii și articole privind diverse probleme de istorie a limbii române, oferă colegilor din mediul academic date corecte și relevante asupra limbii române. În plus, poate oferi consultanță pentru Oxford University Press în probleme care țin de istoria și structura limbii române.

De asemenea, lectoratul colaborează cu University College London (UCL), School of Slavonic & East European Studies (SSEES) în vederea îndeplinirii misiunii de promovarea a limbii române. Lectorul de limba română de la Oxford participă ca examinator extern la testarea cunoștințelor de limba română în cadrul examenului susținut la SSEES.

Oana Uță Bărbulescu este lectorul care a asigurat – din 2012 – predarea limbii române în cadrul Universității din Oxford. Conferențiar la Departamentul de Lingvistică al Facultății de Litere din București, Oana Uță Bărbulescu deține un doctorat în Filologie (2009), iar între 2011-2013 a urmat un stagiu postdoctoral la Academia Română. Preocupările sale științifice acoperă o arie cuprinzând istoria limbii și istoria limbii literare, semantica cognitivă, traductologia și pragmatica istorică. Printre lucrări pot fi amintite *Dimitrie Cantemir – Latinis litteris operam navare: despre traducerea surselor latine și integrarea lor în Istoria ieroglifică* (București, 2011) and *HIC sunt ... monstri: creaturi fantastice și reprezentările lor în textele românești din epoca veche (secolele al XVI-lea - al XVIII-lea)* (București, 2013), precum și capitolele publicate la Oxford University Press („Causal adjuncts / disjuncts”; „Comitative and instrumental adjuncts” și „Substitutive adjuncts”, în volumul editat de Gabriela Pană Dindelegan și Martin Maiden, *The Syntax of Old Romanian*) sau la Routledge (împreună cu Graham Mallinson, „Romanian”, în volumul editat de Bernard Comrie, *The World's Major Languages*).

Începând din septembrie 2018, lectorul de limba română participă, alături de profesorul Martin Maiden, directorul grantului, și Adina Brădeanu, la proiectul *ISTROX: the Istro-Romanian Language and the Oxford University Hurren Donation*, finanțat de Universitatea din Oxford, (John Fell Fund) pe o perioadă cuprinsă între 2018 și 2020. Proiectul are un dublu obiectiv: pe de o parte, recuperarea documentelor care provin din donația Hurren, 8 caiete de însemnări și chestionare în italiană și croată, aproape 35 de ore de înregistrări (cu informatorii din timpul anchetelor efectuate în anii 1966-1967), iar pe de alta, construirea unui website, accesibil atât specialiștilor, cât și publicului larg și vorbitorilor acestui dialect. Website-ul va prezenta două niveluri, unul static, în care pot fi accesate textele (teza de doctorat, gramatica), fișierele audio înregistrate de Hurren (segmentarea elementelor considerate relevante din punct de vedere lingvistic), bibliografia consacrată istroromânei (adusă la zi), prezentarea comunității istroromâne (evoluția acesteia în ultimii 50 de ani) și unul interactiv, bazat pe crowdsourcing, prin participarea specialiștilor, cercetătorilor și a vorbitorilor istroromâni.

Pentru anii următori, la nivelul activității didactice, lectoratul își propune să înnoiască oferta educațională prin introducerea de cursuri pentru studenții din alte domenii decât cele filologice. În plus, pornind de la materialele elaborate până în prezent, în cadrul lectoratului se poate redacta (poate într-o echipă internațională) o gramatică pentru studenții străini, care să reflecte o perspectivă comparativă asupra trăsăturilor lingvistice și una pragmatică, de folosire a acestora în diferite situații de comunicare.

La nivelul activității administrative, lectoratul se va axa pe diversificarea relației instituționale dintre universitățile românești și Oxford atât prin creșterea mobilității studențești (Școli de Vară), cât și a celei a profesorilor (prin invitarea colegilor la manifestări științifice). De asemenea, se urmărește participarea la proiectele consacrate educației care vor fi susținute de alte instituții de cultură.

MISCELLANEA

Datele și prezentarea tehnică a activităților desfășurate în cadrul lectoratului au relevanță doar dacă sunt susținute de un feedback din partea studenților. Câțiva dintre ei au acceptat să vorbească despre propria lor experiență în învățarea limbii române la Oxford. Iată opiniile lor:

Am ales să studiez lingvistica și limba română ca parte a licenței mele în limbi moderne (germană și spaniolă) la Universitatea din Oxford. Am avut norocul să studiez cu profesorul Martin Maiden și cu dr. Oana Uță Bărbulescu. La început, am fost intrigată de ceea ce auzisem în legătură cu trăsăturile speciale ale limbii române și am vrut să profit de această ocazie extraordinară de a mă familiariza cu această limbă la Oxford.

Și așa au apărut mai multe provocări: (1) învățarea unei limbi de la zero într-o perioadă scurtă de timp, (2) familiarizarea cu disciplinele lingvistice și cu terminologia lingvistică și (3) aplicarea analizei lingvistice la limba română, care au avut ca rezultat un program intensiv. Aveam până la opt întâlniri de lucru intens pe săptămână (cursuri practice, cursuri de istoria limbii, tutoriale etc.), comparativ cu alte discipline, la care aveam de obicei doar două ore. Totuși, mi-a plăcut experiența și am învățat foarte mult. A fost fascinant să aflu despre caracteristicile limbii române, despre dezvoltarea și istoria acesteia. Examenul a constat într-o traducere a unui text și într-o serie de întrebări/eseuri despre structura și evoluția limbii române. Deși examenul a fost greu, am putut oferi răspunsuri pe măsura efortului depus în cursul anului. (Sarah Peyton Jones, 2015-2016)

Posibilitatea de a mă familiariza cu limba română și de a o învăța a apărut odată cu înscrierea la cursul de lingvistică și de limba română, ca parte a programului de studii de licență în cadrul Universității din Oxford. Atunci am urmat cursurile practice și cursurile de istoria limbii, pe care le-a ținut în fiecare săptămână profesoara mea minunată, Oana Uță. Profund influențată de aceste cursuri, am decis să merg mai departe cu studiul limbii române. De aceea, am acceptat fără ezitare să merg la București, când mi s-a oferit șansa de a participa la cursurile celei de-a LIX-a ediție a Școlii de Vară. Ceea ce s-a dovedit a fi o experiență fructuoasă și foarte plăcută, mai simplu spus, o experiență de neuitat!

Deși româna se studiază în regim intensiv, cursurile au fost foarte diverse și s-au bazat pe metode de predare excelente, însoțite de multe alte activități și exerciții, dar și de o dispunere logică a informațiilor.

Îmi doresc ca și alți studenți să beneficieze de această oportunitate de a studia limba română la Oxford și de participa la cursurile Școlii de Vară. (Catherine Dove, 2017-2018)

Împreună cu membrii comunității academice de la Oxford, cu E.S. Ambasadorul României la Londra și Ministrul Educației în 2013

Oxford – 2019

REGATUL MAROC

UNIVERSITATEA MOHAMMED V, RABAT

Cătălina Iuliana PÎNZARIU

Legăturile tradiționale dintre România și Regatul Maroc, interesul în continuă creștere pentru efectuarea studiilor în România, manifestat de către studenții marocani, îndeosebi în domeniile medicină, farmacie și stomatologie, dar și eforturile Ambasadei României în Regatul Maroc se concretizează prin semnarea Protocolului de colaborare privind înființarea și susținerea funcționării unui lectorat de limbă, literatură, cultură și civilizație românească la Universitatea Mohammed V din Rabat, Regatul Maroc (Rabat, 11 octombrie 2017/ București, 19 octombrie 2017).

Universitatea Mohammed V din Rabat este o universitate publică și a fost inaugurată oficial de regele Mohammed V, la 21 decembrie 1957. În perioada 1994-1995, universitatea este împărțită în două universități independente, Universitatea Mohammed V – Agdal, în cartierul Agdal și Universitatea Mohammed V- Souissi, în cartierul Al Irfan. La 1 septembrie 2014 cele două universități publice fuzionează redând naștere Universității Mohammed V din Rabat.

Lectoratul de Limbă Română din Rabat organizează cursuri de Limbă, Literatură, Cultură și Civilizație Românească în cadrul Facultății de Litere și Științe Umaniste. În primul an de activitate, cursurile au fost organizate de două ori pe săptămână, cu două intervale orare. La cursuri s-au înscris studenți de la Facultatea de Litere și Științe Umaniste, Facultatea de Drept și Științe Politice, Facultatea de Sociologie de la universitățile din Rabat, Mohammadia și Settat.

Pentru buna desfășurare a activităților organizate de Lectoratul de Limbă Română, Facultatea de Litere și Științe Umaniste din Rabat a pus la dispoziție o sală de curs și un spațiu pentru lectorul de română, dotate cu calculator, acces la internet și videoproiector.

Lectoratul a primit sprijinul conducerii universității, lectorul de română fiind invitat de Președintele Universității Mohammed V din Rabat și decanul Facultății de Litere și Științe Umaniste la câteva întâlniri de lucru, la care a participat și Excelența Sa, Daniela Bazavan, Ambasadorul României în Regatul Maroc. Au fost discutate modalitățile de cooperare internațională în domeniul învățământului superior, de atragere a cât mai multor studenți marocani la cursurile organizate de Lectorat, precum și Planul de activități pentru anul academic 2019- 2020.

Prin Ordinul Ministrului Educației se aprobă numirea în calitate de lector de limba română la Universitatea Mohammed V din Rabat, Regatul Maroc, a doamnei lector univ. dr. Cătălina Iuliana Pînzariu, titulară la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, începând cu data de 10 septembrie 2018.

Cătălina Pînzariu este licențiată în Limbă și Literatură Franceză/ Limbă și Literatură Spaniolă și Limbă și Literatura Română/Limbă și Literatură Italiană, doctor în filologie cu distincția *MAGNA CUM LAUDE*, cu teza de doctorat *Neologismele românești cu etimologie multiplă latino-romanică* (2012).

Pe lângă cursurile propriu-zise din cadrul lectoratului român din Rabat, au fost organizate activități de promovarea culturii și tradițiilor românești, de cunoașterea contactelor culturale europene de-a lungul istoriei, de prezentare a ofertelor educaționale din universitățile de stat și particulare din România și a proiectelor de formare și cercetare ale Comunității Europene, aflate în derulare sau viitoare, dar și ateliere de familiarizare cu tradițiile populare din România: *Approches culturelles et économique de Dacia, marque de l'identité roumaine*, Universitatea Hassan II Casablanca, 8 decembrie 2018; *Caravana studiilor în Regatul Maroc*, 3-7 decembrie, Rabat, Casablanca; *Ziua Principatelor Române și lansarea de carte De la Casablanca la București*, dr. Hassan My Ellarhaoui, fost student în România și președintele Asociației de Prietenie Româno-Marocană; *ROAD TO ROMANIA*, 12 februarie 2019, JCI Rabat- *Jeune Chambre International* de Rabat; *ZIUA LIMBII MATERNE - L'Institut Royal de la Culture Amazigh*, 28 februarie, Teatrul Regal, Rabat; *MARȚIȘORUL LA ROMÂNI – SIMBOL, LEGENDĂ ȘI TRADIȚII*, Facultatea de Litere și Științe Umaniste din Rabat; *ROUMAINES CELEBRES DE L'ESPACE FRANCOPHONE*, în cadrul activităților *Les Journées de la Francophonie*, activitate organizată în colaborare cu Ambasada României în Regatul Maroc (18-22 martie), Facultatea de Litere și Științe Umaniste din Rabat; participare la *Forumul Internațional al Studentului (Forum International de l'Étudiant)*, 18-21 aprilie 2019, Casablanca; participare la *CONGRESUL INTERNAȚIONAL INTERDISCIPLINAR AL COPILĂRIEI, UNIVERSITATEA DIN GRANADA*, 3-5 Iunie 2019; participare la Colocviul Internațional *Calitate în Învățământul Superior*, ediția a V-a, colocviu organizat în parteneriat cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, 12-13 iunie 2019, ESTC- Universitatea

Hassan II din Casablanca:https://www.facebook.com/Lectorat-Roumain-de-Rabat-451817521888936/?modal=admin_todo_tour

„România a reprezentat un punct constant de sprijin pentru partenerii noștri tradiționali, îndeosebi în domeniul educației și formării profesionale, iar Marocul a știut să fructifice această colaborare pentru dezvoltarea propriei societăți. Dovadă în acest sens stă numărul mare de marocani absolvenți ai studiilor universitare în România, care, odată reveniți în Regatul Maroc pun în aplicare bagajul de cunoștințe acumulat și fac cinste țării noastre prin pozițiile cheie pe care unii dintre ei le ocupă, precum și numărul actual al cetățenilor marocani care urmează în prezent studiile în țara noastră”, a declarat Ambasadorul Daniela Bazavan, subliniind că peste 1350 de studenți marocani studiază în România, iar lectoratul va putea facilita învățarea limbii române de către viitorii studenți marocani, contribuind totodată la promovarea României în Regatul Maroc (<https://www.monitorulsv.ro/Local/2018-05-08/Universitar-sucevean-detasat-la-primul-Lectorat-de-limba-romana-din-Regatul-Maroc>).

Lectoratul de Limbă Română din Maroc

Lectoratul de Limbă Română din Maroc

Lectoratul de Limbă Română din Maroc

REPUBLICA MOLDOVA

UNIVERSITATEA DE STAT DIN COMRAT, UTA GĂGĂUZIA

Carmen DIMITRIU

Lectoratul de la Universitatea de Stat din Comrat funcționează în urma unui acord încheiat, la finele anului 2015, între Universitatea de Stat din Comrat și Institutul Limbii Române. Lectoratul a devenit operațional în februarie 2016, prin numirea lectorului, prof. dr. Ovidiu Ivancu.

Cursurile de limbă română se desfășoară în Centrul de Informare al României, un centru modern, dotat cu echipamente și materiale didactice menite a ajuta procesul didactic. Lectoratul dispune și de materiale necesare predării limbii române (manuale, caiete de exerciții, dicționare, gramatici, dischete cu verbele limbii române etc.), donate de Institutul Limbii Române.

În martie 2016, în Centrul de Informare al României, a avut loc inaugurarea lectoratului de limba română de la Universitatea de Stat din Comrat. Evenimentul s-a desfășurat în prezența Excelenței – Sale, domnul Marius Lazurcă, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Republica Moldova. Printre participanți, s-au numărat membri ai conducerii universității, ai executivului găgăuz, primarul municipiului Comrat, Serghei Anastasov, și studenți. Cu toții au subliniat importanța înființării unui lectorat la Comrat, în contextul în care cunoașterea limbii române este o necesitate în Unitatea Teritorial Autonomă Găgăuzia, un spațiu în care vorbitorii și cunoscătorii de limbă română sunt minoritari.

Cursurile de limba română sunt accesibile atât studenților universității, cât și tuturor celor interesați în cunoașterea sau aprofundarea limbii române. Lectoratul își propune să inițieze și să organizeze activități culturale care să-i permită să fie o prezență activă și vizibilă în viața academică și culturală din Comrat.

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea de Stat din Comrat se află în al treilea an de funcționare. Acesta propune cursuri de limba română pentru nivelurile de competență lingvistică A1 și A2, B1 /B2. Cursurile se desfășoară în module de un semestru, cursanții primind, la final, un certificat. Înscrierea la cursuri se face semestrial, ele fiind finalizate cu un examen scris și

oral, însoțit de cel puțin trei evaluări pe parcurs. Conform regulilor interne ale Universității, 60% din nota finală o reprezintă activitatea la curs, 40% fiind reprezentată de nota obținută la examenul final, înțeleasă ca medie aritmetică a examenelor scrise, respectiv oral. La decizia universității, absolvenților li se acordă 5 credite pentru promovarea acestui curs.

În anul universitar 2018-2019, a fost posibilă crearea a unui număr mare de grupe, ceea ce a demonstrat interesul tot mai crescut pentru studiul limbii române.

Pe parcursul anului universitar, s-au făcut demersuri pentru păstrarea cursului de Limbă și Civilizație Românească, inclus în programul de studiu al Facultății de Cultură Națională și, de asemenea, pentru introducerea acestui curs la alte specializări/facultăți, având în vedere ca limba română este una din cele trei limbi de stat în UTAG.

Lectoratul dezvoltă colaborări cu diverse instituții culturale din zona găgăuză și din capitala Republicii Moldova: Muzeul de Etnologie (Chișinău și Comrat), Muzeul Istoric din Avdarma, Muzeul Național de Istorie-Chișinău, Muzeul din Beșalma, Centrul de Cercetare Istorică și Științifică al Găgăuziei, Institutul Cultural Român, Mitropolia Basarabiei de Sud.

De asemenea, există colaborări cu universități precum Universitatea „Dunărea de Jos” – Galați, Universitatea „Alecu Russo” din Bălți, Universitatea din Cahul, precum și cu Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, din Comrat (singura școală din Găgăuzia cu predare în limba română). Ministerul Românilor de Pretutindeni a sprijinit unele dintre activitățile lectoratului, prin crearea de proiecte comune.

În activitatea didactică, s-a înregistrat un progres în dezvoltarea cursului pe niveluri de studii, majoritatea cursanților din acest an dorind să continue și în anul următor.

În activitatea de promovare a limbii, culturii și civilizației românești, se ține cont de specificul zonei și de statutul pe care îl are limba română. Deși declarată limbă de stat, limba română, judecând după numărul de vorbitori, în zona Comrat, are un statut de limbă minoritară. Pentru promovarea limbii, culturii și civilizației românești în Găgăuzia, s-au inițiat demersurile de identificare a partenerilor (persoane și instituții) cu care Lectoratul de Limba Română poate colabora.

Există, de asemenea, o activitate științifică a lectoratului, orientată pe cercetarea fenomenului lingvistic foarte interesant din această regiune multiethnică (bulgari, găgăuzi, ucraineni, moldoveni) multiculturală și multilingvistică.

Primul lector a fost prof. Ovidiu Ivancu, doctor în filologie (februarie 2016 – iulie, 2017)

Lectorul actual, începând cu anul universitar 2018-2019, este prof. Carmen Dimitriu, doctor în filologie. Carmen Dimitriu a absolvit Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Filologie, secția română-franceză. Este doctor în filologie și profesor titular la Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” din Pașcani, unde a activat ca director (2006-2016). Are o îndelungată experiență

la catedră, dublată de o experiență managerială, fiind, de asemenea, formator, metodist al ISJ Iași, membru al comisiei naționale de evaluare a manualelor, mentor, consilier-formator ARACIP.

Lectoratul de Limbă Română de la U. S. Comrat a devenit gazda unor evenimente de interes, intrate deja în tradiția universității. Dintre cele mai importante, cu un mare impact asupra comunității din Comrat și nu numai, evidențiind obiectivul general al Institutului Limbii Române, respectiv al lectoratului – promovarea limbii, culturii și civilizației românești în străinătate, prin mijloacele specifice sistemului de educație, menționăm: Ziua Națională a României; Tradiții românești (Mărțișorul, Sărbătorile de iarnă, Paștile); Ziua Românilor de Pretutindeni.

Se au în vedere, la nivelul activității lectoratului, perspective și practici inovatoare în predarea limbii, literaturii și civilizației românești și, de asemenea, găzduirea unor evenimente de anvergură: Ziua Limbii române; conferința internațională organizată de Departamentul de Filologie al universității – *Tradiție, limbă și cultură*.

MISCELLANEA

„Limba română prinde culoare în Găgăuzia. Deja de doi ani de la lansarea primului lectorat de limba română din cadrul Universității de Stat din Comrat, atât studenți, cât și alți locuitorii din regiune, fac cunoștință mai aproape cu limba de stat a țării.

Chiar dacă limba rusă continuă să fie limba de comunicare în rândul minorităților etnice, există o tendință pozitivă în rândul găgăuzilor de a depune eforturi mari pentru învăța limba română.

„Aici noi desfășurăm atât măsuri festive, cât și măsuri lingvistice. Avem clubul lingvistic care activează. Dar avem și lectoratul, care activează de doi ani deja. Mă bucur mult că anul acesta în prima lună de cursuri s-au înregistrat deja peste 250 de cereri”, a menționat Natalia Cuțitaru, doctor conferențiar universitar.

Lectoratul a devenit o prezență activă în viața academică și culturală a comunității din Comrat. Cursanții au parte de două ori pe săptămână să-și dezvolte abilitățile de comunicare în română, iar rezultatele atinse în ultimii ani sunt remarcabile.

„Limba română îmi oferă mai multă libertate și comoditate în comunicare. Zilnic întâlnesc diferiți oameni și înțeleg că este bine să cunoaștem mai multe limbi, dar să știm că să o comunicăm corect”, spune Oxana Stoianova, studentă.

„Desigur întâlnesc greutăți, deoarece întâi mă gândesc în limba rusă, după care traduc în limba română”, spune Iulia Topal, studentă.

Un exemplu este Rectorul Universității de Stat din Comrat, care și-a arătat dorința să vorbească și limba română, pe lângă cea rusă, înscriindu-se la cursurile din cadrul Lectoratului.

„Limba română trebuie să fie studiată. Centrul oferă studenților cunoștințe calificate în specialitatea care și-au ales-o. De asemenea ne oferă

posibilitatea să contactăm cu Ambasada României în Republica Moldova. Dorim să întărim aceste relații și pe viitor să oferim studenților noștri stagii în România. Iar eu am luat o decizie importantă de frecvență cursurile de învățare a limbii române”, a declarat rectorul Universității de Stat din Comrat, Serghei Zaharia.” (Articol, Unimedia, oct. 2019-<https://unimedia.info/ro/news/1931cecb75a08b41/video-limba-romana-prinde-culoare-in-gagauzia-pesto-250-de-persoane-o-studiaza-la-primul-lectorat-deschis-la-comrat.html>)

Linkuri utile:

<https://kdu.md/ro/>

<http://sinopsis.info.ro/2018/11/28/lectii-de-romana-la-comrat/>

https://www.prime.md/ro/daniel-ionita-ambasadorul-romaniei-la-chisinau-a-donat-universitatii-de-stat-de-la-comrat-un-set-de_89254.html

<http://www.2019.ibac.info>

<https://radiochisinau.md/interviu-carmen-dimitriu-in-gagauzia-au-inceput-sa-intelega-ca-limba-romana-este-un-pasaport-pentru-europa-audio-85691.html>

<http://infoprut.ro/52436-video-ziua-romanilor-de-pretutindenii-sarbatorita-la-comrat.html>

<https://radiochisinau.md/grace-liu-din-sua-invata-limba-romana-la-comrat-cand-miau-spuse-ca-ar-vrea-sa-ma-trimita-in-r-moldova-nu-stiam-unde-se-afla-credeam-ca-e-in-africa---86384.html>

<https://unimedia.info/ro/news/1931cecb75a08b41/video-limba-romana-prinde-culoare-in-gagauzia-pesto-250-de-persoane-o-studiaza-la-primul-lectorat-deschis-la-comrat.html>

<https://deschide.md/ro/stiri/social/37421/Povestea-frumoasa-a-unei-profesoare-din-Iasi-care-preda-Limba-Romana-in-Gagauzia>

<https://deschide.md/ro/stiri/social/51149/REPORTAJ--Romania-in-Gagauzia-Cum-gagauzii-invata-limba-romana-si-cauta-finantari-pesto-Prut.htm>

<https://www.bzi.ro/experienta-profesorului-de-limba-romana-carmen-dimitriu-tocmai-in-regiunea-autonoma-gagauzia-la-bzi-live-galerie-foto-video-668o83>

Carmen Dimitriu, lectorul I. L. R.

Lectoratul de Limbă Română din Comrat

Lectoratul de Limbă Română din Comrat

REPUBLICA POLONĂ

UNIVERSITATEA JAGIELLONĂ, CRACOVIA

Codruța ANTONESEI

Studiile de filologie românească la Universitatea Jagiellonă din Cracovia datează din anul 1921, când s-a deschis un lectorat (cursurile fiindu-le încredințate lui Grigore Nandriș și, mai apoi, lui P. P. Panaitescu) și a fost creată o bibliotecă, grație sprijinului acordat de Academia Română și de Comisia de Istorie a României de la acea vreme, precum și donațiilor făcute de Nicolae Iorga și Liga Culturală din România.

Cu o întrerupere în anii războiului, lectoratul a funcționat până în anul 1975, când – sub conducerea lui Stanisław Widłak, italianist de formație – a fost înființată prima secție de limba și literatura română din Polonia, în cadrul Institutului de Filologie Romanică al Universității Jagiellone. Se adoptă modelul clasic, în tradiția Universității Jagiellone, de organizare a studiilor filologice (dublă specializare, cinci ani de studii, finalizate cu o lucrare de licență). Se studiază limba română (prin cursurile practice intensive), cultura și civilizația românească, lingvistica, gramatica descriptivă, teoria literaturii, istoria literaturii române, istoria României. În programă sunt incluse, de asemenea, limbile latină și greacă, slava veche și alte discipline teoretice și cursuri opționale. Cea de a doua specializare (o altă limbă romanică) le oferă studenților cursuri practice și de introducere în cultura și civilizația țărilor romanice.

Această structură a putut fi păstrată până la finele anului 2003. Legea învățământului adoptată atunci în Polonia a impus alte criterii de acreditare a secțiilor și a condus la schimbări importante în universități. În perioada 2004 – 2012, se revine la formula Lectoratului de Limbă Română, organizându-se cursuri obligatorii de limba română și opționale pentru studenții Institutului de Filologie Romanică. În 2013, s-a înființat Departamentul de Studii Românești, cu studii de licență de trei ani, potrivit reformelor adoptate în învățământul superior în urma procesului Bologna. Se adaptează programele de învățământ, urmărindu-se atât studierea intensivă a limbii române, păstrarea nucleului

disciplinelor de specialitate, cât și o mai mare deschidere culturală și orientarea spre piața muncii, prin introducerea unor cursuri și seminarii noi (de pildă, cele dedicate geografiei turistice, traducerilor, artelor și filmului românesc).

Alături de universitarii polonezi (dr. hab. Kazimierz Jurczak, dr. hab. Joanna Porawska), au susținut cursuri și seminarii lectori din România – prof. dr. Mihai Mitu (1970 -1976, Universitatea din București), dr. Dumitru Trocin (1976 –1979, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași), dr. Natalia Cantemir (1980 –1983, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași), dr. Gabriela Gavril-Antonesei (1997 – 1999, 2004 – 2010, 2012 – 2017, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași), prof. dr. Constantin Geambașu (1999 – 2004, Universitatea din București), prof. dr. Cornel Munteanu (2010 – 2012, Universitatea Baia Mare). Colectivul departamentului s-a lărgit prin angajarea dr. Anna Oczko și dr. Olga Bartosiewicz.

Este dificil de descris în câteva rânduri activitatea didactică și științifică de la Departamentul de Studii Românești din Cracovia. Vom menționa de aceea două direcții majore: publicarea unor lucrări științifice și traduceri importante pentru publicul polonez și formarea unor traducători de literatură română și a unor specialiști filologi. dr. hab. Kazimierz Jurczak este cunoscut și apreciat în Polonia și România pentru traducerile sale din Lucian Boia, Leon Volovici, Norman Manea, din poeți contemporani ș. a., pentru studiile științifice apărute în reviste prestigioase și volumul său consacrat conservatorismului românesc (*Dilematy zmiany...*, 2011). În seria *Rumunia dzisiaj* a editurii Universitas (coordonator dr. Jakub Kornhauser) din Cracovia, au fost publicate numeroase traduceri din literatura română.

Cu sprijinul Institutului Cultural Român, în 2009, a fost publicat *Wielki Słownik rumuńsko - polski*, bazat pe o primă versiune alcătuită de Halina Mirska-Lasota, actualizată prin eforturile dr. hab. Joanna Porawska (beneficiind de colaborarea unui colectiv mai larg și de verificarea lingvistică efectuată de Gabriela Gavril-Antonesei). În perioadele în care au fost lectori de limba română la Institutul de Filologie Romanică, prof. dr. Mihai Mitu, prof. dr. Constantin Geambașu, dr. Gabriela Gavril-Antonesei au publicat mai multe studii și articole în reviste de specialitate și în volume din Polonia, în limbile franceză, engleză, română și polonă, au susținut conferințe și prelegeri dedicate literaturii și culturii române, relațiilor polono-române, traductologiei și teoriei literare. Cei amintiți (se cuvine să subliniem contribuțiile prof. dr. Mihai Mitu, bogata activitate de traducător a domnului Constantin Geambașu și publicistica Gabrielei Gavril-Antonesei) au avut și un rol semnificativ în stabilirea de legături între lumea academică și culturală poloneză și cea românească.

Sub îndrumarea prof. dr. Kazimierz Jurczak și cu sprijinul lectorilor din România, la Cracovia s-au format, de-a lungul timpului, mai mulți tineri traducători (Joanna Kornaś - Warwas, Szymon Wcisło, Jakub Kornhauser, Olga Bartosiewicz), ceea ce a condus la o mai bună promovare a literaturii române în Polonia. Absolvent de franceză și portugheză, dr. Przemysław Dębowski a

frecventat și cursurile lectoratului de română: S-a specializat în lingvistică romanică (*La formation diminutive dans les langues romanes*, 2014), participă la programe academice și conferințe în România. Alți absolvenți ai secției de română de la Cracovia au lucrat în consulatele și ambasadele Poloniei de la București și Chișinău. Mulți studenți ai secției de română au beneficiat de bursele pentru traducători în formare oferite de ICR, au studiat în România prin programul Erasmus. De asemenea, la Cracovia s-au format și unii dintre cei mai buni traducători autorizați de limba română din Polonia (Szymon Wcisło, Anna Kazmierczak, Ewa Odrobińska ș.a.).

Prin programul de doctorat (prof. dr Kazimierz Jurczak), prin oferta de cursuri, prin activitatea științifică și de cercetare a membrilor săi, prin colaborarea cu universitățile din România, Departamentul de Studii Românești de la Cracovia caută să formeze în continuare traducători, tineri filologi și viitori diplomați de carieră. În aceeași măsură, se acordă atenție pregătirii practice a studenților, dobândirii unor competențe cerute astăzi pe piața muncii, în contextul dezvoltării relațiilor economice între România și Polonia.

Link-uri utile:

<http://www.ifr.filg.uj.edu.pl/institut/zaklad-filologii-rumunskiej>

<https://universitas.com.pl/kategoria/203/Seria-RUMUNIA-DZISIAJ>

<https://www.icr.ro/pagini/lansarea-volumului-soldatii-poveste-din-ferentari-de-a-schiop-la-cracovia/en>

<https://www.icr.ro/varsovia/angelus-2019-romanul-norei-iuga-sexagenara-si-tanarul-printre-cele-14-semifinaliste>

https://www.facebook.com/pg/kolonaukowerumunistowuj/photos/?ref=page_internal

Gabriela Antonesei, lectorul I. L. R.

Seară de film

Studentii de la Filologia Română de la UJ, la Festivalul Științelor

REPUBLICA POLONĂ

UNIVERSITATEA ADAM MICKIEWICZ, POZNAŃ

Emilia IVANCU

Lectoratul de Limbă, Literatură și Cultură Românească de la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, funcționează în baza unui acord inter-guvernamental româno-polon. Povestea acestui lectorat a început printr-un serie de evenimente de macro-istorie și micro-istorie de influență reciprocă: înaintea izbucnirii Celui de-al Doilea Război Mondial, într-o localitate care ținea de Poznań, prima capitală a Poloniei, așezat în vestul țării, pe râul Warta și locul primului regat polonez, lucra într-o școală generală profesorul Henryk Misterski. În vâltoarea cruntelor momente de istorie pe care le-a creat declanșarea războiului, Henryk Misterski se refugiază, alături de alți polonezi, în România, unde, pe parcursul șederii sale destul de îndelungate, va lucra ca profesor într-o școală din Câmpulung Muscel, dar va preda și limba germană la Universitatea pentru Refugiați. Din acest punct al istoriei, facem un salt în timp și ajungem tot în București, dar în anul 1951, când își începe studiile la Universitatea București, secția de Filologie Română, tânărul Henryk Misterski, fiul refugiatului polonez din anii de război, încurajat și trimis la studii în România de către tatăl său. Studiile lui Henryk Misterski la Universitatea din București se finalizează prin redactarea unei teze sub conducerea profesorului I. C. Chițimia, teză cu titlul: *Miron Costin și Grigore Ureche – culmi ale vechilor legături culturale între Polonia și Moldova în secolul al XVII-lea*. La întoarcerea în Poznań, după cei patru ani de studii, tot la încurajarea tatălui, cu care, așa cum povestea până mai ieri profesorul Henryk Misterski, putea vorbi acum în limba română, tânărul absolvent de românistică la București, înființează la Universitatea „Adam Mickiewicz” din inima Poloniei Mari (denumirea dată primei regiuni poloneze, Wielkopolska, a cărei capitală este orașul Poznań) Lectoratul de Limba Română, deschis la 1 octombrie 1956. Lectoratul urma să ființeze în cadrul Catedrei – pe atunci – de Filologie Romanică. De-a lungul

multor ani după deschiderea lectoratului, limba română a fost singura a doua limbă romanică pentru studenții de la Filologie Romanică, urmând ca, mai târziu, alături de română, să se poată studia și spaniola, italiana sau portugheza. Pe perioada ființării Lectoratului, au predat de asemenea, alături de Henryk Misterski, profesorul Ilona Czamańska, Zdzisław Hryhorowicz – actualul șef al Catedrei de Filologie Română, Krystyna Woźny. În anul universitar 1989-1990, după ce Lectoratul de Limbă Română și-a format cadre specializate în românică, se înființează Filologia Română, cu un parcurs de studii obligatorii de 5 ani, cu o grupă de 9 studenți, fiecare dintre acești primi absolvenți activând astăzi în centre importante de cultură română.

Astăzi, Catedra de Filologie Română de la Poznań funcționează în cadrul Institutului de Limbi Romanice al Facultății de Filologie din Universitatea „Adam Mickiewicz”, în care activează și lectorul de limba română, reprezentantul Institutului Limbii Române din București, partenerul instituțional în predarea și promovarea limbii române la Poznań.

Profesorul universitar abilitat ZDZISŁAW HRYHOROWICZ este actualul șef al Catedrei de Filologie Română din Poznań, fiind unul dintre foștii studenți ai Lectoratului de Limbă Română, absolvent al Filologiei Franceze și al Filologiei Polone la Universitatea poznaniană. Cealți membri ai Catedrei de Românică sunt: Profesor dr. ab. TOMASZ CYCHNERSKI, lector dr. JUSTYNA TEODOROWICZ, lector dr. TOMASZ KLIMKOWSKI și doctorandul SZYMON CZARNECKI.

Începând cu anul 1992, după deschiderea Filologiei Române la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, au activat pe rând, următorii lectori: FLORIN LAZĂR IONILĂ (1992-1994), PETRE LĂZĂRESCU (1995), GRIGORIE TOMA (1996-1998), OVIDIU VASILE LASCĂR (1998-2000), ALUNIȚA COFAN (2001-2003), MARIA ȘTEFĂNESCU (2004-2005), GEORGETA ORIAN (2006-2007), EMILIA IVANCU (2005-2006 și din octombrie 2007 până în prezent).

Actualul lector, Emilia Ivancu este poet, traducător și universitar. Teza ei de doctorat este o contribuție în domeniul studiilor postcoloniale de expresie engleză (*Games of Identity and Alterity in the Novels of Salman Rushdie and V. S. Naipaul*). Este autoarea a numeroase studii din literatura comparată, scrieri (auto-)biografice, mito-poetică, limbă română pentru străini. Este și co-autoare a *Dicționarului de personaje din dramaturgia lui Lucian Blaga* (2005) precum și a *Dicționarului român-polon/polon-român* (Poznań, Polonia 2012). Recent a publicat, alături de Tomasz Klimkowski, manualul de limbă română pentru vorbitorii polonezi *Rumuński nie gryzie/Româna nu mușcă* (Varșovia, Polonia, 2017). A co-editat volumul de studii de literatură comparată *Myth, Music and Ritual. Approaches to Comparative Literature* (Cambridge Scholars, UK, 2018) precum și volumul de studii dedicat predării limbii române ca limbă străină: *Limba română ca limbă străină. Metodologie și aplicabilitate culturală* (Editura Universității din Turku, Finlanda, 2018). A tradus romanul lui Angharad Price „O

Tyn Y Gorchudd!" (Oh, ridică vălul!, 2014) din limba galeză în limba română, precum și poezia lui Diarmuid Johnson, a Jemmei L. King sau a lui Jan Twardowski printre alții. Emilia Ivancu a publicat câteva volume de poezie, din care menționăm, *Washing My Hair with Nettles* (Parthian Books, Țara Galilor, 2015), *Noaptea în care focurile vor arde până la capăt* (2016), *Cărțile vieții* (2018). Este redactor al revistei academice „Finnish Journal for Romanian Studies” (Universitatea din Turku, Finlanda). Este, de asemenea, din 2015, și membru al *Academiei de Științe Poloneze*, Filiala de Studii Balcanic din Poznań, Polonia.

Programul de studii de Filologie Română de la universitatea poznaniană acoperă întreaga linie educațională – licență (3 ani), masterat (2 ani), doctorat (3 ani), admiterea având loc o dată la doi ani. În aceste condiții, cursurile de limbă, literatură, cultură și civilizație din cadrul programului de studii de filologie română sunt organizate și împărțite conform unor criterii foarte bine stabilite, în funcție de specificitatea limbii polone (cursurile de română practică din primul an de studii revenindu-le în special cadrelor didactice poloneze, cu doar un curs de limbă lectorului de limba română, ponderea schimbându-se direct proporțional odată cu derularea anilor de studii – lectorul de română preluând treptat majoritatea cursurilor de română practică, în timp ce, de exemplu, cursurile de traductologie sunt preluate de cadrele didactice poloneze). Situația este similară și în cazul cursurilor de literatură și/sau cultură. Activitățile studenților sunt coordonate de lectorul de limba română, dr. Emilia Ivancu, alături de dr. Tomasz Klimkowski, activitățile incluzând evenimente de foarte mare amploare, precum festivaluri, serate muzicale și de poezie, ateliere de limbă și cultură română, seri de filme, ateliere de traducere, conferințe și prelegeri. Atelierele de limbă și cultură ZARAFIR, inițiate în anul 2015, au coagulat foarte mulți studenți de la alte specializări din universitate, ele reprezentând o foarte eficientă modalitate de promovare atât a studiilor românești de la universitatea poznaniană, cât și a limbii, culturii, literaturii române în sine.

În domeniul științific, în mod regulat, Catedra de Filologie Română de la Poznań organizează conferințe, prelegeri, simpozioane în domeniul studiilor de românică, festivaluri, lansări de carte, expoziții, întâlniri cu scriitori și oameni de cultură. Printre evenimente, sunt de menționat *Conferința internațională România: Dialog intercultural și interlingvistic*, în noiembrie 2007, cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de limbă română la Poznań, *Festivalul Culturii Române – regiunea Valahia*, în cadrul *Festivalului Culturilor Regiunilor Europei* (2014). Dintre publicațiile Catedrei de Românică, cele mai notabile ar fi: *Dicționarul român-polon/polon-român* (autori: Tomasz Klimkowski, Justyna Teodorowicz, Emilia Ivancu, Editura Nowela, 2012), proiectul elaborat împreună cu Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, *Fascinantul interbelic: idei, oameni, cărți*, (Editura Aeternitas, 2015, Coordonatori: Emilia Ivancu, Tomasz Klimkowski, Georgeta Orian), manualul de limba română *Rumuński nie grzyzie (Româna nu mușcă)* (Editura Edgard, 2017). Un proiect de colaborare între

Lectoratul din Poznań și cel din Turku, Finlanda, prin reprezentantul lui, dr. Paul Nanu, este editarea jurnalului academic de studii românești *Finnish Journal for Romanian Studies* (<http://www.fjrs.eu/>), un jurnal academic de studii românești de limbă engleză, (<http://www.fjrs.eu/about-the-journal/>), peer-reviewed, cu ISSN 2343-3442 (print), ISSN 2343-3450 (online).

Așadar, acesta este spațiul de românitate universitar poznanian, care, de la înființarea lectoratului în urmă cu 54 de ani, a primit forma unei mici Români, în care profesori și studenți deopotrivă vorbesc și scriu românește, creând pentru lectorul de limba română sau pentru orice alt român vizitator, un spațiu românesc altfel. Un student de la Filologia Română din anul I, scriind un eseu despre *România lui*, spunea, în anul 2008, următoarele: „România mea se află deocamdată în Poznań, pe Aleea Niepodległości, numărul 4, la etajul 5, camera 509 – și în sălile de curs de la acest etaj. Sper ca într-o zi să vizitez țara cu numele România și astfel România mea să devină mai mare.”

Studiile de Filologie Română de la Poznań se dovedesc a fi rezultatul macro-istoriei asupra micro-istoriei și chiar mai mult decât atât: ele dovedesc și faptul că micro-istoria creează macro-istorie la rândul ei, pasiunea unui om putând crea o lume și astfel, și datorită acestei insule de românitate, România putând trăi și mai mult, și mai intens chiar în afara granițelor ei.

MISCELLANEA

Filologia Română din cadrul Universității „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia reprezintă un centru de promovare a limbii și culturii române, un centru de pregătire a viitorilor specialiști polonezi în românică și a traducătorilor de limbă română, un centru care a reprezentat adeseori o verigă extrem de importantă în consolidarea relațiilor bilaterale între România și Polonia, dovadă stând absolvenții înșiși care sunt astăzi implicați în dezvoltarea culturilor celor două țări și ale relațiilor dintre ele. De exemplu, traducătoarea Forțelor Armate Poloneze NATO din Craiova este Anna Gartych, absolventă a Filologiei Române din Poznań în anul 2015. Lectoratul de Limbă Polonă din Craiova a fost înființat prin inițiativa unei alte absolvente poznaniene, care este și lector de limba polonă în cadrul respectivului lectorat, Magdalena Filary.

Linkuri utile:

*Filologia Română, Institutul de Filologie Romanică, Universitatea „Adam Mickiewicz”, Poznań, Polonia:

<http://ifrom.amu.edu.pl/index.php/studia/filologia-rumunska;>

<https://www.facebook.com/rum.uam/>

* Cenaclul Studenților Româniști: <https://www.facebook.com/krum.uam/>

* Atelierele ZARAFIR: <https://www.facebook.com/zarafir.ro/>

Emilia Ivancu, lectorul I. L. R.

Profesori și studenți ai Institutului de Filologie Romanică din UAM,
Poznan de Ziua Mărțișorului

Măști de Anul Nou făcute în cadrul Atelierelor ZARAFIR într-un afiș pentru admiterea la Filologia Română, UAM, Poznań

REPUBLICA PORTUGHEZĂ

UNIVERSITATEA DIN LISABONA

Roxana CIOLĂNEANU

Lectoratul de Limba Română de la Lisabona (LLRL) funcționează în prezent cadrul Departamentului de Lingvistică Generală și Romanică de la Facultatea de Litere a Universității din Lisabona (FLUL). A fost înființat în 1943 pe baza unui acord interguvernamental și inaugurat pe 10 noiembrie sub coordonarea Profesorului Victor Buescu, cel care a pus bazele studiului limbii române în spațiul lusitan. În 1946, din cauza convulsiilor politice din întreaga Europă, lectoratul a fost desființat, însă nu și predarea limbii române. Victor Buescu a decis să rămână în exil la Lisabona, fără naționalitatea română însă, unde a continuat predarea limbii române până în 1971, anul dispariției sale. În această perioadă, a creat și dezvoltat un curs de limba și literatura română în cadrul programului de Filologie Romanică (1969) și a înființat Institutul de Limba și Literatura Română.

Ulterior, predarea și promovarea limbii române în spațiul lusitan a fost asigurată de profesorul Mihai Zamfir până în 1976 și de o serie de alți profesori (Ștefan Bitan, Rada Davidescu, Ioana Anghel) până în 1984, când statul român a decis să întrerupă schimbul de lectori. Totuși, predarea limbii române la Universitatea din Lisabona a continuat până în 1993, grație profesorului Daniel Perdigão, un excelent cunoscător al limbii și culturii române. De atunci și până în 2005 când, sub egida Institutului Limbii Române, s-a redeschis lectoratul, nu au mai existat cursuri de română la Facultatea de Litere a Universității din Lisabona.

Din 2005, schimbul de lectori dintre România și Portugalia a fost reluat, iar primul lector trimis de Institutul Limbii Române la Universitatea din Lisabona a fost doamna prof. univ. dr. Laura Bădescu, care a predat limba și cultura română la FLUL până în 2007, când a predat ștafeta doamnei conf. univ. dr. Ana Vrăjitoru. Din 2011, LLRL își desfășoară activitatea sub coordonarea doamnei lect. univ. dr. Roxana Ciolăneanu, care funcționează atât ca profesor invitat de limba și cultura

română la Facultatea de Litere a Universității din Lisabona, cât și ca membru al Centrului de Lingvistică al Universității din Lisabona. Pe parcursul acestor ani, în încercarea de a face mai bine cunoscută limba și cultura română în mediul academic portughez, lectorul de română a dezvoltat atât o ofertă academică menită să stimuleze studenții să învețe limba română, precum și un program de promovare care să atragă un public cât mai numeros interesat de cunoașterea limbii și culturii române. De asemenea, a publicat diverse articole și studii, multe dintre ele în colaborare cu profesori ai FLUL, în domeniile: lingvistică contrastivă, semantică cognitivă, traduceri și terminologie.

În prezent, Lectoratul de Limba Română de la Lisabona oferă cursul de *Limba și Cultura Română* pentru nivelurile: A1.1, A1.2, A2, B1.1, B1.2 și B2, la care s-au adăugat, din anul academic 2016/2017, *Practica Traducerii Română – Portugheză* și *Practica Retroversiunii Portugheză – Română*. Astfel, LLRL prezintă o ofertă academică care vine în întâmpinarea nevoilor și intereselor studenților de astăzi. Din 2017, limba română a fost introdusă la nivel de licență, ca specializare B, în cadrul programului de *Traduceri*. Așadar, la aproximativ 48 de ani de la deschiderea primului curs de română a lui Victor Buescu integrat în studiile de licență de la FLUL, limba română își recapătă statutul de disciplină obligatorie pentru cei care o aleg ca specializare universitară. De asemenea, este curs opțional pentru studenții de la alte specializări și curs liber pentru oricine dorește să o studieze/aprofundeze, din facultate sau din afara acesteia.

Programul de promovare a limbii și culturii române în Portugalia, așa cum a fost gândit la preluarea mandatului în 2011 și desfășurat cu consecvență de atunci încolo de către LLRL, începe să dea roade. Eforturile de promovare a României și a limbii și culturii române prin diverse mijloace de comunicare clasice și online, au dus la o creștere a interesului în rândul studenților pentru studiul limbii române. Diversificarea cursurilor oferite și programul de burse pentru învățarea intensivă a românei la școlile de vară din România atrag din ce în ce mai mulți cursanți, dornici să cunoască limba, literatura și cultura română. Proiectele desfășurate de LLRL (subtitrare de film, organizare de conferințe, sesiuni de poezie etc.) stârnesc curiozitatea publicului și le oferă posibilitatea de a cunoaște cât mai multe lucruri despre o țară și o cultură care par atât de departe de Portugalia, dar care prezintă atâtea asemănări și aparente coincidențe.

Unul din proiectele importante ale LLRL, care s-a transformat deja într-o tradiție, este conferința anuală dedicată studiilor de limba română la Universitatea din Lisabona (RostUL) care, în 2019, a ajuns la a opta ediție. Tema este întotdeauna aleasă astfel încât să arate celor interesați similitudini și diferențe lingvistice și culturale între română și alte limbi romanice (în principal portugheză) și, de asemenea, să evidențieze avantajele studiului limbii române, în special din perspectiva traducerilor.

LLRL și-a creat și o imagine online prin pagina de Facebook (<https://www.facebook.com/LLR.Lisboa/>) și prin profilul de Facebook (<https://www.facebook.com/leitoradodelinguaromena>) unde sunt postate anunțuri și diverse alte activități realizate la Lectorat, precum și prin canalul de youtube ([https://www.youtube.com/results?search_query=leitorado +romeno](https://www.youtube.com/results?search_query=leitorado+romeno)) unde apar video-uri create de studenți ai Lectoratului cu scopul de a promova limba și cultura română în Portugalia.

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Lisabona, prin profilul său academic și prin activitățile pe care le desfășoară are, pe lângă obiectivele legate de predarea și promovarea limbii și culturii române în mediul academic portughez, un scop și o misiune extrem de importante: formarea de traducători profesioniști care să contribuie la o mai bună cunoaștere a literaturii și culturii române în Portugalia prin intermediul traducerilor. În consecință, LLRL se adresează, în mod egal, atât studenților portughezi care doresc să adauge româna ca limbă de lucru, cât și studenților de origine română, care doresc să-și îmbunătățească cunoștințele de limbă română și să-și valorifice limba maternă la nivel de licență.

Roxana Ciolăneanu, lectorul I. L. R.

Conferința organizată de Lectoratul de Limbă Română din Portugalia, 2019

Maraton de lectură

STATELE UNITE ALE AMERICII

UNIVERSITATEA DE STAT DIN ARIZONA

Ionuț GEANĂ

Programul de Studii românești de la Universitatea de Stat din Arizona, Statele Unite ale Americii s-a înființat în 1998 prin eforturile dnei prof. univ. dr. Ileana Orlich, care din 2010 este totodată și Consul general onorific al României în Arizona. Lectoratul de Limba Română, înființat în baza unui acord între Universitatea de Stat din Arizona și Institutul Limbii Române, funcționează la ASU din 2011. Programul de Studii Românești este parte integrantă a eforturilor locale, statale, naționale și internaționale de întărire a predării și învățării limbii române într-un mediu cultural multiethnic și într-o societatea globalizantă.

Misiunea generală a Programului este să ofere competențe la toate nivelurile în limba română, una dintre limbile europene care începe să fie din ce în ce mai căutată în mediile internaționale. Principalele teme de studiu sunt: diversitatea lingvistică, stiluri urbane și rurale, geografie, istorie, programe sociale, migrația muncii și diaspora, integrare europeană, platforme politice, bucătărie românească, muzică, artă, literatură, folclor, film etc. De-a lungul timpului, studenții Programului au fost beneficiari ai unor burse prestigioase (cum ar fi Boren sau Fulbright). Un rol important este și efortul Programului de Studii românești de a uni comunitatea românească foarte numeroasă din Arizona (peste 40 000 de mii).

În prezent, Lectoratul de Limba Română de la Universitatea de Stat din Arizona este asigurat de lect. univ. dr. Ionuț Geană de la Universitatea din București. Pe lângă activitățile de predare din cadrul Programului de Studii românești - singurul din Statele Unite ale Americii - lectorul de limba română asigură ore de consultanță studenților, posibililor viitori studenți, membrilor comunității românești, precum și tuturor celor care solicită o întrevvedere pe tema limbii sau a culturii și civilizației române. De asemenea, lectorul participă activ - prin sprijinul dnei Consul general onorific prof. univ. dr. Ileana Orlich - la

întâlnirile cu comunitatea românească (festivaluri la ocazii speciale, religioase și laice, organizate de comunitatea românească prin cele 16 biserici pe care le are în Arizona).

Lectoratul de Limba Română de la ASU a fost asigurat de (cronologic): Carmen Borbely (2011-2012), Horia Poenar (2012-2013), Zoia Manolescu (2013-2017). Ionuț Geană (2018-prezent). Deși de numai un an la ASU, s-a integrat foarte ușor, fiindu-i foarte de folos și experiența pe care a avut-o ca bursier Fulbright la City University of New York chiar cu un semestru înainte să-și înceapă activitatea în cadrul lectoratului de la ASU. Predă cursuri de intermediari și de avansați, oferă consultații celor interesați, participă la evenimentele organizate de facultate, de program, de consulat și de comunitatea românească, având totodată și o bogată activitate de cercetare.

Lectoratul are legături puternice la universitate (cluburi, dialog academic, legături cu alte programe, cum ar fi limbi romanice, slave și germanice, comitete ale facultății) și în comunitate (cu consulatul general onorific, legătura cu comunitățile religioase, diverse festivaluri organizate atât de ASU, cât și de comunitățile afiliate celor 16 biserici românești din zonă).

MISCELLANEA

„Cursurile de limba română de la ASU sunt nemaipomenite. Sunt doctorand în economie, așa că am un program complicat și instabil, dar profesorii de la Programul de română s-au adaptat rapid nevoilor mele. În plus, sunt vorbitor nativ de spaniolă, astfel că învăț altfel față de cei care vorbesc nativ engleza. Materialele-suport folosite la curs sunt foarte bune, deși și mai utile mi se par materialele extra pregătite de profesorul meu. Cursurile m-au ajutat să înțeleg mai bine cultura românească și istoria românilor. Logodnica mea este născută în România, iar aceste cursuri m-au ajutat să comunic mai bine cu părinții ei, dar mai ales cu familia extinsă, când am fost s-o vizităm în Maramureș. Toate aceste cursuri de limba română, majoritatea cu domnul profesor Geană, m-au ajutat să înțeleg mai bine românii și România.” (Marco Mangini, doctorand la ASU, W.P. Carey School of Business – Economics)

„Sunt student al Programului de limba română și intenționez să obțin și o licență în acest domeniu. Momentan sunt la cursul de compoziție și conversație și sunt foarte pasionat de tot ce facem. Ambii mei părinți sunt români și-mi doresc să duc tradiția mai departe, chiar dacă nu locuiesc în România.” (Zachary Radu, student la ASU, Ira A Fulton Engineering - Computer Science)

Link util:

<https://silc.asu.edu/content/romanian>

Ionuț Geană, lectorul I. L. R.

Târg de limbi străine

Târg de limbi străine

STATELE UNITE ALE AMERICII

UNIVERSITATEA COLUMBIA, NEW YORK CATEDRA NICOLAE IORGA

Mona MOMESCU

Tipul programului de la Universitatea Columbia este limba și cultura română-general, pentru toate specializările de la studii de licență, post-universitar, continuare de studii. Anul din care a început să funcționeze ca lectorat administrat de Institutul Limbii Române este 1999. În prezent servește universitățile: Columbia, Yale, Cornell, New York University.

La 10 iunie 1998, Președintele de atunci al României, prof. dr. Emil Constantinescu, deschidea oficial Catedra „Nicolae Iorga”, dedicată studiului limbii și culturii române, la Universitatea Columbia, New York. Cum ne arată fotografiile oficiale, acest eveniment a avut loc la rectoratul Universității Columbia, în prezența Rectorului de atunci, George Rupp, precum și a profesorului John S. Micgiel, Director al East Central European Center, un fervent și extrem de eficient susținător al Catedrei de la înființarea sa până la retragerea sa din funcție, în anul 2013. Gestul administrației prezidențiale a României, susținut de diplomația românească din SUA, nu era unul de deschidere de drum, ci de reșezare a unei tradiții care merge până în anul 1920 la Universitatea Columbia.

Un articol publicat în 2 septembrie 1928, în *New York Herald Tribune*²¹, anunță replicarea modelului românesc de către Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia pentru introducerea unor cursuri dedicate limbilor și culturilor naționale respective. „Din 1920”, notează articolul „România își are Institutul de Cultură Română la Columbia”. Toate aceste eforturi, în centrul cărora se afla John Gerig, romanist, au culminat cu deschiderea Deutsches Haus, Casa

²¹ Articolul mi-a parvenit prin curtoazia dr. Robert H. Davis, Jr., bibliotecar curator al colecției de documente *Europa de Est, Rusia, Eurasia* de la Universitatea Columbia

Italiana, Maison Francaise, a programelor de cultura și limba japoneză. John Gerig nu pleda numai pentru limbile și culturile romanice, ci pentru noi centre „de cultură rasială” (așa cum era terminologia vremii). Institutul de Cultura Română, o cultură central europeană la vremea aceea, nu rămăsese neremarcată, ba chiar constituise un model demn de urmat. Pe parcursul deceniilor următoare, John Gerig va avea grijă ca programul de limba și cultura română să existe și să se dezvolte în dubla lui determinare: romanică și central-europeană. În numărul din 11 septembrie 1928, *New York Times*¹² anunță publicul larg că Universitatea Columbia oferă cursuri dintre cele mai diverse prin Columbia Extension (echivalentul unui program de continuare de studii, finalizat cu certificat, dedicat celor care nu era înmatriculați la cursuri de zi), printre care și limba română. De bună seamă, interesul pentru limba și cultura română crescuse în New York și în urma vizitei istorice a Reginei Maria (1926), în cadrul căreia întâlnirea cu Rectorul de atunci al universității, Nicholas Murray Butler, a jucat un rol esențial pentru interesul arătat limbii și culturii române în mediul academic, dar și în New York, în general. Cărțile publicate de membri ai comunității româno-americane în deceniul amintit au contribuit, în egală măsură, la stabilirea unei identități robuste a acestei comunități. Amintesc aici numai Sherban Drutz - *Românii în America*, 1922, Tipografia S. Alexandru, Chicago, Ill., Christine Avghi-Galitz - *A Study of Assimilation among the Roumanians in the United States*, New York, Columbia University Press, 1929, manualul de limba română scris și publicat de Philip Axelrad în 1919, *The Elements of Roumanian*, Biblioteca Română, New York (editura personală a autorului). Deceniul al patrulea al secolului trecut a fost marcat de seria de conferințe itinerante a lui Nicolae Iorga, publicate apoi în România, sub titlul *My American Lectures*, 1932¹³. Conferințele nu au ocolit Universitatea Columbia, al cărei oaspete N. Iorga fusese, cu prilejul vizitei regale. Cursurile de limba și cultura română erau ținute de profesorul Leon Feraru, poet simbolist, anarhist și extrem de fin cunoscător al literaturii române și al celor romanice, un apropiat al romanistului John Gerig. Nu știm ce colaboratori va fi avut profesorul Feraru pentru cursurile de limba română, deoarece sursele indică mai degrabă aplecarea sa spre cursurile de literatură română, măcar prin *The Development of Roumanian Novel* (1926) și *The Development of Roumanian Poetry* (1927). Titular era la Long Island University, la Columbia colaborator curent, pe lângă demnitatea de Consul Onorific al României la New York, acordată de Regele Ferdinand în 1926.

În istoria acestei catedre, legată strâns de interese diplomatice mai mult sau mai puțin vremelnice, dar și de genuine interese culturale, prezența

¹² V. Nota 1

¹³ N. Iorga - *My American Lectures*, ed. Norman L. Forter, State Printing House, 1932

profesorului Ilie Cristoloveanu/Elie Cristoloveanu/Elie Cristo-Loveanu aduce împreună studiul limbii și literaturii. Emigrat la New York în 1922, după ce deținuse o catedră de arte/desen la Liceul Lazăr din București, Elie Cristoloveanu (1893-1964) și-a legat existența de Universitatea Columbia și de promovarea limbii și culturii române până în ultima zi a vieții. Menționat în cartea lui Sherban Drutzu drept pictor, „încilinat mai degrabă spre portrete, căci a înțeles valoarea practică a artei în America”, Elie Cristoloveanu a fost, alături de soția sa, Olga Cristoloveanu, soprană, promotoare a folclorului românesc autentic, nepoată a istoricului Dimitrie Onciul, o prezență frecventă în viața culturală și mondenă new-yorkeză. Presa vremii îi menționează la evenimente culturale românești, la serate dedicate personalităților românești (a realizat un portret al lui George Enescu, pentru Carnegie Hall, se pare), dar, mai mereu, la universitate. Și-a încununat activitatea de profesor de limba română cu publicarea unui manual-obiect, în 1962, bogat ilustrat cu gravurile și desenele autorului. După disparția lui Elie Cristoloveanu, limba română a continuat să fie predată la universitate, de către lingvistul Thaddeus Ferguson, fost student al lui E. Cristoloveanu. Anii '70 și '80, despre care există puțină informație cu privire la natura cursurilor de limba și cultura română au adus o serie de străluciți istorici, prezenți la Columbia prin intermediul schimburilor Fulbright. Menționez aici pe Constantin C. Giurescu, Vlad Georgescu, Liviu Maior. Orele de limba română au devenit cumva secundare, dat fiind că specialiștii vizitatori aveau o altă formație academică și interese de cercetare legate de istorie. Rigorile politice ale perioadei îi vor fi împiedicat să împărtășească studenților tot ceea ce ar fi dorit, despre limba, istoria și cultura României. După 1989, primul profesor vizitator al fost istoricul Mihai Maxim, erudit bizantinolog.

Anul 1999 a marcat, prin deschiderea programului de limba și cultura română al Catedrei „N. Iorga”, sub administrarea Institutului Limbii Române, concretizarea actului oficial semnat de președintele României în 1998. Primul lector al catedrei a fost prof. dr. Mihaela Albu, de la Universitatea din Craiova, între 1999-2003. Programul oferea, pentru prima dată, limba română pe șase niveluri (începător I și II, intermediar I și II, avansat). Eforturile primului lector al catedrei reorganizate au fost multiple: de la completarea inventarului de volume din mica bibliotecă a încăperii ce găzduiește lectoratul, până la organizarea, cu asiduitate și competență, a activităților extra-curriculare la care au fost invitați membri ai comunității româno-americane din New York. În acei ani, prin eforturile prof.dr. Mihaela Albu, s-a înființat *The Romanian Society*, ce reunea studenți de origine română sau aflați la studii la Universitatea Columbia, pentru activități culturale și sociale. Cu susținerea East Central European Center, lectoratul a organizat două conferințe ale studenților români de pe Coasta de Est a SUA. Eterogene tematic, aceste evenimente au făcut ca

realizările profesionale și identitatea studenților români să fie mai vizibile, laolaltă cu interesul pentru cursurile lectoratului. Între anii 1999-2003 lectoratul a oferit cursuri de literatură română, cronologice și tematice, dedicate mai cu seamă studenților de origine română.

Din 2003 (cu o pauză între 2008-ianuarie 2010) lectoratul este servit de lect. dr Mona Momescu, de la Universitatea *Ovidius* din Constanța. În acest interval, s-au continuat și s-au diversificat activitățile academice, dar și cele extra-curriculare, precum și colaborările Catedrei cu instituții diplomatice ale României, ca și anterior, precum și cu Institutul Cultural Român din New York. Ca orice program dedicat unei limbi de circulație restrânsă în SUA (*less commonly taught language*), programul de limba și cultura română s-a confruntat, încă de la înființarea sa, cu necesitatea recrutării unui număr cât mai mare de studenți. În intervalul 2004-2007, lectorul a creat o bază de materiale de predare și învățate bazate pe tehnologia educațională utilizată de *Language Resource Center* (audio, video, scris), adaptate celor mai noi elemente de didactică a predării limbilor străine utilizate de universitatea parteneră. În felul acesta, prezența limbii române la Universitatea Columbia a devenit mai stabilă, cunoscută dincolo de cadrul academic curent, prin participarea constantă a lectorului la seminarii de didactica limbilor și tehnologie educațională în cadrul Consorțiului pentru Studiul Limbilor Străine al Universităților din grupul Ivy League. Pe plan local, prezența constantă a studenților de la New York University la cursurile de limba română a reprezentat un alt pas important.

La reluarea programului, în ianuarie 2010, eforturile lectorului, ale Institutului Limbii Române și entităților responsabile de la Universitatea Columbia, s-au concentrat asupra creșterii numărului de studenți și extinderii programului. Astfel, în anul universitar 2011-2012, lectorul de limba română a participat la un program-pilot de predare a limbii și culturii române la distanță, prima dată cu University of Pennsylvania. Programul, care s-a dezvoltat apoi în *Shared Course Initiative*, susținut de Fundația Mellon, dar și de Universitățile Columbia, Yale, Cornell, avea ca scop predarea limbilor de circulație restrânsă la universități la care numărul de studenți solicitanți nu justifica deschiderea unui program întreg. Programul de limba și cultura română al Catedrei „N. Iorga” se regăsește în istoria acestui proiect inovator drept primul program oferit la distanță. Anii care au urmat au marcat prezența constantă a programului de limba și cultura română la universitățile Yale și Cornell, prin predarea în sistem hibrid, precum și prin participarea lectorului la seminarii și conferințe de specialitate în SUA, prin prezența în comisii de coordonare a unor proiecte studențești pentru masterat, prin solicitarea lectorului de limba română pentru teste de competență la distanță de către universități neparticipante la proiect.

Extinderea și stabilizarea programului de limba și cultura română a fost marcată și prin aprobarea, după eforturi intense și susținere instituțională locală, a două cursuri destinate tuturor studenților din universitate, prezente în catalogul disciplinelor de la trunchiul comun, predate în limba engleză: *Introduction to Romanian Culture* și seminarul *Byzantine and Post-Byzantine in Romanian Culture*.

Prin lectorul de la Catedra „N. Iorga”, programul de limba și cultura română participă la proiectul *Black Sea Network*, inițiat de Departamentul de Limbi Slave. De asemenea, proiectele curente ale lectorului, ale căror rezultate au fost comunicate periodic la seminarii profesionale, aduc împreună studiul limbii și culturii de către non-nativi și cultura comunității românești din New York.

Colaborările interinstituționale multiple și susținute au condus, în timp, la angajarea lectoratului ca partener serios pentru evenimente culturale cu oaspeți de notorietate din România, dar și la creșterea numărului de studenți interesați de program. Anul universitar 2017-2018 a înregistrat cel mai mare număr de studenți din istoria programului, comparabil cu acela de la programele de studii locale, stabile, susținute de universitate.

REPUBLICA SERBIA

UNIVERSITATEA DIN BELGRAD

Monica HUȚANU

La Universitatea din Belgrad, studiul limbii, al literaturii și al culturii române începe în 1963, odată cu înființarea Lectoratului de Limba și Literatura română în cadrul Departamentului de Romanistică de la Facultatea de Filologie, prin semnarea unui acord bilateral între România și Iugoslavia.

Cel care a fondat lectoratul a fost prof. dr. Radu Flora (1922-1989), membru al comunității românofone din Voivodina, scriitor și cercetător al graiurilor românești din Banatul sârbesc, care a predat la Universitatea din Belgrad de la deschiderea lectoratului (1963) până la pensionarea sa. Din 1988, la lectorat a venit prof. dr. Mariana Dan, prin efortul căreia lectoratul a fost menținut în cadrul Facultății și care a pus bazele unor studii academice de română ample și diversificate, lectoratul devenind Catedra de Limba și Literatura Română. În acest moment (anul universitar 2018-2019), în cadrul Catedrei funcționează 7 cadre didactice, dintre care 3 titulari: prof. univ. dr. Mariana Dan (șefa Catedrei), lect. dr. Minerva Trajlović-Kondan, lect. dr. Mirjana Ćorković; 4 lectori, dintre care doi sunt din Serbia: Marina Kolesar, Simona Popov, iar doi sunt lectori străini: lect. dr. Monica Huțanu (lector al Institutului Limbii Române, Universitatea de Vest din Timișoara) și lect. dr. Ana-Maria Radu-Pop (Universitatea de Vest din Timișoara); o bibliotecară, care este și colaborator (Mirela Belada).

De-a lungul timpului, la Universitatea din Belgrad au funcționat următorii lectori de limba română: Dragoș Dima (1981-1986), Eva Mancu (1986-1988), Ion Deaconescu, prof. dr. la Universitatea din Craiova (1988-1991), Octav Păun (1990-1991), Lucian Pavel (1994-2009), Dușița Ristin, lect. dr. la Universitatea din București (2005-2010), lect. dr. Monica Huțanu (2012-prezent).

De asemenea, pe lângă lectorii angajați prin concurs organizat de Institutul Limbii Române, la Catedra de Limba și Literatura Română au predat

și alți lectori, angajați ca urmare a acordurilor interinstituționale cu Universitatea de Vest din Timișoara – conf. dr. Bogdan Țâra, lect. dr. Emina Căpălnășan, lect. dr. Ana-Maria Radu-Pop sau cu alte instituții – prof. dr. Nicolae Stanciu.

La Universitatea din Belgrad, lectoratul și lectorul sunt astăzi parte integrantă a Catedrei de limba și literatura română, care face parte din Departamentul de Romanistică. Transformarea lectoratului în catedră, datorată prof. dr. Mariana Dan, a făcut ca limba și literatura română să depășească statutul de disciplină facultativă sau opțională și să devină un program de studii universitar integral în cadrul Facultății de Filologie. Limba română se studiază ca disciplină obligatorie în cadrul unui program filologic complet (4 ani studii de licență, 1 an studii de masterat, 3 ani studii de doctorat), pentru care se organizează admitere în fiecare an. De asemenea, cursuri de limba română le sunt oferite ca materie opțională (2 ani) studenților altor secții ale Facultății de Filologie. De-a lungul celor 4 ani de studii de licență, studenții secției de limba și literatura română au săptămânal 10 ore de limba română (gramatică și curs practic), la care se adaugă între 6 și 12 ore de literatură română, civilizație românească, istoria limbii române, traduceri, metodică predării limbii române etc., în funcție de anul de studiu.

Principalele ore pe care lectorul român le ține sunt cele de curs practic (atât în regim obligatoriu, cât și în regim opțional), cu accent pe dezvoltarea deprinderilor și competențelor prevăzute de Cadrul European Comun de Referință (înțelegerea unui text scris, înțelegerea unui text oral, exprimarea scrisă, exprimarea orală, interacțiunea orală). Uneori, în funcție de necesitățile catedrei, în norma lectorului român intră și ore de specialitate (Sintaxa limbii române, Istoria limbii române, Lexicologie și semantică etc.).

Destinatarii principali ai cursurilor sunt absolvenții sârbi de liceu, fără cunoștințe anterioare de limba română, dar și membrii comunităților românofone din Serbia (din Voivodina și din Serbia de est), având deseori doar cunoștințe pasive de limba română. La finalul celor patru ani de studii de licență, studenții sunt capabili să comunice oral și în scris în limba română la nivelul B2-C1, sunt buni cunoscători ai culturii și literaturii române în toate manifestările sale, precum și ai sistemului fonetic, gramatical și lexical al limbii române standard, sunt capabili să realizeze traduceri, inclusiv specializate, din limba română în limba sârbă. Ca urmare a competențelor dobândite de-a lungul studiilor și a diplomei de filolog – profesor obținute, absolvenții se pot îndrepta spre profesii precum: profesor de limba și literatura română în școlile cu predare în limba română, profesor de limba română ca limbă străină, traducător, interpret, jurnalist, cercetător etc.

La Universitatea din Belgrad, ca în toate universitățile unde există lectorate, lectorul român intermediază nu doar relația studenților cu limba și cultura română, ci și cu România. Astfel, anual, cei mai buni studenți ai secției de limba și literatura română participă cu bursă la cursurile de vară organizate de universitățile din România (București, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara). De asemenea, ca urmare a acordului interinstituțional cu Universitatea de Vest din Timișoara, studenții de la Universitatea din Belgrad beneficiază de o reducere substanțială a taxei de participare la cursurile de vară organizate de această universitate. Studenții sunt întotdeauna invitați la diverse evenimente legate de România și de cultura română, precum și la recepția organizată anual de Ambasada României cu ocazia Zilei Naționale a României. De asemenea, de-a lungul timpului, lectoratul și catedra au primit vizitele a numeroși scriitori și personalități culturale din România (acad. Eugen Simion, acad. Marius Sala, prof. dr. Silviu Angelescu, Claudiu Komartin, Cosmin Perța etc.) și au fost implicate în diverse manifestări culturale, cea mai recentă fiind participarea în ultimii ani, alături de Institutul Cultural Român de la Viena și de Ambasada României la Belgrad, la Ziua Europeană a Limbilor (26 septembrie). Nu în ultimul rând, trebuie menționată și activitatea științifică și academică a membrilor catedrei: lectorii și cadrele didactice ale catedrei au participat și participă la conferințe naționale și internaționale și au publicat și publică articole în reviste științifice și volume din România, din Serbia și din străinătate.

Monica Huțanu, lectorul I. L. R.

Rectoratul Universității din Belgrad (imagine preluată de pe www.bg.ac.rs)

Exceleța Sa Oana Cristina Popa, ambasadoarea României în Serbia, dr. Monica Huțanu, lector de limba română, și studenți ai Catedrei de limba și literatura română (imagine preluată de pe www.facebook.com/Ambasada.Romaniei.Serbia)

REPUBLICA SERBIA

UNIVERSITATEA DIN NOVI SAD

Daniel Sorin VINTILĂ

Începutul anului universitar 1974 a marcat, în spațiul academic al învățământului din fosta Iugoslavie, înființarea Lectoratului de limbă și literatură română la Universitatea din Novi Sad, sub conducerea doamnei profesor Lia Magdu. Cinci ani mai târziu, lectoratul era subordonat Institutului de Pedagogie, pentru ca, din 1981, să funcționeze în cadrul unei structuri noi: Catedra de Limba și Literatura Română .

Vreme de câțiva ani, planurile de învățământ au fost create pentru dublă specializare (română și franceză sau sârbo-croată), după care, din 1988, specializarea să fie *Limba și Literatura Română*. După adoptarea modelului Bologna, Catedra s-a transformat în Departamentul de Limba și Literatura Română.

Unul din aspectele dificile în crearea, consolidarea și dezvoltarea acestei instituții a constat, oarecum de așteptat, în selectarea și pregătirea cadrelor didactice. Au lucrat, de-a lungul anilor, la Catedra de română de la Novi Sad, prof. dr. Lia Magdu, prof. dr. Ștefan Popa, prof. dr. Ofelia Meza. Sunt prezenți, astăzi, în fața studenților, prof. dr. Marina Puia-Bădescu, prof. dr. Laura Spăriosu (director-adjunct al departamentului), conf. dr. Virginia Popović, lect. dr. Ivana Ivanić (director al departamentului, din anul 2019), dna Rodica Ursulescu-Milicić.

Nu ar fi fost lectorat român la Novi Sad, dacă nu ar fi lucrat acolo, ani de zile, cu rezultate remarcabile în consolidarea, promovarea și dezvoltarea departamentului, lectorii străini: dr. Ion Diaconescu, dr. Valentin Moldovan, Lucian Pavel, conf. dr. Carmen Cerasela Dărăbuș și, în prezent, conf. dr. Sorin D. Vintilă.

Lectorul român din ultimii ani, Sorin D. Vintilă, din Timișoara, de la Universitatea „Tibiscus”, a condus Departamentul de Limbi Moderne Aplicate de la acea universitate înainte de a ajunge la Universitatea din Novi Sad. Este membru al diverselor echipe de cercetare în cadrul proiectelor europene (European Wellness-Skills for true Wellbeing nr. 527797– LLP – 2012 – 1 – RO –

GRUNDTVIG – GMP. Florența, Italia; Interculturalitatea în învățământ – 2017, Novi Sad, 6 – 8 Octombrie 2017; *Imaginea UE în media de limba română din Serbia*, propus recent de Departamentul de Limba și Literatură Română, membru în comisii doctorale internaționale sau de concurs de promovare (promovarea în funcția de conferențiar universitar a dnei dr. Virginia Popovici., Președinte al Comisiei de doctorat, susținut de asist. drd. Ivan Janici (lucrarea s-a intitulat: *Analiza fonetică și morfologică a greșelilor în învățarea limbii române ca limbă străină*); al comisiei doctorale internaționale care acordat titlul de doctor al Universității din Caceres, Spania, în 13 decembrie 2012, doamnei doctorand Raluca Ciortea) sau în comitetele științifice de organizare de conferințe internaționale sau ale diverselor volume internaționale: *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene 6*. Novi Sad, 2016, Conferința Internațională *interculturalitatea în învățământ – 2017*; *InterKult 2017*. Vol. I – II. Novi Sad, 2018. ISBN: 978-86-80707-68-6 (vol. 1), 978-86-80707-69-3 (vol. 2); *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene 7*. Novi Sad, 2018; *Годишњак. Филозофског Факултета у Новом Саду / Annual Review of Faculty of Philosophy University of Novi Sad*.

De-a lungul timpului, Departamentul de Limba Română, a colaborat, de la sine înțeles, cu diverse instituții din România, de la Academia Română, la Universitățile din București, Timișoara, Cluj, Iași, Craiova, Constanța, Arad și, firește, Ministerul Educației Naționale.

Departamentul de Limba Română de la Novi Sad a fost și este, an de an, gazdă a universitarilor din România și din lume, care sosesc spre a ține cursuri, prelegeri, conferințe, workshop-uri pe diverse subiecte științifice. Studenții secției de română de la Novi Sad primesc, în fiecare an, burse de studiu (pentru cursuri de vară, în primul rând, dar nu numai) în centre universitare din România (Timișoara, Cluj, Iași, București, Galați, Craiova, Alba Iulia, Baia-Mare, Constanța). Studenții și profesorii de la Departamentul de Limba și Literatură Română a Facultății de Filozofie din Novi Sad au fost în România, la Timișoara, în mai 2013, la București, în mai 2001, participând, cei dintâi, la cursuri din domeniul filologiei, dar și la cele ale altor facultăți din aria științelor umaniste, iar profesorii – realizând schimburi de experiență și plăcute revederi cu dragii confrăți din instituțiile vizitate.

Învățământul în limba română din fosta Iugoslavie a avut suișuri și coborâșuri, aspect reflectat și în spațiul universitar. La începutul anilor '80, el era atractiv pentru absolvenții de liceu, apoi a intrat într-un con de umbră, foarte probabil și datorită situației generale a minorităților din țara aflată într-un proces dureros și lung de schimbări politice, administrative. Astăzi, odată cu adoptarea sistemului de credite transferabile, cu ivirea posibilităților de accesare a mobilităților ERASMUS și a burselor de studiu în România, cu perspectiva aderării Serbiei la UE, numărul celor care se înscriu la limba română

poate să crească, fie și lent, dacă nu spectaculos. În ce privește angajarea, după absolvire (deși tot mai mulți studenți lucrează încă din timpul studiilor, ca mai pretutindeni) se dovedește că n-au venit degeaba la secția de română. Cei mai mulți dintre absolvenți lucrează ca profesori în școlile cu predare în limba română, profesori de limba latină și profesori de limbi străine (specialitatea B), pe lângă limba română, ca specialitatea A, în cazul celor care au absolvit cu mai mulți ani în urmă, când exista dubla specializare (la care aspirăm să revenim în viitorul cât mai apropiat), ca jurnaliști la diverse publicații românești sau în redacțiile românești RTV Novi Sad. Dezvoltarea relațiilor economice, în primul rând, dar și culturale, turistice cu România constituie o deosebită oportunitate de angajare a absolvenților noștri în posturi de traducători, în primul rând, ghizi turistici, consilieri culturali ș.a.m.d. Această deschidere către România și, implicit, către Uniunea Europeană, către o piață a muncii semnificativ mai mare decât ce poate oferi Serbia reprezintă una din marile atracții pe care Departamentul de Română de la Novi Sad mizează în aducerea de noi studenți, an de an. Conducerea departamentului a avut întotdeauna ca țintă sporirea numărului de studenți – poate părea un truism afirmația aceasta, însă în contextul economic de astăzi, presiunea (exercitată în special pe linie financiară) e mult mai mare decât era cu cincisprezece sau douăzeci de ani în urmă. prof. dr. Laura Spăriosu, Director-adjunct al departamentului în prezent și director al departamentului în ultimii opt ani, a contribuit decisiv la înnoirea și modernizarea activității didactice, de cercetare și de imagine a românisticii de la Novi Sad, prin munca enormă depusă în cele două valuri de acreditare/ reacreditare a secției, prin organizarea de conferințe internaționale de prestigiu, prin crearea de legături trainice absolut necesare cu alte departamente ale Facultății și cu instituții din străinătate (din România, prin schimburi ERASMUS, dar și din alte țări), prin reorganizarea concursului de limbă română pentru elevii din școlile cu predare în limba română, prin formularea unor teme de cercetare actuale și lansarea lor în competiții de proiecte și multe-multe altele. Din anul 2019, conducerea departamentului a fost preluată de doamna lect. dr. Ivana Ivanić, ale cărei acțiuni promet deja să continue munca predecesoarei sale (cu care, în fapt, constituie o exemplară echipă managerială) și să orienteze decisiv activitatea universitară a departamentului în era digitală a zilelor noastre, atât pe linie didactică, cât și de cercetare și publicare, prin crearea unei platforme digitale de învățare a limbii române pentru străini, prin atragerea viitorilor studenți către departamentul nostru prin metode cât mai noi, nu doar prin deja banalizatele rețele de socializare.

Departamentul de Limba și Literatura Română, împreună cu Lectoratul de Limbă Română pe care îl cuprinde, a participat, alături de celelalte departamente, la aniversarea a 60 de ani de la înființarea Facultății de Filozofie a Universității din Novi Sad la începutul anului universitar 2014 - 2015. Tradiția este foarte importantă și prețuită în această facultate cu multe lectorate străine. Pentru a marca așa cum se cuvine momentul, departamentul și lectoratul de română au organizat Conferința Internațională „Comunicare,

cultură, creație: noi paradigme științifice". 60 de ani de la înființarea Facultății de Filozofie din Novi Sad. (*The International Conference Communication, Culture, Creation: New Scientific Paradigms*, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad), între 3 și 5 octombrie 2014.

Activitatea didactică a lectorului de limba și literatura română este evidențiată de disciplinele predate, conform Planului de învățământ. De-a lungul anilor, ele au fost diverse: *Fonetică și fonologie; Savremeni rumunski jezik. Limba română contemporană (Morfologie, Lexicologie, Sintaxa propoziției și a frazei); Sintaxă și semantică, Stilurile funcționale ale limbii române*. Pe partea de predare a literaturii, în unii ani, lectorul de română are / a avut de susținut seminarii / cursuri la disciplinele *Literatura română interbelică, Literatura română contemporană și Mit și literatură* (opțional), Toate disciplinele au statut de materii obligatorii, în afara ultimei menționate. Sunt prevăzute destul de multe ore de consultații. Ele se desfășoară, în special, în intervalul „săptămânii de studiu” (indicată în Calendarul universitar și plasată înaintea sesiunilor) – un interval temporal în care nu se desfășoară activități didactice și al cărui scop e de a lăsa timp studenților să acumuleze, prin muncă individuală, cât mai mult din materiile ce le-au fost predate până la acel moment. Consultațiile, în fapt, au loc, foarte adesea, la cerere, la nivel informal, studenții putând veni (și profitând, concret, de acest fapt) ori de câte ori au nevoie de informații, îndreptări, sfaturi ș.a. Activitățile de evaluare, fie continuă, fie în timpul sesiunilor, sunt și ele numeroase. Evaluarea constă în examene, fiecare având câte cinci credite, acoperind nivelurile de competență lingvistică de la A₁ la C₂. Activitățile extracurriculare, aflate în strânsă legătură cu disciplinele predate și cu diversele niveluri ale limbii, cuprind acțiuni precum „Sărbătorile de iarnă în România și Serbia”, ori serile lunare de film și teatru românesc.

Departamentul de Limbă și Literatură Română din cadrul Facultății de Filozofie de la Novi Sad a fost creat, la începuturile sale, în scopul asigurării unui învățământ pentru minorități și, a funcționat astfel decenii la rând. Desigur, au studiat, la această secție, și studenți de alte etnii decât cea română, dar sporadic. Cum și Serbia trece, asemenea României și altor state europene, printr-o criză demografică ce are drept rezultate scăderea numărului de studenți, am apreciat că Departamentul de Română – implicit lectoratul românesc – trebuie să se „deschidă” tot mai mult și să încerce să atragă și studenți de altă etnie decât cea română, studenți care să înceapă limba română „de la zero”. În consecință, conducerea a considerat necesară elaborarea unor materiale promoționale, cu scopul de a le distribui, în principal, în liceele din regiunea Voivodina, pentru a atrage absolvenți de liceu către secția noastră de română. În această acțiune, s-a apelat la sprijinul directorilor de licee și al dascălilor de acolo, care fie ne-au primit pentru a le vorbi elevilor despre oferta noastră educațională, fie au distribuit / afișat pliantele și posterele concepute de noi.

Departamentul și lectoratul organizează, an de an, competiția de limba română – în două faze, regională și națională - în școlile cu predare în limba română din Voivodina și Banatul sârbesc (la Școala generală „Mihail Sadoveanu”, cu predare în limba română, din Grebenac (Grebenăț) – în 2013, la Școala generală cu predare în limba română din Alibunar – în 2014, la Școala generală cu predare în limba română din localitatea Kustelji (Coștei) – în 2015, la Școala generală cu predare în limba română din Seleuș – în 2016, la Școala generală cu predare în limba română din Nikolinc (Nicolinți) – în 2017 și la Școala generală „Olga Petrov Radisić” din orașul Vârșeț). Ca o noutate demnă de a fi cunoscută, începând cu anul universitar 2018 -2019, departamentul și lectoratul au schimbat formatul tradiționalului concurs de limba română: elevii și profesorii lor (de la școlile cu predare în limba română din Voivodina și Banatul sârbesc) vin, organizat, la departamentul nostru de la Universitatea din Novi Sad. S-a inițiat un concurs literar pentru elevii români din Serbia. Tema primei ediții a fost *călătoria*. Am stabilit un termen de predare a lucrărilor, le-am evaluat, am acordat premii și mențiuni (diplome și cărți). Concursul a avut un frumos succes, așadar se va continua organizarea lui.

Actualizăm des materialele didactice în publicația online *Inovacije u nastavi rumunskog jezika / Inovații în metodică predării limbii române*, Filozofski fakultet, Odsek za rumunistiku, Novi Sad (ISBN 978-86-6065-241-8) / www.digitalna.ff.uns.ac.rs. Se realizează material foto și video – disponibil pe paginile departamentului de pe rețelele de socializare – în scopul promovării cât mai eficiente a muncii lectoratului și departamentului, a ofertei educaționale și culturale a Departamentului.

Departamentul și lectoratul acordă mare importanță zilelor „Porților deschise”, în scopul promovării ofertei educaționale, fie în cadrul Festivalului *Nauke i obrazovanja / Știință și educație*, fie în mod autonom. Lectorul participă la emisiuni de televiziune, în limba română, fie în direct, fie prin interviuri înregistrate, difuzate de postul tv RTS Voivodina, precum și la emisiuni radiofonice, ale postului de radio din Novi Sad, emisiunea în limba română. Subiectele abordate sunt: campania de atragere de studenți spre secția de română; competiția de limba română din școlile medii; acțiunile de promovare a departamentului și a lectoratului de limbă română pe care le avem în plan, realizarea de scurte emisiuni pe teme de limbă, cultură și civilizație române ș.a.

Biblioteca Departamentului de Limba Română deține un fond de carte deosebit, constituit din manuale, dicționare, enciclopedii, tratate, monografii, volume de studii filologice, lingvistică, literatură română și universală, teorie și critică literară, o serie largă de reviste românești („Secolul XX”, „Cahiers roumains de linguistique”, „Convorbiri literare”, „Lettres internationales”, „Limba română”, „Limba și literatura română”, „Studii și cercetări lingvistice”, „România literară”, „Familia”, „Vatra”, „Viața Românească” și altele). O parte importantă a fondului

bibliotecii s-a constituit în urma colaborării cu Bibliotecile Centrale Universitare din Timișoara și București, fapt ce a contribuit la sporirea semnificativă a numărului de cărți, însă trebuie amintite și dotarea cu carte realizată de Institutul Limbii Române, constând în dicționare, manuale de limba română pentru străini, nivelurile A și B, gramatici ș.a. Desigur că atât profesorii, cât și studenții secției de română, precum și alți dascăli interesați de cultura română beneficiază de acest mic tezaur strâns la biblioteca departamentului și gestionat, de aproape cincisprezece ani, de doamna Anda Almăjan, absolventă a secției de română.

Activitatea științifică la nivelul departamentului este deosebit de bogată, de variată, de interesantă și, adesea, inovativă. Spațiul restrâns de prezentare a lectoratului nu are cum să permită înșiruirea a mii de titluri de volume, manuale, monografii, articole, recenzii, proiecte sau a participărilor la lucrările diverselor conferințe, comisii etc. la care au contribuit lectorul și membrii Departamentului de Limba și Literatură Română de la Novi Sad.

Link-uri utile:

<https://docplayer.gr/amp/69379166-Asopis-za-jezik-umetnost-i-kulturu-journal-of-language-literature-arts-and-culture-filolo-ko-umetni-ki-fakultet-kragujevac.html>

<https://libertatea.rs/competitiile-republicane-la-disciplina-limba-romana-si-concursul-de-creatie-literara/>

http://www.rtv.rs/ro/voivodina/departamentul-de-limba-%C8%99gi-literatur%C4%83-rom%C3%A2n%C4%83-la-t%C3%A2rgul-educa%C8%99Biei_998634.html

http://media.rtv.rs/sr_ci/rumunska-redakcija-rns3/26107

Sorin Vintilă, lectorul I. L. R.

Studentii la limba română

Studentii la limba română

REPUBLICA SLOVACĂ

UNIVERSITATEA KOMENSKÝ, BRATISLAVA

Marius MIHEȚ

Peste trei ani, se vor împlini 100 de ani de când, la Universitatea Komenský din Bratislava, se predă – de-a lungul anilor, sub diferite forme - limba română și 70 de ani de la înființarea oficială a Lectoratului de Limba și Literatura Română. Primele contacte universitare româno-slovace datează încă din secolul al XVI-lea, când Nicolaus Olahus a înființat în Trnava colegiul iezuit – ulterior, el a devenit baza Universității din același oraș (1635). Când au fost închise toate gimnaziile slovace și studenții au refuzat să-și continue studiile la gimnaziile maghiare, ei au primit oferta patrioților români din Transilvania să vină și să studieze la liceele transilvănene, mai cu seamă la cele din Sibiu și Brașov. Întâlnirea tinerilor slovaci cu mediul românesc s-a dovedit fructuoasă pentru viitoarele contacte, mai ales în domeniile literaturii și politicii. Îl amintim doar pe poetul slovac Ivan Krasko – care a studiat la Brașov, s-a îndrăgostit de poezia lui Eminescu și a tradus cu folos din poezia lui –, și pe politicianul Milan Hodža, care a ridicat relațiile bilaterale la nivelul colaborării politice moderne. El a înființat ziarele „Slovenský denník” („Cotidianul slovac”) și „Slovenský týždenník” („Săptămânalul slovac”) care, încă în epoca de dinainte de primul război mondial, au devenit forumul principal pentru receptarea literaturii române în Slovacia, iar, în epoca interbelică, au continuat în această orientare. Românistica slovacă este legată în mod inseparabil de personalitatea profesoarei Jindra Hušková-Flajšhansová (1898-1908), de origine cehă, care, după absolvirea studiului de limbi romanice la Universitatea din Praga, s-a stabilit la Bratislava, unde a desfășurat o activitate culturală, orientată către promovarea limbii, literaturii și culturii române. După primul război mondial, s-au înființat mai multe uniuni culturale, dintre care cea mai importantă s-a dovedit Asociația Ceho-Slovaco – Română, înființată la Praga în anul 1921, cu Jan Urban Jarník președinte. Activitatea asociației a fost consacrată cunoașterii culturii române (se înființau biblioteci românești, se

organizau cursuri de limba română gratuite, iar la conferințe participau invitați din România, studenții primeau burse în România etc.). Toate activitățile au culminat în anul 1922, odată cu înființarea lectoratului extern de limba română la Universitatea Komenský, limba română fiind prima limbă modernă străină predată la facultate. Abia după aceea au fost introduse limbile franceză, italiană și spaniolă. Asociația culturală și-a schimbat titulatura în anul 1927, devenind „Institutul Cultural Ceho-Slovaco – Român” și, începând cu 1929, a început să-și desfășoare activitatea și filiala din Bratislava. Fenomenul românesc, însă, a fost perceput și la nivel extraliterar, la baza căruia au stat trecutul comun al slovacilor și românilor din Transilvania, efortul lor identic pentru dobândirea independenței, precum și contextul istoric asemănător. La începutul anului 1930, a fost semnat acordul cultural dintre România și Cehoslovacia (cu accentul pus pe înființarea lectoratelor în ambele țări, a institutelor culturale, pe stagiile artiștilor – reciproce –, schimbul cercetătorilor și studenților, pe traduceri, răspândirea cărților și a revistelor, organizarea conferințelor, concertelor, expozițiilor ș.a.m.d). În anul 1932, Universitatea Komenský a acordat titlul Doctor Honoris Causa lui Nicolae Iorga. Un an mai târziu, același titlu a fost decernat și lui Nicolae Titulescu. Activitatea profesoarei Hušková nu s-a limitat numai pe teritoriul Slovaciei și al Cehiei. De ex., la sfârșitul anilor 30, ea a susținut la Cluj o serie de conferințe despre scriitorii slovaci. Toate activitățile ei în decursul a 10 ani de la înființarea Asociației au constituit o etapă deosebită în promovarea și receptarea literaturii române. Tuturor activităților precedente le-a consacrat o publicație intitulată *Relațiile româno-slovace din anii 1918 – 1939*. Chiar și publicarea primului roman românesc în limba slovacă (*Rusoaica* lui G. I. Mihăescu, 1935) a fost legată direct de activitatea Asociației. „Etapă de aur” în dezvoltarea românisticii s-a încheiat odată cu Dictatul de la Munich. Cehoslovacia a fost destrămată, schimbările politice au răsturnat valorile și noul regim fascist a promovat forțele de extremă-dreapta. Prezența d-nei Hušková în viața publică și culturală a fost din ce în ce mai rară, până ce, timp de câțiva ani, a dispărut complet. După venirea comuniștilor la putere, începe a doua etapă a activității româniste, de data aceasta cu accentul pus, pe de o parte, pe traducere și, pe de altă parte, pe activitatea pedagogică. În anul 1953, a fost reînființat Lectoratul de Limba și Literatura Română în cadrul Catedrei de Romanistică la Facultatea de Filozofie a Universității Komenský, anul înființării oficiale a secției de romanistică în Slovacia. E adevărat că, încă din anul 1922, la Universitate, se țineau cursuri de limba română, însă ele aveau un caracter de curs facultativ și nu le frecventau numai studenții universității, ci și publicul larg. Din anul 1953, însă, limba română se studiază ca limba licențiată. La început, româna figura în combinație cu limba slovacă, dar, din a doua jumătate a anilor '60, slovacă a fost înlocuită de franceza. Această specializare predomină și astăzi, franceza, făcând parte din aceeași familie a limbilor romanice, s-a dovedit, în cursul anilor, un mare avantaj pentru însușirea

limbii române. Între timp, s-au încercat, nu fără succes, și alte combinații: de pildă, cu limbile bulgară și spaniolă sau cu etnologie, ultima specializare având un caracter interdisciplinar și oferind cercetări comparatiste extrem de bogate. În ceea ce privește „staff”-ul actual al secției de română, acesta este format din trei persoane: conf. dr. doc. Jana Páleníková (directorul departamentului), specialistă cunoscută a literaturii române, Martin Dorko, un profesionist al lingvisticii și lectorul român (Marius Miheț). Studiul limbii și literaturii române se face pe două filiere: cea filologică și cea de translație și traducere. Prima implică studiul limbii și al literaturii: descrierea sincronică și diacronică a limbii (fonetică, morfologie, sintaxă, lexicologie și stilistică), teoria literaturii, istoria literaturii române de la origini până azi, iar cea de a doua insistă pe aspectul pragmatic al studiului (gramatica contrastivă, traduceri de specialitate, exprimare orală și scrisă, translație consecutivă și simultană). Ambele conțin în programul de studii (obligatoriu) istoria, cultura și civilizația românească. Din anul 1953 până azi, au absolvit numeroase generații de româniști, care au continuat – unii până azi, neîncetat – activitatea începută în anii '20 ai secolului trecut de marea lor predecesoare. Amintim pe M. Resutík, E. Žitná, L. Vychová, L. Vajdová, H. Bunčáková, P. Kopecký, J. Páleníková, D. Ondruššeková. Absolvenții secției de română au devenit traducători, jurnaliști, profesori, redactori, diplomați, universitari, oameni de știință și cultură.

Lectorii de limba română au fost Anton Tănăsescu (1966-74, Univ. din București), Eugen Negrici (1974-77, Univ. din Craiova), Melania Florea (1977-79, Univ. din București), Gabriel Istrate (1980-83, Univ. din București), Paul Magheru (1984-90, Univ. din Oradea), Adriana Vasiliu (1990-93, Univ. din Craiova), Ioan Boldureanu (1993-95, Univ. din Timișoara), Neomi Bomher (1996-2000, Univ. din Iași), Constantin Pricop (2000-01, Univ. din Iași), Diana Popescu (2001-2010, Univ. din București), Daniela Sitar-Tăut (2010-14, Colegiul „Vasile Lucaciu”, Baia Mare), Ema Adam (Univ. Tehnică din Cluj), Marius Miheț (2016-prezent, Univ. din Oradea).

Marius Miheț este doctor al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, România. Lector universitar la Facultatea de Litere, Universitatea din Oradea și la Universitatea „Comenius”, Bratislava, Republica Slovacă. Critic și istoric literar, colaborator permanent la revistele „România literară”, „Suplimentul de cultură”, „Familia” și la alte reviste științifice. A publicat peste 500 de studii și articole în majoritatea revistelor culturale românești. Cea mai recentă carte este *Подходящи маневри в мъгливо време* (21 *Romanian Contemporary Writers*, edited with A. M. Baros), translated by Vanina Bozikova, Фондация за българска литература Publishing House, Sofia, Bulgaria, 2017; ISBN 978-954-677-098-1;

Româna se poate studia la licență și masterat, existând posibilitatea doctoratelor dedicate traductologiei, coordonate de profesori româniști. Materiile

predate de lectorii români sunt deopotrivă opționale, facultative și obligatorii. Româna este materie de licență și de disertație. În desfășurare, se găsesc simpozioane inițiate și coordonate de actualul lector, precum *Simpozionul culturii și civilizației românești* (31 noiembrie-1 Decembrie), sau *Simpozionul dedicat tradițiilor românești*; de asemenea, există workshop-uri dedicate cinematografului românești sau întâlniri cu scriitori români. În perspectivă, alături de relațiile excelente cu Consatul Românesc, Ambasada României în Slovacia, Uniunea Scriitorilor din România etc., amintim un eveniment unic în afara României: realizarea de către româniștii slovaci a unei *Istorie a literaturii române până în 1990*. Despre o prmpvare și o deschidere mai avantajoase în plan cultural nu se poate, deocamdată, vorbi în străinătate. În lucru se află și continuarea *Istoriei literaturii române în postcomunism*, proiect la care lucrează româniștii slovaci împreună cu actualul lector român. Alături de preocupările și realizările excepționale ale româniștilor slovaci și relația lor ideală cu Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România, alături de lectorul român, amintim că, în fiecare an, studenții slovaci de la o specializare cu româna studiază în România, perfecționându-și astfel cunoștințele. Cum s-a întâmplat, din fericire, cu fiecare promoție, ei au devenit ambasadori culturali ai României în propria lor țară.

Legături utile:

<https://fphil.uniba.sk>;

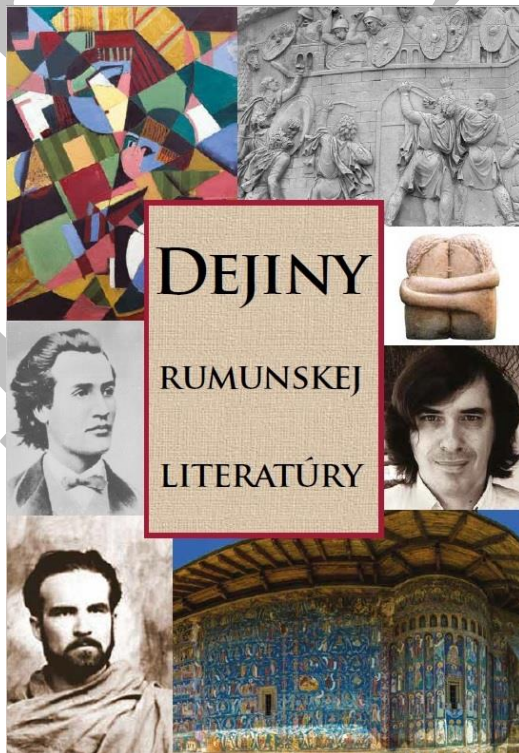
https://www.sav.sk/index.php?lang=sk&doc=user-org-user&user_no=1788

Marius Miheț, lectorul I. L. R.

Bratislava, sediul Lectoratului de Limba Română

Istoria literaturii române

REPUBLICA SLOVENIA

UNIVERSITATEA DIN LJUBLJANA

Ioana JIEANU

Lectoratul de Limba Română de la Universitatea din Ljubljana își desfășoară activitatea în cadrul Departamentului de Limbi Romanice al Facultății de Litere. La Universitatea din Ljubljana, limba română se studiază ca disciplină opțională, studenții având posibilitatea de a alege cursuri de *limba română 1* (nivelul A1), *limba română 2* (nivelul A2) și *limba română 3* (nivelul A2 – B1). Activitatea didactică de 10 ore pe săptămână a lectorului de limba română este completată de cel puțin două ore pe săptămână de consultații, cursul extracurricular de *limba română 4* și de diverse ateliere: teatru (2015, 2018, 2019), colinde (2016), traduceri literare (2017, 2018).

Lectoratul de Limba Română din Ljubljana a fost înființat în anul 1970, pe baza unui acord bilateral între România și RSFI, în care se stipula că lectoratul va funcționa pe baza reciprocității. Din cauza dificultăților implicate de călătoriile înspre și dinspre România în perioada anilor '70 - '80, lectoratele de limba română din Ljubljana și cel de slovenă din București nu au avut continuitate. Primul lector sloven, Peter Pal, își începe activitatea la Universitatea din București în 1978, în același timp cu Richard Sârbu, lectorul de limba română de la Ljubljana.

Cursurile de limba română la Facultatea de Litere din Ljubljana au început înaintea venirii primului lector de limba română în Slovenia. Cristina Formagiu, studentă de naționalitate română, înscrisă la cursurile Facultății de Litere din Ljubljana, oferă cursuri de limba română profesorilor: Mitja Skubic și Elza Jereb. Din anul 1990, limba română devine materie opțională pentru studenții Universității din Ljubljana, iar din 2006, este și curs facultativ pentru studenții de la specializarea *Franceză și limbi romanice*. În curriculumul facultății, românei îi sunt dedicate două cursuri: *Romunščina 1* și *Romunščina 2*, iar din anul 2017, și *Romunščina 3*.

Cursurile de limba română au fost introduse în programa Facultății de Litere a Universității din Ljubljana, în anul 1970, de profesorul Mitja Skubic și

continuate până în 1988, de către profesorii Richard Sârbu (Universitatea de Vest din Timișoara), septembrie 1978 – septembrie 1982 și Marius Ilie Oros (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), decembrie 1982 – septembrie 1986.

După o sincopă de patru ani, în funcția de lector de limba română la Universitatea din Ljubljana este numită Eva Catrinescu, care își desfășoară activitatea între noiembrie 1990 și septembrie 2001. Din octombrie 2001 până în septembrie 2004, lector de limba română la Universitatea din Ljubljana este conf. dr. univ. Florica Hrubaru (Universitatea „Ovidius” din Constanța). În anul universitar 2004-2005, cursurile de limba română sunt susținute de conf. univ. dr. Gabriela Biriș (Universitatea din Craiova/ Universitatea din București), iar după o întrerupere de un semestru, Lectoratul de Limba Română este preluat și reorganizat de prof. univ. dr. habil. Florin Cioban (Universitatea din Oradea). Din octombrie 2007 până în septembrie 2012, cursurile de limbă, cultură și civilizație românească sunt susținute de dr. Nicolae Stanciu, urmat de lect. univ. dr. Ioana Jieanu (Facultatea de Litere și Științe, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești) care predă cursurile de limba română în cadrul Univsrității din Ljubljana și în momentul de față.

Activitatea de cercetare a Ioanei Jieanu este centrată asupra limbajului migrației românești, temă dezvoltată în cadrul tezei sale de doctorat, intitulată *Interferențe lingvistice româno-spaniole și în studiile sale postdoctorale, Interferențe lexicale și onomastice în limbajul migrației*. În ultimele articole științifice publicate, Ioana Jieanu scrie despre limba română ca limbă străină și despre contactele lingvistice din medii bilingve sau plurilingve. Ca lector de limba română în Slovenia, Ioana Jieanu a desfășurat o activitate neîntreruptă de promovare a limbii, literaturii și culturii române în mediul sloven prin activitatea ei didactică și prin numeroase proiecte culturale derulate în Ljubljana. În decembrie 2018, Ioana Jieanu primește *Premiul de Excelență pentru promovarea culturii românești și contribuția la diversificarea relațiilor româno-slovene*, oferint de Ambasada României în Republica Slovenia cu prilejul sărbătoririi Zilei Naționale a României.

Lectoratul de Limba Română la Ljubljana a debutat cu o intensă activitate de cercetare. Profesorii Richard Sârbu și Marius Oros au fost membri ai cercului de lingvistică al Facultății de Litere. Ambii au publicat în revista *Linguistica*. În timp ce Richard Sârbu a realizat studii dedicate istroromânei, Marius Oros a cercetat interferențele toponimice româno-slave din zone bilingve. Amândoi au contribuit și la receptarea literaturii române în mediul sloven prin colaborarea cu Katja Špur la traducerea operelor: *Arta Conversației* (Ileana Vulpescu), *Delirul* (Marin Preda), *Orgolii* (Augustin Buzura) și a unei antologii de poezie românească. Articole științifice în reviste slovene au publicat, de altfel, toți lectorii de limba română veniți la Ljubljana.

Eva Catrinescu desfășoară o prolifică activitate de traducător și interpret din slovenă în limba română, având și marele merit de a-l fi format pe

cel mai important traducător al literaturii române în mediul sloven, Aleš Mustar, care și-a susținut doctoratul în filologie română la Universitatea din București, sub îndrumarea lui Eugen Simion. Florica Hrubaru realizează împreună cu studenții dumneai un manual de limba română dedicat slovenilor, apărut în 2005. Florin Cioban publică, împreună cu studenții de la limba română, un volum de poezii de Lucian Blaga, traduse în limba slovenă, și colaborează cu Irena Santoro la redactarea primului dicționar român-sloven, sloven-român. Nicolae Stanciu organizează ateliere de traduceri și dezbateri pe teme culturale, seri de film românesc. Asemenea predecesorilor săi, Ioana Jianu este implicată în proiecte de promovare a României, organizarea de conferințe la care sunt invitați profesori din România, formarea unei noi generații de traducători și specialiști în românică, încheierea unor acorduri între Universitatea din Ljubljana și universități românești și realizarea unui set de manuale de limba română ca limbă străină.

Activitatea didactică a lectorilor de limba română este completată de acțiuni de promovare a limbii, culturii și civilizației românești, care au scopul de a crea o imagine reală privitoare la România, de a îmbogăți cunoștințele studenților despre cultura română și, bineînțeles, de a atrage studenții spre studiul limbii române. De-a lungul anilor, s-au organizat conferințe, întâlniri literare, seri de film, seri de colinde, ateliere de teatru, s-au sărbătorit Sfântul Nicolae, Crăciunul, Ziua Națională a României, Ziua Culturii Române, Mărțișorul, Zilele Francofoniei, Ziua Lecturii, Ziua Europeană a Limbilor și a Culturilor. Lectorii, împreună cu studenții lor, au participat la festivaluri de film și de literatură, Târgul Culturilor Romanice, expoziții ale artiștilor români, întâlniri cu scriitori români, emisiuni de radio și de televiziune. Limba română s-a auzit în cadrul maratoanelor de lectură în toate limbile romanice organizate cu ocazia Zilei Internaționale a Cărții: în 2013, *Decameronul* lui Boccaccio, în 2014, un volum scris de Marguerite Duras, în 2015, *De ce iubim femeile* de Mircea Cărtărescu, în 2016, *Don Quijote*, în 2017, poezii ale lui Fernando Pessoa, în 2018, scriitori sloveni traduși în limbi romanice, în 2019, *Luceafărul* lui Mihai Eminescu.

Pentru promovarea limbii române și pentru atragerea studenților înspre studiul limbii române, sunt relevante și cursurile de *Introducere în limba română* ținute în cadrul Școlii de vară a limbilor romanice organizată de Departamentul de Limbi Romanice a Facultății de Litere din Ljubljana, precum și în cadrul proiectelor *Humanistica, to si ti!* – *Noč raziskovalcev*. Evenimentele de promovare a culturii române din cadrul festivalului Liber.ac: spectacolul de dans popular susținut de ansamblul *Someșana* din Dej (2011), piesa de teatru *Migraaantii* de Matei Vișniec, dezbateri literare româno-slovene (2019) au avut, de asemenea, un mare impact asupra spectatorilor.

La nivel instituțional, contractele Erasmus, CEPUS și acordurile intrainstituționale semnate prin intermediul Lectoratului de Limba Română între Universitatea din Ljubljana și universități și instituții românești au facilitat

obținerea de către studenți și profesori a unor stagii Erasmus, acceptarea studenților și a cercetătorilor sloveni la scolile de vară românești destinate studiului limbii române, precum și a formării de traducători literari sau chiar acceptarea unor studenți la Școala doctorală a Universității din București.

În contextul socio-lingvistic european actual, studiul limbii române în cea mai mare universitate slovenă este foarte important atât pentru analiza comparativă a limbilor romanice, pentru studiile de balcanistică, pentru analiza evoluției unei limbi romanice într-un spațiu predominant slav, pentru traduceri româno-slovene, cât și pentru păstrarea și dezvoltarea relațiilor de cooperare între instituțiile românești și cele slovene, pentru promovarea culturală, socială, economică și politică a celor două state membre ale Uniunii Europene. În acest sens, considerăm că limba română ar putea fi studiată în viitor, la Ljubljana, cel puțin la nivel de licență, facilitându-se astfel accesul studenților într-un domeniu de studiu actual.

Cursurile oferite tuturor doritorilor de perfecționare în limba română, organizarea de manifestări culturale și de conferințe despre România și limba română, proiectele cu instituțiile românești contribuie la formarea unor româniști la Ljubljana care sunt și neobișniți promotori ai limbii, literaturii și culturii române în Slovenia și nu numai. Cea mai mare provocare a lectoratului de limba română este menținerea vie a interesului pentru cursurile de limba română într-o țară mică, cu doar două milioane de locuitori, într-o perioadă în care studiul științelor umaniste nu mai reprezintă o prioritate în alegerea carierei.

MISCELLANEA

Studenți despre limba română:

„Studiind limba română, am deschis ușa unei lumi noi: lumea mărtișorului, a poeziei lui Eminescu, lumea sarmalelor, a cântecelor lui Smiley, a istoriei lui Dragobete, lumea neobișnuită din California dreamin'. De-a lungul a trei ani am frecventat cursuri de limba română, intrând în legătura cu această limbă deosebită și amuzantă, cu suplețea derivatelor latineștilor și familiară cu împrumuturile slave” (Meta Kompara 2017)

„Îmi place limba română pentru că e un amestec interesant de limbi romanice și limbi slave” (Klara Rus)

„Kar lahko povem o tem lektoratu, so same dobre stvari. Osebno sem odnesel veliko znanja, predvsem za tako kratek čas. Gradivo ste nam predstavili zanimivo, razumevajoče. Vse ste super podprli z ustreznimi vajami, konverzacija, vključevanjem študentov, igrami, poslušanjem, skratka, ste nam karseda približali jezik in pa tudi romunsko kulturo”¹⁴ (Rok Špacapan);

¹⁴ Despre Lectoratul de Limba Română pot spune numai lucruri bune. Eu, personal, am acumulat multe cunoștințe într-un timp scurt. Materia a fost prezentată într-o manieră

„My first steps into Romanian universe started a few years back, when I was an undergraduate student, studying French and romance languages at Faculty of Arts in Ljubljana. Everything started in a small classroom, with a handful of students and a professor, that managed to show us the beauty of this, often neglected, romance language. I've been drawn by Romanian since the very first lesson, enchanted by the sound of the language, it's romance melody with a certain Slavic twist. I was fascinated by this Slavic part of Romanian vocabulary that I could understand just by reading the words out loud and was more than impressed by Romania, its rich culture, astonishing history and insightful literature. That's why, for the next 2 years, I frequented some additional Romanian courses and attended all of the cultural and educational events that could gave me a better prospective of Romania and Romanian language itself” (Meta Kompara 2019).

Linkuri utile:

<http://www.ff.uni-lj.si/>

<http://romanistika.ff.uni-lj.si/>

<https://www.youtube.com/watch?v=R1zNUOSHVjc>

<https://ljubljana.mae.ro/>

Ioana Jieanu, lectorul I. L. R.

interesantă. Lecțiile au fost susținute cu exerciții adecvate, conversații, implicarea studenților, jocuri, ascultare, pe scurt, ne-am apropiat de limba și cultura română (traducerea autorului).

Trupa de teatru

**MEDNARODNI
DAN KNJIGE
NA
FILOZOFSKI
FAKULTETI**

Filozofska fakulteta
 Oddelek za romanske jezike in književnosti

OB MEDNARODNEM DNEVU KNJIGE

vabi
 na neprekinjeno branje pesnitve
Lucifer (avtor: **Mihai Eminescu**)

Branje bo ptekalo v: francoščini,
 italijanshini, portugalskihini,
 romunshini, katalonskihini in španshini

23. 4. 2015, od 13.00 dalje,
 v predavalnici 13

VABLJENI!

Lectura Luceafărului la Ljubljana

REGATUL SPANIEI

UNIVERSITATEA AUTONOMĂ DIN BARCELONA

Maria-Ioana ALEXANDRESCU

Lectoratul de limbă, literatură, cultură și civilizație românească de la Universitatea Autonomă din Barcelona s-a înființat în anul 2015 și funcționează în cadrul Departamentului de Filologie Franceză și Romanică al Facultății de Filosofie și Litere. Este primul lectorat de acest tip din Catalonia, Regatul Spaniei. Lectoratul a fost înființat în baza unui acord semnat în iulie 2015 între Institutul Limbii Române și Universitatea Autonomă din Barcelona.

Destinatarii cursurilor oferite de lectorat sunt studenții Facultății de Filosofie și Litere și cei ai Facultății de Traduceri și Interpretări. Cursurile se predau la nivel de licență și sunt cursuri de limbă de tip opțional. În anul universitar 2018/2019, s-a introdus și un curs de cultură și civilizație românească în oferta de studiu a Facultății de Traduceri și Interpretări.

Maria-Ioana Alexandrescu, lect. univ. dr. la Universitatea din Oradea, este lector de limba română la Universitatea Autonomă din Barcelona de la înființarea lectoratului până în prezent. Absolventă a Facultății de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai, este doctor în filologie (Universitatea Autonomă din Barcelona) și a absolvit studii postuniversitare de filologie (Universitatea Babeș-Bolyai, Universitatea Autonomă din Barcelona și Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid) și management (Universitatea Pompeu Fabra). A publicat trei cărți de teorie și critică literară, mai multe articole pe teme literare și lingvistice, precum și literatură proprie.

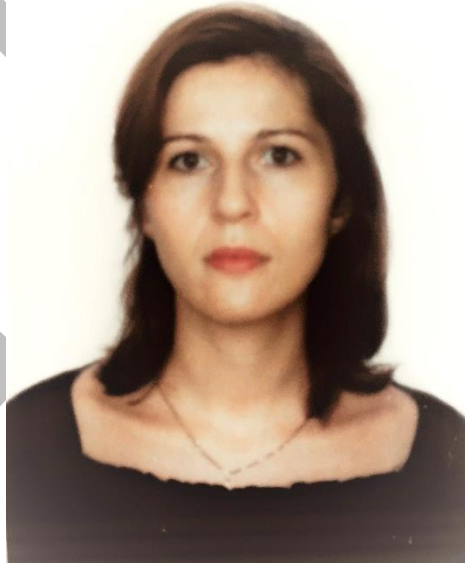
Lectoratul a realizat mai multe activități de promovare a limbii și culturii române prin organizarea de evenimente (organizator principal sau partener) atât în cadrul Universității Autonome din Barcelona, cât și în afara ei (în librării și centre culturale din Barcelona). În mai 2018, lectoratul a fost inițiatorul și organizatorul principal al primului eveniment științific internațional dedicat operei lui Mircea Cărtărescu, eveniment la care au participat traducătorii în

spaniolă și în catalană ai acestei opere, critici literari și cercetători, precum și autorul însuși. Alte activități de gestiune culturală desfășurate de lectorat au fost, spre exemplu, deschiderea anului universitar 2016/2017 la Facultatea de Traduceri și Interpretări cu un eveniment dedicat dialogului dintre cultura română și cea catalană (septembrie 2016), întâlniri cu traducători, ateliere de traduceri, prezentări de carte etc. Aceste activități au fost însoțite de promovarea literaturii române și a lectoratului în parcursul de cercetare, prin participarea la colocvii internaționale și redactarea de articole științifice.

S-a urmărit implicarea studenților în activitățile lectoratului și formarea lor continuă ca viitori ambasadori culturali ai României. Pentru întâlnirea cu poezii Ion Mureșan și Ioan Es. Pop (Facultatea de Filosofie și Litere, mai 2017), studenții au tradus, de exemplu, poeziile acestora și au oferit un recital cu traducerile realizate. După terminarea studiilor, mai mulți cursanți au devenit traducători din română în spaniolă sau catalană.

Link util:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100012261734289&ref=bookmarks>

Ioana Alexandrescu, lectorul I. L. R.

**EL PRODIGI DE LES LLETRES
APROXIMACIÓ A L'OBRA DE MIRCEA CĂRTĂRESCU**

JORNADA INTERNACIONAL

14 DE MAIG 2018

Entrada lliure

<p>UAB, Facultat de Traducció i d'Interpretació Aula Carles Riba (004) 10-10.30h 12-13h</p> <p>Inauguració de la jornada a càrrec de: MARCEL MARTINEZ, Vicecanceller de Relacions Internacionals de la UAB, ALBERT BARRACABALL, Decà de la Facultat de Traducció i d'Interpretació i FRANCISC PAREDES, membre del Consell Assessor de la Institució de les Lletres Catalanes</p> <p>IOANA ALEXANDRUCSCU (Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat d'Oradour), "Mircea Cărtărescu: una introducció"</p> <p>10.30-11.30h</p> <p>Tot ho és tot: el món literari de Mircea Cărtărescu Moderador: FRANCISC PAREDES</p> <p>D. SAN ABRAHAM, "Mircea Cărtărescu: molla de tot" FRANCISC SARDÀ, "La memòria de la novel·la (amb altre regleto)" XAVIER PLA (Universitat de Girona), "El vell i el nou: l'època de Mircea Cărtărescu en temps d'autòcrates"</p>	<p>UAB, Facultat de Filosofia i Lletres Sala de juntes 15-17h</p> <p>Paraules que transiten: traduir Mircea Cărtărescu Moderador: DOLGOR UDINA</p> <p>MARINA OLCEGA DE ENRIE, "Traducir a Mircea Cărtărescu, una aventura transformadora" ANTONIA ELIZABETH TIER (Universitat Pompeu Fabra), "Poesia i lírica en la traducció de Sabonad de Mircea Cărtărescu, al català" XAVIER MONTELLÓ PAULI (Institució de les Lletres Catalanes), "Per què ens excitem Mircea Cărtărescu?"</p>	<p>UAB, Facultat de Filosofia i Lletres Sala de juntes 15-17h</p> <p>Camins de lectura per l'univers cartaresqui Moderador: HELENA AGUIR RIZOLA</p> <p>OCTAVIO CAÑO SILVA (Universitat de Barcelona), "Accésions en espiral: el impuls literari en el 'intercambio epistolar'" ANA DE VALERIU (Universitat Complutense de Madrid), "La intrínseca realitat cartaresqui"</p>	<p>Institut d'Estudis Catalans Sala Prat de la Ribera 19-20.30h</p> <p>Conferència de Mircea Cărtărescu</p> <p>"Poesia romanesca de după război" ("La poesia romanesca de postguerra")</p> <p>Recital de poesia romanesca amb MARIC ROMENIA</p>
--	--	---	---

Lectoratul de Limbă Română din Barcelona

Lectoratul de Limbă Română din Barcelona

REGATUL SPANIEI

UNIVERSITATEA DIN GRANADA

Oana URSACHE

În lumea contemporană, foarte puține universități mai păstrează tradiția clasică a predării limbilor romanice, modelul filologului autentic suferind de-a lungul ultimului secol modificări majore. Enciclopedismul nu mai este la modă în Europa Occidentală, iar cunoașterea tuturor limbilor romanice a încetat să mai fie provocarea absolută a unui filolog locuitor al *Romaniei*.

Universitatea din Granada este una dintre puținele din lume care păstrează intactă această tradiție, prin departamentul său de filologii: *Romanică, Italiană, Galego-Portugheză și Catalană*, care a inclus în oferta sa de limbi și culturi romanice și limba română cu toate sociolectele sale: limba moldovenească, aromâna, meglenoromâna și istroromâna, prezentate în cursul introductiv.

Lectoratul de la Granada ar fi trebuit să existe încă de la finalul anilor 1970, când, la Facultatea de Filozofie și Litere, era așteptat un lector de română, existau nesfârșite liste de studenți romaniști dornici să afle câte ceva despre marea necunoscută a limbilor latine, despre care aflaseră atât de multe la cursurile de latină. Dar mult așteptatul lectorul nu a mai ajuns, până în anul 2010, când a început colaborarea dintre universitatea andaluză și Institutul Limbii Române. Protocolul final de colaborare dintre Institutul Limbii Române și Universitatea din Granada a fost semnat un an mai târziu, la începutul anului 2011, cu destule peripeții demne de o nouă scrisoare pierdută, iar postul a fost scos la concurs primăvara, iar lectorul a ajuns în luna august în orașul andaluz.

Departamentul oferă cursuri atât Facultății de Filozofie și Litere, cât și Facultății de Traducere și Interpretare, lectoratul oferind cursuri de istorie a literaturii române studenților de la specializarea Literatură Comparată și cursuri de limba și cultura română la specializările traducătorilor, fiind cea de-a patra limbă opțională, studenții putând alege între 22 de limbi.

Cursul de Limbă și Cultură Română este oferit ciclului de licență, anii III și IV, de la orice facultate din universitate. Nu puține au fost cazurile în care lectoratul

a avut studenți de la medicină, arhitectură, studii politice, politici sociale, antropologie, limbi clasice etc. Fiecare modul are câte 6 credite, iar, în total, româna oferă un curs timp de doi ani, 24 de credite, la care se adaugă încă 6 credite pe care studenții le pot primi prin participarea la Atelierul de Traduceri *Rumano a tu mano*, la conferințele și congresele organizate de către lectorat, la care, de regulă, studenții sunt și traducătorii și interpreții invitaților din România.

Cursul de 6 credite de Istorie a Literaturii Române este oferit nu doar studenților de la specializarea Literatură Comparată, în programa căreia este inclus, ci și tuturor studenților universității și s-a dovedit a fi de real interes și pentru studenții de la limbi slave, limbi clasice, limbi moderne etc. De-a lungul celor 8 ani, au fost invitați nenumărați scriitori, prozatori, poeți, esești.

Considerând că un lectorat este o mică ambasadă a culturii limbii pe care o reprezintă, Lectoratul Român de la Universitatea din Granada organizează, încă de la inaugurare, activități academice și culturale – conferințe, concerte, expoziții de fotografie, seri de cinematografie românească, degustări de vinuri românești, gastronomie românească la care sunt invitați scriitori, ateliere de traducere la care sunt invitați autorii pe care îi traducem, întâlniri cu scriitori, în colaborare cu asociații culturale, ICR Madrid, Ambasada României în Regatul Spaniei, Consulatul României la Sevilla și de la Almeria etc.

Lectoratul a promovat, împreună cu departamentul, o serie de activități științifice care au devenit deja tradiție: *Variațiuni românești la UGR*, aflat în prezent la a 7-a ediție, *Săptămâna filmului românesc*, *Clasicii literaturii române la UGR*, *Simpozionul Internațional Predarea Limbii române în Străinătate*, organizat la Granada și la Casablanca, *Congresul Internațional Interdisciplinar Corpuri de Femei, Imagine și Timp*; *O istorie interdisciplinară a privirii*, *Congresul Internațional Interdisciplinar al Copiilor*. *România ca teren de joacă*, *Festivalul Culturii Române*, *Festivalul Copilăriei* etc.

Câteva dintre evenimente au fost promovate pe paginile instituțiilor cu care am colaborat pe site-ul departamentului:

https://secretariageneral.ugr.es/pages/tablon/*/noticias-canal-ugr/la-ugr-unica-universidad-espaaola-con-un-lectorado-de-rumano?lang=fr#.XW95iigzblU

http://secretariageneral.ugr.es/pages/tablon/*/noticias-canal-ugr/el-rector-de-la-ugr-presenta-el-lectorado-de-rumano#.XW950CgzblU

<https://www.icr.ro/madrid/granada-simpozionul-international-predarea-limbii-romane-ca-limba-straina-misiune-materiale-manuale/es>

<https://granadaciudadliteratura.com/es/programa-definitivo-dia-mundial-de-la-poesia/>

Oana Ursache este lectorul oficial al Institutului Limbii Române la Granada, din septembrie 2011. Lector universitar doctor la Universitatea din Suceava, doctor în filologie cu o teză despre Panait Istrati susținută în 2007,

specialistă în literatură comparată, culturologie, istoria literaturii spaniole, literaturi precolumbiene și predarea limbii române în străinătate, Oana Ursache a fost *visiting professor* la Universitatea din Alicante (2008-2010). Din 2011 este lectorul de română de la Granada, unde a descoperit, între altele, studiul corpologiei, căruia îi dedică în continuare un special interes, coordonând până acum 9 volume de studii interdisciplinare de corpologie feminină, publicate în patru limbi: română, franceză, spaniolă și engleză. Este traducătoare și coordonează Atelierul de Traduceri: *Rumano a tu lado*. Scrie miniaturi în proză. Este președinta Red Internacional de Estudios Rumanos (RIER), asociație de promovare internațională a patrimoniului cultural românesc.

Inițial, lectoratul s-a înființat cu un singur curs, cel de *Istorie a literaturii române*, la Facultatea de Filozofie și Litere, un curs de un singur semestru și 6 credite inclus în planul de învățământ, ceea ce însemna doar 4 ore de activitate didactică pe săptămână. În al doilea semestru din primul an, lectoratul deja propunea un curs facultativ de *Introducere în studiul limbii române*, la Facultatea de Traducere și Interpretare, cu marele noroc de a putea oferi 6 credite cursanților. S-au înscris 40 de persoane de la toate facultățile din universitate, pentru că era încă perioada în care studenții își puteau recupera creditele pentru disciplinele facultative de la orice facultate din universitate. Acesta a fost argumentul fundamental, atunci când s-a prezentat planul de dezvoltare a disciplinei, motivând interesul pe care l-au manifestat studenții încă de la început. Astfel, s-a ajuns ca în 2 ani limba română să beneficieze de ciclul complet al unei limbi D, la Facultatea de Traduceri, acumulând astfel un total de 24 de credite. Nu a fost deloc simplu, pentru că în fiecare an trebuia să se alcătuiască un dosar complet pentru justificarea includerii unui nou modul în planul de învățământ, pentru solicitarea creditelor aferente, urmând ca, la fiecare 5 ani, oportunitatea acestei discipline să fie pusă în discuție. În cei 8 ani de activitate, lectorul a fost prezent la deschiderea și închiderea lectoratelor de bulgară, slovenă, polonă la Facultatea de Traduceri și Interpretare, deși aceste limbi continuă să fie predate la Facultatea de Filozofie și Litere.

Lectoratul a semnat acorduri Erasmus între cele două facultăți cu 7 universități românești, pentru ca studenții de la Granada să poată efectua mobilități de învățare și pentru ca profesorii și personalul administrativ să beneficieze de schimburi internaționale cu România.

Lectoratul a organizat două excursii de studii și două școli de vară, toate cele patru cu sprijinul Universității Ștefan cel Mare din Suceava, cu ajutorul colegilor de la Departamentul de Limba și Literatura Română și Științe ale Comunicării, care au ținut cursurile și au organizat activități culturale cu studenții.

Una dintre activitățile cele mai susținute pe care le desfășoară lectoratul este cea legată de apropierea mediului asociativ românesc, a celui profesional, a

comunității românești de universitate, de activitățile culturale promovate. *Congresul internațional dedicat copiilor* a fost precedat de *Festivalul Copilăriei*, și de *Festivalul Culturii Române*, unde activitățile au fost itinerante, desfășurate în orașele cu comunitate românească mare: Cordoba, Motril, Baza etc.

Aceste activități au devenit deja tradiție și există speranța că, asemeni oricărei tradiții care se respectă, va continua să se consolideze și în viitor.

MISCELLANEA

„Para nosotros Rumanía representaba una tierra abstracta de donde venían a España muchos rumanos, pero la verdad es que nuestra ignorancia cultural y social con respeto a tu país es muy grande. El curso me ha ayudado a mentalizar y a llenar un hueco que era bastante amplio.” (M.J., alumna, 2019)

„Pentru mine a fost foarte important să mă întorc la cultura părinților mei și la limba mea maternă, pe care o uitasem, plecând la doar 5 ani din România. La noi în casă întotdeauna s-a vorbit doar limba română, dar faptul că citeam doar în spaniolă, că vedeam știrile și filmele doar în limba de aici, m-a îndepărtat foarte mult de tot ce se întâmplă și s-a întâmplat de-a lungul timpului în România. Toate informațiile pe care le-am primit la curs referitoare la istorie, mentalitate, societate, tradiții și obiceiuri, pe mine m-au emoționat și m-au făcut să mă gândesc la faptul că deși toată familia mea este aici, în Spania, oriunde aș fi și oriunde aș lucra eu tot româncă voi rămâne, pentru că acolo m-am născut.” (M. P., studentă, 2019)

Linkuri utile:

<https://oficinavirtual.ugr.es/ai/>

<https://pradogrado.ugr.es/moodle/course/view.php?id=7685>

https://www.rri.ro/es_es/rumanos_de_espaa_oana_ursache_profesora_de_la_universidad_de_granada-2556494

<https://granada.academia.edu/OanaUrsache>

<https://robarna.com/oana-ursache-este-omul-care-face/>

<https://www.facebook.com/radio.guerrilla/photos/oana-ursache-lector-de-limba-rom%C3%A2n%C4%83-la-universitatea-granada-acum-%C3%AEn-studiourile/1704806269538505/>

<https://sites.google.com/a/campus.ul.pt/the-7th-edition-of-the-conference-dedicated-to-romanian-studies-at-the-university-of-lisbon/plenary-speakers/oana-ursache>

juntadeandalucia.es/cultura/agendaculturaldeandalucia/evento/mesa-redonda-mi-octubre-evocaciones-de-una-revolucion-que-tambien-fue-nuestra

Oana Ursache, lectorul I. L. R.
@Cătălina Flămânzeanu

Deschiderea oficială a Congresului Internațional Predarea limbii române
în lume. Materiale, manuale, misiune, Granada, 24 iunie 2014.
@Cătălina Flămânzeanu

Ziua universală a iei, 24 iunie 2014 – lectori, profesori LCCR, reprezentanți ai Ministerului Educației, ai Institutului de Lingvistică Iorgu Iordan, studenți.
@Cătălina Flămânzeanu

REGATUL SPANIEI

UNIVERSITATEA DIN SALAMANCA

Luminița MARCU

Lectoratul de limba și literatura română a fost înființat la Universitatea din Salamanca în anul 2014, în baza unui acord de colaborare inter-instituțională între Institutul Limbii Române și Universitatea din Salamanca, dar studiile dedicate românei au o lungă tradiție. Profesorul de lingvistică romanică, Fernando Sánchez Miret, despre istoria studierii limbii române în cea mai veche (1218) universitate spaniolă: Studiul limbii române a început în Universitatea din Salamanca în 1946. În acea perioadă, cursul se numea *Filologie română* și făcea parte din planul de studii de Filologie Romanică din 1944. Româna se studia în semestrul II al anului IV și avea aceeași greutate ca un curs de istoria limbii și literaturii spaniole sau unul de limba franceză. Mai târziu, în planul de studii de Filologie Romanică, din 1955, cursul s-a numit *Română* și a devenit complementar. Studenții erau obligați să aleagă două cursuri complementare dintre următoarele: Paleografie, Filologie catalană, Filologie galiciano-portugheză și Cursul de română. Ulterior, în planurile de studii de Filologie Romanică din 1964 și 1968, cursul de limba română a devenit curs de liberă alegere și s-a menținut astfel și după dispariția licenței de Filologie Romanică în 1977 și transformarea ei în Filologie Hispanică. Licența de Filologie Romanică a fost reînființată în 1993 și limba română a devenit *limbă C*, cu patru cursuri opționale și cu un loc special alături de celelalte limbi romanice.

Între anii 1946 și 1983, cel care s-a ocupat de predarea limbii române a fost Aurel (Aureliu, Aurelio) Răuță (1912-1995), cunoscut în Spania ca Rauta, după pronunția numelui său în spaniolă. Profesorul Răuță era, ca formație, inginer agronom și se exilase în Spania după venirea comunismului în România. A fost profesor la Salamanca, dar a trăit la Madrid unde a organizat Fundația Culturală Română din Madrid, în cadrul căreia a desfășurat o importantă activitate de răspândire a culturii române. De asemenea, Aurel Răuță a fost

autorul primei gramatici românești pentru spanioli (*Gramatica rumana*, Aurelio Rauta, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1947).

Începând cu anii 1983-1984, titulara cursului liber de limba română a devenit tânăra profesoară Carmen Pensado, specialistă în lingvistică romanică și care, în vara anului 1983, își perfecționase cunoștințele de română în cadrul școlii de vară de la Universitatea București. Carmen Pensado a devenit apoi titulara Catedrei de Filologie Romanică din Universitatea Salamanca și a avut contribuții științifice importante dedicate mai ales istoriei limbii române. A predat limba română la Salamanca până în 1991.

Începând cu anii 1998-1999, autorul rândurilor următoare, Fernando Sánchez Miret, a devenit responsabilul cursurilor de română în Universitatea din Salamanca: „Pregătirea mea a început cu participarea la cursurile profesoarelor Sanda Reinheimer-Rîpeanu și Sarmiza Leahu și apoi la cursurile de vară ale Universității București (1998, 2002) și Timișoara (2005). M-am apropiat de limba română în cadrul studiilor mai ample de filologie romanică, dar interesul pentru ea a crescut în timp. După o primă întâlnire revelatoare cu limba și cu istoria ei, datorată profesoarei Reinheimer-Rîpeanu, am obținut cu ajutorul profesoarei Leahu cunoștințele de bază pentru a putea să citesc literatură de specialitate pentru teza mea de doctorat. Mai târziu, am obținut o bursă pentru școala de vară a Universității București, unde, în câteva săptămâni, am învățat atât de mult, încât după câteva luni începeam la rândul meu să predau limba română pentru începători la Salamanca. Am continuat apoi, având mereu sprijinul neprețuit al colegilor din lumea academică din București, Iași și Timișoara. Pe urmele lui Carmen Pensado, mi-am orientat cercetările înspre limba română, în special în probleme de morfologie, încercând să detaliez istoria productivității verbale și situația sa actuală. Sunt încă multe aspecte de studiat și acest lucru reprezintă încă o dovadă a interesului și a fertilității domeniului lingvisticii istorice și sincronice dedicate limbii române în cadrul studiilor de lingvistică romanică.” (Fernando Sánchez Miret în *Philologica Jassyensia*, 2006, https://www.philologica-jassyensia.ro/upload/II_2_miret.pdf, Traducere din limba spaniolă de Luminița Marcu)

Fernando Sánchez Miret, în colaborare cu profesoara Viorica Patea, profesoară de literatură engleză în cadrul Universității din Salamanca, dar o pasionată a literaturii și a culturii românești, a tradus „Jurnalul fericirii” de Nicolae Steinhardt (Editura Sigueme, 2007). Viorica Patea este traducătoarea în limba spaniolă a Anei Blandiana și o promotoare neobosită a operei acestei scriitoare de prim rang.

Primul lector român la Universitatea din Salamanca este Luminița Anca Marcu, profesoară de literatură română la Facultatea de Litere, Universitatea București. Luminița Marcu și-a început activitatea la Salamanca, în 2014, ca

lector și profesor asociat. Și-a început cariera academică ca profesoară de literatură română în cadrul Departamentului de Studii literare din Facultatea de Litere, Universitatea București în 2001. Între 2010 și 2014 a fost diplomat al statului român, directoare adjunctă a Institutului Cultural Român din Madrid. Luminița Marcu are un doctorat *Summa cum laude* la Universitatea București (2010), în care a studiat relația dintre politică și cultură în timpul regimului comunist; este autoarea a numeroase articole, traduceri și a două volume, dintre care unul dedicat culturii spaniole (2006).

În prezent, după succesive modificări ale planurilor de studii menite să crească ponderea cursurilor dedicate limbii și literaturii române în cadrul Universității din Salamanca, modificări sprijinite de Departamentul de Filologie Romanică din cadrul actualei licențe (unice în Spania) intitulate „Licență în Limbi, literaturi și culturi romanice” (Grado en Lenguas, Literaturas y Culturas Romanicas), studiile românești beneficiază de opt cursuri de limbă și două cursuri de literatură. Astfel, începând cu anii 2017, 2018 și 2019, se poate spune că româna revine la importanța pe care a avut-o la sfârșitul anilor 1940, cu itinerarii complete dedicate literaturii și cu statutul de *limbă a doua* (echivalent în sistem anglo-saxon cu specializare completă de tip Minor, iar în sistem românesc cu „a doua specializare”). Cursurile dedicate românei însumează în prezent 42 de credite în sistem ECT, studenții realizează teze de licență dedicate în exclusivitate literaturii române, iar universitatea manifestă o impresionantă disponibilitate pentru susținerea și extinderea cercetării asupra fenomenelor lingvistice și literare românești.

Lectoratul din Salamanca

Lectoratul din Salamanca

Lectoratul din Salamanca

REGATUL SPANIEI

UNIVERSITATEA DIN SEVILLA

Iuliana Mihaela NICA

Lectoratul s-a înființat prin acordul încheiat în 2011 între Institutul Limbii Române și Universitatea din Sevilla, pentru o perioadă de patru ani; a căpătat însă stabilitate prin convenția nouă, semnată în 2016 pentru cinci ani, cu prelungire pe termen nelimitat. Inaugurat în februarie 2013, la Facultatea de Filologie, lectoratul a funcționat inițial în cadrul Departamentului de Limbă Spaniolă, Lingvistică și Teoria Literaturii, iar, din mai 2016, în cadrul Departamentului de Secții Filologice Integrate.

Cursurile lectoratului au statut facultativ, primesc credite ECTS și sunt destinate studenților, masteranzilor, doctoranzilor din toate facultățile, cadrelor didactice și personalului auxiliar din universitate. Au participat la cursuri și studenți de origine română sau studenți Erasmus, persoane din afara universității.

În centrul activității lectoratului, se află cursurile practice de limbă română, structurate după Cadru European Comun de Referință pentru Limbi. Stabilită semestrial de lector, cu aprobarea Comisiei de Studii a universității, oferta didactică s-a lărgit și s-a adaptat constant solicitărilor comunității universitare, incluzând alte cursuri practice de limbă (*Seminar de conversație, Seminar de traducere, Româna practică*), cursuri de lingvistică (*Româna între limbile romanice, Gramatică contrastivă română-spaniolă*), de literatură (*Literatura română prin muzică și film*), de cultură și civilizație (*Introducere în cultura și civilizația românească*).

Din agenda culturală a lectoratului semnalăm celebrarea anuală a Zilei României, marcarea a 25 de la căderea comunismului (2014), proiecțiile cinematografice sub titlul generic *Amintiri din comunism* (2015), sesiunile de film istoric (2015), expoziția de caricatură *Rezistența anticomunistă prin umor* (2016), ciclul de ecranizări ale unor opere literare (2016), seria de adaptări

cinematografice după I. L. Caragiale (2017), conferința *Dracula: istorie și legendă* (2018), expoziția bilingvă *Pași prin poezia românească* (2018).

Lectoratul este prezent constant la activitățile Facultății de Filologie: *Día de la Interculturalidad*, 2013, *Lectura del Quijote*, 2014, *Mercado de Babel*, 2015, *Feria de la Investigación*, 2019. În anul 2016, s-a încheiat acordul Erasmus între universitatea gazdă și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Au fost invitați la Sevilla profesori de la universități din Las Palmas de Gran Canaria, Granada și Iași.

Încă de la deschidere, lectoratul colaborează strâns cu instituțiile românești din Spania (Ambasada României la Madrid, Consulatul General al României la Sevilla și Institutul Cultural Român), cu comunitatea românească, cu profesori din universitățile spaniole. În cadrul acestor colaborări, lectorul a participat activ la numeroase manifestări în Andaluzia și la Madrid. În 2016, lectorul a fost invitat (*keynote speaker*) la *VIII Coloquio Costarricense de Lexicografía*, de la Universitatea din Costa Rica, unde a ținut prelegerile „El uso intensivo del lexicón y del corpus en la Desambiguación Semántica Automática”, „Elementos léxicos hispánicos en el rumano actual” și „Aspectos de gramática contrastiva rumano-español”.

Până în prezent, lectoratul a fost coordonat de Iulia Nica de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Absolventă a facultăților de Matematică și de Litere, la Iași, lector dr. Iulia Nica a realizat studii avansate și de doctorat la Universitatea din Barcelona, stagii postdoctorale la Richardson (Texas) și la Barcelona, alte cursuri de specializare în străinătate. Lectorul a participat la proiecte internaționale de Prelucrare a Limbajului Natural și la proiectul european MIRIADI (*Mutualisation et Innovation pour un Réseau de l'Intercompréhension A Distance*). Teza sa de doctorat, *El conocimiento lingüístico en la Desambiguación Semántica Automática*, a primit Premiul Extraordinar al Universității din Barcelona și premiul SEPLN (Sociedad Española de Procesamiento del Lenguaje Natural), fiind publicată de SEPLN în Spania. Preocupările lectorului țin de arii diverse: lingvistică romanică, frazeologie, contacte între limbi, lingvistică aplicată, Prelucrarea Limbajului Natural.

De la inaugurarea din 2013 și până în prezent, lectoratul și-a consolidat treptat poziția în cadrul universității. Oferta de cursuri diversificată a atras până în iunie 2019 peste 400 de cursanți. În paralel, activitatea didactică a lectoratului s-a apropiat de planurile de studii ale universității-gazdă grație colaborării cu disciplina de Lingvistică generală, pentru care s-au introdus cursurile-satelit *Gramatică contrastivă română-spaniolă* și *Româna în contrast cu spaniola: de la practică la teorie*. Din anul 2016, româna este una dintre limbile Programului TANDEM al Facultății de Filologie de învățare a limbilor străine prin colaborarea între vorbitori nativi. Începând cu anul universitar 2019-2020,

lectoratul va organiza lunar *Círculo Rumano*, care va găzdui întâlniri ale studenților și activități culturale deschise publicului larg.

MISCELLANEA

Studenții spanioli apreciază posibilitatea de a cunoaște limba, cultura și civilizația românească, iar cei de origine română, sprijinul pentru păstrarea limbii materne și a identității naționale:

„M-au surprins raporturile între română și spaniolă.”

„M-am apropiat cu interes de cultura română și am putut verifica astfel falsitatea unor prejudecăți destul de răspândite.”

„Mă bucur să descopăr o cultură care seamănă cu cea spaniolă.”

„Am întâlnit, în civilizația românească, un alt mod de a vedea lucrurile.”

„Sper să continue cât mai mult cursurile de română, pentru ca spaniolii să se poată apropia de această minunată limbă și de cultura sa.”

„Cursul m-a ajutat să îmi perfecționez cunoștințele de limbă maternă, să învăț mai multe despre cultura și istoria României.” (student originar din România)

Ziua României, 2014

Ziua României, 2018

REGATUL SUEDEI

UNIVERSITATEA DIN LUND

Felix NICOLAU

Interesul în privința limbii române în cadrul Universității din Lund se datorează activității profesorului Alf Lombard – lingvist și lexicograf în domeniul limbilor romanice, pasionat de limba și cultura română – între anii 1937 și 1969. Coralia Ditvall, fostă doctorandă a lui Alf Lombard, a inițiat predarea limbii române online în anul 1999. Pentru activitatea ei în sensul susținerii studiului limbii române, doamna Ditvall a fost decorată de Președintele României, domnul Klaus Johannis. Lectoratul de Limba Română, înființat printr-un protocol semnat între Institutul Limbii Române de la București și Universitatea din Lund, ființează din anul 2011.

Lectoratul de Limba Română, înființat printr-un protocol semnat între Institutul Limbii Române de la București și Universitatea din Lund a fost inaugurat la 1 martie 2011 în cadrul Centrului de Limbi Străine și Literatură al Facultății de Științe Umaniste și Teologie, Secția Științe Umaniste și Limbi Străine, mai precis secția 3, alături de limbile franceză, italiană, spaniolă, latină, greacă veche și modernă.

Destinatarii cursurilor sunt studenții Universității din Lund, de la diverse facultăți, dar și studenții provenind de la universitățile din Danemarca, Norvegia și Islanda. Cursanții au posibilitatea să își alcătuiască propriul parcurs academic. Studenții sunt pregătiți pentru următoarele direcții profesionale: cadru didactic, traducător, interpret, purtător de cuvânt, relații publice – toate acestea în limba română. Studenții înscriși la programul de studii la distanță au posibilitatea – datorită unui parteneriat încheiat între lectorul Felix Nicolau și directorul Institutului Cultural din Stockholm, domnul Bogdan Popescu – să își susțină examenele și la sediul Institutului Cultural din Stockholm.

Studiul limbii române se desfășoară pe perioada a patru ani (program de licență: RUM A01, RUM A02, RUM A03; program candidat: RUM A04). Cursurile de limba română sunt obligatorii, fiecareia dintre ele fiindu-i alocate 30 de credite. Cursurile includ atât predarea limbii române, cât și a culturii (noțiuni de istorie, cinematografie, geografie, economie, politică) și a literaturii române.

Primul lector de limba română a fost Monica Timofte (2011-2014) de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Al doilea lector de limba română a fost Lucian Bâgiu (2014-2017) de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Cu începere din 2017, lector de limba română este Felix Nicolau, de la Universitatea Tehnică de Construcții din București. Actualul lector este profesor universitar abilitat, Director al Școlii doctorale de Filologie a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Primul lector de limba română, Monica Timofte, a organizat sărbătorirea Zilei Naționale a României în prezența reprezentanților Ambasadei României în Suedia și a întreprins o cercetare lingvistică împreună cu directoarea de studii, Petra Bernardini.

Al doilea lector, Lucian Bâgiu, a susținut mai multe seminare științifice cu teme legate de cultura română și a invitat mai mulți universitari și cercetători români să susțină prelegeri științifice la Universitatea din Lund pe baza unor granturi de cercetare câștigate la Universitatea din Lund.

Actualul lector, Felix Nicolau, continuă demersurile științifice și academice inițiate de primii doi lectori de limba română la Universitatea din Lund. De asemenea, el își propune o dezvoltare a relațiilor lectoratului cu viața culturală a diasporei românești din Suedia, Norvegia și Danemarca, inițiativă ce nu poate fi decât benefică în atragerea de studenți pentru programul de studiu al limbii române la nivel universitar în Regatul Suediei. Publicația științifică „The Swedish Journal of Romanian Studies”, găzduită de platforma online a Universității din Lund, este indexată în baze de date prestigioase (Scopus, Erih Plus), a obținut identificatorul DOI și este la ora actuală una dintre cele mai valoroase publicații din cadrul departamentului, ceea ce sporește semnificativ punctajul obținut prin cercetare, implicit contribuind la finanțarea departamentului. Proiectul a fost început de Lucian Bâgiu și este continuat de Felix Nicolau, în colaborare cu predecesorul său, dar și cu universitari de la principalele universități din România și din întreaga lume. Actualul lector a accesat și el granturi pentru invitarea unor universitari români la Universitatea din Lund.

La ora actuală, lectorul de limba română a preluat toți cei 4 ani de studiu, cu 16 grupe, dat fiind că profesoara titulară, Coralia Ditvall, a ieșit la pensie. Lectoratul de limba română livrează cursuri pentru un efectiv mai mare de 100 de studenți. Lectorul român a îmbunătățit cursurile de limba română modernizând metodele și actualizând informațiile culturale.

În urma frecventării cursurilor de limba română, studenții, în funcție de nivelul dobândit, pot susține conversații și citi texte cu o dificultate cuprinsă între nivelele de referință A1 – B2. Pe lângă aceasta, studenții beneficiază de o lărgire a universului cultural, precum și de posibilitatea de a cunoaște nemijlocit

spațiul cultural studiat, întrucât lectorul de limba română le poate facilita deplasări în România pe baza unor burse la școlile de vară organizate de diverse universități românești. Trebuie menționat că majoritatea studenților de la programul de română sunt deja absolvenți ai altor forme de învățământ superior și sunt bine integrați în structurile profesionale ale societății.

Lectoratul de Limba Română din Lund își propune să formeze viitori ambascadori culturali ai României din rândul studenților care studiază la Universitatea din Lund. În acest scop, Lectoratul de Limba Română le facilitează studenților întâlniri cu personalități ale vieții culturale din România, dar și cu reprezentanți ai diasporei românești din Suedia. Astfel, absolvenții cursurilor de română vor deveni viitori ambascadori culturali ai României în mediile multiculturale unde vor activa.

Lectoratul de Limba Română din Lund dispune de un fond de carte generos, rezultat mai ales din preluarea bibliotecii de specialitate care a aparținut profesorului Alf Lombard. Achiziții de carte și materiale audio-video au fost făcute și din fondurile universității și prin dotarea de către Institutul Limbii Române, de asemenea, a oferit sprijin substanțial privind materialele bibliografice și audio-video.

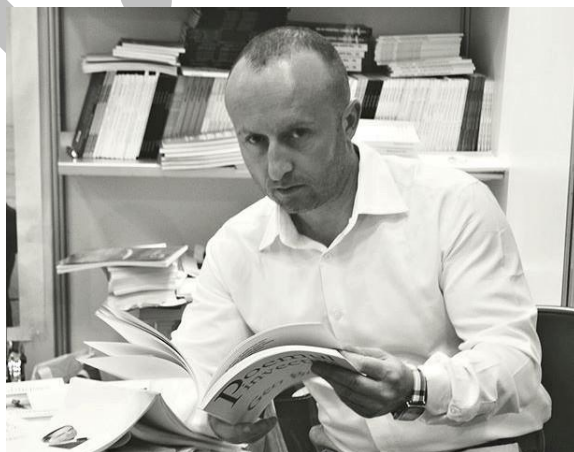
Linkuri utile

[https://portal.research.lu.se/portal/en/persons/felix-nicolau\(f7d37095-c41c-4b88-a04f-c5a81bbo6f48\).html](https://portal.research.lu.se/portal/en/persons/felix-nicolau(f7d37095-c41c-4b88-a04f-c5a81bbo6f48).html)

<https://journals.lub.lu.se/sjrs/announcement/view/75>

<https://www.sol.lu.se/rumanska/>

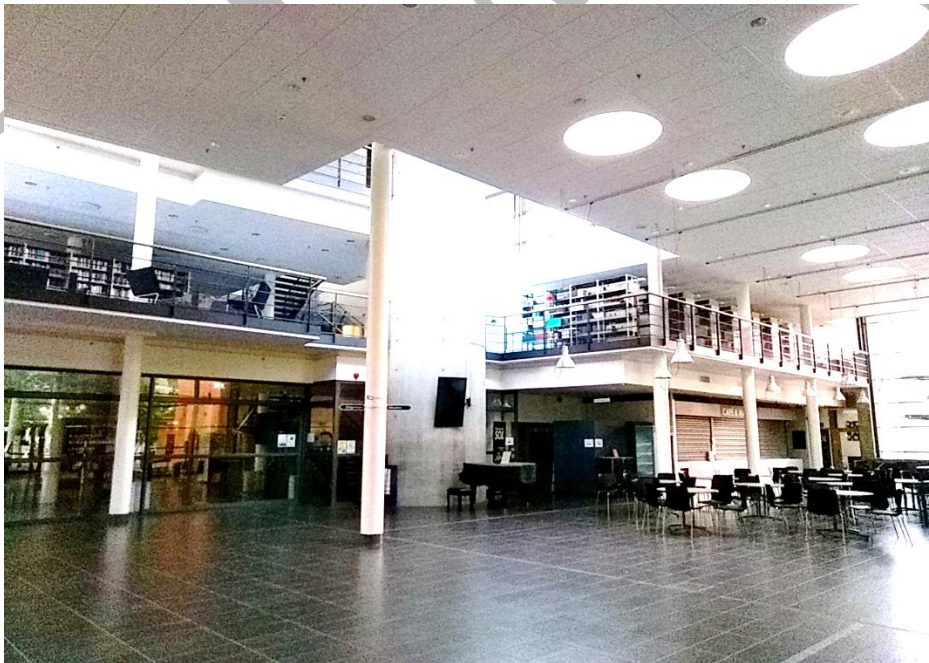
<https://www.sol.lu.se/rumanska/publikationer/uppsatser/>

Felix Nicolau, lectorul I. L. R.

Universitatea din Lund, exterior

Universitatea din Lund, interior

REPUBLICA TURCIA

UNIVERSITATEA ANKARA

Alina IFTIME

Istoria studiului limbii, literaturii, culturii și civilizației românești la Universitatea Ankara, Republica Turcia, depășește un sfert de secol. Inițial, în anul 1991, a fost creată Catedra de Limba Română în cadrul Facultății de Limbi, Istorie și Geografie, Departamentul de Limbă și Literatură Italiană.

Începând cu anul universitar 2017-2018, Catedra de Limbă și Literatură Română s-a transformat într-un Lectorat de Limbă, Cultură și Civilizație Românească, ce funcționează în cadrul Universității Ankara, Facultatea de Limbi, Istorie și Geografie, Departamentul de Limbă și Literatură Italiană. Înființarea a fost posibilă în urma semnării unui protocol interinstituțional de colaborare încheiat între Institutul Limbii Române din București și Universitatea Ankara, cu sprijinul Ambasadei României în Republica Turcia.

Universitatea Ankara oferă studii de limba română, la nivel de licență, pe parcursul unui an de studiu. Limba română poate fi studiată ca disciplină opțională de studenți de la toate specializările din cadrul Facultății de Limbi, Istorie și Geografie (semestrul I și / sau al II-lea de studiu).

În semestrul I, există un curs de limba română, cu dobândirea nivelului de competență lingvistică A1, organizat în regim de 4 ore / săptămână, un curs de cultură și civilizație românească, pentru care sunt alocate, de asemenea, un quantum de 4 ore / săptămână, dar și un curs de cinema (4 ore / săptămână). Acestea continuă și pe parcursul semestrului al II-lea, cu posibilitatea dobândirii nivelului de competență lingvistică A2 la finalul cursului de limba română.

Lectorii care au asigurat funcționarea Catedrei de Limbă și Literatură Română a Universității Ankara, în calitate de lectori din partea Universității din București au fost: lect. Nevzat M. Yusuf, în perioada 1991-1995 și conf. dr. Agiemir Baubec, în perioada 1996-2001. În perioada 1993-2017 (anul pensionării), lectorul angajat de partea turcă a fost doamna Iffet Tosun.

Începând cu anul deschiderii noului lectorat (2017), lectorul de limbă română din partea Institutului Limbii Române din București este Alina Iftime, absolventă a Facultății de Litere și Teologie și a Masteratului de Lingvistică aplicată la Didactica limbii franceze ca limbă străină din cadrul Universității *Ovidius* din Constanța, cu studii doctorale în curs la Universitatea București. Participările la stagii de formare și prezentarea unor lucrări de specialitate la manifestări științifice naționale și internaționale demonstrează interesul lectorului pentru domeniul lingvisticii, al științelor educației, al didacticii limbilor străine și al didacticii limbii române ca limbă străină.

Pe lângă activitatea didactică, lectoratul organizează diferite activități cu rol de promovare a culturii române în Turcia, precum proiecții de filme românești, urmate de dezbateri, întâlniri la lectorat (pe diverse teme), expoziții foto, mese rotunde, diverse manifestări cu ocazia sărbătorilor și zilelor importante pentru poporul român.

În privința relațiilor interinstituționale, în calitate de unic lectorat de limbă, cultură și civilizație română de pe teritoriul Turciei, au fost construite relații profesionale de durată, pentru promovarea culturii și civilizației românești în afara granițelor țării, prin stabilirea unor relații de cooperare eficientă cu instituțiile românești prezente în Turcia: Ambasada României în Republica Turcia, Institutul Cultural Român „Dimitrie Cantemir” de la Istanbul, precum și cu asociațiile de prietenie româno-turce.

Referitor la programele de burse, România oferă anual, în baza acordului bilateral de profil, dar și de o manieră unilaterală, burse de studii, studenților din Turcia, pentru activitate de cercetare științifică, doctorat, masterat și participare la cursuri de vară pentru învățarea limbii și culturii române. Printre studenții care au beneficiat, de-a lungul anilor, de burse în România se numără și tineri care au frecventat cursurile de limbă, literatură și cultură română a Universității Ankara.

MISCELLANEA

Mărturiile studenților din cadrul Universității Ankara care au participat la cursurile de limba română:

„Singurul lucru pe care îl știam despre limba română, când am început să o studiez, era proveniența ei din limba latină. Când am început studiile, pentru că limba română seamănă foarte mult cu limba italiană, nu am avut dificultăți. În plus, față de alte limbi latine, tonul, pronunția, fiind foarte diferite, mi-au mărit interesul și dorința de a o învăța. Mai mult, am descoperit asemănări de cuvinte și cu limba turcă, ceea ce mi-a plăcut foarte mult!

Nu sunt mulți studenți în aceeași grupă și asta a fost un bun avantaj pentru că am avut șansa de a învăța și de a fi în legătură directă cu profesorul mult mai mult. În ciuda faptului că timpul cursurilor săptămânale a fost scurt, am câștigat capacitatea de a înțelege majoritatea lucrurilor pe care le citesc și de a crea propozitii simple.

Pe perioada cursului de limba română, am avut șansa de a învăța multe despre cultura acestei țări. Am participat la multe evenimente și am învățat multe în domenii precum istorie, cultură și artă.”

(studenta Ceren KAYA)

„Studiez limba și literatura italiană la Universitatea din Ankara. În primul an de studii, am ales să studiez limba română la cursul opțional. Aceasta a fost una dintre cele mai bune alegeri pe care le-am făcut, pentru că după un timp, cursul meu preferat a fost cursul de limba română.

Italiana și româna fiind aproape una de cealaltă, am ales această limbă cu gândul ca pot trece examenul ușor. Apoi mi-am dat seama că nu este o limbă foarte ușoară, dar cu ajutorul profesoarei noastre, am reușit să o înțeleg mult mai ușor.

Limba română este o limbă dificil de pronunțat pentru cineva a cărui limbă maternă este turca, dar poate fi învățată cu ușurință atâta timp cât faci practică îndeajuns. Sunt foarte mulțumită de alegerea mea, am trecut cu succes examenul de limba română, dar nu doar limba am învățat-o. Am fost invitați la numeroase activități și evenimente speciale, de către profesoara noastră. Am învățat multe despre cultura alimentară a României, despre vacanțe, locuri turistice, frumuseți naturale și activități tradiționale. Printre țările pe care doresc să le vizitez, este și România. Astfel aș avea șansa să folosesc limba pe care am învățat-o.”

(studentă Beliz TEMİZGEZEK)

„Limba română a fost limba pe care m-am bucurat cel mai mult să o studiez, să o învăț. Am participat la diverse activități internaționale datorită acestui curs. Interesul profesoarei noastre de a ne preda a făcut să ne crească interesul mai mult. Acest curs a fost ca o punte de legătură pentru consolidarea unei relații de fraternitate frumoasă între România și Turcia. Ținta mea este de a avansa în viitorul apropiat și de a învăța mult mai multe despre cultura României. Mulțumesc!”

(student Samed ÖZMEN)

Linkuri utile:

Pagina de Facebook a lectoratului de limba română, cultură și civilizație românească din cadrul Universității din Ankara:
<https://www.facebook.com/Lectoratul-de-Limba-Romana-din-cadrul-Universitatii-Ankara>

Alina Iftime, lectorul I. L. R.

Atelier de lectură cu studenții

Sorcova

REPUBLICA UNGARĂ

UNIVERSITATEA E.L.T.E., BUDAPESTA

Florin CIOBAN

Începutul predării limbii și literaturii române în universitatea maghiară s-a realizat în urmă cu peste 150 de ani, într-un context istoric specific vremurilor, în cadrul unui imperiu central-european cu determinările lui multiple. De obicei, pentru fondarea unei instituții noi, e nevoie de personalități energice, active și mobile cu capacități organizatorice. Așa era și Alexandru Roman (1826-1897), care, față de contemporanii săi nu s-a remarcat nici ca scriitor, nici ca savant, dar talentul său s-a manifestat mai ales ca ziarist și ca spirit organizatoric. Primul curs s-a ținut în data de 27 aprilie 1863.

Alexandru Roman, ca profesor, a fost foarte apreciat de către studenți. Ioan Slavici, de exemplu, deși era înscris la Facultatea de Drept, frecventa mai mult cursurile lui. Capacitățile de profesor ale lui Roman sunt dovedite și prin faptul că mulți dintre studenții săi au devenit mai târziu personalități importante în viața culturală sau politică românească: Vasile Goldiș, Miron Cristea, Iosif Vulcan, Ilarie Chendi și alții.

După momentele începutului, perioada dintre 1928-1945 poate fi considerată o adevărată epocă de aur în istoria Catedrei de Română din Budapesta. Cei care au contribuit la făurirea acestei dezvoltări științifice remarcabile sunt Carlo Tagliavini și Tamás Lajos. După 1945, la catedra din Budapesta este trimis constant lector din România. Între lectorii care și-au desfășurat activitatea la ELTE, îi amintim pe Victor Iancu și Gavril Scridon – două personalități remarcabile ale învățământului filologic românesc.

Prezentul nu poate face uitată această frumoasă istorie a începutului, ca și întregul parcurs de peste 150 de ani. Azi, își desfășoară activitatea în cadrul catedrei, cadre didactice universitare, titulari sau asociați ai ELTE Budapesta, alături de lectorul trimis de Institutul Limbii Române din București – prof. univ. dr. habil. Florin Cioban, titular la Universitatea din Oradea. Integrată în cadrul Institutului de

Romanistică din universitatea budapestană, catedra pregătește studenți pentru obținerea licenței filologice în limba română. Studenții care își doresc specializarea de limba română și obținerea licenței aferente în cea mai renumită și justificat prestigioasă universitate din Ungaria pot să aibă o motivație foarte interesantă. Totuși, aceasta există și, la unii dintre ei, este chiar foarte evidentă. Sunt diferiți studenții înscriși la cursurile de limba română: unii provin din rândul comunității românești din Ungaria, alții au ca legătură cu limba română, familia lor care, cu mai mulți sau mai puțini ani în urmă, se găsea undeva în România, de regulă în Transilvania; există însă și studenți care aparent nu ar justifica nicio legătură anterioară cu limba sau cultura română, dar care, însă, își doresc să studieze această limbă chiar dacă sunt sau nu studenți filologi. În cadrul catedrei, există două programe de masterat în studii de limba, cultura sau didactica predării limbii și literaturii române, studii care se desfășoară începând cu anul universitar 2009-2010. Adunând în jurul catedrei aproape 50 de studenți, limba română – ca domeniu de studii de licență și/sau master – își păstrează prospețimea și speranța de existență și în viitorul apropiat când, întregul context european și global fixează nevoia de dezvoltare lingvistică și a comunicării pe noi direcții, dar, în același timp, reorganizările învățământului universitar umanist impun noi reguli ale eficienței în dispută cu excelența. Deși se confruntă cu dificultățile generale ale momentului actual în spațiul cultural și al învățământului universitar maghiar, catedra și lectoratul fac eforturi constante pentru a-și păstra identitatea și pentru a dovedi bune rezultate atât în activitatea de cercetare, cât și în pregătirea studenților săi.

În primul rând, atenția în pregătirea studenților se îndreaptă spre asimilarea noțiunilor esențiale de limbă. În acest context, cursurile practice de limbă își propun să familiarizeze cursanții cu noțiuni de bază în limba română și să promoveze limba, cultura și civilizația românească în rândul străinilor interesați. Cadrele didactice asigură pregătirea lingvistică necesară în vederea eliberării unor certificate de competență lingvistică de către instituțiile abilitate în acest sens în Ungaria. Cursurile de pregătire lingvistică (dezvoltare lingvistică și conversații practice) se desfășoară pe nivele de competență lingvistică ale studenților, având în medie 4-5 grupe de nivel. Pe lângă programul strict de pregătire lingvistică, cursanții acestor grupe de dezvoltare lingvistică beneficiază și de unele informații despre limba și cultura românească în Europa, vizionează filme românești, prezentări video etc. Studiul limbii române se face de la nivelul începător spre intermediar și avansați. Se lucrează cu manuale de limba română ca limbă străină, punându-se la dispoziția studenților materiale audio și video pentru însușirea corectă a pronunției și a scrierii românești.

O altă linie distinctă de pregătire o constituie, cu precădere pentru cei a căror specialitate principală este filologia română, direcția de studiu a literaturii, istoriei și culturii române, în general. În acest sens, se studiază istoria

literaturii române, istoria epicii și liricii în literatura română, existând și cursuri speciale de istorie și numeroase cursuri de abordare comparativistă a culturilor română și maghiară. Marea majoritate a studenților sunt interesați de autorii canonici din literatura română, de diversele mișcări și tendințe ideologice pe care cultura română le-a cunoscut, cu precădere în secolul al XX-lea și, nu în ultimul rând, de posibilele comparații ce se pot stabili între cele două literaturi. O direcție distinctă în cadrul acestor studii culturale și literare o constituie preocuparea pentru cercetarea literaturii românilor din Ungaria.

În afara activităților didactice de curs sau seminar, lectoratul a organizat în ultimii ani o întreagă serie de manifestări științifice și culturale, menite să atragă interesul mediului universitar asupra studiilor de filologie română sau să ofere studenților ocazia unor întâlniri speciale cu realitatea culturală românească: *Săptămâna limbii, culturii și civilizației românești*, *Caravana filmului românesc*, *Zilele literaturii române contemporane* etc. În cadrul acestor evenimente sau în afara lor, au vizitat catedra numeroase cadre didactice de la universități din România, scriitori contemporani români, redactori în cunoscute reviste științifice și de cultură (*Familia*, *Philologica Jassyensia*, *România literară* etc.). O recentă reușită în activitatea lectoratului este găzduirea, în 2017, celei de-a șaptea ediții a simpozionului organizat de Institutul Limbii Române, în colaborare cu Universitatea ELTE și misiunile de reprezentare diplomatică și culturală a României în capitala Ungariei – *Limba română în lume*, simpozion care a adunat la Budapesta peste 100 de participanți.

Florin Cioban, lectorul I. L. R.

Afișul de marcare a 150 de ani de existență a specializării limba română la ELTE Budapesta

Deschiderea Conferinței ILR Limba română în lume, Budapesta, 2017

REPUBLICA UNGARĂ

UNIVERSITATEA DIN SZEGED

Szabo ZSOLT

Primele reperi cronologice legate de predarea limbii române în străinătate, la nivel academic, se referă la deceniul patru al secolului XIX, când, la Universitatea din Sankt Petersburg a fost introdus un curs de limbă română. În 1827 a fost tipărită *Gramatica ruso-română* scrisă de Ștefan Margellă, funcționar din cadrul Ministerului Afacerilor Externe din Sankt Petersburg.¹⁵ În anul 1839, la Universitatea din Sankt Petersburg, a fost inaugurat primul curs de Limba și Literatura Română de către literatul basarabean Iacob Hâncu (Ghinkulov)¹⁶. Cursul de Limba și Literatura Română va fi ținut fără întreruperi până în 1858, când, la Universitatea de pe Neva, s-a renunțat la predarea limbii și literaturii române. Dar, în luna ianuarie a anului 1884, se reintroduce cursul, lecția de introducere fiind ținută de Pantelimon Syrkou, literatul care le-a vorbit celor prezenți despre posibilele analogii între limba română și cea bulgară, prezentându-le articolul *Baudouin de Courtenay și dialectul slavo-turanic din Italia*, publicat în revista condusă de Bogdan Petriceicu Hașdeu, *Columna lui Traian*, din anul 1876.

Pe teritoriul Ungariei, predarea limbii române a fost inițiată în cadrul Universității „Eötvös Loránd” din Budapesta, unde exista, încă din 1862, o catedră de filologie română, printre primele din lume înființate, după cea din Sankt Petersburg și Torino. Această instituție nu era însă structural pregătită pentru a asigura cadre noului sistem de școlarizare. La Universitatea din Budapesta se formau doar profesori de română pentru învățământul liceal¹⁷,

¹⁵ Pavel Balmuș, Membrii dinastiei de scriitori Hâjdeu-Hasdeu apreciați în timpul vieții (la Sankt Petersburg, la Moscova, Odesa și la Chișinău), *Revista Limba Română*, nr 1-2, anul XVIII, Chișinău, 2008, p. 226.

¹⁶ *Idem*.

¹⁷ Gheorghe Petrușan, *În căutarea identității noastre*, Gyula (Giula), 1994., p. 135-141.

pentru învățământul preșcolar și cel de școală generală erau necesare alte tipuri de instituții. În acel context, se înființează Catedra de Română care a împlinit anul acesta 70 de ani. Catedra de Limba și Literatura Română, care funcționează în cadrul Departamentului pentru Naționalități din Facultatea Pedagogică „Juhász Gyula” a Universității din Seghedin, a fost înființată în toamna anului 1949, la Budapesta, în cadrul Școlii Pedagogice Superioare „Apáczai Csere János” și până în 1954 a funcționat cu structura de doi ani de studii. După Tratatul de la Trianon, se constată reducerea drastică a numărului de școli românești și îngrădirea activității celor rămase, însă, după Cel de-al Doilea Război Mondial, urmează o perioadă liberală și democratică, de refacere a societății. În acest timp, se reorganizează și școlile generale românești, care reușesc să satisfacă cerințele unei comunități minoritare acum sever diminuate: acesta este momentul favorabil deschiderii Catedrei de Română. În anul de învățământ 1955, studenții cu specializarea română care și-au început studiile în anul universitar 1954 – 1955 la Școala Pedagogică Superioară „Apáczai Csere János”, și-au continuat fără întrerupere studiile în anul doi la Școala Superioară Pedagogică de Stat din Szeged, iar diplomele de licență și le-au primit în 1957, la Școala Superioară din Szeged. Primul cadru didactic de naționalitate română al catedrei a fost Gheorghe Mészáros (Mészáros György), deținând din 1960 acest post cu jumătate de normă. Lui i-au urmat Mihai Cozma din 1961 și Gheorghe Petrușan din 1963, ambii cu norma întregă.

Din acel moment, la Școala Superioară din Szeged, au fost pregătiți, până în zilele noastre, învățători și profesori de română. În mare parte, intelectualii români din Ungaria și-au făcut studiile la Catedra de Română din Szeged și, în marea lor majoritate, au ajuns dascăli și jurnaliști. Profesia lor, cariera pe care și-au ales-o este excepțională, devenind cunoscuți atât între hotarele Ungariei, cât și peste hotare. Acest lucru spune totul despre acel rol pe care Catedra de Limba și Literatura Română de la Szeged l-a avut în viața românilor din Ungaria și pe care va trebui să îl îndeplinească și în continuare.

Până în prezent, la existența de 70 de ani a Catedrei, aceasta a avut trei șefi de catedră maghiari (Pállfy Endre, Sasi Erzsébet, Vánics Vilmos) și trei români (Gheorghe Petrușan, Ana Hoțopan și Mihaela Geni Bucin). Pállfy Endre a îndeplinit această funcție timp de 6 ani, Sasi Erzsébet 6 ani, Vánics Vilmos 19 ani, Gheorghe Petrușan 23 de ani, Ana Hoțopan 6 ani, iar Mihaela Geni Bucin o deține din 2010.

Lectoratul de Limba Română din Universitatea de Științe din Szeged are ca bază legală o înțelegere interministerială și funcționează în cadrul Facultății de Pedagogie „Juhász Gyula”. Catedra de Limba și Literatura Română din cadrul Facultății de Pedagogie „Juhász Gyula” face parte din Departamentul pentru Minorități, alături de Catedra de Germană și Catedra de Slovacă. În prezent, Catedra de Limba și Literatura Română are trei cadre didactice

universitare permanente, precum și un lector de limba română angajat al Institutului Limbii Române. În afară de lectorul de limba română, la Facultatea de Pedagogie sunt și lectori de limba maternă pentru următoarele secții: slovacă, germană, rusă și engleză. Odată cu extinderea sistemului de relații generată de schimbările politice, deschiderea spre România s-a realizat într-un ritm accelerat și cu un succes peste așteptări, dovedindu-se a fi de durată, mulțumită în primul rând lectorilor și profesorilor invitați din România, care au desfășurat în perioada detașării o activitate științifică remarcabilă. De exemplu, în perioada activității de la Seghedin, profesorul Vasile Voia a scris cursul care cuprinde literatura română în proză din perioada interbelică, utilizat ulterior și la universitate. Tot la Szeged a scris și a publicat remarcabilul său studiu comparativ intitulat „Literatura comparată” (Editura *Noi*, Giula, 1998), utilizat ca manual comun de catedra din Seghedin și de universitatea din Cluj, dar tot în acea perioadă a contribuit la pregătirea pentru tipar a volumului „Românii din Ungaria de azi în presa română din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea, 1821-1918” (Editura *Noi*, Giula, 1992) al autoarei Berényi Mária. Gavril Scridon și Vasile Voia au pus bazele unei tradiții de cooperare cu românii autohtoni, care, pentru lectorii care le-au urmat, a fost deja un lucru firesc, cultivat din plin în perioada petrecută la Szeged, aceștia devenind membri activi ai vieții culturale și științifice. Ei au fost urmași de Ema Adam (între 2001-2007), Ștefan Gencărau (între 2001-2010), Maria Gavra (între 2007-2017) și Elena Tia Sandu (între 2010-2017).

În prezent, lectorul de limba română la Universitatea de Științe din Szeged este Szabó Zsolt, profesor de Limba și literatura română, originar din Gheorgheni, județul Harghita. Unul dintre principalele obiective stabilite de Institutul Limbii Române, pentru fiecare lectorat, este promovarea culturii și civilizației românești dincolo de granițele țării. Activitatea lectorului de limba română trebuie să se desfășoare atât în universitate, prin procesul instructiv-educativ, cât și prin activități extracurriculare de promovare a culturii și civilizației românești. La Szeged, în sarcina lectorului de limba română este inclusă predarea cursurilor: Lingvistică, Fonetică și fonologie, Curs practic de limba română, Cultură și civilizație română, Morfologie și Lexicologie, Literatură contemporană, iar opțional – cursul Basic Romanian pentru studenții ERASMUS+ înscriși la diferite programe ale Universității din Szeged.

Promovarea limbii, culturii și civilizației românești la Szeged se desfășoară și în afara universității. În acest sens, lectorul de limba română prezintă un serial în cadrul emisiunii radiofonice săptămânale „O voce românească”, publică articole în ziarul „Foaia Românească” din Gyula și participă atât la evenimentele organizate de comunitățile românești din Ungaria, cât și la conferințe științifice.

Grupul etnic de o anumită limbă maternă și cultură, ai cărui membri trăiesc dispersat, are cea mai mare nevoie în primul rând de instituții religioase, de învățământ și culturale bine organizate, efective pentru ca acesta să își poată păstra identitatea. Acestea reprezintă garanția supraviețuirii lui, iar o asemenea funcționalitate o are Lectoratul de Limba Română din cadrul Universității de Pedagogie „Juhász Gyula” din Szeged.

Szabo Zsolt, lectorul I. L. R.

Festivitatea de absolvire, 1976

Diplomă din 1955

STATUL CETĂȚII VATICANULUI VATICAN

INSTITUTUL PONTIFICAL ORIENTAL

Eugenia BOJOGA

Lectoratul Institutului Limbii Române din cadrul Institutului Pontifical Oriental al Vaticanului a fost inaugurat în 1 octombrie 2017. Din capul locului, a fost clar că mediul cultural și educațional în care urma să funcționeze acest lectorat se va deosebi radical de restul lectoratelor.

Specificul lectoratului a trebuit să se înscrie în particularitatea și statutul Institutului Pontifical (PIO), creat în 1917, cu scopul de a studia tradiția creștină din Europa de est și spiritualitatea din Orient. Or, aria de activitate la Institutul Pontifical Oriental al Vaticanului este strict circumscrisă – promovarea tradiției culturale și spirituale creștine dincolo de granițele Europei Occidentale și stabilirea unui dialog între cele două părți ale lumii. De aici derivă și programele, planurile de învățământ și curricula universitară în general.

Interculturalitatea, dialogul religios, alteritatea spirituală sunt idei forță ale echipei de cadre didactice de la Institutul Pontifical Oriental, pe care, împreună cu valorile creștine perene, aceasta le transmite studenților de la cele două facultăți – Facultatea de Studii Ecleziastice orientale și Facultatea de Drept canonic. În acest context, Institutul Oriental al Vaticanului are o ofertă impresionantă de cursuri obligatorii, facultative și opționale, în care se încadrează și cursurile de limbi străine, cele mai studiate limbi fiind: italiana, greaca, araba, copta, etiopiana, armeană, rusa, siriaca, latina.

În ce privește limba română, aceasta a fost predată între 2011-2015 (cu statut de limbă opțională de către lect. univ. dr. Nicoleta Neșu, lector de limba română la Universitatea Sapienza din Roma), perioadă în care au început tratativele dintre Institutul Pontifical Oriental, Ambasada României pe lângă Sfântul Scaun și Institutul Limbii Române în vederea deschiderii lectoratului. Pe cale de consecință, Lectoratul de limbă, cultură și civilizație românească a fost inaugurat la 1 octombrie 2017.

În prezent, pe lângă cursurile de *Limbă română nivel A1* și *Limbă română nivel B1*, lectoratul oferă un curs opțional de *Istorie a României*, unul de *Cultură și civilizație românească* și cursul *La dimensione religiosa de la letteratura romana*.

Începând cu anul universitar 2018-2019, studenții de la Institutul Pontifical Oriental pot să aleagă limba română în combinație cu orice altă limbă (rusă, armeană, arabă, greaca modernă etc.), deoarece aceasta figurează ca disciplină independentă în planul de studii și a fost inclusă în Ordo Anni Academici 2018-2019 și în Ordo Anni Academici 2019-2020.

Activitatea lectoratului, care a fost mereu susținută de către echipa Ambasadei României de pe lângă Sfântul Scaun, a devenit cunoscută și prin colaborarea eficientă cu alte instituții ale Vaticanului: cu Pontificia Università Gregoriana și Pontificia Università San Tommaso d'Aquino, precum și cu Asociația ONLUS (Insieme per L' Athos).

Așadar, promovarea limbii, culturii și civilizației românești la Institutul Pontifical Oriental, precum și la alte instituții superioare de învățământ ale Vaticanului, definește în continuare strategia și specificul lectoratului.